

Raport de cercetare

Explorare de idei și nevoi culturale în cartierele bucureștene

Decembrie 2015

București

Document confidențial

Introducere

În contextul în care “cultura”, tradusă deseori în mod limitativ ca activități de teatru, operă, film etc., animează centrul Bucureștiului și câteva spații simbol în jurul acestuia, am vrut să înțelegem modul în care bucureștenii înțeleg, consumă și produc activități culturale la nivel local, în cartierele dormitor specifice orașului. Prin activități culturale înțelegem inclusiv modul de viață, sistemul de valori, obiceiurile de petrecere a timpului liber și felul în care locuitorii interacționează cu spațiul public. Știm de asemenea că puține resurse sunt distribuite în cartierele dormitor, valoarea culturală a acestora fiind slab recunoscută.

În acest sens, ARCUB (Centrul Cultural al Municipiului București) și Centrul de Resurse pentru participare Publică (CeRe) au realizat o serie de consultări pentru a înțelege mai bine percepțiile și opiniile bucureștenilor asupra cartierelor dormitor, la firul ierbii. Implicarea într-un mod conștient și activ a comunităților și a nevoilor lor în strategia culturală este crucială pentru o dezvoltare urbană sustenabilă. Lipsa unor astfel de procese poate afecta vitalitatea culturală a unui oraș și îi poate diminua abilitatea de a fi atrăgător. Este important ca politicile culturale să fie transparente și democratice.

În perioada septembrie – noiembrie 2015, CeRe a format o echipă de 8 cercetători și facilitatori comunitari care au inițiat un proces consultativ în 11 cartiere ale orașului București: Băneasa, Bucureștii Noi, Cotroceni, Drumul Taberei, Ferentari, Floreasca, Prelungirea Ghencea, Tei, Timpuri Noi, Tineretului și Titan. În afară procesului consultativ care a presupus 21 de consultări (unde au fost implicați aproximativ 250 de cetățeni și 12 Grupuri de inițiativă Civică), cercetarea a avut și o componentă de documentare și realizarea de interviuri unu la unu cu membrii grupurilor civice și locuitorii cartierelor vizate. Am propus trei direcții de cercetare care au explorat pe de o parte latura imaterială, în care am descoperit percepții asupra orașului și cartierelor și identități de cartier bazate pe elemente de istorie urbană (oameni, povești, legende și mituri urbane, istorii comune și personale) și o exploatare a patrimoniului material, cu accent pe resurse care pot fi activate în scopuri culturale.

Menționăm aici grupurile de inițiativă civică care au fost implicate în proiect, în special în etapa de organizare a consultărilor în comunitate: Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei, Grupul de Inițiativă Floreasca, Grupul de Inițiativă Callatis, Grupul de Inițiativă Favorit, Grupul de Inițiativă Civică Prelungirea Ghencea, Clubul Mamelor, Grupul ÎnCotroceni, Prietenii Parcului I.O.R., Cetățean Sector 3, Cruciada Locatarilor, Salvați Parcul Tineretului, Asociația Salvați Cartierele Dămăroaia și Bucureștii Noi. Nu toate grupurile au arătat un interes deosebit pentru aceste consultări. Cetățenii s-au obișnuit cu ideea că nimic nu prea se întâmplă la ei în cartier. Pentru unii dintre ei, este crucial ca în prima fază să rezolve din problemele stringente cu care se confruntă comunitatea.

Niciunul dintre aceste grupuri civice nu își desfășoară activitatea într-un centru comunitar/cultural. În anul 2015, în orașul București nu există un singur centru comunitar. Desigur, lipsa unui centru comunitar se găsește în aceeași logică, alături de lipsa unei infrastructuri pentru desfășurarea de activități culturale, artistice și civice la nivel de cartier. Astfel în lipsa unui spațiu, a fost dificil să organizăm întâlniri cu membrii comunității. Unele dintre întâlniri s-au ținut: acasă la oamenii din comunitate, altele în bibliotecile de cartier (Biblioteca Metropolitană Emil Gârleanu), în baruri, în restaurante, în ceainării, la centru de teatru educațional Replika, în centre administrate de autoritățile locale (Centrul Cultural European Sector 6), la școli și licee (deși unele au fost foarte reticente la cerere-au invocat proceduri infinite și un proces birocratic - ne-am lăsat păgubași).

Înainte de a merge în teren, am avut întâlniri de lucru cu echipa, unde am discutat în detaliu obiectivele proiectului și am finalizat metodologia de lucru. Am stabilit un set de metode și instrumente pe care să le folosim în funcție de specificul cartierului, a grupului, a comunității unde am mers (ex. : metoda educației populare- ce ați schimba în cartier pentru a îmbunătăți condițiile de petrecere a timpului liber?; cafeneaua publică ; discuții în jurul hărților; desenare trasee în cartier; realitatea așa cum este vs. realitatea așa cum ne-o dorim – identificare de resurse, probleme și nevoi). Metodologia detaliată, alături de limitele și provocările întâmpinate, sunt cuprinse în analiza fiecărui cartier. după finalizarea consultărilor, ne-am întâlnit pentru debrief și pentru rafinarea structurii de raport.

În continuare prezentăm fragmente din realitățile complexe ale cartierelor studiate, încercând să surprindem practicile culturale desfășurate la nivel de cartier, istoria cartierelor, analiza resurselor din cartier (umane, fizice, online), și nu în ultimul rând să înțelegem care sunt nevoile culturale ale oamenilor care locuiesc în afară centrului orașului. Precizăm ca rezultatele acestei cercetări nu pot fi extrapolate pentru întreaga comunitate unde s-a desfășurat procesul.

Recomandări generale și idei comune cartierelor

Cercetarea a explorat nevoile specifice ale comunităților din cartiere și a relevat nevoi care transcend granițele geografice și culturale ale acestora.

- Dorința de **redare a spațiului public cetățenilor** se vede în ideile practice de proiecte comunitare pe care oamenii le au pentru spațiile nefolosite din cartiere – în general spații industriale dezafectate pe care le doresc transformate în locuri dedicate lor.
- Sentimentul **apartenenței la cartier**, evident la toți participanții, poate fi motivația comunităților să se implice în proiecte de revitalizare locală. Iar interesul lor se vede în propunerile de reamenajare a zonelor naturale (parcuri, lacuri, debarcadere) și în cele de reabilitare a obiectivelor căzute în paragină (cum ar fi Teatrul Bazilescu, printre altele).
- Nevoia acută de **spații dedicate sportului** care să fie deschise publicului larg la prețuri accesibile demonstrează o preocupare generală pentru o viață sănătoasă și faptul că orașul nu reușește să o întâmpine.
- **Intensificarea traficului** cu toate problemele sale adiacente, de la poluarea aerului și cea fonică la parcare abuzivă și invadarea spațiului pietonal este general privită ca un simptom al scăderii calității vieții în cartiere. Iar rezolvarea poate veni doar pe filieră administrativă.
- **Transportul public** în cartierele mai îndepărtate de centru este considerat inadecvat și insuficient și contribuie la creșterea traficului cu mașini personale.

Recomandări:

- Înființarea unui departament care să activeze viața culturală a cartierelor:
 - să promoveze caracteristicile culturale specifice fiecărui cartier;
 - să dezvolte proiecte și programe cu comunitatea locală;
 - promovarea elementelor identitare, a vieții de zi cu zi din cartier,
 - exprimarea mândriei locale (ex. Cartier Tei – Cultura Tei; cartier Floreasca – Activarea Uzinelor Ford; cartier Cotroceni – arhitectura neo-romaneasca, artdeco, cubist;)
 - susținerea și promovarea traseelor turistice;
 - crearea legăturilor dintre cartiere și centru;
- Dezvoltarea unor centre comunitare și culturale în parteneriat cu grupurile de inițiativă civice și cu autoritățile locale:
 - pentru consolidarea grupurilor;
 - pentru dezvoltarea agendei civice și culturale;
 - pentru încheierea de parteneriate cu diverși actori care activează în cartier;
 - pentru desfășurarea unor activități precum: ateliere, expoziții, proiecții de film, cursuri, discuții grup, prezentări, activități sportive, etc);
 - Pentru dezvoltarea legăturilor și a schimburilor între cartiere;
- Întărirea rolului pe care îl au cetățenii în planificarea culturală – implicarea activă a acestora în proces. (în general numărul celor care participă direct la crearea de activități culturale este mai mic decât numărul celor care consumă activități culturale)
 - Inițierea unor procese consultative periodice „cartierul tău, viziunea ta, planul tău”
- Eficietizarea procesului de acordare a autorizațiilor pentru desfășurarea evenimentelor comunitare și culturale în spațiul public (Ex.: desfășurarea evenimentului Ziua Cartierului, eveniment inițiat de grupuri informale de cetățeni)
- Implementare strategii de finanțare corespunzătoare pentru grupuri civice și cetățeni :
 - Capacitatea cetățenilor și grupurilor în vederea implementării cu succes a proiectelor comunitare și culturale ;
 - Redactarea unui ghid de finanțare care să fie prietenos și ușor de înțeles
 - Existența unui ghid de aplicare, criterii de eligibilitate, suport pentru raportare;
 - Creșterea și diversificarea surselor pentru suport material;
 - Oferirea de traininguri cetățenilor pentru strângere de fonduri
- Arcub poate funcționa ca un mediator între cetățeni, autorități, sectorul privat și sectorul creativ :
 - Intermedierea relațiilor dintre cetățeni și instituțiile prezente în cartier (școli, biblioteci, licee etc.)

- Parteneriate cu business-uri locale în vederea susținerii activităților culturale desfășurate de cetățeni;
- Coordonarea cu factorii de decizie în vederea facilitării accesului la spațiu public;
- Facilitarea unui parteneriat între operatori culturali și artiști amatori;
- Crearea unei strategii care să confere cadrul necesar pentru realizarea unui contract;
- Facilitarea legăturilor dintre artiști și rezidenți pentru a selecta și implementa proiecte în spațiul public.
 - Inițierea unui program care să plaseze artiști în rezidență la grupuri comunitare, școli sau spitale din cartiere;
 - Oferirea de noi perspective și resurse;
 - Pregătirea artiștilor în lucrul cu comunitatea (dobândire skilluri de facilitator comunitar)
- Animarea spațiului public:
 - Susținerea unor programe interactive culturale și comunitare care să stimuleze participarea civică și care să includă prioritățile cartierului și diverse practici culturale, să crească accesul la spațiile publice, să reducă barierele și birocratia care îl limitează;
 - Consolidarea identității comunitare;

Cartier Băneasa (Alexandra Ștef)

Sumar de nevoi și idei:

- **Infrastructură sportivă accesibilă comunității (terenuri de tenis, fotbal, baschet, volei, echitație și bazin acoperit); Ponton pe Lacul Herăstrău și sporturi de apă; skatepark; aparate de fitness în aer liber**
- **Parcări subterane și supraetajate**
- **Transport în comun mai bine organizat**
- **Sală multifuncțională pentru spectacole**
- **Teatru experimental pentru comunitate**
- **Bibliotecă comunitară**
- **Stradă închisă în week-end pentru activități comunitare**
- **Club de pensionari**

1. Identitatea cartierului

Istoric

Cartierul Băneasa s-a transformat din sat (Cârstănești), în comună suburbană odată cu construirea aerodromului Băneasa, în 1920, pe o porțiune din moșia Mariei Bibescu, contesă de Montesquiou-Fezensac. În perioada interbelică, locuitorii comunei se ocupau cu lăptăria, aducându-și produsele la oraș, către abonați.¹

„Prezența aeroportului a fost decisivă în investițiile ulterioare de aici, începând cu primii ani ai regimului comunist. Acesta își programase să construiască în această zonă 2.240 de apartamente. Acum cartierul cuprinde doar construcții joase de trei-patru nivele și puține blocuri de maximum cinci etaje. S-au construit, de asemenea, multe complexe de clădiri fără etaj sau cu un singur palier.”²

Profilul industrial al cartierului a fost dublu: pe de-o parte, industria aviatică (Romaero), pe cealaltă, industria apicolă, agricolă și pomicolă (Apicola, SCDP, Universitatea Bioterra).

În ultimii ani, Băneasa a cunoscut o dezvoltare accelerată condusă de dezvoltarea imobiliară rezidențială și comercială, vârf marcat de revenirea aeroportului Băneasa la statut de aerodrom și mutarea

¹ Istoria Bucureștilor, Constantin C. Giurescu, 1969.

² Băneasa, zonă aristocratică lângă aeroport, Adevărul, 2009.

traficului comercial spre aeroportul Henri Coandă. Deschiderea complexului comercial Băneasa, destinație populară pentru locuitorii din toate zonele Bucureștiului, a avut efectul de a „apropia” cartierul Băneasa de centrul orașului, schimbându-se percepția despre cât de îndepărtat sau izolat este cartierul de oraș.

Pentru a face loc presiunii imobiliare, multe fabrici au fost închise sau relocate mai la nord, eliberând astfel teren pentru mall-uri, ansambluri rezidențiale, clădiri de birouri sau hipermarketuri. Dezvoltarea susținută a făcut să crească interesul în cartierul Băneasa ca zonă rezidențială, astfel crescând și statutul (și prețul) zonei.³

Delimitarea cartierului este contestată, existând o interpretare mai strictă (la blocuri, sau „Băneasa nouă” și la case, „Băneasa veche”) și una mai cuprinzătoare (include Vatra Nouă și Pădurea Băneasa).

„Băneasa veche, acolo sunt numai case. Acolo (pe Apicultorilor) e deja Străulești - Vatra Nouă, e alt cartier. Deci Băneasa e partea cu blocurile, apoi Băneasa veche, cea cu case și mai e și Pădurea Băneasa, care ține până la centură, unde e Greenfield-ul. Adică dacă eu iau un taxi și îi zic la Băneasa, el mă duce aici, la Grădina Zoologică.”

Percepții

Băneasa este considerat de locuitori a fi un cartier mic și rezidențial, liniștit, înstărit și aproape de natură. Această percepție pare să se confirme prin profilul demografic și socio-economic al noilor rezidenți - este un cartier râvnit de cupluri tinere cu copii, în special pentru proximitatea parcului Herăstrău (văzut ca o extensie a cartierului) și a ieșirii din București.

„Sunt multe familii. Eu am văzut oameni tineri, pe acolo. Și familii aranjate. Adică toată lumea are joburi bune. Mă uit și la mașinile pe care le au. În blocul meu am mulți piloți.”

„Am rămas în zonă pentru că aveam deja apartamentul acolo dar și pentru că (1) e aproape de cel mai mare parc, (2) e aproape de ieșirea din București (ies des în weekend, la munte), (3) e aproape de locul în care lucrez, (4) îmi place să stau la bloc, nu la casă, (5) sunt blocuri mici.”

Previziunile sunt ca atractivitatea cartierului să continue să crească, dată fiind viitoarea inaugurare a stațiilor de metrou Băneasa și Henri Coandă. Serviciile și spațiile comerciale se acomodează nevoilor segmentului de locuitori care își permit să se mute în cartier, astfel crescând prețurile serviciilor din zonă.

„Ce lipsește? Nimic. Dacă aduci chestii s-ar schimba. După aia n-ar mai fi un loc în care te întorci acasă din centrul orașului. Ar deveni aglomerat și aș simți nevoia să locuiesc în altă parte unde mă pot odihni. N-ai mai vrea să stai în zonă. Sunt zone care aparțin odihnii și spațiului privat și zone care aparțin unei comunități mai ample.”

„Cartierul propriu-zis e mic, foarte mic. Ce e mișto e că suntem cumva izolați de agitație. S-a dezvoltat foarte mult zona, și în Aviației și în Pipera și la ieșirea din oraș, pe D.N., unde sunt

³ Idem

câteva clădiri de birouri și e mai agitat, dar nu în cartier. Suntem izolați că e parcul Herăstrău pe o parte, aeroportul pe altă parte. Ceea ce e foarte bine.”

„Vin în cartier de 4 ani din cauza liceului, până atunci foarte rar treceam pe aici. Mi se pare un cartier de business. Sunt multe firme, una lângă alta, hoteluri, restauranturi. Rar am văzut o gașcă de prieteni pe stradă, numai în locuri speciale. Nu cum vezi în alte cartiere la colț de stradă. Nu cred că ar mai trebui să fie ceva în plus în cartierul ăsta pentru că are absolut orice. Poate parcuri.”

„Stau în Colentina și comparativ cu Băneasa, Colentina are un minus la complexuri și sportive și comerciale. E mai populară Colentina, comparativ cu Băneasa. Aici, cum a spus și B., nu prea vezi găști de prieteni pe stradă. În rest, ca amenajări culturale și sportive, are tot ce trebuie.”

„E foarte liniștit. Poți să vii la orice oră, să stai cu 500 euro în mână și n-o să pățești nimic.”
„Eu sincer nu m-aș muta de aici. E liniște, aer curat, ditamai parcul și oameni tineri acum, deși asta e mai recent, n-a fost așa dintotdeauna. Și cu toate lipsurile astea, că nu prea ai ce să faci în cartier, e acasă. E locul în care te simți cel mai ok.”

Istorie personală

„Inițial, când stăteau și părinții mei aici, prin 2003 - 2004 a fost o perioadă în care foarte mulți și-au vândut apartamentele și s-au mutat în Otopeni. Erau mult mai ieftine ale din Otopeni și își vindeau aici apartamentele cu două camere și își luau în Otopeni unul cu patru camere. Atunci au plecat foarte multe familii și au rămas mai mulți bătrâni. Băneasa a fost mai mult un cartier de bătrâni, la un moment dat, din cauza asta. În ultima vreme, ori s-au retras și ei la țară sau la rude sau au decedat și au început să se mute oameni tineri. Fiind cartier aviativ, că el așa a pornit, cu fabrica Romaero, 90% dintre oamenii care au primit apartamente aici pe vremea comuniștilor lucrau în Romaero, inclusiv taică-meu. Am încă vecini pe scară care încă mai lucrează acolo. Dar acum au început să vină oameni tineri. Unii dintre ei lucrează tot în Aviație, sunt piloți, însoțitori de bord, și alții știu că e o zonă liniștită, e destul de scumpă (aici chiria poate ajunge, la un apartament de două camere și la 400 euro sau mai mult). Sunt mai avuți. Sunt și foarte mulți copii. Parcul Herăstrău e plin. Și chiar aici, în zona noastră de parc, că e în spatele blocului, cum ar veni.”

„La noi, fiind cartierul mic, aveam o rețea pe tot cartierul. Pornită tot așa, s-au legat inițial câțiva vecini, până când ne-am hotărât să ne legăm toți. Unul din ei a făcut o firmă, ne-a legat pe toți, a luat internet de la un provider mai OK și aveam rețea de cartier. Și pe rețeaua aia de cartier, când veneau să-ți instaleze netul, îți instalau și un softuleț care se numea VipressChat. Un fel de Yahoo Messenger doar că pe rețeaua locală. Și pe aia intra absolut toată lumea din cartier. Și a fost o perioadă în care am cunoscut foarte mulți oameni din Băneasa. Și ieșeam la un suc, la plimbare, la fotbal... Chiar ne-am împrietenit. Uite, asta nu mai e. Și d-aia nici nu ne cunoaștem vecinii, că nu prea mai avem ocazia să ne cunoaștem.”

„Au tăiat foarte multe spații verzi și au construit case sau blocuri. Așa s-a schimbat cartierul de când sunt eu mic. De exemplu, eu din fața blocului vedeam parcul, și în față era o grădină mare cu trandafiri, flori, pomi fructiferi, bănci. Pe spațiul ăla acum e un bloc cu 7 etaje.”

Precizari metodologice

Locații

Prima consultare a avut loc la restaurantul Voievodal, iar cea de-a doua, la Colegiul Agricol V. Harnaj. Consultarea din urmă a avut ca participanți elevi din ultimul an de liceu și două cadre didactice, inclusiv doamna director, Felicia Stroe. Se cuvin mulțumiri pentru deschiderea și implicarea doamnei director, care s-a ocupat de promovarea evenimentului și a participat activ la activitățile de consultare, alături de elevi.

Număr de participanți și profil socio-profesional

Pentru această explorare au fost consultate 25 de persoane, 8 dintre care au participat la interviuri semi-structurate și 20 care au participat la consultări (unele persoane au participat la ambele). Din totalul de 25, nouă persoane sunt angajate cu studii superioare, paisprezece sunt elevi de clasa a 12-a, una este pensionară și una șomeră fără studii superioare.

Din totalul de 20 de participanți la consultări, 16 persoane au fost contactate de Colegiului Agricol, care a găzduit cea de-a doua consultare, restul persoanelor fiind contactate individual de cercetător folosind propria rețea de cunoștințe și prin grupuri de Facebook dedicate locuitorilor din cartierul Băneasa.

Documentare

Provocarea etapei de documentare a fost delimitarea cartierului Băneasa. Incertitudinea se datorează, parțial, intensei dezvoltării imobiliare din ultimii ani, multe terenuri fiind scoase din circuitul agricol și din fondul forestier pentru a face loc noilor complexuri rezidențiale și spațiilor comerciale. Singura certitudine a fost excluderea Pădurii Băneasa din ceea ce s-a considerat a fi cartierul Băneasa, odată confirmat că pădurea este obiectul Planului Urbanistic Zonal Nord (cu limita sudică la Șoseaua Gheorghe Ionescu Sisești până la intersecția cu Drumul Regimentului). Astfel s-a mai restrâns aria de cercetare, rămânând incertitudinea dacă cartierul denumit Vatra Nouă face parte din cartierul Băneasa sau este un cartier separat. Interpretările variază și nu s-a găsit un criteriu definitiv. Documentarea a fost completată de mai multe vizite de observație pe teren pentru a identifica reperele și specificul cartierului, documentând fotografic aceste explorări.

Interviuri semi-structurate

Cele 8 interviuri cu locuitori din cartierul Băneasa (unul din Vatra Nouă) s-au axat pe practici de petrecere a timpului liber în cartier, precum și pe nevoile de cultură și activități de timp liber pentru care

sunt nevoiți să se deplaseze în alte zone ale orașului. În cazul persoanelor cu vechime în cartier, s-au obținut și detalii biografice care au completat cu istorii personale istoria recentă a cartierului.

Consultări în grup

Interviurile au fost esențiale pentru etapa de consultări pentru: (1) explicarea scopului cercetării, importanța participării și dezvoltarea unui raport cu persoanele intervievate astfel încât să-și dorească să participe ulterior și la consultare și (2) pregătirea activităților în funcție de informațiile obținute. Neexistând grupuri de inițiativă în cartier, găsirea unor oameni interesați să participe la cercetare a fost mai dificilă. Este posibil ca entuziasmul și receptivitatea susținute pe tot parcursul consultărilor să se datoreze faptului că majoritatea participanților la ambele consultări au fost tineri (17 - 31), vârsta reflectându-se și în tipul de activități și dorințe exprimate prin exerciții (majoritatea relaționate cu sport, spectacole, cafenele).

Limite

Fiind un cartier mic și fără grupuri de inițiativă, găsirea unor locuitori interesați să participe la cercetare a fost o provocare. De asemenea, atât interviurile cât și consultările au explorat preferințele unui segment tânăr, astfel fiind posibil ca rezultatele cercetării să favorizeze o anumită perspectivă și nevoi, fără ca acestea să fie reprezentative și pentru alte segmente de locuitori ai cartierului.

O limită a celei de-a doua consultare a fost dată de faptul că majoritatea elevilor nu locuiesc în cartier, deși îl frecventează de patru ani, pe tot parcursul ciclului liceal. Din exercițiile cu trasee a reieșit o înțelegere a cartierului într-un spațiu mult mai generos decât cel identificat în harta mentală realizată în prealabil, traseele ajungând să includă obiective din cartierele învecinate (Aviației, zona Romexpo).

2. Practici

Prin practicile și percepția locuitorilor, Băneasa se aproprie de a fi considerat un așa-zis cartier-dormitor. Deși are în vecinătate clădiri de birouri și complexuri comerciale, cartierul este predominant rezidențial, noile dezvoltări imobiliare accentuând acest specific. *„E un loc de trecere, mai mult, nu e să stai. Și eventual să te culci. Parcul e marele plus, pentru mine. Restul le fac în oraș.”*

De consum

În cartier:

Parcul Herăstrău este cel mai des menționat loc în care se petrece timpul liber. Deși percepția este de parc care aparține orașului, un segment este considerat ca fiind „al cartierului” (de la bulevardul Elena Văcărescu până la Roata Mare). Este cel mai mare și ofertant parc din București (plimbări, mers pe bicicletă și role, jogging, skating, plimbări cu barca sau vaporelul, canotaj, baruri, terase).

„Avem o zonă, chiar în jos, la cartier, pe Elena Văcărescu. Ăla e părculețul nostru, cum ar veni, care dă în Herăstrău. Acolo se duce lumea cu copiii. Când se duc prin parc, tot pe acolo o iau.”

Complexul Comercial Băneasa este o destinație frecventă pentru locuitorii cartierului. Mall-ul Băneasa este apreciat pentru cinematograf și, într-o mai mică măsură, pentru mâncarea de tip fast-food și pentru cumpărături punctuale. Magazinul Ikea este frecventat mai degrabă ca destinație de mâncare la prețuri accesibile, fiind vizitat în acest scop și de angajații corporațiilor din zona mai extinsă, la pauza de masă. Deși complexul comercial este apreciat, faptul că are o densitate mare de oameni îl face neatrăgător ca un spațiu de petrecere a timpului, fiind vizitat cu scopuri punctuale (film, mâncare, cumpărat haine). Mall Promenada, deși situat în cartierul Aviației, a devenit o alternativă pentru mall-ul Băneasa, acoperind aceleași nevoi (cinematograful este în construcție).

„La mall nu prea merg pentru întâlniri sau cafea. Eu merg, mi-am luat ceva, și am plecat super repede, prefer să evit zona mall. Poate doar la un film, că e aproape, dar atâta.”

„La mall merg mai mult pentru filme. Dacă e să am nevoie să-mi cumpăr ceva, vreo țoală, mă duc, cumpăr și am fugit. Că dacă mai stau pe acolo mă apucă durerea de cap.”

Restaurantele din cartier sunt frecventate ocazional, majoritatea fiind percepute ca fiind „ale orașului”, unde vin oameni din afară cartierului. La Cocoșatu’ este un exemplu de restaurant foarte cunoscut dar nefrecventat de locuitorii cartierului, care preferă alternativele fast-food (La Gil, Shaormeria Băneasa) unde nu e necesar să stea la masă. Excepție face un bistro cu tradiție în cartier, ascuns între blocuri, numit 21 (Dow Class) - loc de întâlnire pentru vecini, cu o terasă foarte populară vara.

„Cei din cartier merg la Gil, nu la Cocoșatu’. Acolo merg cei din provincie sau cei care nu prea au fost pe aici. Are numele, au auzit și la televizor. Dar noi mergem la Gil, dar nu la restaurant ci lângă, a făcut ceva separat pentru cei care își iau ceva de la grătar și se duc la terasă, în spate.”

„Majoritatea tinerilor nu ies în cartier, sunt puține locuri în care poți să stai. Ăsta (21) e unul din ele. Mai sunt, tot la nivelul ăsta încă vreo două locuri, tot așa, bistrouri sau cafenele. E un restaurant mai rășărit, Voievodal. Și Capricciosa, dar tocmai, nu consider că ăla mai e Băneasa. Mă rog, e Băneasa veche. Se duc în centru sau la mall, dacă e să fie în zonă. Asta dacă e să iasă în oraș. Dacă e să iasă afară, stau la colțul străzii cu o ȋgară.”

Casele de pariuri au devenit un loc de petrecere a timpului pentru tinerii din cartier, aproape exclusiv pentru bărbați. Percepția este, însă, una mai degrabă nefavorabilă, inclusiv de cei care le frecventează.

„În general, acum, mai nou, locul de întâlnire e la pariuri (...) Aș interzice toate casele de pariuri din zonă. Le-aș muta pe toate în Centrul Vechi. Cum e la americani, că toți se duc în Las Vegas. Asta deoarece în jurul caselor de pariuri se învârt și foarte mulți infractori. De exemplu, dacă le-ar muta în Centrul Vechi pe toate, ar putea instala și un sistem de supraveghere ca-n Anglia și ar da foarte repede de urma lor (...) Asta eu o văd ca o problemă a unei societăți”.

Show-urile aeronautice organizate pe aeroportul Băneasa sunt foarte apreciate și de locuitori, și de vizitatorii din alte zone. Salonul Auto București este alt târg important din zonă, deși mai vizitat de oameni din afară cartierului decât de rezidenți.

„Am fost la ultimul show aviatic, a fost foarte fain. Chiar am fost impresionat. Au fost mulți invitați și program plin. Adică am stat de la 10 dimineața până la 10 seara, nu mă așteptam. Și au venit oameni din multe zone, că în toată Băneasa nu cred că există atâția oameni.”

Cumpărăturile se fac la Carrefour Băneasa sau la supermarketurile de proximitate (Mega Image), nu la Piața Băneasa deoarece este considerată o piață foarte scumpă de toate persoanele consultate.

„La piață nu prea mă duc, că e scumpă. Mă duc doar uneori vara, când vreau să-mi iau fructe mai multe și unele dintre ele sunt chiar românești. Dar nu sunt țărani cu produsele lor. Sunt dintr-ăștia, care se duc la Obor sau într-altă piață mai mare și vin și vând aici la preț dublu. Ai mei își făceau cumpărăturile din Obor și în ultima vreme îmi zic și mie să cumpăr de acolo, dar nu mă duc la Obor pentru un kil de roșii și unul de cartofi, n-am de ce.”

În afară cartierului:

Baruri, cafenele și cluburi în centrul orașului pentru petreceri, întâlniri și concerte; piscine; săli de fitness și dans; spectacole de teatru și festivaluri.

„Depinde ce frecventai înainte să vii în zonă. Mie îmi place să merg în oraș. Dacă am de ales, mă duc în oraș. Dacă totuși mă grăbesc, mă duc la mall.”

„Ieșim în orice loc din oraș, în general, nu în cartier. În centru, în cluburi sau cafenele. În cartier mai ieșim eventual în weekend la o cafea, dimineața, mâncăm ceva. Sunt câteva terase destul de decente.”

De producție

Majoritatea practicilor care ar putea fi considerate de producție se petrec în spații private, mai ales în apartamente. Locuitorii mai tineri organizează acasă mici petreceri sau întâlniri între prieteni cum ar fi seri de filme, jocuri video sau „boardgames night”.

Parcul Herăstrău, în segmentul apropiat cartierului, este alt spațiu de interacțiune socială între vecinii mai tineri, care își dau întâlnire acolo, dar și între rezidenți mai în vârstă, pensionari care se întâlnesc plimbându-și câinii, sau tineri părinți cu cărucioare.

„Se stă mult în Herăstrău, în parc. La bloc nu se mai stă așa mult, se statea înainte. Acum se iese în oraș.”

Un alt spațiu de interacțiune sunt străzile cartierului, unde ocazional se mai „stă la o vorbă”, sau în fața micilor buticuri de la parterul blocurilor de unde se poate consuma cafea sau bere.

„O chestie interesantă pe care am văzut-o e că bărbații se întâlnesc seara la intersecție, la colt de stradă, și stau acolo la o bere și discută.”

Skateing-ul și/sau longboarding-ul este o activitate comună printre adolescenții din cartier și chiar pentru adulți tineri care îl practică de mulți ani. Se practică în parc dar și pe străzile mai ferite de trafic din cartier. Deși mai puțin vizibili, în cartier încă există graffiti artists, o activitate care totuși și-a pierdut din popularitate în ultimii ani.

Implicare civică

În cartierul Băneasa nu există grupuri de inițiativă, ceea ce s-ar putea explica prin faptul că este un cartier mic, liniștit și cu un nivel ridicat de bunăstare. În demersul de cercetare nu s-au identificat subiecte suficient de convergente sau stringente care ar putea coaliza vecinii într-un grup de inițiativă - cu excepția necesității de parcuri, temă valabilă la nivel de întreg oraș.

Dacă se ia în considerare zona extinsă, se poate menționa Asociației Cartier Pădurea Băneasa. Înființată în anul 2013 pe motivul nemulțumirii proprietarilor de terenuri din zonă ce nu puteau obține autorizații de construcții, zona neavând un Plan Urbanistic Zonal în vigoare, odată intrat în vigoare PUZ Nord, Asociația și-a mutat atenția pe încurajarea inițiativelor din cartierul emergent, cum ar fi o școală privată recent inaugurată.

Au existat, însă, exemple de organizare spontană între vecini:

„Se mai întâmplă să se organizeze în felul ăsta. De exemplu, acum un an sau doi primăria a decis să demoleze un părculeț de copii din fața blocului - erau trei blocuri. Oamenii din acel bloc, unii cu copii mici, ieșeau cu ei în fața blocului și se jucau. Chiar dacă peste drum e parcul Herăstrău, ei au ieșit și au protestat și au făcut petiție la primărie să nu distrugă părculețul. Și au reușit. Atunci au lipit afișe prin cartier și au scos oamenii din casă și din blocurile de pe lângă. Au solidarizat un grup de oameni. Asta pentru că s-a mai întâmplat chestia asta cu primăria. Au distrus spații verzi și au dat autorizații de construcție, și în fața blocului, unde aveai vedere către parc, acum vezi toaleta vecinului.”

3. Resurse

Spații

Aeroportul Băneasa, scos recent din circuitul comercial, a devenit un spațiu care găzduiește diferite evenimente cu succes la public, de la spectacol aviatic, la concerte în aer liber. Potențialul este pentru evenimente care ținesc la un public larg, mai mult decât unora adresate locuitorii cartierului Băneasa, acesta fiind prea mic pentru capacitatea aeroportului. Deși evenimentele pot crea o congestie în cartier, parcare fiind o problemă, în general sunt apreciate și de locuitori.

Pădurea Băneasa, deși în general nevizitată, este apreciată prin percepția de apropiere de natură a cartierului și, la fel ca parcul Herăstrău, de funcția de purificare a aerului. Unii locuitori exprimă regret pentru faptul că se taie din pădure pentru dezvoltări imobiliare.

”E un loc în care într-adevăr nu îmi văd vecinii, însă văd străini. Se duc special ca să se plimbe prin pădure. E la modă pentru englezi și nemți. Acolo merg să alerg sau cu bicicleta.”

Terenul viran de lângă șinele de cale ferată, vis-a-vis de autobaza RATB, a fost menționat ca spațiu cu potențial pentru un skatepark sau un mic teren de fotbal pe iarbă (felul în care era folosit în trecut).

„Îmi doresc un skate park, cu program, astfel încât seară să se poată da și cei mai mari. Acest cartier e plin de skateri. Lângă șinele de tren, unde acum sunt niște tomberoane. Spațiul ăla e suficient și nu deranjezi pe nimeni.”

Piața Băneasa care, deși nu este folosită de oamenii din cartier, fiind considerată scumpă, ar putea găzdui ocazionale târguri pentru producători, în special pentru produse apicole (industrie locală).

„Apicola are un eveniment cam de două ori pe an cu produse naturiste derivate din miere. Chiar am fost ultima oară când s-a făcut, acum o lună. Vin apicultori și își vând produsele. Dacă ar face, măcar o dată pe săptămână, Piața Băneasa să fie pe bune piață cu produse și nu samsari, chiar m-aș duce. Dar aici iar e o chestie de promovare, ca să vină, că toată lumea știe că piața Băneasa e scumpă, de-aia nu prea își face nimeni cumpărăturile la piață.”

Stadionul Voința, deși se află în cartierul Aviației, a fost menționat ca spațiu care ar acoperi nevoia de terenuri de sport care se resimte în Băneasa, dacă s-ar reabilita. Contează cu un teren de fotbal și opt terenuri de tenis.

Lacul Herăstrău ar putea fi folosit mai intens pentru sporturi pe apă, dar și construit un spațiu plutitor care să funcționeze ca o bază pentru sporturi precum wakeboard sau paddleboard.

Grădina Zoologică, recent reabilitată, este considerată un spațiu cu potențial. Proiectul unui Bio Park (deja cu sumă alocată în bugetul Municipality) ar genera un interes sporit, mai ales pentru vizitatori din afara cartierului.

„Mai e grădina Zoo, care ar putea fi un punct de atracție și e un spațiu cu foarte mare potențial. Știu că s-a modernizat. Eu nu mai fusesem de mic și am fost acum vreo doi ani acolo și chiar e drăguț. Încă mai sunt lipsuri, nu prea au grijă de animale așa cum ar trebui. Dar se vede că au depus un efort. Și au spații destul de mari.”

Clădiri

Clădirea dezafectată de lângă piața Băneasa, fostă piață de pește, este des menționată ca un spațiu generos și foarte bine poziționat care poate fi transformat în ceva folositor pentru comunitate. Printre idei

se numără: bibliotecă și spațiu de co-working, săli multifuncționale pentru evenimente, teatru, sală de sport.

- *„Îmi doresc o bibliotecă în clădirea aproape părăsită pe lângă piață. Chestia aia de ciment. Cred că e locul perfect, fiindcă deja există și nu ar crea aglomerație.”*
- *„Ar fi o idee foarte bună să ai un loc în care poți să te duci, să nu fii nevoit să faci consumație și să pot să lucrez.”*

Gara Băneasa, în prezent neutilizată, ar putea găzdui evenimente culturale și activă ca parte dintr-un circuit istoric care ar putea include Muzeul de Artă Populară Nicolae Minovici și biserica cu hramul Sf. Nicolae. Halele industriale dezafectate, precum cea de lângă Colegiul Tehnic Henri Coandă, pot fi reabilitate în spații pentru evenimente și spectacole.

Sala de sport de la Colegiul Agricol V. Harnaj, aflată în construcție, ar putea fi deschisă și publicului larg, în afară programului școlar, având în vedere că nevoia de săli de sport acoperite a apărut des în timpul consultării. Colegiul Agricol poate fi considerată o resursă (de spațiu, cel puțin) în sensul mai larg, conducerea școlii fiind foarte deschisă colaborării în proiecte cu o componentă comunitară, în care se pot implica elevii.

Afaceri și industrie locală

Cartierul Băneasa are două industrii-simbol, cea aviatică (Romaero) și cea apicolă (Apicola), ambele fiind încă active și posibil interesate să sprijine inițiative culturale locale. De asemenea, în cartier există mai multe afaceri mici și mijlocii (restaurante, saloane, farmacii) și sedii de corporații care ar putea fi implicate în proiecte de responsabilitate socială, implicând inclusiv elevii de la cele două licee tehnice, interesați de activități de voluntariat și ocazii de practică.

Resurse imateriale

Deși este un cartier mic, în care se schimbă proporția dintre locuitori noi și rezidenți vechi în favoarea primilor, care nu cunosc istoria cartierului și nu au un anume atașament pentru el, Băneasa și-ar putea dezvolta o identitate în jurul istoriei industriei aviatice și a celei apicole. Din explorarea efectuată, însă, această identitate nu există sau nu se manifestă. Există o anume resemnare față de previziunea că zona va continua să se dezvolte spre Pădure, aducând în cartierul extins oameni al cărui stil de viață va perpetua ideea de cartier-dormitor, sau de cartier rezidențial fără o identitate anume.

Asociații și grupuri de inițiativă

O șansă pentru activarea comunitare a cartierului sunt cele două licee: Henri Coandă și V. Harnaj, conduse de doamne director deschise la activități civice care pot activă atât elevii cât și resursele de spațiu ale liceelor.

„[Adresându-se elevilor] Eu de multe ori am spus că puteți face la școală activități creative. De la 13 se termină orele, am spus că puteți face la școală activități și aveți la dispoziție spațiu. Nu

vreți să profitați de acest spațiu pe care vi-l oferă școală, să aveți activități. Sper să terminăm și sala de sport, noi ca școală.

Ceea ce n-am reușit să facem, și am propus PMB și primăriei sectorului să facem un proiect de ecologizare a unui parc și n-am avut sprijinul Consiliului Local pentru că, deși am făcut tot ce a fost necesar, am rugat să ne pună la dispoziție materialele necesare (plante, puieți, unelte), pentru că nu aveam sprijin financiar. Și răspunsul a fost, și vreau să se precizeze lucrul acesta: „atunci REBU ce mai face dacă dumneavoastră ecologizați?” și am ajuns la concluzia că tot în aceeași gunoaie ne plimbăm. Am avut, cu elevii noștri, un proiect social la o grădiniță unde am amenajat cu elevii de la apicultură, mi-a fost drag acel proiect. Cred că am fi putut face mult mai multe. Pentru că noi avem, ca și specializări, partea de horticultură, protecția mediului și am fi putut face mult mai multe cu sprijinul Consiliului Local. Idei au fost, nu am avut deschidere de la Consiliul Local.” Felicia Stroe, director Colegiul Agricol

Artiști locali

Din interviuri a reieșit că există în cartier artiști vizuali, graficieni, grafferi, DJ și alte persoane care lucrează în domenii creative care ar putea fi implicați în proiecte artistice locale. Aceștia ar putea susține proiecte de artă urbană precum mici intervenții creative de regenerare urbană sau evenimente pentru tineri.

4. Nevoi

Infrastructură

- Complex sportiv (sau sală polivalentă, închisă) cu terenuri de fotbal, tenis, baschet, volei și bazin
- Parcări subterane și supraetajate
- Centru de echitație (în Pădurea Băneasa)
- Bazin de înot accesibil comunității
- Transport în comun care leagă cartierul de centru mai încăpător și mai des
- Ponton pe lacul Herăstrău și amenajare pentru sporturi pe apă (inspirat de Mogoșoaia)

Artistice

- Teatru experimental, deschis comunității și amatorilor
- Sală multifuncțională pentru spectacole, repetiții, evenimente
- Pop-up store: magazin specializat (de exemplu, cu instrumente muzicale) care își schimbă specificul la un interval (inspirat de Pilot Shop)
- Skatepark

Comunitare

- Bibliotecă multifuncțională cu spații de lucru și săli de întâlnire (inspirat de Amsterdam Public Library)
- Aparat de fitness în aer liber, în Herăstrău (mai aproape de cartier).
- Stradă închisă în weekend pentru activități comunitare: bake sale, community lunch, mici competiții sportive sau cu strângere de fonsuri (inspirat de Kiseleff și Street Delivery)

- Club pentru pensionari

Cartierul este considerat relativ bine deservit de servicii și cu destule oportunități de recreere, chiar dacă nu neapărat culturale. Parcul Herăstrău este de departe cel mai important reper când vine vorba de petrecerea timpului liber și activități de recreere, fiind folosit de toate categoriile de vârstă și pentru activități diverse (plimbări, mers cu bicicletă și role, jogging, skating, plimbări cu barca sau vaporelul, canotaj).

Complexul Comercial Băneasa și mall-ul Promenadă sunt date ca exemplu de oferta bogată de produse de consum și servicii, cinematograful din mall Băneasa fiind foarte des menționat ca destinație. Notorii în cartier, conform hărții mentale, sunt sediile de bănci și Mega Image-uri, care au înlocuit o parte din micile magazine de la scările blocului. Percepția generală este că în cartier „există de toate”.

Ceea ce a reieșit ca o nevoie neacoperită, însă, au fost terenurile de sport, săli de fitness și bazine de înot accesibile unui public mai larg. E important de menționat că, deși aceste spații și servicii există în vecinătatea cartierului, costurile sunt prohibitive. *„O chestie care îmi lipsește mult este să am acces la un bazin de înot. Dar nu mă refer la ștranduri. Cele acoperite, sunt extrem de scumpe.”*

O nevoie articulată ulterior interviurilor și în timpul consultărilor este cea de ocazii și spații în care oamenii care locuiesc în aceeași zonă să poată interacționa între ei.

„O stradă care să se închidă la sfârșit de săptămână pentru activități sportive sau community lunches. Chiar dacă s-ar putea face și în Herăstrău, acolo vine tot Bucureștiul, n-ar mai fi ceva al cartierului. Cum este Street Delivery, dar cu mâncare gătită de vecini. Ideea este să fie cu oamenii din zonă, scopul fiind să se cunoască între ei. Nu mă interesează să mă întâlnesc în Herăstrău cu tot Bucureștiul. Eu nu-mi cunosc vecinii din cartier, nici măcar pe cei din blocul meu.”

Activități culturale adresate unui public mai larg este o nevoie exprimată de persoanele de vârstă a doua pentru care oferta din mall-uri, principalele surse de entertainment din cartier, nu este satisfăcătoare.

„Locuiesc în Băneasa de 30 de ani și n-aș pleca de aici pentru simplul motiv că am aproape Herăstrăul. După părerea mea, nu există parc mai frumos ca acesta. Sufăr datorită faptului că nu sunt niște spații culturale pe gustul meu, ele există tot în centrul Bucureștiului. Mă bucur că există ceva la complexul comercial Băneasa, însă acele activități culturale care se desfășoară acolo iar nu sunt pe gustul meu. Mi-aș dori, pentru copii și nepoții mei, să apară ceva care să mă mulțumească.”

„Frecventez cartierul de 24 de ani, deși nu locuiesc aici. Atunci când vii, în timpul zilei, din centrul orașului spre Băneasa, credeți-mă, în curte chiar simțim un aer mai curat. Nu sunt blocurile aglomerate, să dai nas în nas cu vecinul, să vezi când el se schimbă. Este aerisit. Ceea ce nu este: un teatru la care să mergi pe jos, să existe acele activități de recreere (nu neapărat mall-ul, că acolo te duci să faci shopping sau pentru mâncare), ci un loc pentru activități creative.”

5. Recomandări

Toți locuitorii consultați sunt mulțumiți de cartierul lor, însă natura nevoilor exprimate dezvăluie un risc asociat cu rapida dezvoltare imobiliară a zonei: segregarea economică, anume excluderea, în bază unor costuri ridicate, de la anumite servicii. Este important pentru țesutul social al oricărui cartier să existe opțiuni pentru cât mai multe grupuri socio-economice. Activitățile culturale organizate împreună cu locuitorii cartierului ar putea contribui la un sentiment de apartenență, chiar prin simplu fapt că aceștia ar avea ocazia să se cunoască și să se descopere ca vecini.

„Ce aș mai vrea eu, sincer, ar fi niște spații pentru activități fizice. De exemplu, săli de sport. Sală de fitness. În cartier sunt două, una lângă piață, și una în cartierul vechi. Nu sunt echipate foarte bine. La fel și cu terenurile de sport. Sunt câteva în parc, și Herăstrăul e destul de mare, dar nu sunt bine întreținute și dacă vrei, de exemplu, să joci tenis, costă foarte mult. Sunt câteva terenuri de tenis private, dar e foarte, foarte scump. În schimb, în Aviației, sunt niște terenuri dezafectate. E stadionul în spatele stației de metrou, stadionul Voința. N-au avut grijă de el. Mai e un singur teren de tenis care e practicabil care e privat și un pic mai ieftin, dar atât.”

„Visul meu ar fi să facă un skatepark. Mama, cât mi-ar plăcea. Poate în parc, undeva. Pot să pună niște rampe și puțin asfalt pe jos ca să nu strice natura. Sunt câteva prin zonă dar sunt o porcărie. Eu cu un prieten le reparăm veșnic și ne certăm cu paznicii care ne zic că n-avem voie să reparăm și noi le explicăm că doar vrem să ne dăm pe skate. Le reparăm din banii noștri, cumpărăm plăci, șuruburi. Am schimbat placajul la două rampe. Ne certăm cu oamenii acolo că ne trebuie aprobare și c-o să facă statul. Asta acum un an jumate. Este un spațiu fix lângă șinele de tren, absolut nefolosit, este doar pământ. Acolo poți să tragi un asfalt lucios și asta este. Sunt destul de mulți copii din cartier care fac skate și sunt convinși că s-ar bucura super mult. Sigur ar veni. Plus că ai stația de autobuz lângă.”

Cartier Bucureștii Noi (Alexandra Ștef)

Sumar de nevoi și idei :

- **Infrastructură sportivă accesibilă comunității (fotbal, baschet, tenis, bazin acoperit, echitație)**
- **Amenajarea parcurilor**
- **Amenajarea lacurilor Grivița și Străulești, reabilitarea Teatrului de Vară; amenajarea halei industriale ca spațiu artistic**
- **Transport în comun mai bun**
- **Spații de co-working; Redeschiderea Teatrului Masca și folosirea lui ziua ca spațiu de co-working**
- **Ateliere de creație în parc**
- **Activități comunitare: atelier de confecții, reparații și meșteșuguri; grădini comunitare; prânz comunitar în stradă; hartă cu trasee de biciclete; centru comunitar multifuncțional**

1. Identitatea Cartierului

Istoric

Bucureștii Noi - Dămăroaia este un cartier rezidențial cu limite bine definite ca urmare a sistematizării prin parcelare a moșiei Bazilescu. Specificul cartierului de case unifamilare cu curte se păstrează, chiar dacă ultimii șapte ani de construcții rezidențiale, multe dintre ele disputate juridic pentru că nu respectă regimul de construcție a zonei clasată patrimoniu istoric, încep să schimbe peisajul urban.

În 1898, boierul Nicolae Bazilescu decide parcelarea moșiei Măicanești-Grefoaicele. Teritoriul avea o suprafață de 295 ha din care circa 144 ha au fost vândute (1423 loturi edificabile în lotizările din 1913), iar restul au fost donate domeniului public pentru amenajarea de străzi, parcuri, piețe.⁴

„În vecinătatea sud-estică se află și vechiul domeniu al vornicesei Dămăroaia, situat între parcelarea Bazilescu și calea ferată spre Constanța. Astfel, în toponimia parcelării Bazilescu a intrat și Dămăroaia, pentru cvartalele învecinate cu moșia amintită. Pe domeniul public donat, în centrul parcelării, s-a amenajat Parcul Bazilescu, care conservă până astăzi exemplare impresionante de copaci din foștii Codri ai Vlăsiei.”⁵

„În anii '50, Bucureștii Noi este integrat administrativ în municipiul București și cunoaște o a doua fază de dezvoltare. Deși cartierul rămâne dominat spațial de case unifamilare, de-a lungul bulevardului Bucureștii Noi sunt ridicate noi construcții de 3 etaje, un cinematograful și un teatru în aer liber. Este vorba de un nou complex rezidențial cu parter rezervat spațiilor comerciale. În anii '60, de-a lungul

⁴ Constantin C. Giurescu, Istoria Bucureștilor, 1969.

⁵ Bucureștiul meu drag: memoria vizuală a Bucureștiului, ianuarie 2013, p. 54

bulevardului Bucureştii Noi sunt construite primele blocuri de 12 etaje.”⁶ În 2004, parcelarea Bazilescu a fost clasată monument istoric.

Percepţie

*„Acest cartier poate fi considerat interfaţa între mediul urban şi mediul sătesc, incluzând ţesuturi urbane foarte diverse de la un nucleu central (Bd. Bucureştii Noi) care concentrează funcţiuni şi trafic de interes municipal la arii de locuinţe colective şi arii întinse de locuinţe individuale.”*⁷

Originea cartierului prin parcelarea moşiei Bazilescu a determinat o percepţie de spaţiu compact şi a alimentat un sentiment de apartenenţă care încă se mai păstrează în discursul persoanelor mai în vârstă sau a tinerilor care au crescut în cartier, unii la a doua sau a treia generaţie. Cartierul încă este considerat de unii rezidenţi ca un oraş-satelit, „ca un sat de vacanţă”, „când ajungi e ca şi cum te-ai rupt de oraş”, iar în general este văzut ca un cartier liniştit, verde şi curat.

„Aici oamenii se ştia, ca la ţară. Nu era o cultură urbană, ci una rurală. Erau oameni ca bunicii mei, prima generaţie veniţi la oraş, după război, odată cu industrializarea. Foarte mulţi erau CFR-işti, ca bunică-meu. Eu sunt a doua generaţie născută la oraş. Şi ei au adus ţara după ei.”

„Înainte era perceput ca un cartier de boşorogi. Dar bătrânii mor şi vin fie copiii, fie nepoţii, fie vând.”

Diversitatea etnică din cartier este percepută de unii locuitori ca fiind un lucru interesant, în timp ce alţi locuitori aleg să se delimiteze de populaţia de etnie romă, majoritar penticostală, cu care au foarte puţină interacţiune.

„Nu am văzut niciodată grupuri mixte, nu interacţionează cu românii.”

„Mi se pare o zonă eterogenă, nu doar pe vârstă şi clasă socială, dar şi etnic mi se pare foarte interesant. În piaţă (spaţiu la care ţin foarte mult pentru că l-am prins pe bunicul care, pensionar, vindea în piaţă) există un aşa-zis târg de ruşi. Sunt nu ruşi propriu-zis, ci câţiva moldoveni din Republică şi ucrainenii, foarte mulţi. Şi apoi mulţi copii musulmani (probabil că există o şcoală prin zonă) pe care îi văd în metrou, pe la ora 1, când e de presupus că termină orele. Am o vecină de palier ucraineancă şi o familie de sirieni (aici de cel puţin 10 ani). Cred că e ceva în zonă în sensul ăsta.”

Construcţia vertiginoasă de blocuri din ultimii ani, multe care nu respectă regimul de construcţie din zona patrimoniu istoric, este considerată principala problemă a cartierului. Teama este că se pierde specificul cartierului, cel care a atras iniţial locuitorii mai vechi, care au „ştiut să se integreze”.

„Am ajuns în cartier la începutul anilor '90. Mi se părea şocantă diferenţa faţă de Pantelimon. Nu erau maşini deloc, strada neasfaltată. Vecinul meu avea patru vaci, le scotea la păscut. În ultimii ani, marea problemă sunt construcţiile construite aberant. OK, o să deschidă un teatru, o să

⁶ PIDU Bucureştii Noi, Pajura, Chitila si Damaroaia, p. 15

⁷ PIDU Bucureştii Noi, Pajura, Chitila si Damaroaia, p. 15

punem niște flori, dar faptul că zi de zi vedem niște blocuri fără autorizație asta ne macină foarte mult pe toți. Aleg să rămân aici încă mulți ani.”

„Îmi place locul în care stau și îmi doresc să se transforme doar în bine. În momentul asta e pe o pantă greșită. Am fost învățătoare aici, am avut o generație opt ani. Și eu mă gandesc la lucruri pe care le pot face personal, din propria mea inițiativă sau prin lucrurile și activitățile pe care le fac acum, pe care aș vrea să le aduc și aici în cartier. Gândindu-mă la copilăria mea, cred că singura problemă a fost faptul că dacă îți doreai să faci un sport nu prea puteai, aici în cartier. Nu erau resurse pentru asta. Dacă îți doreai înot, spre exemplu, aveai de parcurs destul de mult. Acum, cu metroul, e mai ușor. Pentru mine, în momentul ăsta, recunosc, Bucureștii Noi este dormitor. Eu cred foarte mult în cultură și educație, în momentul ăsta educ adulți, însă mulți dintre cei care acum construiesc ilegal, sau unii dintre ei, au fost și elevii mei. Sau familiile lor. Știu deja numele sonore care se afișează pe Asociație, îi știu, le știu copiii. Unii dintre ei înșisi, ajunși adulți, se ocupă cu același gen de afacere. Cred că respectarea legii în general este ceea ce ne lipsește.”

Istorie personală

Am vorbit cu o parte din cetățenii din Bucureștii Noi și am cules câteva povești pentru a completa tabloul cartierului. Redăm mai jos din poveștile culese.

„Boierul Bazilescu, un mare latifundiar căruia i-a murit băiatul și a găsit de cuvință să facă un gest pentru populație și în felul acesta a creat o comunitate în proprietatea pe care o avea. Această comunitate s-a creat cu profesionalismul unui arhitect pe nume Mihail Constantinescu, care și-a numit și o stradă. A lucrat acest cartier cu rigla pe hartă - astfel are toate străzile egale ca lățime, toate perpendiculare.”

„Cartierul avea o viteză de viață semi-sătească. O stare ca de mini-sat de vacanță; un orașel reședință de vacanță. Cum te duceai în stațiune la băi, cam așa ceva. Starea asta de bine, de sanătate am pierdut-o în momentul în care au început să construiască blocuri. Am început să fim ingrati, să nu ni se mai dea voie la lac, spre exemplu, ca nu mai e al nostru ce e acolo.”

”Am făcut Școala nr. 179 aici, împreună cu doamna Elena. Primele amintiri din cartier: nu erau străzile nici pavate, decât cișmele puse din sută în sută de metri, dar erau copii liberi pe stradă, copii care se jucau efectiv unii cu alții fără să conteze foarte tare că o fetiță avea rochiță de stampă iar ceilalți avea rochiță cu dantela și fără să conteze foarte tare că unii copii erau de muncitori și alții nu. Băieții erau foarte buni prieteni. Ceea ce știu foarte bine: noi am crescut într-un cartier în care noi am fost copiii cartierului. Deci noi nu am fost „fata lui Popescu” care era mai cu mot decât „fata lui Ionescu”. Pe strada eram 7 - 8 - 10 fetițe cam de aceeași vârstă. Faptul că erau mamele destul de unite, noi știam foarte bine că o problema a uneia dintre fetițe se discuta între mămici și mămicile luau o atitudine sau luau o măsură. Nu există o fetiță să nu fie îmbrăcată pentru serbarea școlară, nu există să nu se împrumute un costumăș. Deci această comunicare între familii era foarte importantă.”

„La școală ne ajutam între noi. Cu toate că mai erau copiii care, în anii '70, după ce s-au făcut blocurile aici, copiii de intelectuali se considerau ca fiind veniți din București. Era o atitudine extraordinară. Noi, copii fiind, plecam de aici să ne ducem să ni se cumpere ceva din centru și replica era „mă duc la București” (...) Era foarte important ca, în momentul în care a venit primul val de intelectuali mutați în blocurile noi, de 7-8-10 etaje, a fost cu o atitudine de superioritate față de noi. Asta am văzut-o prima dată, eram prin clasele 6-7. Și al doilea val, pe care eu îl simt acum, sau al treilea val, se vede clar în Mercedesurile, în Volvo, Jeepurile, în toate mașinile astea extraordinare care trec pe stradă. Noi ne mai salutăm între noi, cei care ne mai cunoaștem, pentru că ne cunoaștem, sau pentru că ne mai vedem în biserică și ne cunoaștem ducându-ne în biserică. Dar atitudinea se schimbă foarte tare: fiecare e numai în curtea lui, în casa lui, nu mai cunoaște pe nimeni.”

„N-am mai intrat în școală de 13 ani, de când am terminat. Mă bucur foarte tare, am emoții, mi-ar fi plăcut să iau toată școala la rând, să mă plimb pe toate etajele. Și lângă mine, dacă vă vine să credeți, este fosta mea învățătoare. Ea era destul de mica când a fost învățătoarea noastră, este foarte tânără, și e un sentiment așa, super fain, să știi că lângă tine stă învățătoarea ta. Aici m-am născut, aici vreau să rămân. Părinții mei locuiesc aici. Și eu îmi doresc un apartament, o casă în Bucureștii Noi, nu m-aș muta de aici pentru nimic în lume - doar dacă aș pleca din țară. Ca viitor părinte, peste câțiva ani, vreau ca aici copiii mei să beneficieze de un teatru, să beneficieze de săli de sport, de activități aici, aproape de casă, să nu fie nevoie să meargă neapărat în centrul Bucureștiului sau să plătească foarte mult pentru asta.”

Precizari metodologice

Locații

Găsirea unor spații pentru a găzdui două consultări publice ar fi putut fi o provocare într-un cartier cunoscut pentru lipsa locurilor de întâlnire. Rezolvarea s-a dovedit simplă și grăitoare pentru specificul cartierului. Prima întâlnire a fost generos găzduită de un vecin, membru al Asociației. A doua, de școala nr. 179, confirmând reputația de actor important în viața comunității. Directorul și personalul școlii au fost deschiși și primitivi, rezonând cu scopul consultărilor.

Număr de participanți și profil socio-profesional

Pentru această explorare au fost consultate 24 de persoane, 15 dintre care au participat la interviuri semi-structurate și 16 care au participat la consultări (unele persoane au participat la ambele). Din totalul de 24, șapte persoane sunt pensionare, șaisprezece sunt angajate cu studii superioare și o persoană este casnică cu studii primare.

Din totalul de 16 participanți la consultări, 4 persoane au fost contactate prin intermediul Asociației, restul fiind contactate individual de cercetător, folosind propria rețea de cunoștințe.

Documentare

Punctul de pornire al cercetării a fost consultarea surselor secundare disponibile online, printre care și *Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Bucureștii Noi, Pajura, Chitila și Dămăroaia Sectorul 1, București*. Majoritatea rezultatelor căutării online duceau către site-uri de dezvoltatori și agenții imobiliare, sugerând interesul rezidențial pentru cartier. Relativ ușor de găsit au fost și informații istorice despre originea cartierului, verificate și dintr-o sursă primară (*Istoria Bucureștilor*, Constantin Giurescu, 1969). Documentarea a fost completată de mai multe vizite de observație pe teren pentru a identifica limitele, reperele și specificul cartierului, documentând fotografic aceste explorări.

Interviuri semi-structurate

Cele 15 interviuri cu locuitori din cartierul Bucureștii Noi - Dămăroaia s-au axat pe practici de petrecere a timpului liber în cartier, precum și pe nevoile de cultură care nu sunt acoperite în cartier, pentru ambele cazuri existând multe suprapuneri între răspunsurile intervievaților. În cazul persoanelor cu vechime în cartier (unele chiar la a treia generație), s-au obținut și detalii biografice care au completat cu anecdotă și istorii personale istoria factuală a cartierului.

Consultări în grup

Interviurile au fost esențiale pentru etapa de consultări pentru: (1) explicarea scopului cercetării, importanța participării și dezvoltarea unui raport cu persoanele intervievate astfel încât să-și dorească să participe ulterior și la consultare și (2) pregătirea activităților în funcție de informațiile obținute.

În ambele sesiuni, exercițiile creative (hartă mentală a cartierului; trasee istorice, naturale sau urbane; „wall of dreams”; poziționare pe hartă a activităților rezultate) au fost antrenante. Cele mai dinamice exerciții au fost cele realizate în echipe de 3-4 persoane care primeau ca provocare elaborarea unui tip specific de traseu folosind spațiile, anecdotele și reperele din cartier. Prezentarea traseelor a implicat toți participanții, fie sugerând completări, fie corectând istoricul clădirii sau poziționarea pe hartă. Ca urmare a exercițiului de identificare a resurselor deja existente în cartier (trasee), participanții au fost mai activi și inspirați în exercițiul în care li se cereau idei pentru cartierul lor (wall of dreams).

E de remarcat faptul că, față de părerea susținută de câțiva locuitori în tura de prezentări de la începutul consultărilor conform căreia în cartier nu sunt necesare alte activități sau spații dedicate culturii („avem tot ce trebuie”), în tura de feedback post-activități părerile și atitudinea s-au schimbat. Fiecare dintre participanți a venit cu cel puțin două idei de spații sau evenimente pentru cartier, menționând inclusiv o localizare potențială pentru ele, pe hartă.

A fost interesantă interacțiunea între persoanele mai în vârstă și cei mai tineri, ambele grupuri fiind deschise și comunicative. Persoanele mai în vârstă care cunosc evoluția cartierului recunosc potențialul clădirilor vechi (în special fostele fabrici) ca spații ce pot fi reabilite și transformate în locuri în folosul comunității, cum ar fi un centru comunitar multifuncțional.

„Sunt impresionată. Ne-am amintit de multe lucruri. Într-adevăr s-au afișat acolo idei care sunt extraordinare și care am văzut eu că cel puțin 2-3 sunt chiar susținute. Atunci acel club comunitar și acea bază sportivă. Și mai vorbim mai încolo și de altele dar acum măcar să începem cu ceva. Să luptăm pentru sediul Zarea (de fapt, un bloc de birouri, nimic altceva), se poate face orice. Deci să considerăm că lista pe care am făcut-o acum ar putea fi acel grup de inițiativă în care noi, cei care ne găsim pe listă să milităm pentru ceea ce ne dorim cel mai tare: un club comunitar.”

Limite

Deși a existat diversitate de vârste și de vechime în cartier în grupul de oameni incluși în această cercetare, unele grupuri socio-economice și minorități etnice care locuiesc în cartierul Bucureștii Noi - Dămăroaia nu au fost consultate (din motive de timp și acces), cercetarea având o limită de reprezentativitate.

Printre locuitorii consultați, există o minoritate vocală (în general, membrii Asociației) care consideră că orice discuție despre viață culturală în cartier este de prisos până nu se rezolvă problema construcțiilor suspectate de ilegalitate care amenință calitatea vieții în cartier. O continuare a acestei poziții este cea conform căreia Bucureștii Noi - Dămăroaia nu are nevoie de o reactivare culturală, fiind „foarte bine așa cum e”.

„Locuiesc în cartier de 10 ani. Nu cred că cinema-ul, că o stradă de cultură este o problemă. Nu cred că despre asta trebuie să discutăm acum. Astea nu țin de noi. Se fac de oamenii care au bani, care investesc dacă consideră ei sau nu în acest cartier. Trebuie să le oferim, ca locuitori în acest cartier, ceva să investească. Un cartier curat, de oameni civilizați. Am avut un pedigree de cartier foarte vechi în București, pe care s-a construit Bucureștiul, de-aia se numește Bucureștii Noi. Era un cartier de oameni foarte civilizați, muncitori. Nu a fost ca Prelungirea Ghencea, Drumul Sării, Antiaeriana sau Ferentari. Aș vrea să rămânem așa în continuare. Singura problemă a acestui cartier rămâne populația care s-a mutat de curând și care consideră cartierul o afacere, și nu lipsa de nu știu ce club sau nu știu ce teatru. Suntem în București, de aici până la teatrul din mijlocul Bucureștiului ia 20 de minute. [Vecină: „și dacă se schimbă ceva?”] N-o să se schimbe nimic, românul e anti-schimbare.”

„Sunt foarte decepționată de ce se întâmplă aici, n-am energie să mă gândesc că va fi mai frumos, dimpotrivă, cred că va fi mai rău. Sunt foarte multe clădiri construite ilegal. Este o plagă generalizată până la cel mai înalt nivel. O mafie în care vin toți țiganii, moldovenii și mafioții să spele bani. Îmi cer scuze, eu o să mă retrag pentru că n-am energie să mă gândesc la poezie. 2021 cred că o să ne prindă undeva în subsol, cu țiganii peste noi, dacă continuă în ritmul în care merge. Este ceva incredibil. Era un cartier liniștit, acum e plin de mașini... Dacă nu se combate povestea asta, potențialul e sufocat. Tema asta e stringentă, mai gravă decât ce vreți voi să faceți.”

„E foarte bine că e așa (oferta culturală concentrată în centrul orașului). Cine vrea liniște și pace, la margine; cine vrea nebunie și festival, în centru. Aia acolo, noi aici. Dar cred că așa e cam pe peste tot, în orice oraș din Europa, cel puțin. [Intervievator: Nici pentru a mai scoate oamenii din

case, să se mai vadă între ei, vecinii?] Nu cred că avem nevoie, ne vedem oricum. Nu avem nevoie de așa ceva. Astea-s chestii artificiale pentru niște oameni care nu mai știu să socializeze. Oamenii n-au treabă cu așa ceva, ce le trebuie... Alții stau închiși la blocuri și habar n-au. Știu calculator, televizor și o mașină și atât. În momentul în care mai ai și altceva în afară de patru pereți de îngrijit, începi să privești altfel lucrurile. Din păcate prea multă lume stă la blocuri.”

2. Practici

Fiind un cartier rezidențial în care predomină casele unifamilare, o mare parte din activitățile de timp liber sunt domestice și legate de gospodărie. În multe curți există pomi fructiferi și viță de vie, iar unele gospodării încă au animale.

Deși stațiile de metrou inaugurate în 2011 au redus considerabil timpul de deplasare către centrul orașului, printre locuitori se păstrează percepția de cartier mai izolat din care „se iese” pentru a consuma activități culturale și de timp liber „în oraș”.

De consum

În cartier:

Parcul Bazilescu este cel mai frecvent menționat spațiu de petrecere a timpului liber. Recent reabilitat și dotat cu Wi-fi, miniteren de fotbal, mese de ping-pong și șah, spațiu pentru câini, spațiu de joacă pentru copii, aparate de fitness și un foisor care pe timp de vară găzduiește o fanfară, este frecventat și apreciat de toate vârstele. Ocazional găzduiește festivaluri de film în aer liber și concerte, apreciate de locuitori.

„Parcul l-au făcut bine. Vara sunt oameni până la miezul nopții pe acolo, e plin tot timpul. Se dau cu rolele, bicicleta, joacă fotbal. În 2009 - 2010 au făcut și o retrospectivă TIFF în parc, a fost bine.”

„În [parcul] Bazilescu ce am văzut sunt pensionarii, mai și dansează uneori - vara sunt concerte de fanfară într-un foisor de lemn. Și acum doi ani au mai fost proiecții de film românesc în aer liber - iarași mi s-a părut o super idee. Ai mei nu mai văzuseră filme românești de 15 ani; n-au timp totdeauna să se ducă până în centru și le-a prins foarte bine.”

Biblioteca Dimitrie Bolintineanu și Clubul Copiilor, ambele aflate la intrarea în parcul Bazilescu, sunt active și apreciate, însă cu spațiu foarte redus.

„La Bibliotecă am învățat să citesc. Iar la Clubul Copiilor am făcut teatru din clasa a 2-a până într-a 8-a iar de acolo o mare-mare pasiune. E o chestie care literalmente mi-a schimbat viața. Cred că încă se mai întâmplă asta, din cum văd părinți cu copii care merg într-acolo. E foarte important - oricât de datată ar suna noțiunea de club al copiilor, mi se pare foarte importantă.”

Piața 16 Februarie este descrisă ca fiind „vie” și bogată în oferta de produse. Este un spațiu comercial extins și mixt, alcătuit din tarabe și mici magazine cu produse agroalimentare, buticuri cu îmbrăcăminte și produse diverse, dar și birturi (unde uneori cântă lăutari).

„E de văzut, piața. Este bogată, autentică și vie, totdeauna e cu multă lume. Câteodată la birtul din piață mai cântă și lăutari. Sunt și producători.”

„Sunt puține lucruri care mă bucură mai mult decât vizita duminică dimineața vara, la piață. Fac efortul ăsta când pot să mă trezesc duminica la 8, e super viu ce e acolo.”

Biserica Bazilescu este un alt punct de reper al cartierului, frecventată de persoanele de vârstă a treia care o consideră un spațiu de întâlnire și păstrare a identității cartierului. Există alte biserici mai mici în cartier, inclusiv de rit ortodox vechi, greco-romană și penticostală.

„Idea de identificare în comunitate se mai păstrează, la vechea generație, când le văd în biserică. Noi, comunitatea, am făcut această stare de comunitate unită pentru faptul că am avut niște preoți în biserică care ne-au ținut uniți. Fără să lase posibilitatea să se ivească între noi conflicte care dăunează. Această stare o mai găsesc când și când, venind la biserică și întreținând atmosferă pe care eu am văzut-o în tinerețea mea. De a caută rezolvări pentru cine are o problemă.”

Hipermarketurile deschise recent sunt considerate convenabile, însă continuă să fie frecventate și micile afaceri precum pet-shop-uri, cabinete veterinare, ateliere auto, salonuri, magazine de îmbrăcăminte și prăvălii, multe având tradiție în cartier.

„Eu acum am aflat că e cartier dormitor. N-a fost. A avut tot felul de activități-dacă s-ar reveni la ce a fost e de ajuns. Erau și baze sportive. Eu făceam popice, frații mei fotbal. A fost stadionul de la Laromet, stăteam chiar pe stradă aia. Deci aveam de toate. Aveam două cinematografe (Larometul și Înfrățirea), aveam Teatrul de Vară unde ne duceam cu două ore înainte să ocupăm loc. Aveam spectacole. Toate artistele mari, Angela Similea, Margareta Pâslaru, aici s-au lansat și chiar aici au și locuit. Deci erau activități. Unde sunt alea pe care le-am avut? Noi toți copiii făceam sport. Eu eram cu popice că așa îmi plăcea mie, după care aveam gârlă în spate, făceam înot, nu ne cerea nimeni bani. Apoi am avut strandul... deci nu ne trebuia nimic. Plus că erau fabrici care ne ofereau distracții diverse. A murit viață aia. Poate revine, nu știu.”

În afară cartierului:

Oamenii merg la barurile și cafenelele din centrul orașului pentru întâlniri și concerte, cinematografe în mall-uri (în special Băneasa). Merg pentru piscine, săli de fitness și dans, cursuri de limbi străine, teatru și instrumente muzicale, spectacole de teatru și festivaluri, plimbări cu bicicleta prin parcul Herăstrău și Mogoșoaia.

De producție

Oferta culturală în Bucureștii Noi - Dămăroaia este limitată. Deși există două teatre (de Vară și Masca), niciunul nu este funcțional. Nu există cinematograful, singurele ocazii de consumat film în cartier fiind eventualele festivaluri organizate în parc, vara. Nu există nici spații pentru spectacole sau concerte, tot parcul fiind singura opțiune în care au loc, din ce în ce mai rar, astfel de evenimente.

Activitățile de timp liber se produc predominant în spațiul privat, în case, curți și apartamente. Asta se explică și prin faptul că sunt aproape inexistente locurile de întâlnire indoors (cafenele, restaurante, cluburi). O activitate specifică pentru cartier sunt grătarele în curte, când vremea o permite. Majoritatea caselor au amenajate terase cu mese și scaune, multe având și mici echipamente sportive (masă de ping-pong, panou de baschet, bicicletă, role). Îngrijirea gospodăriei, bricolajul și grădinaritul sunt frecvente, multe case având pomi fructiferi, viță de vie, mici grădini cultivate și chiar animale (în principal găini). Producția domestică de alcool din propria recoltă de fructe este o practică destul de frecventă.

Străzile cartierului devin uneori spații de întâlnire și socializare între vecinii care stau la casă. Câteodată se amenajează scaune în fața porții, pe unele străzi existând chiar bănci permanente. Copiii se plimbă cu bicicleta sau se joacă pe stradă, deși traficul s-a intensificat în ultimii ani (în special pe rutele pe care s-a redirecționat traficul din pricina lucrărilor la stațiile de metrou Laminorului și Străulești) iar trotuarele sunt în general ocupate de mașini parcate.

„Ies rar în parc - când mă plimb, mă plimb pe străzi. Acum simt că nu mai am pe unde să mă plimb, trotuarele sunt acoperite de mașini. Copiii se joacă pe stradă, printre mașini. Vecinii mei își scot masa de ping-pong pe stradă, vara, chiar și în timpul săptămânii.”

Pentru locuitorii la bloc opțiunile sunt mult mai reduse. Menționează des lipsa de locuri de întâlnire în cartier, motiv pentru care activitatea lor socială se petrece, în general, în afara cartierului. Nu își cunosc prea bine vecinii și nu obișnuiesc să invite prietenii în apartamentele lor. Cei mai tineri dintre ei s-au declarat deschiși să participe la activități artistice de tip „teatru de apartament” prin care își pun la dispoziție o încăpăre ca scenă improvizată pentru un spectacol.

Implicare civică

Asociația Salvați Cartierele Dămăroaia și Bucureștii Noi (A.S.C.D.B.N. sau Asociația), înființată în anul 2012, are ca scop „urmărirea și demascarea neregulilor și ilegalităților privind aspectele urbanistice din cartierele bucureștene ale sectorului 1 Dămăroaia și Bucureștii Noi”. Este o Asociație foarte activă, cu peste 300 de membri și numeroase procese pe rol împotriva constructorilor, obținând și câteva decizii de demolare a unor imobile construite pe parcelarea Bazilescu, patrimoniu istoric.

Deși conform statutului Asociației „acțiunile acesteia vizează exclusiv domeniul imobiliar local”, unii membri sunt receptivi la posibilitatea de a susține activități culturale care să contribuie comunității. Un exemplu de astfel de cooperare a avut loc în această primăvară, când A.S.C.D.B.N. a susținut

organizarea unui tur istoric al cartierului realizat de A.R.C.E.N. Și o expoziție fotografică despre locuirea în Bucureștii Noi organizată de Ordinul Arhitecților.

„Asociația are o bază de date consistentă, cred că se poate folosi Asociația pentru activități constructive care să ajute comunitatea. Având o bază de date solidă și o comunicare eficientă, lucrurile se întâmplă în timp real.”

3. Resurse

Spații:

În zona industrializată din perioada interbelică, în Bucureștii Noi - Dămăroaia există mai multe spații încă neocupate de dezvoltatori imobiliari sau spații comerciale. Terenul fostei fabrici Laromet este cel mai des menționat spațiu cu potențial pentru construcții în folosul comunității, prin poziționarea sa aproape de lacul Grivița considerându-se adecvat pentru dezvoltarea unei baze sportive. Asemănător este și terenul fostei fabrici de cărămidă, amplasat pe malul lacului. Spațiul fostei fabrici textile Dacia, unde a fost întreruptă construcția unui mall (Victoria) este de asemenea un spațiu ofertant, precum și terenul viran alăturat, al fostei fabrici de marmură.

„Un maidan l-aș transforma în spațiu public. Un spațiu pietonal, de promenadă. Nu neapărat parc, dar ceva cu mai multe chestii mici, de mărimea omului. Restaurante, cafenele mici. Cred că de asta avem nevoie.”

Malul lacurilor Grivița și Străulești sunt considerate spații de mare interes pentru comunitate. Din istorii personale despre cartier se știe că în lacuri se înota iar malul „gârlei” era folosit ca ștrand până relativ recent (post '89), acum o parte din teren fiind împrejmuț și parcelat, probabil destinat construcțiilor imobiliare. Și lacurile în sine sunt văzute ca resurse pentru activități recreative și sportive, dorindu-se amenajarea malurilor și accesibilizarea lacului.

„Lacul s-a îngădît, nu-l mai întreține nimeni. Acum se construiește pe mal. Acolo era zona noastră de respiro. Salariații Larometului întrețineau spațiul acela.”

Clădiri:

Cea mai des menționată clădire cu potențial din cartier este Teatrul de Vară din parcul Bazilescu. Este considerat un important punct de reper în cartier, notabil însă prin faptul că se află în paragină în ciuda potențialului pentru a găzdui activități artistice diverse și a istoriei pe care o are în cartier.

„Teatrul de Vară era așa, un loc magic în copilăria noastră pentru că, deși nu era deschis, era interzis să ne jucăm pe acolo (pentru că și atunci, ca și acum, stătea să se dărâme) și noi ne mai strecuram pe acolo, știam că se filmase nu știu ce videoclip și era super palpitant. Știu locul și pe înauntru și e fain - un spațiu în care s-ar putea face ceva.”

Clădirea teatrului Masca este de asemenea inactivă, și acesta fiind un reper în cartier pentru locuitorii mai vechi care îl amintesc drept Casă de Cultură al complexului Înfrățirea între Popoare, spațiu multifuncțional în care aveau loc piese de teatru, concerte și vizionări de filme.

„Înfrățirea între Popoare era foarte activă. Îmi amintesc vag, din spusele lui bunică-meu care era muncitor la Laromet, că veneau aici. Sunt convinsă că ar veni și acum oameni la spectacole. Important e să se întâmple altceva în afară de pariuri, farmacii și pet-shopuri, căci asta avem în cartier.”

Halele și clădirile de birouri ale fabricii Zarea, doar parțial funcțională, au potențial de reconversie, fiind des menționate ca spații-resursă în interviurile și consultările cu locuitorii cartierului.

„Bazinul de înot ar putea să apară exact la sala de sport de la Zarea. Acolo se poate face de fapt un complex sportiv. Pentru că este un spațiu mare, sunt mulți copaci, este lângă parc, se poate respira și sportul se face cu geamurile deschise și cu oxigen.”

Biblioteca Dimitrie Bolintineanu și Clubul Copiilor, situate în oglindă la intrarea în parcul Bazilescu, au un potențial mai mare decât le permite spațiul modest. Extinderea serviciilor oferite și în alte clădiri din cartier ar fi în avantajul întregii comunități.

Imateriale

Identitatea și istoricul cartierului:

Printre rezidenții mai vechi și tinerii crescuți în cartier există un anumit sentiment de comunitate și apartenență. Particularitatea parcelării și faptul că a fost declarată patrimoniu istoric adaugă la identitatea și specificitatea cartierului. Bucureștii Noi - Dămăroaia este în continuare perceput ca un oraș-sat, încă relativ izolat de restul Bucureștiului și cu un ritm de viață mai linistit. Faptul că își păstrează caracterul rezidențial de case cu curte, în ciuda noilor dezvoltări imobiliare, contribuie la identitatea cartierului. Toți dintre locuitorii consultați au spus că nu s-ar muta din cartier în altă zonă a orașului, singura opțiune interesantă pentru unii dintre ei fiind să se mute „unde la țară” - ceea ce părinții unora dintre ei au și făcut, lăsându-le casele moștenire.

Asociații și grupuri de inițiativă:

Asociația Salvați Cartierele Dămăroaia și Bucureștii Noi (A.S.C.D.B.N.) este o organizație activă cu numeroși membri interesați de soarta cartierului și îngrijorați de construcțiile de blocuri care încalcă norma impusă de statutul de patrimoniu. Aceasta este o problemă manifestată de majoritatea locuitorilor consultați, fie că sunt sau nu membri ai Asociației. Intensa activitate de construcții care nu respectă normele zonei este văzută ca principala amenințare la adresa calității vieții în cartier.

Asociația Părinților din Școala nr. 179, în particular, dar și alte Asociații de părinți sunt o resursă potențială importantă, școală având un rol istoric în dezvoltarea comunității cartierului.

„La școală toate clasele aveau serbare. Toate mămicile din comitet erau implicate. Școală are o importanță foarte-foarte mare în viața copilului și în viața familiei. Școală dirijează educarea copilului nu la școală, ci în general. Atâta vreme cât știi să-ți chemi și părintele lângă copil și știi să-l faci și pe părinte să te admire pe tine ca profesor, în momentul ăla l-ai câștigat. Dacă tu îl faci prieten pe părinte, copilul ăla va învăța mai bine pentru că știe că părintele e mână în mână cu profesorul. Asta era atitudinea școlii. De-aia era și o școală foarte bună [n.r. Școala nr. 179]. Se implicau profesorii până la ultimul copil din clasă. Erau copii care chiar erau săraci. Faptul că profesorul pune foarte tare limită între faptul că ăla avea pantofiori de 20 de lei și celălalt de 200 de lei și egala copiii între ei la oră; că îl scotea pe ăla sărăcuțul în tablă și lăuda că știa - cât știa - dar îl lăuda, îl făcea pe cel mai îmbrăcat să-l admire.”

Deși nu există grupuri de inițiativă în cartier (A.S.C.D.B.N. fiind axată exclusiv pe domeniul imobiliar), în urma consultărilor a rezultat un mare interes pentru a continua discuțiile despre idei de activități culturale și comunitare în cartier și un mod de a acționa pentru a face realitate unele dintre ideile menționate.

„Genul ăsta de seri ar fi super faine. Dacă ar exista genul ăsta de spații care să lase tinerii să abordeze diferite subiecte. Noi suntem aici câțiva, dar a fost ceva ce ne-a unit, un lucru comun, și cu siguranță mai mulți tineri ar putea veni. Eu vorbeam cu mama mea și îmi zicea, „măi, și noi am face chestia asta, să ne întâlnim. Că doar așa poți să-ți mai faci cunoștințe”.

„În 2008 am fost în Viena în fața primăriei și erau acolo tot soiul de activități. Mi-am dorit asta și pentru București. Acum au început să apară concertele din fața Ateneului în aer liber și sunt foarte încântată. E, și în seara asta cumva e o picătură din ceea ce s-ar putea întâmpla în nu foarte mulți ani în Bucureștii Noi. Și faptul că avem foarte multe gânduri acolo (pe perete) și vise și dorințe și faptul că s-ar putea să se întâmple e promițător.”

Artiști locali:

Printre locuitorii consultați se află și persoane care lucrează în domenii creative, aceștia fiind interesați în mod special de potențialul unor activități culturale în cartier, pe care le-ar putea susține sau promova.

Matei Dumitrescu, artist plastic interesat de artă în spațiul public, a cărui casă funcționează ca o reședință informală temporară pentru artiști din mai multe orașe din țară, a sugerat un simpozion de sculptură în lemn sau piatră în parcul Bazilescu. Șantierul deschis ar putea fi vizitat de locuitori, iar creațiile ar putea fi expuse în parc sau în alte spații publice.

4. Nevoi

Categorii de activități

Infrastructură:

- Parcări care să elibereze străzile de mașinile parcate

- Bază sportivă deschisă publicului cu terenuri de fotbal, baschet, tenis și bazin de înot
- Amenajarea malului lacurilor Grivița și Străulești
- Mai multe linii de autobuz, și mai directe, către centrul orașului
- Cafenele, ceainării, baruri și spații de co-working
- Hipodrom

Artistice:

- Reabilitarea Teatrului de Vară și folosirea lui în timpul zilei ca spațiu de lucru
- Redeschiderea Teatrului Masca pentru spectacole, concerte și filme
- Ateliere de creație pentru tineri în parc: meșteșuguri, sculptură în lemn, pictură
- Hală industrială amenajată ca atelier pentru creații artistice și spațiu de expoziții

Comunitare:

- Atelier de confecții, reparații și meșteșugărit: spațiu dotat cu scule diverse
- Grădini comunitare: adresat locuitorilor de la bloc care își doresc să cultive mici plante și legume în spații publice neutilizate sau chiar în grădini private necultivate
- Prânz comunitar în stradă: închiderea temporară a unei străzi secundare pe care se organizează un prânz la care toți vecinii contribuie câte ceva. Poate fi o acțiune de strângere de fonduri pentru o cauză comunitară
- Hartă cu trasee de bicicletă cu repere și puncte de interes din istoria cartierului
- Centru comunitar multifuncțional: spațiu în care se pot întâlni vecinii și organiza activități pentru locuitorii de toate vârstele. Dotat cu săli pentru cursuri diverse (teatru, dans, limbi străine, instrumente) și spațiu de întâlniri și de lucru (co-working).

Wall of dreams („Mi-aș dori ”):

Ce își doresc cetățenii din cartierul Bucureștii Noi: teatru, parcare pentru piata, pista de biciclete, fanfara în parc (este, vara, duminica), bibliotecă, club, teatru, film, liniște, viu teatru masca, activ un club în care se pot activa cetățenii de diverse vârste, sală de spectacol, mai multe locuri de făcut sport, curat, curățenie, să se refacă spații de agrement, ștrand, accesul către lac, mai mult acces cu ratb către centru, nu avem autobuz direct nici până la chibrit, sa nu se mai lase liberi câinii pe străzi, loc în care pensionarii să se poată aduna - club, reactivare teatrul masca, spectacole și cursuri de actorie, poliție comunitară pentru curățenie în parc, sală pentru sporturi diverse (fosta fabrică Zarea), hipodrom (Laromet), săli unde pot să învâț chitară, sală sporturi diverse, dragare lacul Grivița, amenajare lacuri, bazin de înot (la Zarea, unde se poate face un complex sportiv),.

- *„Bazinul de înot ar putea să apară exact la sala de sport de la Zarea. acolo se poate face de fapt un complex sportiv, la Zarea. Pentru că este un spațiu mare, sunt mulți copaci, este lângă parc, se poate respira și sportul se face cu geamurile deschise și cu oxigen. Nu în mall-uri, nu WorldClass, cu aer condiționat.”*
- *„Și o sală de socializare a pensionarilor poate să se facă acolo, să merg și eu la sala lor. Eu aș vrea ca pensionarii din cartier - eu predau ore de aerobic pentru adulți - am fost într-un ANL și m-am lovit acolo de doamne, gospodine 30-40 de ani care nu făcuseră sport în viața lor, și sunt*

foarte bucuroasă că timp de 4 ani cât am predat acolo l-am introdus acelor femei sportul în viață. Mi-ar plăcea ca pensionarii din România să poată merge la sală fără să le fie rușine și să considere că asta e o treabă care se adresează tinerilor și să mai lase paracetamolul și antiinflamatoriile și să înțeleagă că prin mișcare își pot anula niște dureri și niște probleme și s-ar putea să fie mai ieftin decât sacoșile de medicamente pe care le iau. Nu se duc din prejudecată, iar orele sunt astfel concepute de instructori doar pentru persoane până în 30-40 de ani într-o formă acceptabilă. Și nu poți să aduci o femei de 60 - 70 de ani să-ți faci BootCamp.”

Priorități

Majoritatea nevoilor colectate prin consultări și interviuri scot în evidență lipsa de oportunități prin care locuitorii cartierului să interacționeze între ei. Parcul Bazilescu este singurul spațiu public în care sporadic se oferă evenimente culturale și, deși sunt foarte apreciate atunci când se întâmplă, nu au o regularitate care ar permite interacțiuni mai însemnate. Între locuitorii mai vechi, relațiile de vecinătate se mai păstrează, însă rezidenții noi veniți în cartier, mai cu seamă cei de la blocurile nou construite (multe contestate de A.S.C.D.B.N.), sunt izolați de legăturile comunitare care s-au dezvoltat de-a lungul mai multor generații și care, treptat, se pierd, odată cu dispariția celor mai în vârstă.

Atât locuitori cu vechime în cartier cât și cei nou veniți semnalează ca o prioritate nevoia unor spații pentru întâlnire - locuri deschise și accesibile pentru toate categoriile de vârstă, în care vecinii să poată socializa și organiza acțiuni comunitare. Aceste locuri pot fi chiar afaceri locale, dacă nu spații publice sau un centru comunitar propriu-zis, precum cafenele sau biblioteci cu spații mai generoase și flexibile pentru întâlniri.

Reabilitarea Teatrului de Vară, cea de-a doua coincidență în prioritățile celor consultați, ar acoperi mai multe nevoi culturale: cinematograful în aer liber, teatru, spectacole, concerte, chiar și spațiu de lucru și întâlnire (s-a propus folosirea lui ca spațiu de lucru outdoor pe timp de zi, vara). Activitatea sezonieră susținută ar permite o continuitate în oferta culturală, astfel încât se poate dezvolta o practică de consum de cultură în cartier și o oportunitate de interacțiune între locuitori. Simbolic, reabilitarea teatrului ar reprezenta o continuitate cu istoria cartierului.

5. Recomandări

În urma interviurilor și consultărilor, potențialul de organizare și implicare cetățenească în Bucureștii Noi - Dămăroaia este considerat mare, locuitorii exprimându-și interesul pentru a rămâne în legătură și a continua astfel de consultări, dar și de a demara acțiuni pentru a vedea realizate cel puțin una dintre ideile colectate împreună.

Pentru ca acest grup de locuitori interesați să continue discuțiile despre acțiuni comunitare pe care le pot demara chiar ei, ar fi benefic să fie susținuți în organizare, într-o primă etapă. Ar fi avantajos pentru întreaga comunitate să existe activități care să faciliteze interacțiunea între locuitorii de la bloc și cei de la case, dar și între minoritățile etnice și grupul majoritar, pentru a face punte între segmente sociale care nu au prea multe ocazii de socializare. Astfel de interacțiuni ar putea contribui la depășirea discursului care

etnicizează diferența, și poate și breșa dintre locuitorii mai conservatori care idealizează viața „dinainte” și noii rezidenți (mai ales cei de la blocuri), care s-au mutat în cartier tocmai pentru că apreciază specificul zonei și par dispuși să se integreze și să contribuie la viața comunității.

- *Să se dea mai departe ideile către primărie. Că tot candidează la anul. Poate chiar să fure idei. Măcar să le promită, până să le facă. Îmi doresc promovarea ideilor și să rămânem în legătură. Și să le comunicăm și vecinilor.”*
- *„Mă gândeam acum că ar putea să existe astfel de întâlniri și între generații. Să existe locuri în care să se adune.”*
- *„Sunt impresionată. Ne-am amintit de multe lucruri. Într-adevăr s-au afișat acolo idei care sunt extraordinare și care am văzut eu că cel puțin 2-3 sunt chiar susținute. Atunci acel club comunitar și acea bază sportivă. Și mai vorbim mai încolo și de altele dar acum măcar să începem cu ceva. Să luptăm pentru sediul Zarea (de fapt, un bloc de birouri, nimic altceva), se poate face orice. Proprietate privată? Deci să considerăm că lista pe care am făcut-o acum ar putea fi acel grup de inițiativă în care noi, cei care ne găsim pe listă să milităm pentru ceea ce ne dorim cel mai tare: un club comunitar.”*
- *„Asociația are o bază de date consistentă, cred că se poate folosi Asociația pentru activități constructive care să ajute comunitatea. Având o bază de date solidă și o comunicare eficientă, lucrurile se întâmplă în timp real.”*
- *„Eu cred că nu trebuie atât să construim cât să reabilităm ceea ce deja există. Pentru că sunt bani mai puțini și e păcat. Sunt clădiri care există și care zac în paragină. Să se reactiveze teatrul de vară și teatrul Masca.”*
- *„Există Fondul Mega Image care oferă finanțări pentru grupuri de inițiativă cu proiecte comunitare. Ne putem interesa dacă reușim să depunem un proiect dacă nu anul ăsta, anul viitor.”*

Cartier Cotroceni (Vlad Cătună)

Sumar de nevoi și idei:

- Acces la Arenele BRN pentru a face sport și pentru a organiza evenimente și proiecții de filme
- Concerte de stradă, de muzică clasică și jazz
- Teatru, pictură, arhitectură, fotografie în stradă
- Tururi artistice ale cartierului
- Cotroceni ca spațiu de promenadă, platoul de la Academia Militară ca spațiu comunitar
- Transformarea cu grafitti, o dată pe an, a Zidurilor Gri
- Reabilitarea parcurilor Romniceanu și Davila și transformarea scării în trepte în obiectiv turistic

Introducere

Cotroceniul este o comunitate simbol a Bucureștiului, un loc cu o istorie veche, plină de case, de grădini și de oameni cu povești frumoase care merită spuse și cunoscute. mulți dintre cei care locuiesc în Cotroceni se identifică printr-un spirit comun, de apartenență la un spațiu de locuire special, unic pentru București.

Cartierul Cotroceni, „*unul dintre cele mai vechi cartierele ale orașului*”, „*plin de istorie*”, „*cartierul celor înstăriți*” este situat geografic în sectorul 5 al orașului București. În partea de nord este delimitat de râul Dâmbovița, în partea de sud de Șoseaua Panduri, în vest de Șoseaua Grozăvești iar în est de Palatul Parlamentului și Parcul Izvor. Cartierul este recunoscut datorită sintezei fascinante de arhitectură, unică în București, și datorită relativei conservări a patrimoniului arhitectural. Aici, stilul neo-românesc atât de specific se îmbină cu edificii cu influențe maure, în stil art-deco sau cubist. Practic, fiecare colț de stradă este diferit și oferă o surpriză trecătorului.

Cotroceniul este considerat un cartier aproape de centru, „*liniștit*” (cu aglomerație de tolerat), „*civilizat*”, „*cu oameni care îl locuiesc și îl iubesc*”. Este un cartier verde care încă nu e „*sufocat de imobile noi*”.

Exista și surprize neplăcute datorită faptului ca multe case au început să fie demolate sau renovate fără a se ține cont de valoarea lor arhitecturală, în ciuda faptului că există niște hotărâri care reglementează aceste aspecte. Parcelarea Cotroceni, conform regulamentului Primăriei Generale a Municipiului București este considerata zona protejată – zona nr. 45, și se supune unei serii de reglementări (modul cum se construiesc clădiri, modul în care se renovează/reabilitează casele). Printre alte dezavantaje de a locui în cartierul Cotroceni menționăm: traficul de ocolire desfășurat pe străduțele adiacente bulevardelor, străzile neîngrijite și excrementele câinilor, lipsa unei piețe permanente, lipsa magazinelor alimentare (exista un singur magazin mare – Mega Image), cartierul sufocat de mașinile parcate.

Elemente reprezentative Cotroceni

Cartierul Cotroceni este recunoscut datorită faptului că găzduiește Palatul Cotroceni – unde își are sediul Administrația Prezidențială, Muzeul Cotroceni și Biserica Cotroceni (veche de 330 de ani). Alături de Palatul Cotroceni, menționăm alte repere importante din cartier:

- Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila (înființată în 1857 de doctorul militar Carol Davila; pe proprietatea lui Davila s-a dezvoltat și mare parte din Cotroceni; așa se explică de ce multe străzi din zonă au nume de doctori români sau francezi).
- Grădina Botanică "Dimitrie Brândză" – Înființată ca instituție în 1860 de Carol Davila. Este situată pe malul drept al Dâmboviței, pe o suprafață de 18 hectare. În parteneriat cu diverse instituții publice și companii organizează diferite evenimente pentru cetățenii cartierului și ai Bucureștiului (expoziții de arte plastice și decorative, Ziua biodiversității, Ziua copilului, Ziua mediului, Expoziție de Flori de Toamnă, Expoziție de Fructe și Semințe). În vara, la sfârșitul lunii iulie, Marele Picnic, ediția a doua s-a organizat la Grădina Botanică București. A fost un eveniment cu scurt metraje, muzică și jocuri. Evenimentul nu a fost gratis. („E unul dintre cele mai frumoase locuri din București. Vin cu drag aici să citesc, să mă bucur de natură.”)
- Parcurile – în cartier există parcurile Romniceanu (cunoscut și sub numele de parcul „pe verticală”), parcul Ana Davila, parcul Bagdasar (momentan distrus de lucrările la metrou), Parcul Elefterie (parcul din fața Bisericii Elefterie Nou), Parcul Municipal (de asemenea lăsat în paragină ca urmare a lucrărilor la metrou), Parcul Eroilor, Parcul cu Platani din cadrul Arenelor BNR. Spațiul verde reprezintă principalele puncte de atracție și de interes, care oferă cartierului un caracter definitoriu.

„Parcul Romniceanu este situat la marginea cartierului Cotroceni, în apropierea Universității Naționale de Apărare „Carol I” cu o caracteristică interesantă a terenului. Parcul este o amenajare peisagistică ce face parțial tranziția între zona Cotroceni și zona Panduri, cu diferență de nivel a terenului semnificativă. Este una dintre zonele cu o sistematizare verticală urbană pitorească și destul de rar întâlnită în București. Micul parc este o fâșie de spațiu verde amenajat între străzile Dr. Grigore Romniceanu, la nord către Cotroceni și Dâmbovița, și Dr. Alexandru Vitzu, la sud către Șoseaua Panduri. Parcul este și elementul de legătură între parcelările adiacente și un punct de interes al cartierului.”

(<http://www.Bucurestiivechisinoi.ro/2014/05/pavilion-in-parcul-romniceanu/>)

- Biserica Elefterie Nou – situată în proximitatea podului Eroilor, între strada Sfântul Elefterie și Costache Negruzzi, este una dintre cele mai mari biserici ale Bucureștiului și un important punct de reper în geografia zonei și a orașului. Lucrările pentru construcția bisericii au început la 29 iunie 1935, datorită faptului că vechea biserică Sfântul Elefterie devenise neîncăpătoare pentru populația crescândă a cartierului.
- Arenele BNR - Situate foarte aproape de centrul Capitalei, Arenele BNR găzduiesc - pe cele 11 terenuri pe zgură - meciurile din cadrul turneului de tenis Open Romania (parte a circuitului ATP

World Tour). De asemenea în cadrul Arenelor BNR este Parcul cu Platani și un stadion de fotbal – FC Național. („*Păcat că l-au închis publicului. Înainte era deschis și se bucura lumea de parc.*”).

- Muzeu – în cartierul Cotroceni există 4 muzee: Muzeul Național Cotroceni (se desfășoară expoziții temporare cu tematică diversă, conferințe, simpozioane, dezbateri, lansări de carte, concerte); Casa Memorială Liviu Rebreanu (inaugurată în 1995, deține o colecție impresionantă de lucrări de grafică și tablouri); Casa Memorială Ion Minulescu; Muzeul Memorial Dimitrie și Aurelia Ghiață.
- Cinema Glendale – unul dintre puținele cinematografe de cartier ale orașului București. („*Fostul cinematograf Cotroceni cel mai frumos, intim, elegant.*”)

Alături de aceste puncte de reper, menționăm că zona Cotroceni mai este recunoscută datorită ceainăriilor „*cochete din cartier*” (*Joie de Vivre, Infinita, Cotroceni*), datorită vegetației abundente de pe străzi și din curțile caselor (magnolii, liliac, tei, hortensii, trandafiri, iasomie, etc)- „*e o nebunie primăvara și vara în Cotroceni. E copleșitor de frumos. Te plimbi pe străzile astea și nu îți mai vine să pleci nicaieri*”, datorită restaurantelor de cartier și a galeriilor de artă. Un alt punct de atracție al cartierului sunt treptele care unesc strada Grigore Romniceanu cu Alexandru Vitzu.

Cotroceniul se confruntă cu problemele tipice ale oricărui cartier bucureștean. Problemele comunității pot fi însă rezolvate doar prin comunicare deschisă, conștientizare și implicarea activă a comunității, aspecte pe care cei din Grupul Incotroceni doresc să le promoveze în cadrul a diferite proiecte.

Grupul Incotroceni

În continuare vom prezenta Grupului de inițiativă Incotroceni și activitatea sa. Grupul Incotroceni ne-a ajutat să organizăm consultarea cu locuitorii cartierului, unde am încercat să aflăm cum își petrec oamenii timpul liber, ce activități culturale și-ar dori la ei în cartier și unde anume.

Incotroceni este unul dintre cele mai noi grupuri de inițiativă civică din București, grup ce s-a format la începutul anului 2015. Incotroceni este un grup de cetățeni care dorește să își cunoască și să își prețuiască comunitatea și să trăiască mai bine în cartierul lor. Principalul scop al grupului este acela de a consolida comunitatea Cotroceni prin diferite acțiuni de advocacy și evenimente prietenoase în comunitate.

În contextul dezvoltării urbane, comunitatea joacă un rol important pentru o viziune de dezvoltare unitară, coerentă, în care cetățenii sunt principalii decidenți în definirea spațiului urban comun și a creșterii calității vieții. Comunitatea definește amprenta locală, păstrează și promovează patrimoniul cultural, dă culoare spirituală spațiului urban. Conștientizarea capacității și coeziunea comunității reprezintă prima etapă pentru a redescoperi spiritul cetățenesc.

Și-au început activitatea prin organizarea primei ediții a evenimentului “Ziua Cartierului” (4 iulie), un eveniment sprijinit de Ordinul Arhitecților din România. Au participat în jur de 400 de oameni la acest eveniment, unde au fost desfășurate o serie de activități precum: expoziții de fotografie (imagini care ilustrează viața comunității atât din trecut, cât și în prezent, colectate de la membrii comunității printr-un apel public înaintea evenimentului, și care au fost expuse ulterior în cadrul evenimentului), expoziție de pictură (artist Nicolae Comănescu), workshopuri creative pentru adulți și copii, concerte live bossa nova și jazz, proiecții de film, ateliere de yoga și karate.

Organizatorii au amenajat un spațiu informativ-educativ (planșe) dedicat protejării și conservării patrimoniului arhitectural din Cotroceni: specificul arhitectural, Grădina de fațadă, vegetație, trotuar, stradă, garduri, iluminat stradal. Copii au avut oportunitatea de a opta pentru participarea la atelierul de pictură/Grădinarit/olarit/creat podoabe sau la diverse jocuri tipice de cartier (baba-oarba, șotron, lapte gros, țară țară vrem ostași etc.).

Tot în cadrul Zilei Cartierului Cotroceni a fost organizată activitatea “Cufărul cu opinii” . Prin intermediul unui chestionar au fost colectate opinii legate de dificultățile cu care se confruntă comunitatea și ce evenimente și-ar dori organizate în cartier. Redăm mai jos o parte din concluziile rezultate în urma acestei activități, așa cum rezultă din raportul OAR trimis de Grupul Incotroceni.

- 82% dintre participanți sunt mulțumiți de cartierul în care locuiesc, dar 62% sunt nemulțumiți de activitatea primăriei de sector.
- Plimbările în cartier, parcul din cartier și socializarea sunt principalele modalități de petrecere a timpului liber, activități precum cele menționate mai jos, sunt de interes pentru comunitate:
 - o Organizarea unor expoziții care să documenteze istoria cartierului (71%)
 - o Organizarea unei piese de teatru în aer liber (69%)
 - o Organizarea unui concert (65%)
 - o Organizarea unui târg de vechituri (65%)
 - o Organizarea unor expoziții de fotografie (57%)
- Principale probleme menționate de comunitate vizează:
 - o Lipsa containerelor pentru reciclat (51%)
 - o Traficul și problema cu viteza mașinilor în zona rezidențială (33%)
 - o Starea deplorabilă a parcurilor 31%
 - o Probleme cu canalizarea (27%)
- 80% dintre respondenți sunt interesați de activități de voluntariat.

Rezultatul principal al evenimentului a fost acela ca oamenii au avut oportunitatea de a se cunoaște, de a sta de vorba, de a schimba idei și impresii. Au început să conștientizeze apartenența la comunitate. Înainte de ziua evenimentului, mulți oameni din comunitate s-au oferit să sprijine voluntar evenimentul. Un aspect important ce merită menționat și care a funcționat foarte bine a fost implicarea micilor business-uri locale din cartier, care au sprijinit organizarea evenimentului.

În afară de acest eveniment organizat de Grup, membrii comunității s-au implicat în câteva acțiuni de advocacy prin care au încercat să rezolve o serie de probleme generate de neglijența sectorului business și a autorităților locale. Problemele adresate de Grupul Cotroceni au vizat: lucrările inițiate de ENEL privind modernizarea rețelei de curent electric, replantarea copacilor de ADP sector 5 în scuarurile libere, reglementarea traficului din intersecția Dr. Lister cu Dr. Pasteur (în acest sens au fost trimise adrese către Poliția Rutieră), modul în care se realizează toaletarea copacilor. În ultima perioadă Grupul monitorizează de aproape modul în care Metrorex desfășoară lucrările de extindere a metroului către Drumul Taberei. Practic aceste lucrări au distrus parcurile: Eroilor, Municipal și Badgasar.

Procesul Consultativ

Grupul Incotroceni împreună cu Centrul de Resurse pentru participare publică au organizat în data de 18 decembrie la Bistro Art Nouveau o consultare publică, unde au invitat oamenii din cartier să spună cum își petrec timpul liber, ce activități culturale și-ar dori să desfășoare în cartier și care sunt spațiile publice preferate. Au participat aproximativ 35 de oameni.

Spre deosebire de celelalte cartiere ale orașului București, cartierul Cotroceni deține o infrastructură culturală care să permită cetățenilor să fie angajați în activități de petrecere a timpului liber (muzee, bazin de înot, galerii de artă, cafenele, ceainării, etc). Cu toate acestea, cetățenii își doresc mai mult decât toate cele enumerate mai sus, își doresc activități prin care să producă și să reproducă spațiul public. Vor activități prin care să redobândească și să folosească spațiul din imediata apropiere.

1. Activități culturale în Cotroceni

Activitățile culturale menționate de cetățeni (muzicale, sportive, artistice, comunitare) aduc în discuție în mod automat problematica spațiului public – unde s-ar putea desfășura aceste activități culturale? Oamenii vor să practice mai multe sport la Arenele BNR, dar arenele BNR sunt închise. Vor proiecții de film în aer liber, dar să obțină o autorizație de la Primăria Sectorul 5 este extrem de complicat.

a. Activități muzicale

- Concerte (de muzică clasică în zona Romniceanu, concerte de stradă, concerte pe Dâmbovița, concerte de muzică în clubul BNR)
- Sărbătoarea muzicii – exemplu „Fete de la musique” din Franța.
- Seri de lectură și muzică (poezie și jazz)
- Spectacole de operă pe esplanade.

b. Activități sportive

- Terenurile de sport din cartier – mai mult sport (acces la Arenele BNR pentru activități sportive) – competiții sportive amatori (Tenis)
- Maraton pe străzile Cotroceniului
- Trasee bicicleta, competiții sportive
- Campionat de minifotbal între echipe locale

c. Activități artistice

- Festival Povești
- Festival de pictură în aer liber
- Teatru (de strada), teatru la Academie
- Expoziții de fotografie, expoziții de pictură (Expoziții de artă modernă la Arene și pe Stadion, expoziție de fotografie interbelică + proiecte de arhitectură, expoziție de pictură laică și religioasă)
- Proiecții de film (în aer liber, la arenele BNR), cinema în aer liber, Filme de festival la Glendale.

d. Activități comunitare

- Târg de antichități/târg artizanat
- 10 întâlniri culturale (discuții libere, diverse tematici) – organizare zile tematice (în weekend) la care contribuie locuitorii din cartier
- Zi plantat copaci
- Centru comunitar
- S-ar putea organiza tururi artistice, așa cum fac cei de la ARCEN – trasee cu ghid ” Arhitectura Cotroceniului”, tururi ghidate privind istoria cartierului Cotroceni.
- Cotroceniul ca spațiu de promenadă
- Realizare scări Grigore Romniceanu – Alex Vitzu Pot deveni iconic și atractive – exista o scară care concurează cu celebra stradă în trepte, Xenofon ; toaletarea zonei și pictarea scării.
- Punerea în valoare a parcului Ana Davila – Este un loc anonim dar cu mult potențial. S-ar putea ține concerte de muzică clasică, jazz, ceva liniștit

e. Activități pentru copii

- Teatru papusi ambulant pentru copii
- Cursuri- expoziții de pictură pentru copii

f. Alte activități

- Deschiderea unei biblioteci de cartier
- Instalații artistice în copaci, în special în platani – de preferat luminoase
- Teatru de vară pe platoul Academiei
- Concursuri de cultură generală (quiz)
- Ziduri Gri – Transformare cu graffiti o dată pe an
- Piața volantă de weekend
- Degustare de vinuri
- Pe platoul de la Academie se pot organiza spectacole

2. Spații publice din cartier unde s-ar putea desfășura activități și acțiuni concrete pentru îmbunătățirea spațiului public din cartier.

- Parcul Romniceanu (util pentru copii și adulți)
- Arenele BNR (acces la arenele BNR) și stadionul – acces teren minifotbal și parc
- Grădina Botanică
- Refacerea trotuarelor, strada închisă traficului
- Reabilitare Parc Elefterie
- O zi din lună în care să scoți în fața casei obiecte pe care nu le mai folosești – frigider, Tv, mobilă, haine
- Sala de sport a școlii 150
- Trotuare curate
- Un spațiu pentru colectare și redistribuire ajutoare pentru oameni în vârstă și nevoiași din cartier
- Parcul Elefterie și rondul unde nu crește decât un panou publicitar
- Parcul Romniceanu (mese de ping pong echipate cu fileu, coș de baschet); modernizarea spațiului de joacă din Parcul Romniceanu
- Amenajare părculețului de lângă dispencerat
- Îngrijirea copacilor de pe trotuare
- Amenajarea Parcul Davila
- Zona din fața Academiei Militare
- Grădina Botanică
- Terenul de la Casa Radio ar trebui făcut parc
- Reasfaltarea străzilor și trotuarelor după lucrări (au rămas gropi în unele locuri)
- Spațiul viran de la “Razoare”
- Parc Eroilor Spitalul Municipal

3. Timp liber în Cotroceni

Preocupările cetățenilor din cartierul Cotroceni sunt diverse. Își petrec timpul liber atât în casă cât și în cartier. Foarte puțini au fost cei care au zis ca își petrec timpul liber în afară cartierului. Redăm în continuare câteva din activitățile menționate în cursul consultării.

- Lectură, concerte, filme, teatru, vizite la prieteni
- Plimbare cu bicicleta, plimbare pe jos
- Ies în Parcul Operei (cafenele, ceai, restaurant)
- Citesc, plimbări, filme
- Joc tenis de masă
- Jucăm badminton, freesbee
- Plimbări în parcul Romniceanu
- Analiza arhitecturii clădiri din cartier
- Alergare
- Yoga
- Fotografiat
- Ne plimbam pe străzi și mângâiem câinii și pisicile cartierului

- Facem voluntariat în Grădina Botanică
- Terasa Jazz Book
- Plimbări în cartier
- Merg în parcul Ana Davila, Grădina Botanică
- Merg la muzeele din cartier
- Stau pe Malul Dâmboviței la o bere
- Vrem să vedem case frumoase, renovate corespunzător specificului arhitectura, verdeță
- Bere la Jazzbook, piscine la Medicină, ceai la Infinita, piață la Academie
- Amenajare grădina casa.

Tei (Vlad Cătună)

Sumar de idei și nevoi:

- centru comunitar în cartier
- rezolvarea problemelor edilitare: curățenie stradală, reciclare, respectarea legii de unitățile comerciale etc
- acces la spații industrial dezafectate pentru a le transforma în spații comunitare, pentru acțiuni civice sau culturale
- reabilitarea unor parcuri și obiective turistice pentru a fi folosite de toată lumea
- publicarea susținută a unei reviste a cartierului la care să contribuie locuitorii și care să fie ilustrată de copiii de la școală de arte

I. Precizări metodologice

Prezentul raport de cercetare este rezultatul unui proces amplu de documentare, cercetare și consultare realizat în perioada septembrie-noiembrie 2015. Menționez ca o parte din informațiile furnizate sunt rezultatul muncii de organizator comunitar pe care o desfrșor în cartierul Tei. De un an și jumătate lucrez cu Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei.

Interviurile au fost realizate cu 9 membri din grupul de inițiativă. Prin aceste interviuri am urmărit să identificăm resursele din cartierul Tei, identitatea cartierului și de asemenea să înțelegem mai bine care sunt nevoile culturale ale cetățenilor din zona. Interviurile au avut de asemenea scopul de a pregăti mai bine temele abordate în cadrul evenimentului tip cafenea publică „*Hai să vorbim despre cartierul Tei*”. Pe lângă discuțiile despre timp liber și ce ar schimba în cartier, am abordat câteva subiecte specifice pentru grupul și comunitatea din Lacul Tei, astfel: ziarul de cartier „Foaia de Tei”, Pavilion „Locul din Tei”, problemele cu care se confruntă în cartier și nu în ultimul rând am discutat despre nevoile culturale ale cetățenilor. Subiectele din cadrul cafelenei publice s-au conturat pe două direcții – una de activism civic și una pe direcția culturală – de activare a spațiului public și de consum cultural.

Menționăm aici un aspect important - la începuturile sale, Grupul a fost reticent la ideea de a aborda subiecte cu tematica culturală sau care să aducă în discuție organizarea de evenimente prietenoase în comunitate „*nu e treaba noastră, noi nu ne ocupăm cu organizarea de evenimente, noi avem probleme serioase de rezolvat. Nu avem timp să organizăm petreceri de cartier*”. Aceasta atitudine era până la urmă firească. Grupul se constituise cu scopul clar de a rezolva anumite probleme cu care se confruntă în comunitate. La început, cetățenii nu vedeau oportunitatea de a organiza astfel de evenimente. Nu le vedeau ca un prilej unde lumea să se cunoască mai bine, ca sursa de a atrage noi membri în grup, sau ca ele pot fi integrate într-o strategie de advocacy (organizezi un eveniment pentru comunitate – ex. „*Ziua Cartierului Tei*” iar în cadrul evenimentului strângi semnături pentru îmbunătățirea mijloacelor de transport în comun sau împotriva introducerii sensului unic pentru mașini în cartier).

Ușor, ușor oamenii au început să fie deschiși la această oportunitate și să înțeleagă că cele două direcții – civică și culturală – sunt complementare și că se pot susține reciproc în vederea atingerii obiectivelor propuse de grup (rezolvarea de probleme și crearea sentimentului de comunitate, de apartenență la o comunitate, de colaborare, de solidaritate). Dacă pui presiune pe primăria sectorului 2 să rezolve problema cu mașinile care tranzitează Parcul Tei pentru a ajunge la restaurantul din interiorul parcului, și în ultimă instanță rezolvi problema, atunci ai la dispoziție un spațiu public care nu mai este perturbat. Ai un spațiu unde poți să desfășori activități, unde oamenii se pot întâlni. Pot fi create nuclee de interacțiune prin amplasarea unui mobilier urban și desfășurate activități civice și culturale care poate să activeze spațiul și atrage lumea. Odată create legăturile, cetățenii pot să treacă la următoarea problemă.

Pentru o mai bună înțelegere a tematicii, în continuare vom prezenta puțin din contextul în care s-a desfășurat prezenta cercetare. Vom prezenta o scurtă descriere a Grupului de inițiativă Civică Lacul Tei și o descriere a cartierului Tei (cu accent pe limite, resurse, elemente reprezentative din cartier, practici standardizate de utilizare a spațiului public).

Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei

Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei este un grup eterogen de cetățeni din cartier, cetățeni care au ales să se implice pentru a schimba în bine viața din comunitatea lor. Primele acțiuni pe care le-au organizat au fost în 2010, când au reușit după multe sesizări, multe telefoane și întâlniri să obțină reabilitarea unei alei și parcare liberă pe bulevardul Lacul Tei (În cursul nopții și în zilele de weekend). În 2012 au organizat proteste pentru salvarea lacului cu lotuși din Parcul Circului de la secare. În urma acestor proteste, au mers în audiențe la ALPAB (Administrația Lacuri Parcuri și Agreement București) pentru a atinge și celelalte probleme existente în Parcul Circului. Au reușit să convingă autoritățile să reabiliteze mobilierul din parc, instalarea și repararea aeratoarelor, plantarea de noi arbori și arbuști. Pentru toate acestea, Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei a primit în 2014, la Gala Societății Civile, premiul întâi la secțiunea 'Proiecte și campanii de voluntariat', pentru campania derulată sub numele 'Locuitorii din Lacul Tei luptă pentru Parcul Circului'.

„Proiectul poate fi considerat un model de implicare a cetățenilor prin voluntariat în administrarea și păstrarea în condiții optime a unui spațiu verde urban. În primul rând, locuitorii orașului (ai cartierului) cunosc cel mai bine problemele spațiului verde pe care îl folosesc zilnic sau săptămânal. De multe ori le cunosc chiar mai bine decât administratorii publici. De aceea, colaborarea dintre ei și administratori este utilă de ambele părți. Tocmai de aceea, soluția inițială găsită de grup a fost colaborarea cu administrația publică pentru rezolvarea problemelor parcului.” (Gala Societății Civile - <http://www.galasocietatii civile.ro/resurse/studii-de-caz/locuitorii-cartierului-lacul-tei-lupta-pentru-parcul-circului-grupul-de-Inițiativă-civică-lacul-tei-premiul-i-proiecte-si-campanii-de-voluntariat-gsc-2014-15180.html>)

Cetățenii din grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei, au reușit să salveze 11.000 de metri pătrați din Parcul Circului, teren destinat pentru construcția unei menajerii a Circului Globus, după proteste, audiențe cu primarul general, petiții semnate de mii de cetățeni, terenul a rămas parte integrantă din parc. Prin eforturi susținute grupul a reușit să convingă ALPAB-ul și Facultatea de Hidrotehnică să

efectueze un studiu de fezabilitate, pentru a determina cauzele scăderii nivelului apei din lac. În 2014 grupul a reușit, prin acționarea în instanța a instituției ALPAB, să obțină informații publice referitoare la bugetul local.

„Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei a depus pe 27.11.2014, trei plângeri la Tribunalul București pentru a solicita Instantei să ia măsuri cu privire la refuzul tacit al instituției ALPAB de a face publice informații de interes pentru comunitate privind Parcul Circului. Informațiile au fost cerute pe dispozițiile legii 544/2001 și vizează documente din dosarul achiziției publice de servicii de paza încheiat de ALPAB pentru Parcul Circului și ARES GUARD, actele normative care reglementează organizarea și funcționarea ALPAB și documente referitoare la atribuțiile și activitatea administratorului de parc pentru Parcul Circul” (extras comunicat de presă Grup).

Pentru prima oară, după foarte mulți ani, și după multe insistențe Grupul a reușit să intre în contact cu autoritățile din sectorul 2. La sfârșitul lunii octombrie, 8 membri ai Grupului de inițiativă Civică Lacul Tei merg în audiența la primarul Neculai Ontanu. Au fost discutate 9 subiecte în cadrul întâlnirii : curățenia străzilor, problema deszăpezirii, construirea unei fântâni de mare adâncime pe strada Barbu Văcărescu, problema localurilor de tip fast food și a sălilor de jocuri de noroc, siguranța cetățenilor (circulația mașinilor în Parcul Tei), problema Străzii Județului care este intens circulată de mașini, problema reabilitării termice a blocurilor din zonă, problema sistemului de audiență.

Dincolo de rezolvarea problemelor locale prin derularea campaniilor de advocacy, grupul a organizat evenimente prietenoase și activități culturale în comunitate (expoziții de fotografie, publicații de cartier, proiecții de film (acțiuni care au scopul de a coagula comunitatea locală și de a crea oportunități de relaționare și socializare). Pe 16 februarie 2014, la Liceul Tehnic Traian, Grupul Lacul Tei împreună cu Centrul de Resurse pentru participare publică, au organizat evenimentul „Teatru la tine în cartier”. A fost pusă în scenă piesa de teatru „4m2”, unde au participat în jur de 100 de persoane din cartier. Această piesă de teatru a apărut din dorința de a stimula spiritul civic al locuitorilor Bucureștiului prin artă. Piesa este inspirată din activitatea unor grupuri de inițiativă active la nivelul Capitalei și ilustrează modul în care cetățenii pot convinge autoritățile să intervină în decizii publice, pentru rezolvarea diverselor probleme din comunitate (construcții care sufocă orașul, defrișări abuzive ale spațiilor verzi, lipsa transparenței decizionale a administrației în relație cu cetățenii etc).

“4m2 este un spectacol despre solidaritate și responsabilitate, construit în jurul poveștii ultimilor patru metri pătrați de verdeață dintr-o mare metropolă. Pornind de la documentarea unor grupuri de inițiativă civică din câteva cartiere din București, echipa proiectului a creat o poveste ficțională despre experiențele tragi-comice prin care este nevoit să treacă un om ce își propune să lupte pentru a salva de la betonare spațiul verde. Pe alocuri absurdă, pe alocuri dramatică, de multe ori surprinzătoare, povestea își propune să pună în discuție felul în care fiecare dintre noi, în calitatea noastră de cetățeni și membri ai unei comunități, ne raportăm la aceasta și alegem să devenim sau nu activi în viața ei ” Catinca Drăgănescu și Ioana Petre, scenariu și regie.

Granturi pentru comunitate

Este foarte important să precizăm că în ultimii doi ani, Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei a aplicat la granturile „Fondul Mega Image pentru comunitate”, granturi ce susțin inițiativele care favorizează coeziunea socială în comunitățile locale din București și Ilfov.

- A. În primul an au aplicat cu un proiect prin care și-au propus să reinvie trecutul cartierului Tei sub forma unei expoziții de fotografie și documente vechi. Expoziția de fotografie a fost afișată în cadrul unui eveniment găzduit de școala 31, unde au participat locuitori ai cartierului Lacul Tei, părinții și elevii din zona, bucureștenii interesați de istoria orașului. În cadrul evenimentului s-au *“împărtășit amintiri și povești despre trecutul cartierului, despre prezentul și viitorul acestuia”*. În afară de vernisaj, expoziția a fost itinerată în cadrul mai multor evenimente desfășurate în spațiul public din cartier. Dintre acestea aducem aminte de Acumulatorul Urban Mobil (AcUM), eveniment coordonat de arhitecții de la studioBasar. Expoziția a funcționat ca un magnet în atragerea cetățenilor la pavilion. Oamenii din zona Teiul Doamnei s-au aratat interesați de expoziție și mai mult decât atât au vrut să contribuie și ei cu fotografiile pentru completarea expoziției.

Mai departe, redăm câteva informații despre cartier strânse de membrii grupului și membrii comunității Tei în cadrul acestui proiect în urma unor acțiuni de documentare.

„Cartierul Tei are o suprafață de 138 de hectare cu străzi totalizând o lungime de circa 12 km. Este o zonă populată încă din cele mai vechi timpuri având în imediata apropiere râul Colentina. Descoperirile arheologice atestă, pe teritoriul Bucureștilor urme de locuire datate din cca anul 150.000 î. Chr., ceea ce face din Capitala României una dintre cele mai vechi zone populate din Europa. Așezările erau situate pe malurile celor două râuri ce străbat Bucureștiul – Dâmbovița și Colentina.” (Muzeul Sutu, Sala II Arheologie)”

Lacul Tei - *„Dar Teiul era un lac periculos din cauza stufului care era trădător. Nu o dată scăldătorii imprudenți, fie din cauza congestiei, fie fiindcă se scăldau după mâncare copioasă, fie că înotau în locuri unde se încurcau în vegetație, s-au înecat.*

Când am venit în București era încă recentă în memoria bucureștenilor, oameni de petrecere, nenorocita întâmplare a unei tinere femei de viață liberă, anume Ioana – vestita pentru frumusețea ei; Ioana fiind în tovărășia mai multor prieteni, printre care și poetul Geanoglu, acesta din urmă a publicat în Dorul, colecție de poezii foarte populare pe vremuri, aceste versuri:

Ca un crin de vară

Ce vântul îngheață

Frumoasa Ioana

În valuri periși.” (Bucureștii de altădată, Constantin Bacalbașa)

Moara lui Assan – *„Pe negustorii George Assan și Ioan Marinovici 1820 – 1882 îi preocupa instalarea unei mori cu abur la București. Au intrat în legătură cu o mare întreprindere din Austria și după ce au obținut aprobarea cerută, în 1853 au adus de la firma Siegel, din Viena, o mașină cu vapor și toată instalația ei pentru punerea în funcțiune a celei dintai mori de acest fel din București. Aducerea ei în țară nu era o problemă ușoară. Numai transportul cazanului pe Dunare în greutate de 7000 kg a durat 2 săptămâni de la Viena la Giurgiu iar de aici la București 4 săptămâni.*

Moara, cu toate anexele ei, a fost instalata pe un teren mare, în suprafață de 40000 mp. ce se gasea pe Șoseaua Ștefan cel Mare 103, între strada Lizeanu și Șoseaua Colentina. Chiar locuitorii orașului o priveau ca pe o adevărata minune și o numisera Moara de foc de la Obor, iar alții Vaporul lui Assan. până la construirea acestei mori, zona nu avea nicio moara. În anul 1862 se înființează și moara Olmazu iar în 1879, lângă moara, apare Fabrica de Paine Viața.” (Din Bucureștii de Ieri, George Potra)

- B. Anul acesta, membrii Grupului de inițiativă Civică Lacul Tei, au aplicat cu proiectul „Teiul cu povești”, proiect prin care invita cetățenii din cartier la crearea și explorarea unei Biblioteci Mobile a cartierului, ce se va contura prin cărțile donate de aceștia. În afară de aceasta, proiectul încurajează participarea activă a cetățenilor la ateliere de lectură, povești pentru copii și părinți, scriere creativa și la ateliere creative pe marginea pasiunilor rezultate și dezvoltate prin lectură, fotografie și pictură. Întrucât proiectul se afla în stadiul de jurizare, nu putem oferi mai multe detalii despre. Vom reveni cu completări după ce juriul va delibera.

(<http://www.mega-image.fundatiacomunitarăBucurești.ro/index.php/despre/fondul-mega-image>)

Cartierul Tei

“În spatele blocurilor, sunt case unde stau oameni de toate facturile, si educați, și mai puțin educați, și mai săraci și mai cu dare de mana. Sunt străzi liniștite. Nu te atacă nimeni. Oamenii ăștia merita explorați și introduși în cartierul lor.”

Comunitatea cartierului Lacul Tei se regăsește în zona delimitată de Șoseaua Petricani, strada Barbu Văcărescu, Șoseaua Ștefan cel Mare, strada Doamna Ghica și Lacul Tei, perimetru împânzit de numeroase facultăți, universități, școli, grădinițe, spitale dar și de multe locuri de petrecere a timpului liber (În special parcurile Circului, Tei și Studentesc – toate acestea dându-i cartierului reputația de cartier verde). Dintre spațiile emblematice ale cartierului menționăm: Circul de Stat-Circus Globus, Facultatea de Construcții, Lacul Tei, Palatul Ghica Tei, Moara lui Assan, Fabrica de Tramvaie URAC. Printre instituțiile de învățământ simbol din cartier menționăm Școala de Muzica, Școala 31, Școala 28, Liceul Traian.

“Școala 31 – are niște legende profesionale. Acolo sunt profesori care au fost dati afară din învățământul superior de comuniști și au fost toți puți într-un loc ca să fie supravegheați. Și au venit oameni din învățământul superior care au predat copiilor. Și copiii aia au crescut într-un fel. Învățători care vorbesc despre pasiunea de a crește oameni. Și-a făcut meseria cu pasiune. Iar spiritul acesta se pare că s-a pastrat. Iar cei care predau acum sunt oameni cu mintea deschisă. Oamenii au fost crescuți de profesorii de acolo. Există un grup pe facebook făcut din fostii elevi ai școlii 31. Oamenii ăștia sunt ca într-un sat. Relațiile dintre oameni sunt foarte importante. “

<https://www.facebook.com/groups/377831045873/>

Tot de școala 31, legăm și activitățile desfășurate de Asociația Komunitas, considerată o importantă resursă în dinamica cartierului Tei. până în prezent au desfășurat mai multe proiecte pe tematici urbane implicând elevii într-un “proces de redescoperire a cartierului și reactivarea simțului comunitar la nivelul mediului școlar cotidian”. (Spații Urbane în Acțiune, coordonator Asociația

Komunitas, 2015). În cadrul proiectului au folosit mai multe module pentru a atinge obiectivele propuse, printre care amintim: modulul de observație urbană, modulul de urbanism participativ (metoda cartografierii afective, metoda “treasure hunt”, metoda joc de rol și simulare comunitară), modulul de implicare comunitară și participare activă. La Școala 31, elevii au lucrat pe proiecte de transformare și deschidere a spațiilor verzi.

“Cartierul nu e o unitate administrativă, nu are niște granițe clare. E cam de colo până colo. Cartierul Tei e mare. Merge până în Colentina, până în Toboc, până în Studențesc, până în Floreasca.”

Cartierele dormitor sunt uniformizate datorită în principal arhitecturii de factură socialistă, asemănările fiind izbitoare. Exista totuși și elemente care le diferențiază și care nu țin de aspectele fizice. Oamenii care locuiesc în aceste cartiere, împreună cu poveștile fiecăruia constituie elemente diferentiativ. Au fost identificate o serie de personaje ale cartierului, ale caror istorii personale pot completa istoria cartierului. Mai mult, ele pot întări identitatea cartierului : povestea peisagistului care a proiectat parcul Circului, domnul arhitect care a proiectat blocul de pe Bulevardul Lacul Tei nr. 65; poveștile doamnei biolog de pe strada Județului; povestea domnului care a făcut sculpturile din lemn din Parcul Circului. *“Există totuși posibilitatea ca oamenii să aibă o jenă de a vorbi despre lucrurile personale. Unii oamenii nu se simt bine când se expun.”*

Principalele avantaje ale cartierului Tei sunt legate de apropierea sa de centru și spațiile verzi din cartier (parcurile și străzile pline de tei). Dezavantajele sunt aceleași ca și în cazul celorlalte cartiere de tip „dormitor” din capitala – lipsa unei infrastructuri pentru consum cultural. În cartier nu există un cinematograful, nu există un teatru, nu există sala de spectacole, nu există sală de concert, nu există centru comunitar. Sunt foarte puține cafenele și baruri, iar existența Circului de Stat satisface mai degrabă nevoia de petrecere a timpului liber a copiilor.

Adulții își petrec în general timpul liber în parcurile din cartier *“oazele de verdeață dintre blocuri”*. (88% merg în parcuri conform unui studiu Komunitas). Principalul punct de atracție este Parcul Circului, iubit de aproape toți locuitorii pentru că este *“linistit”, “de cartier”* (*“nu e bulucul de oameni pe care îl găsești în Herastrau”*), *“e intim”*. *“De ce Parcul Circului? – are nuferi frumoși, îmi place să mă duc acolo să mă liniștesc, e umbros. Afectiv, îmi place locul. Îmi place toamna.”*

Lumea de toate varstele vine aici pentru relaxare, *“primăvara venim pentru nuferii înfloriți. doar noi avem așa ceva”* (nuferii reprezintă un element de mandrie locală. Tot nuferii au avut un rol important în coagularea formării Grupului de inițiativă Civică Lacul Tei). Tot aici, unii își plimbă câinii, își plimbă copiii, citesc, alții fac jogging sau practică diverse sporturi (ping pong, tenis, basket). În general se angajează în activități pe care le pot desfășura în acest spațiu.

Parcul Circului este activat pe timpul verii de Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei și Asociația Komunitas. atât grupul cât și Komunitas organizează evenimente prietenoase precum *“Ziua Cartierului Tei”* (organizat de Komunitas și ajuns la ediția a 4-a) sau evenimente de 1 iunie sau de venirea primaverii organizate de Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei (ex. *“Hai în Parc!”*). Evenimentele sunt gratis, iar ca

tipuri de activități desfășurate menționăm: atelier de drumming, ateliere de pictură, expoziții cu fotografii de cartier, flash mob cu baloane de sapun, ateliere de creație, cinema în aer liber.

Asociația Komunitas : *“Duminică, pe 21 iunie, ne dăm întâlnire cu mic, cu mare la cea de-a patra ediție a evenimentului „Ziua cartierului Tei”, un proiect al Asociației Komunitas. Incepând cu ora 15:00, Parcul Circului se transformă într-un mare balon de sapun! Ca în fiecare an, dam tonul flash mob-ului cu binecunoscuta melodie „Happy”, a lui Pharrell Williams, care ne pregătește de veselie! După-amiaza de duminică își propune să aducă laolaltă prichindeii și adulții din cartier, îndemnându-i la o zi de creativitate și relaxare, bucurându-se de comunitatea din cartier.”*

Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei : *” Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei vă așteaptă în Parcul Circului, la scările mari, cu ateliere de lucru manual și face painting pentru copii și adulți, expoziție de fotografii vechi, consultări pe tema diverselor probleme din cartier (parcări, sensuri unice, siguranța cetățeanului, transport public).Grupul va lansa primul număr al ziarului gratuit de cartier „Foaia de Tei” și va fi prezentat publicului doritor bugetul Administrației Lacuri, Parcuri și Agrement București - A.L.P.A.B. - pe 2014, buget obținut după multe demersuri la adresa instituției. ”*

Evenimentele organizate în Parcul Circului, în ultimii ani au fost foarte bine primite de locuitorii cartierului. Aceste evenimente au creat un cadru propice pentru reactivarea spiritului comunitar. Ca urmare, mai mulți oameni au aflat de grup și de activitățile pe care le desfășoară și au vrut și ei să se implice activ pentru a putea îmbunătăți viața în cartier.

Nu întâmplător, oamenii din cartierul Tei își petrec atât de mult timp în parcuri. Acest lucru se datorează în special, așa cum am menționat deja, lipsei unei infrastructuri pentru consum cultural dar și datorită lipsei de spații publice care au potențialul de a atrage oamenii și de a-i antrena în diverse activități (culturale, artistice, comunitare, etc.). În afară de Parcul Circului, Parcul Studentesc Tei este spațiul potrivit pentru desfășurarea de activități sportive, datorită Complexului Sportiv Studentesc Tei.

“Parcul Studentesc e un loc pe care noi cei din grup nu îl bagam în seama- are foarte mare potențial – terenuri de tenis, terase și mici locuri de joacă pentru copii. Acolo poți să faci sport.”
; *“Parcul Studentesc – sunt foarte multe facilitati sportive, rugby, basket, tenis, fotbal. Mergeam foarte des în liceu și în anii de facultate. Acolo mergeam foarte des să jucăm baschet. Mergeam cu colegii de liceu, cu colegii de facultate și cu colegii de camin. Era un prilej bun să ne petrem o după amiaza împreună.”*

Dincolo de aceste practici standardizate de utilizare a spațiului public, în special cele ce țin de folosirea parcurilor, în interviuri au apărut informații legate de interacțiunile oamenilor cu spațiile informale din cartier:

- graffiti – ca forma de comunicare, ca forma de înțelegere diferită a spațiului și de transmitere a unui mesaj, ca forma de explorare a spațiului public. La două săptămâni după construirea pavilionului “Locul din Tei” de studioBasar în parteneriat cu Grupul de Inițiativă Civică Lacul Tei și A.L.P.A.B., au apărut primele forme de graffiti. Aceasta acțiune a starnit un val de reacții

printre membrii grupului. Prima reacție a fost trimiterea unei sesizări către A.L.P.A.B. privind ineficiența agenților de paza din parc (o problema constantă și des menționată de locuitorii cartierului).

“Am trimis deja o reclamație însoțită de poze la office@alpab.ro. Firma de paza se face vinovată de neglijența în serviciu, așa că am cerut sancționarea ei. De asemenea, conform regulamentului de funcționare, ALPAB se ocupa de întreținerea și repararea construcțiilor și structurilor de pe domeniul lor.”

Administrația parcului și-a asumat vopsirea pavilionului, în timp ce alți membri ai grupului au venit cu un alt tip de abordare. Au înțeles că “mazgaleala tinerilor” este o “chestiune de cultură”, și că ar fi constructiv. Dacă ar putea organiza un curs de graffiti cu un “grafer adevărat” - care să le explice ce înseamnă graffiti, “care este mesajul lui social și ce lucruri frumoase se pot realiza cu el”. În completare, s-au gândit să ceară administratorilor parcului un spațiu special pentru graffiti în baza hotărârii Consiliului General al Municipiului București privind “reglementarea graffiti în orașul București”.

Alături de graffiti, au fost aduse în discuție activitățile de petrecere a timpului liber de pe marginea Lacului Tei – practicarea înotului și plaja “e sufocant vara, și pentru că nu există un strand unde să mergem, așa cum existau odată în cartier, mergem în parcul Tei. Înotăm și facem plaja”. Alte spații de interacțiune pentru oamenii din cartier sunt bisericile (curtea bisericii). “Biserica din cartier – Sfânta Treime – organizează în fiecare duminică ceaiuri – pentru credincioși. Au câteva bănci amenajate. Duminică după slujba. A luat amploare. Sunt mai multe biserici unde se întâmplă asta.”. Aducem în discuție și activitățile non formale desfășurate de oamenii cartierului în spațiul public.

“La colțul străzii pe Turnătorilor sunt niște fete tinere, sunt și unele mai în vârstă, care se simt că la ele acasă – ies în halat de baie. Stau de vorbă pe niște scaunele, chiar în stradă. E foarte misto.”

În urma unei cercetări desfășurate de Asociația Komunitas în cartierul Tei (2014) a rezultat, ca ceea ce i-ar determina pe oameni să își petreacă mai mult timp afară, în cartier ar fi : organizarea de evenimente în spațiul public (56%), organizarea unor spații de întâlnire și socializare (56%), amenajarea de spații de joacă pentru copii (49%). Iar când vine vorba de evenimente, cele culturale sunt de interes pentru locuitorii cartierului Tei. 83% își doresc organizarea unei piese de teatru în aer liber, în timp ce 66% dintre persoanele intervievate își doresc organizarea unor expoziții care să documenteze istoria cartierului. Alte evenimente dorite de comunitate sunt organizarea unor ateliere de lucru pentru copii (66%), organizarea unor expoziții de fotografie (64%). Datele culese confirmă faptul că oamenii care locuiesc în cartier, pe lângă rezolvarea problemelor cu care se confruntă își doresc și organizarea unor evenimente cu caracter comunitar/cultural. (“Normal că ai vrea să fie mai viu cartierul. Seară când vin acasă de la birou să știu că pot să cobor din scară blocului, să fac câțiva pași și pot face ceva, să particip la ceva, să se întâmple ceva și pe strada mea. Știi, după o zi de muncă, nu prea îți mai vine să mergi până în centru și înapoi acasă”).

Consultare - Cafenea Publică

Grupul de inițiativă civică Lacul Tei împreună cu CeRe (Centrul de Resurse pentru participare publică) a organizat cafenea publică în data de 3 noiembrie, ora 19.00 la Circus Pub (unul dintre puținele baruri din cartier). Evenimentul a durat aproximativ 2 ore și 30 de minute, și au participat în jur

de 45 de oameni (membri din grup și locuitori ai cartierului). Cum am menționat mai devreme, formatul consultării a fost acela a unei cafenele publice. Oamenii prezenti la eveniment s-au așezat la cele patru mese Alături de facilitatorii care au moderat discuțiile în jurul celor 4 subiecte: ziarul de cartier “Foaia de Tei”(Noi avem o revista, cum o putem îmbunătăți?), “Problemele din cartier”, “Timp Liber și Evenimente Culturale”, “Pavilion Lacul Tei” (Ce activități sa desfășuram acolo?). Pentru fiecare subiect participanții au avut la dispoziție 20 de minute sa raspunda. după 20 de minute, facilitatorii schimbau mesele între ei, și abordau subiectele Alături de noi respondenți. La începutul evenimentului, liderii Grupului au facut o scurta introducere în istoria grupului, au strâns listele de prezenta și au invitat oamenii din cartier sa ia parte la acțiunile viitoare ale grupului. Trebuie precizat ca gasirea unei locatii pentru desfășurarea procesului consultativ a fost o provocare. Desi în cartier exista școli și licee care au sali de festivități, acestea nu sunt foarte deschise pentru astfel de inițiative și rareori se intampla sa puna la dispozitia cetățenilor spațiile gratis.

a. Probleme în cartierul Tei

În cadrul consultărilor, înainte de orice a fost necesar sa ascultam problemele cu care se confrunta lumea în cartier. Rezolvarea problemelor cu care se confrunta cetățenii în spațiul public poate duce la o accesibilizare a zonei și implicit crește potentialul pentru desfășurarea de activități recreative, educative și culturale. În continuare menționăm din problemele formulate de cetățeni în cadrul interviurilor și la consultare.

- Lipsa unor posibilități pentru colectarea selectivă a deșeurilor.
- Curățenie deficitară făcuta de A.D.P. În sector: gunoaiile nu se ridică, sunt deșeuri pe străzi, coșurile de gunoi nu se golește la timp.
- Prezența scăzută a Poliției Locale pe stradă.
- Restaurantul Balbec: cred ei că nu are autorizații, face foarte multă gălăgie și gunoi.
- Lipsa locurilor de parcare

“Silozuri de mașini. Lacul Tei are nevoie de locuri de parcare. Odata ce scapam de mașinile de pe trotuare, o sa vedem cartierul. Momentan vedem parcare. Sufoca artera principala. Blv Lacul Tei are mașini parcate, și de o parte și de cealalta a bulevardului. Uneori double parked. Spațiul public blocat de mașini.”

- Terasa ISSA – foarte zgomotoasă
- Lipsa locurilor de parcare pentru biciclete – în special la gurile de metrou
- Aglomerare și gălăgie pe lângă casele de pariuri
- Lipsa pistelor pentru biciclete
- Nereplantarea arborilor în locul celor tăiați conform legii (care cere să fie plantați 6 în locul unui arbore taiat)
- Mulți câini comunitari care poposesc pe o proprietate privată, dar lăsată în paragină și părăsită, în spatele restaurantului Balbec
- Câini cu stăpân care merg prin parc fără botniță și sunt lăsați liberi
- Număr scăzut de tramvaie pe liniile 36, 16 și 5 – duce la întârzieri mari și la un transport în comun deficitar
- Lipsa deszăpezirilor pe străduțe

- Temperatura scăzută a apei calde (B. Lacul Tei nr. 65)
- Toaletele publice nu sunt funcționale
- Lipsa spațiilor de joacă pentru adulți
- Tăierea abuzivă a copacilor și neplântarea altora în loc
- Lipsa limitatoarelor de viteză pe bulevard
- Trotuarele sunt blocate de mașini parcate neregulamentar
- Porumbeii creează mizerie
- Nu există rampe pentru persoane cu dizabilități la intrările în blocuri.
- Există îndoieli asupra materialului folosit la reabilitările blorurilor. Este acesta inflamabil?

În afară de problemele reiesite în cadrul evenimentului de la Circus Pub, cetățenii din grup au realizat o consultare online pe pagina de facebook a grupului și trimițând un newsletter la baza de 400 de contacte din cartier pentru a strânge mai multe probleme din cartier. Va prezentăm mai jos cele reiesite în urma acestei consultări online:

1. Curățenia în parcuri și în cartier;
2. Tomberoane insuficiente pentru reciclare;
3. Stare spații publice în cartier și probleme trafic;
4. Reabilitarea termica – proces care este foarte complicat și de durată;
5. Cetățenii din cartier nu se simt în siguranța – care este rolul poliției comunitare?
6. Linistea publică- restaurante și localuri ce deranjează după ora 22.00 - cazinouri, shaormerii.
7. Lipsa locurilor de parcare.
8. Suplimentare linii de transport în comun.
9. Problematika îndepărtării zăpezii și a gheții de pe străzi și trotuare, care include următoarele aspecte: măsurile luate pentru executarea acestor operațiuni și modul în care se face controlul lor de primar și de aparatul din subordine.
10. Intensificarea controalelor la școli în ceea ce privește consumul și vânzarea de droguri. Realizarea de acțiuni preventive și de educație a elevilor referitoare la efectele negative ale consumului de droguri.
11. Lipsa locuri joacă copii.

b. Ziarul de cartier “Foaia de Tei”.

Ideea de a avea un ziar a pornit de la dorința grupului de a edita o foaie informativă de cartier care să conțină informații despre activitatea grupului, despre membrii grupului și ai comunității, despre istoricul cartierului și mai ales despre subiectele relevante cauzelor pe care le susțin. După multe pregătiri, după formarea unei echipe de redacție și după documentarea cu atenție a subiectelor, au reușit să scoată primul număr al ziarului “Foaia de Tei” pe 9 mai în cadrul evenimentului “Hai în parc!”, număr care a fost distribuit oamenilor din cartier.

De atunci și până acum au mai reușit să scoată 4 numere, tirajul revistei ajungând la un număr de 600 de exemplare (per ediție). Au fost abordate problemele “fierbinti” ale cartierului- anularea hotărârii HCGMB 155/2011, mijloacele de transport în comun, scăderea nivelului apei din lac; au fost prezentate organizațiile care desfășoară proiecte în cartier (Komunitas și studioBasar); au fost luate interviuri autorităților (AL.P.A.B.) și cercetătorilor de la Facultatea de Hidrotehnică; au fost prezentate minutele întâlnirilor cu aleșii locali și nu în ultimul rând informații despre istoria și tradițiile din Lacul Tei.

Membrii comitetului de redacție au înțeles că Foaia de Tei are potențialul să aducă oameni noi în cadrul grupului care vin cu propuneri noi, idei noi. *“Noi ne-am adunat aici în jurul Parcului Circului, dar și celelalte zone trebuiesc explorate și văzut cum putem activa simțul civic al cetățenilor”*. Mai mult decât atât, revista a atras în grup oamenii din cartier care erau interesați mai degrabă de partea creativă. *“oameni care nu au chef să meargă la primărie, în audiență, să rezolve probleme concrete, dar care vor să se implice în lucruri mai dragute. Eu am venit în cadrul grupului special să lucrez pentru revista”*.

În cadrul cafenelei, am vrut să vedem cum percep oamenii din cartier acest ziar, ce modificări i-ar aduce și cum l-ar distribui mai bine.

Continut:

- existența unei pagini a elevilor în colaborare cu școlile din cartier; (*“Să îi implicăm și pe liceeni, elevi în povestea cu revista. Să facă o mică anchetă, o analiză, sau să facă desene.”*)
- secțiunea de glume și jocuri;
- rubrica *“Ce se întâmplă cu banii contribuabililor?”*;
- articole scrise de locuitorii cartierului – apel la scriere de articole - istorii personale; istoria locurilor din cartier *“Un call de articole – un newsletter trimis din partea redacției - într-o lună lansăm numărul 6 al Foi de Tei, așteptăm articole pe următoarele subiecte”*).

“Eu as scrie un articol despre o cofetărie, care face niște prăjituri excelente. Spre Doamna Ghica, de la Palatul Ghica. E foarte puțin promovată școală de muzică - de arte (vis a vis de Școala 31) – în spate la Domino. As scrie și despre ea.”

- lista de adrese/contacte utile din cartier (ex. Instalator, croitor, zugrav)

“Troc de skill-uri, aptitudini. Electricianul care sta la scară Y. Să creezi o rețea prin care lumea să știe la cine să apeleze. Să nu mai fie nevoie să apelezi la instalatorul din Drumul Taberei. Să implementezi pe site o secțiune cu meseriași, profesioniști din cartier, resurse din cartier. Cu oamenii care nu sunt înregistrați.

- mică publicitate de cartier
- rubrica de sugestii (ce articole ar dori cetățenii)
- rubrica cu evenimente viitoare, acțiuni, demersuri
- conținut articole: despre beneficiile civismului și despre cum cetățenii din cartier se pot implica
- apel la locuitori: *“Grupul are nevoie de....”*
- rubrica *“Cititorul întreabă, autoritățile răspund”*
- hărți tematice
- rubrica studenților din cartier
- arhiva fotografiilor din cartier – *“să facem un call pentru oamenii care fotografiază prin cartier”*.

“Revista ca o emblema a cartierului. Am văzut-o doar din punctual de vedere a necesităților. Oamenii încantați de articolele știți că. Nu vrei doar probleme, vrei să promovezi și activități din cartier. Vrem să luăm și pulsul cartierului.”

“ Foaia de Tei - Dimensiunea ei civică și apoi cea culturală. Dacă ziarul ar ajunge la mai multa lume, am constata ca în cartier exista unii oameni carora le place sa scrie povești, pentru copii sau pentru oameni mari, sau pot scrie poezii. Poate sa apara într-un ziar de cartier. Ramane de baza dimensiunea asta civică și educativa. Articole legate de ce se intampla în relatia cu autoritățile, ce se intampla cu parcul, sa îi invete pe oameni cum sa recicleze, articole de sanatate. Sa ajunga la mai multa lume. Lumea nu e foarte deschisa. Nu esti foarte atent la ce se intampla civic. Te intereseaza doar ce se intampla la tine în ograda. Lifestyle, povești de cartier – povești de la oameni în varsta din cartier, chiar și istoria recenta a cartierului. Experienta de viața ale oamenilor. până la urma Dacă ar veni mulți oameni care sa scrie, ai alege ce ar fi mai interesant. ”

În ceea ce priveste distribuirea revistei, oamenii își doresc ca acest lucru sa se intample atat:

- online (prin intermediul facebook- pagina Grupului, pagina Parcul Circului din București, pagina Lacul Tei (CARTIER), grupul de Facebook Școala 31, email – sistem de abonare email, blog și de asemenea au menționat de posibilitatea de a avea un site dedicate pentru revista Foaia de Tei).

“Un site al revistei, unde sa publicăm toate articolele, iar pe cele mai bune le publicăm în versiunea printata. Foaia de Tei ar trebui sa se desprinda de misiunea grupului. Misiunea grupului e una, Foaia de Tei a alta. ”

- cat și offline (din om în om, la magazinele Mega Image, chioscuri, la pavilionul Tei, automat de ziar cu suma modica pentru a o primi, Foaia de Tei lipita în tramvai, Foaia de Tei la avizier – discutat cu administratorii de bloc și cu mesajul – “Vrei sa te implic? Vrei sa scrii și tu?”).

Ce își mai doresc cetățenii din cartier de la aceasta revista: sa apara de 4-6 ori pe an, datele de contact sa fie mai vizibile. Membrii din redactie își doresc ca pe viitor revista sa poate indeplini și functiile unui instrument de fundraising. Finanțarea pentru “Foaia de Tei” este un subiect problematic, intrucat foarte puțini oameni din grup sunt flexibili la ideea de a strânge bani din comunitate. Mai aducem în discuție și câteva minusuri ale revistei menționate de membrii grupului : logo-ul grupului și de asemenea partea de grafica. (“Inca nu avem un grafician special dedicat pentru revista. Avem partea de corectura, avem partea de DTP, ne mai trebuie graficianul...”)

“ De ce nu ilustram Foaia de Tei cu desene facute de elevii de la Școala 31. Sa facem un eveniment în parc cu copii - sa deseneze, și după aceea folosim desenele și ilustram desenele în Foaia de Tei. Și uite asa putem sa subliniem contributia comunității la Foaia de Tei. ”

c. Pavilion Lacul Tei” (Ce activități sa desfășuram acolo?).

Cetățenii din cartier împreună cu arhitectii de la studioBasar au lucrat la un proiect comun pentru activarea unui spațiu din cartier. Procesul a fost de lunga durata, și a presupus în prima faza consolidarea relatiilor dintre membrii grupului și studioBasar. Pentru a pregăti interventia din cartierul Tei, studioBasar a organizat un atelier de idei, unde au fost invitati membrii grupului sa gandeasca un spațiu care sa raspunda nevoilor cetățenilor din cartier. În urma procesului au rezultat doua amplasamente în Parcul

Cercului și au fost create doua propuneri de amenajare spatia: “Amfiteatrul” și “Pavilionul”. Pasul următor a fost consultarea oamenilor din cartier cu privire la aceste doua propuneri. Cetățenii au fost rugati sa aleaga propunerea care li se pare cea mai potrivita pentru Parcul Cercului și de asemenea sa spună ce activități si-ar dori sa se intample în acest spațiu. Oamenii resimt lipsa evenimentelor culturale din cartier. Următorul pas a fost întâlnirea cu A.L.P.A.B., unde în baza feedback-ului strâns de la cetățeni și avand în vedere restrictiile impuse de cadrul legal, s-a luat hotărârea ca în Parcul Cercului sa se construiasc Pavilionul – amplasat pe platforma betonata de lângă parc. La sfârșitul lunii octombrie, Pavilionul a fost amplasat și inaugurat. Spațiul este dotat cu un Panou Info – fereastra de comunicare a Grupului din Parcul Cercului.

“Mie „pavilionul” mi se pare un lucru foarte bun, chiar dacă încă nu e acoperit, e o realizare, oamenii văd că se face ceva frumos, și vine din partea vecinilor lor, nu a autorităților. După cum mai spunea cineva locul acela parcă s-a deschis, e mai mult spațiu de stat, parcă îți place mai mult să te așezi.”

Odata deschis locuitorilor din cartier, am vrut sa vedem ce activități si-ar dori oamenii din cartier sa se desfasoare în acest spațiu și cu ce alte dotari ar putea fi prevazut spațiul. În cadrul cafenelei publice am intrebat oamenii și am aflat următoarele:

- Loc de socializare/cunoaștere vecini
- Fiecare își aduce pasiunea în pavilion (ex: câini, flori, colectii)

“ Oamenii care colectioneaza diferite obiecte și care sa le prezinte la pavilion. Absolute orice: servetele, sacose, tirbusoane, collectionarii de cutii de chibrite. O strigare – esti collectionar? Colectionezi ceva? Vino și arata-ne colectia ta! “

- Spectacole copii (1 iunie, poezii, cantece)
- Picnic cu vecinii (1 data pe săptămâna/2-3 ori pe luna)
- WI-FI
- Implementarea unei biblioteci mobile (achizitionarea unui numar de carti- oamenii iau cu imprumut carti; de asemenea va fi un punct de colectare a cartilor în cartier)/ 2 carucioare cu carti.

“Sa dam sfara’n în tara. Sa aduci o carte pe care nu o mai vrei, o carte frumoasa. Schimb de carti, ori o tombola. Un picnic, în spatele pavilionului sa fie o pajiste unde oamenii sa se aseze și sa citeasca. Oamenii sa vina sa ia o carte și sa citeasca.”

- Introducerea unei platforme digitala cu touch screen.
- În cadrul pavilionului Grupul de Inițiativă sa invete cetățenii cum sa faca sesizări/reclamatii
- Cutie Postala Grup/ Platforma pentru contacte.
- Spațiu de întâlnire pentru Grupul de inițiativă Civică Lacul Tei; întâlniri cu locuitorii din cartier, dar și întâlniri cu administrația publică locală (“întâlniri prietenoase cu alesii noastre”).

“Mi-ar placea tare mult ca foisorul sa fie liantul, punctul de lucru, punctul unde comunitatea se implica. Mi-ar placea sa implicam persoane din comunitate – sa predea cursuri cu ceea ce stiu ei mai bine – sa ne ajute pe noi sa desfășuram niște ateliere concrete.”

- Pavilionul ar putea fi marit și acoperit.
- În cadrul pavilionului începerea unor campanii de strângere de fonduri pentru diverse acțiuni ale grupului dar și pentru susținerea unor cauze sociale. (ex: – dans, ikebana, face painting, ateliere desen sustinute și de cei din cartier.
- Spațiu pentru lansarea revistei “Foaia de Tei”.
- Grupul ar putea încheia parteneriate cu diverse instituții, școli din cartier pentru a desfășura diverse activități în cadrul pavilionului.
- Seri de cantat la chitara (viora, nai, tobe), și eventual după sa explice și cum – sa predea. Sa cante și sa explice. Audiența: orice varsta.
- Ateliere – sculptat în lemn, ateliere de lut – s-au facut la Muzeul Taranului Roman.
- Cu Poliția, anumite activități – cursuri de legislatie, de auto aparare, cum sa sesizati anumite lucruri care nu ar trebui sa se intample în oraș.
- Grupul a început sa acceseze fonduri care finanteaza cetățeni care sunt preocupati de organizarea unor evenimente prietenoase în comunitate. Pavilionul ar putea fi centrul pentru organizarea unor astfel de evenimente.
- Coltul vorbitorului – fiecare spune ce vrea – subiect liber la alegere. – “Microfon liber” – portavoce – fiecare spune ce probleme are.
- Cetățenii își doresc punerea în scena a piesei de Teatru “4m2” în aer liber, chiar în locul unde este pavilionul.
- Anuntare comunității despre victoriile grupului – informari și consultări în cadrul pavilionului.
- Organizarea unei zile de informare în cartier pe diverse teme; informat comunitatea despre acțiunile și activitățile, evenimentele grupului. (educatie civică, schimbări legislative)
- Un pavilion similar în Parcul Tei.
- Organizarea unor săptămâni tematice
- Evenimente distractive pentru copii – baloane, jonglerii, divertisment de buna calitate. Jocuri – board games, mima cu tematica civică, imitat politicieni.
- Alte ateliere care pot fi organizate: advocacy, lucru manual, naratologie, prim-ajutor, pictură pe unghii fata, bricolaj, foto.
- Yard sale la pavilion și cu degustare de prajituri “Prajitura Maica Domnului”, “Prajitura Opanez”.

d. “Timp Liber și Evenimente Culturale”

A fost extrem de important în cadrul acestor consultări sa aflăm cum își petrec oamenii timpul liber în cartier, în ce activități culturale se angajează și de asemenea ce si-ar dori sa se intample în Tei. Un prim lucru pe care l-am aflat este ca oamenii muncesc din ce în ce mai mult și prefera ca timpul liber liber rămas sa si-l petreacă în cartier. *“Oamenii sunt prea ocupati ca sa ajunga seara la piese de teatru în centru – e prea departe centrul atunci când esti obosit. Ideea de centru suprasaturata – oamenii se rapoarteaza la cartier acum.”* Un alt aspect care a reiesit în urma consultărilor este acela legat de faptul ca cetățenii nu vor sa mai fie doar simpli consumatori de cultura, *“oaspetiții evenimentelor organizate de primărie”*. Vor sa se implice în productie, vor sa fie parteneri. În cele ce urmează vom relata din ideile pe care le au.

Majoritatea cetățenilor folosesc timpul liber pentru plimbări în parcul Circului, dar nu numai. Câtiva merg și în alte parcuri, mai ales pensionarii care au nepoți. Alții merg în parcul Lacul Tei, tot

pentru plimbări în aer liber. Mai sunt apreciate, tot de persoanele mai în vârstă, aparatele de fitness din parcuri. Oamenii recunosc că *"în linii mari, stăm în cartier."* Cei tineri se plimbă rar prin parcul Circului și își petrec timpul liber din timpul săptămânii acasă. În parc, citesc sau fac sport.

Toate celelalte activități culturale, film, teatru, concerte etc. sunt inexistente în cartier pentru cetățenii consultați și sunt mai degrabă asociate cu centrul orașului. *"Nu există cinema, nu e sală de concerte, nici măcar cu bani."* *"Existau cinematografele astea de cartier – cred ca este important să ai un cinema, o sala de spectacol, un loc de întâlnire – caminele culturale."* Legătura cartierului Tei cu centrul este destul de proastă, aceasta fiind unul dintre obstacole, inclusiv pentru accesul la evenimente culturale. Ca o concluzie generală, se poate spune că cetățenii consultați își petrec timpul liber în cartier plimbându-se sau făcând sport în parc și merg la evenimente culturale, unii chiar săptămânal, în afară cartierului.

Este limpede că infrastructura culturală lipsește din cartier. Au mai fost evenimente prin parcul Circului, dar nimic permanent sau recurent. A fost și un revelion la Circ de care oamenii își amintesc. Circul Globus – în mod ciudat, niciun cetățean nu a menționat Circul în contextul spațiilor culturale. Oamenii nu merg la circ. Majoritatea sunt împotriva folosirii animalelor în circuri dar apreciază numerele de acrobație.

Lipsurile resimțite de cetățeni sunt legate atât de infrastructura culturală: spații de întâlnire, săli de spectacole, cinematografe, teatre, etc. dar și de programe culturale. Nu există practic evenimente artistice în cartier.

Evenimentele culturale existente se rezumă la spectacole de circ, câteva concerte ocazionale și un spectacol cu ocazia revelionului în clădirea Circului despre care un cetățean spune *"că s-a simțit spiritul de comunitate.[...] A mai fost un spectacol de teatru la liceul Traian, care arată problemele din cartierele bucureștene, probleme la fel ca ale noastre."*

În ceea ce privește programe/evenimente culturale în cartier printre dorințele cetățenilor consultați se numără:

- Pentru oameni în vârstă: programe de cinematecă – filme vechi, clubul seniorilor cu jocuri de socializare, forumuri/sesiuni de discuții/conferințe pe diverse teme; un radio local cu cântece vechi. Își mai doresc programe de dans pentru nepoți, chiar spectacole de modă.
- Cei tineri își doresc, pe lângă săli de spectacole, cinematograf, etc. un spațiu în cartier care să fie deschis cererilor și ideilor celor din cartier. Își doresc să organizeze "jocuri de trivia – l-aș face chiar eu! [...] cântări la chitară – să poți să mergi acolo, chiar și fără să fie un eveniment". Un târg anual de donații pentru diverse cauze sau un talcioc. Cursuri/ ateliere sau concursuri de design contemporan, artizanat. Spații de expoziție pentru artiștii cartierului.
- Locuri unde s-ar putea ține evenimente culturale ar fi: liceele din cartier, în special Traian, care are 2 săli de sport, care se pot transforma în săli de spectacol. Se mai poate implica Școală de Muzică și arte Plastice nr.4, care nu are săli de spectacol.
- O idee, pentru a ține oamenii din cartier informați despre evenimentele culturale din centrul Bucurștiului, este de a face niște panouri informative în parc și în stațiile de autobuz. În parc ar fi bine să fie unul interactiv – un televizor mare.

- S-au menționat Moara lui Assan, care trebuie pusă în valoare. Centrala termică de pe strada Aramei ar putea fi renovată și folosită ca spațiu pentru evenimente culturale, dar și pentru întâlnirile grupului de inițiativă și pentru oricine vrea să facă ceva pentru comunitate.
- Oamenii cred că Circul de Stat Globus ar putea ceda o cameră pentru un asemenea centru cultural sau comunitar și în felul acesta ar avea numai de câștigat.
- Concerte de muzică clasică în parcuri.

Activitățile propuse de cetățeni pentru activarea culturală a cartierului se leaga desigur de elementele reprezentative din comunitate, elemente specifice pentru fiecare locuitor. Dar nu numai. Au fost aduse în discuție resursele umane ale cartierului, poveștile de cartier, și faptul că identitatea unui cartier o poate fi surprinsă prin prisma oamenilor care locuiesc în acel cartier. Cum poți surprinde brand-ul cartierului Tei?

Identitatea cartierului o poți explora cu succes iar activitățile le poți desfășura. Dacă ai spații disponibile (exterior sau interior). Oamenii înțeleg că există o relație de cauzalitate strânsă între oportunitățile de petrecere a timpului liber și zonele cu potențial de activare. Înțeleg că existența unui loc amenajat, *“cu bancute, scaune, coș de gunoi, niște mana Maicii Domnului și un bec”* atrage oamenii spre interacțiune. Și își doresc astfel de interacțiuni, își doresc să stea mai mult de vorba cu vecinii.

Cetățenii își doresc să aibă acces la un spațiu/spații (ex. Fostele hale industriale) unde pot să desfășoare activități culturale, educative, civice, comunitare. Își doresc un centru comunitar, unde împreună cu stakeholderii din cartier să inițieze proiecte pentru comunitate. (*“Se poate cointeresa Domino-ul să facă ceva – să expună din lucrările făcute de copii de acolo. Să facă graffiti pe peretii de acolo (ca au peretii goi). Dar mi se par iluzorii, tine de dispobilitatea oamenilor de a face lucrurile astea”*)

De asemenea vor să cunoască mai îndeaproape cartierul lor, atât prin conectarea la istoric (povești oameni, fotografii vechi) dar și prin luarea cartierului la pas (inclusiv vizite în clădirile simbol din cartier- Moara lui Assan, ISPE, EuroTower, Uzinele URAC, etc.). Vor să readucă la viață fostele spații din cartier unde își petreceau timpul liber în tinerețe- malurile lacului Tei (*“Strand – era strand. Era și un vaporas care te ducea de colo colo. Un potențial foarte mare.”*). Cei tineri sunt foarte interesați de graffiti și street art. Vor culoare în cartierul cenusiu, vor poezie, vor să documenteze prin filme documentare specificul cartierului. Vor să organizeze trasee turistice prin cartier și să prezinte vizitatorilor micile secrete ale cartierului. Sunt interesați de asemenea de organizarea activităților pentru un *“corp și o minte sanatoasă”* – marcarea unor trasee de alergat prin cartier, exerciții fizice, gimastica *“să îi mai scoți pe oameni din fața televizorului”*.

- “E un loc pe care îl ador. Maica Domnului colt cu Reinvirea. Este un gratar ca pe vremuri, e un mic pe gratar, e cineva acolo care bea o bere (aproape de stația de tramvai). Noi ne gândim la produse culturale”
- Valorificarea unor clădiri industriale – fosta fabrică Flotiru (langa Administrația Financiară pe dreapta) și spre Luigi Galvani – clădiri care ar putea fi folosite. M-ar deranja foarte tare să fie folosite doar pentru construcția unor clădiri. Hala RATB.

- Tramvaiul 16 – foarte reprezentativ pentru cartierul Tei. În fiecare dimineata statia este arhiplina, foarte, foarte multa lume. Tramvaiele 16, 36 sunt ale noastre din cartier. Poti sa pui poezii pe tramvai, pe manerele din tramvai – chiar și pe autobuz (treaba asta au facut-o unii din Chisinau). Sau o poveste mica cu cartierul pusa pe maner.
- Sa facem o harta online a cartierului. Cu toate poveștile – shaormistul din coltul străzii, cu oameni care au afaceri micute în cartier; apoi povestea școlii (cu directoarea, cati copii sunt, etc.), povestea terasei asteia unde vin și mananca toti studentii de la construcții. Oamenii sunt cei care fac diferenta când vine vorba de asemănările și deosebirile dintre cartiere.
- Harti emotionale – oamenii sa deseneze pe o harta a cartierului locurile dragi, (harta mare cu multe locuri speciale pentru oameni diferiti – cartierul sa capete sens) – semnalarea locurilor dragi. Locurile dragi din cartier – parcul Circului, Școala 31, terasa Refugiu, Biserica Sfanta Treime, Mora lui Assan, străzile care duc la Domino și la Parcul Circului (străduțele cu casute). Ar fi interesant sa aflăm povestea din spatele denumirii străzilor.
- Muzeu al Cartierului – muzeu al oamenilor, muzeul virtual al cartierului – harta interactivă a cartierului unde sa fie semnalizare toate poveștile oamenilor, a firmelor și a locurilor din cartier. Eu stiu ca au dat faliment toate afacerile care au stat la parterul blocului unde locuiesc. Memoria cartierului – cum se schimba locurile din cartier – cum în locul alimentarei, se construiesc o banca, o farmacie.
- Pentru mine cartierul Tei este legat în primul rand de descoperirile arheologice. Imi pare rau ca nu există un muzeu cu descoperirile Cultura Tei. Poate pe malul lacului Tei doua case în stilul celor construite atunci, niște ateliere cu activitățile de atunci, poate un om sa îți povesteasca despre cum era atunci. Un tutorial cum sa îți construiesc o casa singur de la 0. Cum sa faci lut, un cuptor, aprinzi focul. Este un loc deosebit, e unul dintre cele mai vechi locuri locuite din Europa. Și e aici în cartier. Poate sa existe un muzeu lângă necropolele din Lacul Tei. E o investitie mica. Un om platit, și o echipa cum e studioBasar care sa construiasca un edificiu usor, din caramida lut. Poate un studiu cu cineva de la istorie care sa explice cum aratau casutele astea.
- Sa fie incurajati oamenii din cartier sa faca expozitii (expoziție despre frumusetile din cartier, expoziție cu interioare din casele oamenilor), sa organizeze spectacole de tango - ai nevoie de un spațiu unde sa se desfasoare cursurile, oamenii interesați și un profesor care sa fie platit și după aia asa un eveniment. Sa organizeze seri de dans, proiecții de film, corul cartierului (*“care sa aibe un concert de Craciun, de colinde – sunt oameni care au voce și nu au ce face acasa, vor sa socializeze”*). Sa organizeze seri de sport în cartier (*“Un pasionat de sport da un call – bai miercuri seara ne vedem.”*). Sa organizeze în parteneriat cu localurile din cartier, teatru de improvizatatie și stand-up comedy.
- Curțile din spatele blocurilor – mici restaurante, mici afaceri de familie – un restaurant, doua ciorbe pe zi. Sa vina oamenii din cartier sa manance acolo, sa bea un pahar sa stea de vorba. Sa interactionezi cu proprietarul.

- Amenajare spații. – din hartie, care sa dea culoare cartierului. Vazusem o strada pe undeva prin Spania, unde ca pe o panza de paianjen erau agatate umbrele colorate. Sa te uiti în sus și sa fie colorat și sa te uiti în jos și sa fie colorat. Desene – care sa sugereze dinamica și fluiditate. Luminite, în spații unde nu te astepti. Interacțiunea cu mediul inconjurator – sa faca lumea sa fie mai atenta la lucrurile din jur.
- IPSE – mie mi-ar placea sa vizitez clădirea aia. Clădiri care au fost construite funcțional, și sa vina un om care sa pregateasca un tur. Vino sa vezi cum arata ..sa fie o lista cu 10 clădiri din cartier. Mergem sa vizitam IPSA, Circul de Stat cu toate dependintele, etc
- În Lacul Tei sa pui povești din Drumul Taberei și în Favorit sa pui povești din Ghencea. Ar fi frumos de facut workshopuri. Am vazut la festivalul Super, niște documentare facute de copii foarte tari. Și ma gandesc ca ar putea fi folosit sa vina în cartier. Grupuri de lucruri în cartier. Sa gaseasca un subiect care li se pare interesant. Obții 20 de filme de odata într-o luna. Un calup de 2 ore de filme, care se pot plimba prin cartiere. Depinde de povești. Dacă sunt locale.
- Grafiti – poezie de strada – poezie la minut. Sa umplem cartierul cu poezii scrise de oamenii din cartier. Poezie de Tei. Pe străduță care duce la Grădina Icoanei inspre Lahovari. Pe la mijlocul străzii au mai vopsit un calcan urias. niște ilustratii. Pe un bloc mare, un calcan, case – ceva cu statut permanent - un grafitii despre cultura Tei.
- Graffiti și cu pictură. – zidul care margineste parcul Circului. ceva care se poate citi din cadenta pasilor. Cel mai frumos gard de la un parc din București. E micut, decent, poti sa îl sari. Are scopul sa delimiteze parcul, dar nu e o mizerie inalta, cu tepe eventual.
- Susținerea și promovarea de trasee prin cartier.
- Sa se desființeze Circul și sa infiinteze ceva cultural – nu animale chinuite ci o sala de spectacole. Un centru Comunitar. Sala de proiecții de film. 3D Cinema.
- Aleea cu Plopi pe unde trecea sina de tren – Strada Vagonului – nu are un regim juridic foarte clar – este o alee foarte frumoasa, mulți tineri care stau pe banci și își vorbesc, multe cupluri se intalnesc acolo. Strada comunica bine cu Strada Soltuzului inspre Maica Domnului, adica aproape de intersecția de la Invierii.
- Intersecția Lacul Tei cu Doamna Ghica unde este palatul Ghica Tei. O intersecție mare unde nu se intampla mare lucru. Capatul lui 36 și o benzinarie. Intersecție de circulație, care ar avea un potential. Un punct de reper și ar putea sa devina amenajat într-un fel și aceasta intersecție, mai ales ca la Palatul Doamna Ghica. (important centrul cultural, și cu manifestatii în aceasta zona)
- Fosta sina de cale ferata – destul de multe garaje de beton. As vedea aceste garaje folosite ca spații comerciale, expoziție și Dacă promenade ar fi amenajata într-un mod atrativ (e destul de intima promenadă) – chiar cu câteva spații comerciale, ar reprezenta o atracție. O pavare a aleii, un joc de materiale, arhitectura de spații publice. niște banci care sa iasa din pavaj. Fasii umplute cu flori care sa se ridice. Un fel de alee unduita și sa aibe niște buzunare cu banci, cu locuri de stat. Pomii sa fie pusi în valoare. Banci circulare puse în jurul lor. Intrarile marcate. Mobilier urban interesant la intrarea în acest ax, care sa atraga oamenii aici.

Centru Comunitar în cartierul Tei

“Pe Lizeanu era iarasi, era cinematograful și ateneul Tei, care a fost înființat chiar după razboi. Era obisnuinta asta de a se crea la nivelul cartierului aceste mici centre culturale și comerciale care după revolutie au disparut. Toate micile afaceri de cartier au fost mutate în

mall-uri și acum ca sa mergi undeva sa vezi un film trebuie sa te duci în mall. În cartier nu ai nimic la dispozitie. Singurul mijloc de distractie în cartier este iesitul în parc. Și tocmai de asta sunt parcurile atât de pline. Și Tei-ul și Parcul Circului sunt foarte, foarte pline. Eu nu vad alta modalitate de a petrece timpul liber decat în parc. Sau plimbându-te prin acest mic centru comercial pe care l-au facut la Domino. Și cartierul e destul de mare. Înainte era clar un cartier industrial. Aici era fabrica de prosoape Flotirex, fabrica de paine Dâmbovița. Ar fi foarte interesant de refacut aceste mici zone culturale și comerciale în cartier. Și cred ca ar fi bine. Ca ar fi lume care nu s-ar mai duce în mall sa vada filme. Chiar tot felul de evenimente culturale cum ar fi piesa de teatru 4m2 – facuta după activitatea grupurilor de inițiativă civică. Eu cred ca ar atrage mulți oameni.”

În urma acestui proces de consultare, cetățenii din Grupul Lacul Tei și membrii comunității Tei au conștientizat mai bine nevoia de a avea un centru comunitar în cartier. În acest sens în parteneriat cu Asociația Basar, A.L.P.A.B. (administratorul Parcului Circului) și Arcub (partener cultural strategic) au aplicat la fondurile Urbaniada (ING) pentru construirea și activarea unui centru comunitar în Tei. Proiectul are 2 componente: construcția propriu-zisă a centrului și programul de activități. Arhitectii se vor ocupa de construcția propriu zisa a spațiului în timp ce cetățenii se vor ocupa de programul de activități culturale și comunitare, fiind sustinuti în acest sens de ARCUB. O buna parte din activitățile culturale deja menționate în acest raport, ar putea fi desfășurate în acest viitor spațiu (desigur doar cu conditia ca proiectul sa fie finantat).

Redăm mai jos din feedback-ul primit de la cetățeni privind infiintarea acestui centru comunitar în cartierul Tei.

- *“Eu cred ca este mai mult decât oportun sa aplicam la acest fond. Am putea avea un spațiu al nostru unde sa depozitam biblioteca, unde sa ne întâlnim în grupuri de lucru (pentru a evita ședințele mari pentru chestiuni particulare) și unde sa organizăm evenimentele pe care le dorim - cursuri, ateliere de lucru cu copii și adulți. Mai mult decât atât, am putea dezvolta și colaborări cu alte instituții din jur - școlile pentru cursul de desen de exemplu, mici concerte ale școlii de muzica. E un pas mare dar natural în dezvoltarea noastră ca grup.”*
- *“ Eu sunt de acord sa aplicam pt proiectul acesta. Imi pare o solutie buna pentru momentul în care ne aflăm. “*
- *“Cred ca este o oportunitate pentru evolutia grupului. În cazul în care vom obține acordul Alpab și apoi finanțarea trebuie sa fim conștienți ca vom avea și responsabilități. Le vom discuta când și dacă va fi cazul .În concluzie, din punctul meu de vedere aplicăm!”*
- *“E un pas necesar pentru grupul nostru. Și sper ca până la urmă ALPAB să fie de acord cu amplasarea lui la marginea parcului, în vecinătatea administrației. Cred că ar trebui să-i convingem că e un lucru bun pentru ambele părți, că n-o să ne băgăm peste treburile lor și că putem funcționa unii lângă alții.”*
- *“Si eu sunt incantata de posibilitatile care ni se oferă prin acest spațiu, Dacă ar exista. Macar pentru ca am avea un spațiu pentru sedinte/întâlniri pe grupuri de lucru. Și pentru ca Dacă vom mai avea evenimente, cum ar fi ziua cartierului, vom avea "recuzita" necesara la indemana, nu*

va mai trebui sa apelam la intermediari pentru bancute, masute, flip-chart etc (plus transportul aferent). Asta pentru ca pe lângă construirea spațiului, baietii vor prevedea dotari ale acestuia, în functie de ce nevoi avem noi ca grup, ceea ce mi se pare o oportunitate faina :).

E drept ca acest spațiu, Dacă vom beneficia de el, va presupune și niște responsabilitati din partea noastră. Dar și Dacă am fi avut sa zicem o garsoniera pentru acitivatile grupului (asa cum cei din Prelungirea Ghencea fac eforturi sa cumpere/inchirieze), tot am fi avut repsonsabilitati.

Nu e usor sa gasim un loc pentru activități și apreciez aceasta oportunitate la fel de mult precum și faptul ca doamna C. ne-a găzduit până acum, atata timp :)

- *“Cred ca aplicatia pentru acest fond nu este numai necesara, ci și oportuna. Spațiile semi-permanente oferă nu numai oportunitatea unor activități ale grupului, dar și posibilitatea de a gazdui evenimente, de a participa activ la viața cartierului, precum și de a contribui la ameliorarea calității vieții comunitare.”*
- *“Si noi credem ca un spațiu în care grupul sa poată sa își desfășoare activitățile este absolut necesar și aplicarea pentru finanțarea unui astfel de proiect este o oportunitate pe care ar fi păcat sa o ratam.
Însă sunt câteva lucruri cu privire la administrare și organizare pe care trebuie sa le stabilim, mai devreme sau mai tarziu, foarte clar cu partenerii noștri. Trebuie sa fim conștienți ca un asemenea proiect este mult mai amplu decât ceea ce am realizat până acum și pe termen lung, iar implicarea din partea membrilor grupului trebuie sa fie mai consistentă.”*
- *“Cred că centrul comunitar este o oportunitate pe care nu trebuie să o ratăm. Firește că nimic nu vine gratis, aici plata este un mic plus de muncă și de responsabilitate. Oricum, fiind un proiect-pilot, nu avem ce pierde. Dacă lucrurile nu merg cum ne așteptăm și centrul comunitar se dovedește ceva de care locuitorii cartierului nu au nevoie, locul va dispărea, și gata. Vom rămâne cu încă o experiență de contact cu oamenii.”*
- *“Susțin ideea aplicatiei. Cel mai potrivit amplasament pentru centrul comunitar mi se pare la administratie, care ocupa un spațiu excesiv de mare. inițiativele benefice ale cetățenilor trebuie sa fie sustinute prin toate mijloacele posibile. Administrația este în slujba lor nu invers.
Sunt și doua probleme la care sa reflectam: intretinerea spațiului, cum spunea și Silvia, și pastrarea destinatiei lui, care sa nu fie deturnata de cine stie ce interese. Poate ar trebui un regulament minimal pentru asta.”*

Recomandarea principala este aceea de a citi cu atentie ceea ce își doresc cetățenii consultati și de a avea în vedere faptul ca ei sunt principalii utilizatori ai spațiului public din cartier. Proiectele culturale propuse, Dacă nu sunt în parteneriat cu cetățenii sau grupul din cartierul Tei, atunci este necesar ca acestea sa porneasca de la nevoile și dorințele expuse în acest raport. Recomandam evitarea organizarii evenimentelor de tip “sarma” și implicarea activă a cetățenilor în procesul de productie și distributie de activități culturale la nivel de cartier.

Cartierul Drumul Taberei (Andrei Mihail)

Sumar de idei și nevoi:

- Revitalizarea Cinematografului Favorit ca un centru comunitar multifuncțional
- Desființarea îngrădirilor din jurul spațiilor verzi, pentru a le redac oamenilor
- Utilizarea spațiului patinoarului ca loc de activități sportive vara
- Amenajarea serelor din Ghencea ca spațiu verde pentru acea parte a cartierului, care e departe de parcul Moghioroș
- Activități pentru vârstnici, care să îi stimuleze să iasă din casă și să interacționeze cu ceilalți
- Ludotecă, adică spațiu de joacă în care părinții pot lăsa în siguranță copiii

Prezentare generală

Google Maps delimitează cartierul Drumul Taberei de vecinătăți prin Bulevardul Timișoara – Strada Valea Oltului – Bulevardul Prelungirea Ghencea – Bulevardul Ghencea – Strada Sergent Postolache Alexandru – Bulevardul 1 Mai – Strada General Ioan Culcer – Drumul Sării. În lipsa unei identificări teritoriale oficiale (în București cartierele nu există decât în percepțiile locuitorilor orașului), voi folosi această delimitare care conincide, în mare, cu cea produsă de locuitorii cartierului consultați în cercetare. Pentru rezidenți singurele controverse au apărut atunci când am discutat despre blocurile de la Stadionul Ghencea, incluse de unii în cartierul Drumul Taberei, dar considerate de alții cartier diferit, Ghencea. Ținând cont de numeroasele legături care există între zona Ghencea și cartierul Drumul Taberei am ales să o includ și pe ea în acest raport.

Drumul Taberei s-a dezvoltat de la est la vest, începând cu anii '50. Blocurile și spațiile publice au înlocuit treptat un fost aerodrom folosit de pe vremea lui Aurel Vlaicu, terenurile ocupate de garnizoane ale armatei române⁸ și spații agricole periferice capitalei⁹. Dezvoltarea cartierului s-a făcut în trei etape: primele blocuri au fost construite în zona stației de autobuz Locotenent Nicolae Găină și au fost dedicate cadrelor militare. A doua zonă a fost construită în anii '60-'70. Între Strada General Vasile Milea și Strada Brașov au apărut blocuri de 4, 8 și 10 etaje, construite în vecinătatea unor unități militare care există și azi. Începând cu a doua jumătate a anilor '70 a început dezvoltarea zonei de la "Buclă", delimitată de Strada Brașov și Strada Valea Oltului. Identitatea militară a "Buclei" este destul de vagă pentru locuitorii cu care am discutat, multe familii fiind mutate aici ca urmare a planului de demolări și sistematizare a orașului acelor ani. Valurile mutărilor în cartier apar, indirect, în discuțiile pe care le-am avut cu locuitorii. În ciuda omogenizării rezidenților cauzată de un raport calitate/preț rezonabil al locuirii în Drumul Taberei care a adus multe familii tinere în ultimii 10 ani, cele trei zone ale cartierului sunt percepute diferit din punct de vedere al vârstei celor care locuiesc aici. *Eu aș opri Drumul Taberei la Orizont. Partea de la Ho și Mîn și Drumul Sării nu mi-a zis niciodată nimic sau noi nu... În casele alea de la Drumul Sării nu pot să zic că a fost o zonă foarte tânără vreodată* spune Luca, născut în "Buclă" în apartamentul primit de părinți la sfârșitul anilor '70. La fel, Camelia spune că zona Favorit-Drumul Taberei 34 este ceva mai bătrână decât "Buclă" pentru că acolo s-au mutat cele mai tinere familii în ultima perioadă de construire a cartierului.

Procesul cercetării

⁸<http://www.dr-taberei.ro/scurt-istoric/>

⁹<http://www.roconsulboston.com/Pages/InfoPages/Culture/DrumulTaberei.html>

Documentarea a început on-line printr-un desk research în care am căutat detalii istorice legate de apariția și dezvoltarea cartierului, informații care să detalieze practicile culturale și de petrecere a timpului liber din cartier și referințe legate de oameni sau grupuri active la nivel de cartier. După căutarea online am identificat Centru Cultural European al Sectorului 6 care organizează constant activități culturale în principal în Parcul Moghioroș după redeschiderea sa. În parc au fost aduse orchestre, au fost organizate proiecții de film în aer liber și diverse alte târguri. Alte evenimente au fost organizate la Biblioteca Culturală sau în parteneriat cu un bar din zonă care nu mai funcționează în prezent. Evenimentele organizate de CCE Sector 6, împreună cu concertele constante promovate de restaurantul Hanul Drumețului, sunt completate de atelierele, lansările de carte, târgurile și concertele organizate de cele două mall-uri, Plaza și Afi. Atât din documentarea prealabilă, cât și din interviuri, a reieșit că principalii actori culturali ai cartierului propun evenimente ori în Parcul Moghioroș (autoritățile publice) ori în spațiile private pe care le gestionează (cele două mall-uri și restaurantul Hanul Drumețului). Un spațiu interesant care pare că urmează să găzduiască activități culturale este fostul cinematograful Favorit, a cărui reconversie a coagulat un grup de inițiativă locală. Cetățenii propun transformarea clădirii în care a funcționat cinematograful începând cu anii '70 până la jumătatea anilor '90 într-un centru cultural multifuncțional.

Parcul Moghioroș apare cel mai des și în cele 551 de poze tăguite #drumultaberei de pe Instagram. În afară pozelor din interiorul locuințelor sau birourilor, tag-ul expune cel mai des elementele de mobilier urban ale parcului renovat (podul, pasarela, tubul cu mese de ping-pong) și aleile. Acestea apar și pe blogul lui Vlad Eftenie, fotograf care locuiește în Drumul Taberei.

Alte elemente urbane întâlnite pe Instagram au fost spațiile verzi și aleile din jurul blocurilor, turnul de apă de la Favorit, Piața Moghioroș, patinoarul de la Moghioroș, cafeneaua Pardon sau alte mici construcții abandonate.

O poză diferită este a unui skater care folosește o țevă din șantierul metroului ca mobilier pentru practicarea sportului.

Pentru identificarea zonelor importante ale cartierului am urmărit și anunțurile imobiliare private de pe olx.ro. Aici, liniștea și verdeața cartierului sau Parcul Drumul Taberei sunt promovate ca beneficii ale unor apartamente. *Blocul este înconjurat de spații verzi, un părculeț chiar cum ieși din scară blocului,*

grădinița la 3 mîn de mers pe jos, Liceul Teoretic Eugen Lovinescu lângă bloc. Parcari ADP în spatele blocului. Spațiile comerciale sunt și ele importante pentru marketizarea imobiliară: Bloc stradal, în apropiere piața Moghioros, stații de autobuz, mall Plaza Romania și AFI Palace Cotroceni, sau Apartamentul este amplasat lângă Billa, Auchan și Kaufland și la 10 minute de mers pe jos de piața. Vederea este către parcul Moghioros și nu este obstructionată de alte clădiri. Alte puncte de reper apar foarte rar în promovarea imobiliară a locuințelor din cartier.

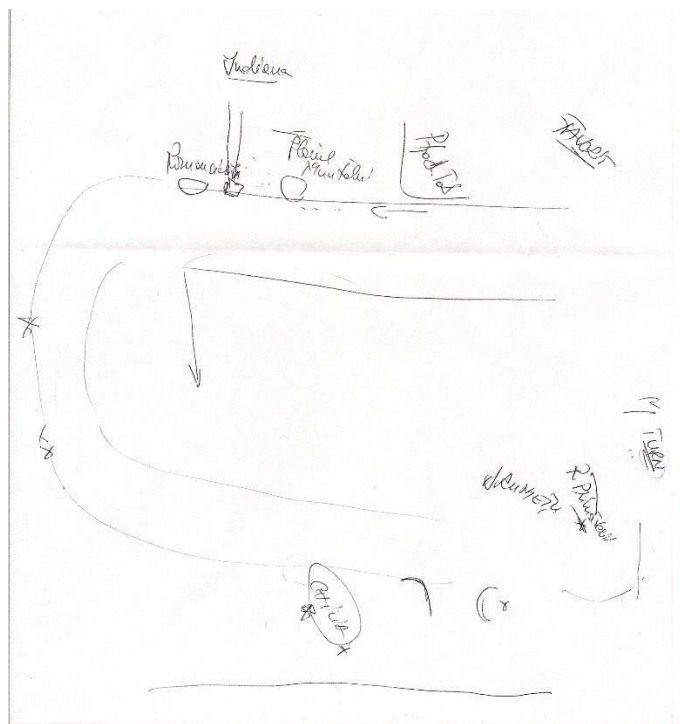
Cercetarea de birou a continuat, în octombrie, cu un tur al cartierului în care mi-am propus să identific spațiile verzi, zonele de socializare și de petrecere a timpului liber din spatele blocurilor care mărginesc Bulevardul Drumul Taberei. Am vrut să identific land-mark-uri secundare, spații mici mai puțin cunoscute decât punctele populare ale cartierului, aflate de-a lungul Bulevardului Drumul Taberei. Mi-a atras atenția hangarul părăsit din spatele blocurilor de la Nicolae Găină, aflat într-o zonă foarte verde a cvartalului. De fapt, tot cartierul este foarte verde, potecile labirintice intersectându-se cu părculețe și spații verzi care se găsesc un pic peste tot. Majoritatea părculețelor sunt amenajate de Primărie cu clasicele locuri de joacă pentru copii, bănci și mese de șah în cel din spatele fostului cinematograful Favorit. În rest, spațiile verzi dintre blocuri sunt îngradite și par folosite de locuitori foarte rar. Îngrădirea pare că a produs și o dezvoltare puternică a naturii, multe dintre potecile care șerpuiesc prin spatele blocurilor de până la Piața Moghioros fiind mărginite de o vegetație sălbatică.

Zona "Buclei" pare mai înghesuită; și aici există părculețele amenajate de primărie, dar spațiile verzi dimprejurul blocurilor nu sunt la fel de generoase. Cea mai înghestuită zonă este cea din jurul Restaurantului Drumețul – Ghencea, unde spațiile verzi se diminuează simțitor. În seara în care am făcut observațiile am trecut și prin Parcul Moghioros care era plin de oameni; prin comparație zonele verzi din

spatele blocurilor păreau mult mai pustii, părculețele fiind preferate doar de câțiva pensionari, familii cu copii și adolescenți în zona Liceului Grigore Moisil.

Pentru a doua etapă a cercetării am realizat 4 interviuri cu locuitori din cartier. Am vorbit cu trei bărbați de aproximativ 35 de ani și cu o femeie de 55 de ani. Toți locuiesc în zona "Buclei" ceea ce reprezintă o limită din punct de vedere al distribuției geografice a respondenților. Am preferat totuși să nu contactez în această fază membri ai grupurilor de inițiativă pentru a afla informații de la rezidenți mai puțin activi în comunitate. Toate interviurile au fost făcute în cartier și au urmărit istoriile personale legate de cartier, practicile culturale și de petrecere a timpului liber, resursele percepute și starea infrastructurii culturale existente. Prima persoană cu care am vorbit a fost Luca, cu care m-am plimbat într-o seară printre blocurile dintre Valea Oltului și Valea Argeșului, acolo unde locuiește, cu mici pauze, de când s-a născut. Ne-am plimbat mai mult de o oră și jumătate e străduțele pe care a copilărit, pe lângă școală lui și spațiile verzi din zonă. Cu Camelia am vorbit la ea acasă, într-un apartament de patru camere dintr-un bloc de 4 etaje din interiorul buclei. Ea s-a mutat în cartier la mijlocul anilor '90, împreună cu mama și fiica sa. Camelia mi-a desenat și o hartă care cuprinde land-mark-urile personale ale cartierului, pe baza căreia am detaliat despre ceea ce se întâmplă cu fiecare dintre ele.

Tot în zonă am făcut și interviul cu Ștefan, pe o bancă de lângă blocul în care locuiește de când s-a născut. De aici mi-a arătat locurile în care a crescut și mi-a vorbit despre motivele pentru care crede că Drumul Taberei este doar un cartier dormitor care nu are un mare potențial de dezvoltare culturală. Pentru ultimul interviu am vorbit cu Ionuț, mutat în cartier în 2002. Ne-am întâlnit în Pardon Cafe, cafeneaua în care iese cel mai des în cartier. Am discutat în jur de o oră despre activitățile sale, memoria personală a cartierului și motivele pentru care în general iese afară în centru.

Consultările au fost organizate pe 11 și pe 12 noiembrie la Biblioteca Culturală de la Nicolae Găină. Am ajuns aici la sugestia Marilenei Trică de la Grupul de Inițiativă "Favorit" care organizase aici

A hand-drawn map of a farmstead. At the top, there are several small rectangular buildings, some with labels like 'Barn' and 'House'. Below these, a large rectangular area is labeled 'Field'. To the right of the 'Field' label, there is a small square labeled 'Well'. Further right, there is a small rectangular building labeled 'Barn'. At the bottom left, there are two small rectangular buildings, one labeled 'House' and the other 'Barn'. The map is drawn with simple lines and labels.

[illegible]

Exercițiul nu a fost acceptat de toți participanții. Doi dintre ei au preferat să vorbească despre punctele de reper decât să le deseneze. După 10 minute am oprit exercițiul și i-am rugat pe fiecare să Menționeze punctele alese și să motiveze alegerea lor. Fiecare punct a fost marcat pe hartă cu un post-it colorat pentru fiecare participant. Următoarea etapă a fost discutarea celor mai selectate locuri. Aici am insistat pe potențialul de dezvoltare culturală și de petrecere a timpului liber pentru fiecare, marcând pe o foaie de flip-chart propunerile participanților. Propunerile sugerate au reieșit în urma negocierilor; am încercat să încurajez discuția și argumentele pro sau contra fiecărei idei apărute pentru a contura practicile și nevoile fiecărui participant. Discuțiile au fost mult mai diverse datorită eterogenității grupului, mult mai mare decât cel din seara anterioară în ceea ce privește implicarea în comunitate.

Identități locale

Cercetarea a subliniat câteva elemente identitare ale cartierului. Narațiunile individuale delimitează trei perioade diferite în viața cartierului: perioada cEAUșistă, anii '90 și sfârșitul anilor 2000. Înainte de 1989, Drumul Taberei este văzut de rezidenții săi ca un cartier aerisit, cu spații verzi, toate funcționalitățile necesare pentru populație, locuit de oameni dintr-o clasă superioară celor din Militari, cu care cartierul este comparat în permanență. Ștefan spune că *spre deosebire de Militari se zice că aici e un fel de burghezie comunistă. Nu știu cât de adevărat e*. Camelia îl aprobă: *E un cartier verde prin comparație cu Militariul care este o zonă industrială. Și oamenii sunt mai industriali, adică sunt mai... populația e mai de clasă de muncitori*. La fel și pentru Luca: *cartierele astea mai de la periferie sunt mai omogene din punctul ăsta de vedere, nu e un amalgam de oameni. Poate doar în Militari să fie altfel că acolo e autogara și chiriile sunt mai mici, arată ca o autogară cartierul ăla. Dar Drumul Taberei a rămas un cartier curat, aerisit, și care întreține periodic; o dată la 20 de ani mai vine un rând de copii*.

Perspectivile deschise și spațiile verzi au început să fie ocupate, treptat după 1990. Chioșchiurile, micile magazine și terasele au ocupat treptat, mai ales spațiile verzi întinse de-a lungul bulevardului. În acei ani s-au dezvoltat câteva astfel de zone de petrecere a timpului liber în cele mai tranzitate părți ale cartierului. Cea mai întinsă se găsea pe partea dinspre Militari a Bulevardului Drumul Taberei, între Favorit și Piața Moghioroș. Altă concentrație de terase a apărut pe latura dinspre Ghencea a "Buclei" în

¹⁰Sursa foto: <http://www.roconsulboston.com/Pages/InfoPages/Culture/DrumulTaberei/Avenue.html>

aria Liceului Lovinescu. Zona Tricodava s-a dezvoltat la rândul ei în acei ani. Viața localurilor - celor mai multe localuri - a durat până la începutul anilor 2000, atunci când Traian Băsescu, primar al Bucureștiului, a decis demolarea tuturor construcțiilor temporare. Cele care activau în construcții permanente au rezistat, multe dintre ele existând și azi. Zona Tricodava și-a schimbat treptat funcționalitatea, localurile fiind înlocuite de centre comerciale care au fost construite pe terenul fostei fabrici. Billa, Kaufland și, recent, Auchan au înlocuit barurile și terasele din zonă. Ștefan a copilărit în cartier și își aduce aminte de aceste locuri: *ăsta e alt lucru mișto la Drumul Taberei. Toată bucata aia de la parc, Lovinescu, Tricodava și așa mai departe, mereu a fost plin de terase. Primăvara și vara, Drumul Taberei e un cartier în care vezi oameni pe stradă care se plimbă. Pe bucata aia până la Hanul Drumețului, mai ales pe partea asta a parcului erau tot felul de terase înainte să îl apuce pe Băsescu cu dărâmatul. E un cartier foarte viu, nu e un cartier sufocant. Tot el își amintește de libertatea anilor '90, cu copii care își petreceau timpul liber în fața blocului, mici bișnițari de cartier și Steaua care era, poate, marker-ul identitar cel mai pregnant din acea vreme. Până când a început Revoluția, când aveam 11-12 ani, nu era nici măcar TV, deci stăteam foarte mult pe afară. Împreună cu vecinii de bloc de vârsta lui stăteam în curte la școală 155; eu am făcut 169. Dar dincolo se făcuse gașca. Era o pajiște care acum sunt terenuri de sport. După aia gașca s-a mutat în parc, în Moghioroș, după care ne-am mutat, era aici policlinica între blocuri și era și acolo o pajiște. Jucam canastă zile, ore-n șir. Nu prea făceam nimic. Era doar de flirt, discuții, încercam să mai scoatem un casetofon afară. Mai luam de băut câteodată. La fel ca și Ștefan, Luca vorbește despre școlile cu curți deschise în care se adunau copiii din vecinătăți chiar și în afară orelor de școală. Când eram mic realitatea era un pic altfel. Erau școli peste tot, era această rivalitate între școli, dar nu erau garduri, nu te ținea nimic. Și alergai după fete sau jucai fotbal cu oameni de la altă școală... nu aveai identitate. Erai un om dintr-un bloc. Vremurile erau și mai wild. Eu am prins Ceaușescu că sunt născut în 82 și am mei stăteau la 3 blocuri de aici.*

În timp ce îmi povestește, Luca îmi arată cele două școli, ale căror curți sunt lipite. Spune că acum nu mai e posibil să socializezi în jurul școlilor și îmi arată gardurile înalte care le împrejmuiesc pe fiecare. I se pare ciudat că școală a încetat să mai fie un spațiu care să coaguleze oamenii din vecinătăți și că, prin paza strictă, devine doar un loc care adună elevii în timpul orelor. Un alt loc care aduna copiii era bătătorul de covoare, care putea strânge 40-50 de copii care să se joace în jurul lui, *ăsta a fost iar un locus mundi al fiecăruia*. Ca în majoritatea cartierelor ieșitul în fața blocului a fost activitatea cea mai întâlnită printre pre-adolescenți. Ei se amestecau cu tot felul de mici mafioți de cartier, mulți dintre ei având legături și cu galeria stelistă. Acest fapt a atras la stadion pe mulți dintre tinerii cartierului care, în lipsa altor activități, își petreceau weekendurile în jurul arenei Ghencea. *Asta cu băieții la colțul blocului s-a întâmplat destul de mult în generală. Eu am terminat în '96 generală; era perioada relativ tulbură în care Drumul Taberei era apogeul cămătăriei și a suporterilor lui Steaua se întâmpla atunci și ori știai pe cineva din galerie, ori știai pe cineva care făcea cămătărie.*

La fel, Ștefan își amintește de mica mafie a cartierului: *în anii '90 mai auzeam, era unul Faraonul, șef de găști de interlopi. Aveau controlul magazinelor că erau o grămadă de chioșcuri aici la Valea Ialomiței. Într-un articol publicat în trecut pe totb.ro, Ștefan sintetizează experiența acelor ani: Drumul Taberei este cartierul unde m-am născut și am copilărit. Am locuit până în '90 la capătul troleului 90, 91, 93, unde acum este un mare șantier după cum bine știți, în blocul cu 10 etaje care a suferit puțin mai mult în urma șantierului. Îmi aduc aminte de câmpul de lalele de unde furam mereu și prindeam și șopârle cu tovarășii de breaslă. Acum este marele cartier de ANL-uri și verdeața a dispărut. În '90 ne-am mutat în zona Romancierilor vis-à-vis de cofetăria Indiana (acum Shop&Go :()). Crescând*

începuse să-mi fie frică de golanii și derbedeii care erau pe străzi. Am asistat nu de puține ori la adevărate lupte de stradă între găști. Totul a dispărut cu trecerea timpului și cei care erau scandalagii și gălăgioși ori au plecat ori au fost arestați ori s-au liniștit. Ușor, ușor cartierul a devenit unul liniștit, exceptând unele conflicte care mai apar.¹¹

Fenomenele din acei ani au dispărut în prezent sau s-au atenuat odată cu creșterea adolescenților de atunci și schimbarea practicilor de consum și petrecere a timpului liber a celor din prezent. Cei cu care am discutat menționează că lumea încă mai socializează în fața blocului, deși nu ca înainte. Fac asta mai ales persoanele de vârstă mijlocie și pensionarii. Ionuț vorbește despre felul în care mica socializare de cartier arăta până în momentul deschiderii șantierului de metrou care a dat peste cap complet viața de cartier: *singura chestie de socializare foarte prezentă era în fața scării. Bănci, indiferent și adolescenți și oameni mai în vârstă și din pștia middle age se strâneau, beau ceva, jucau table... Și asta am văzut în mai multe locuri, nu doar aici. Unul a tăiat porcul o dată. În fața blocului meu era un spațiu verde și cred că de vreo 2 ori au tăiat porcul. De asta zic, era mișto, era o familiaritate de comunitate mică. Nu era o apropiere foarte mare între oameni, decât în funcție de serviciu. Șantierul de la metrou este văzut de toți cei cu care am vorbit ca o problemă temporară, dar importantă, a liniștii vieții din cartier.*

În același articol menționat mai devreme, Ștefan spune că *odată cu șantierul a dispărut tipul care deșira pepeni pe trotuar vara. Au dispărut oamenii care tăiau porcul iarna într-un părculeț vânturat de gardul de la metrou. A dispărut magazinul de electrice de unde-mi luam becuri. A dispărut farmacia de unde-mi luam prezervative. A dispărut vocea vânzătoarei de la minimarketul de unde-mi luam pâine, care mă întreba ce mai face mama, și vocea unei bătrâne simpatice de la un chioșc, care-mi spunea că i-a plăcut mai mult de prietena mea de dinainte decât de aia de-atunci; au dispărut pentru că acum sunt departe, de partea cealaltă a gardului, și au apărut între timp magazine mai la îndemână. Au dispărut viața și familiaritatea de pe stradă. A rămas un sfert de drum pe care se îngrămădesc mașini și câini. Înainte era plin de taxiuri lângă stația de autobuz de la Râul Doamnei, acum sunt zile în care nu găsești niciunul. La fel cum nu mai găsești bătrâni pe băncile din fața blocului.*

În prezent identitatea urbanistică a cartierului este construită de spațiile verzi, aleile întortocheate și liniștea civilizată care te lasă să te plimbi liniștit prin cartier. Este un cartier în care foștii adolescenți s-au maturizat, au întemeiat familii și au copii sau în care alte tinere familii s-au mutat datorită prețurilor acceptabile pentru apartamente aflate în apropierea zonelor verzi, a parcurilor, școlilor și magazinelor. Drumul Taberei este un cartier bun al Bucureștiului. Natura rămâne printre cele mai importante atuuri ale cartierului, prin comparație cu altele din capitală. Cameliei i-a plăcut întotdeauna atmosfera sălbatică produsă de natura din cartier. *Unde stau eu e o zonă liniștită; mă bucur că nu este la Șosea, că nu este o zonă în care să treacă mașini, zgomote... e zonă de verdeață, avem foarte multă verdeață; brazi chiar la intrarea în bloc și când plouă simți că ești la munte. E mirosul ăla de brazi după ploaie. Și asta îți dă un iz... Și iarna și sunt mai mulți brazi. Am mai văzut în cartier; iarna când ninge și sunt așa de încărcați de zăpadă, tot așa frumos e. Aleile întortocheate apar și ele în poveștile unor locuitori.*

Pe Reddit, la un thread despre locurile recomandate din Drumul Taberei, userul AndreyDobra spune că *poți alternativ să o iei printre blocurile dintre Bulevardul 1 Mai și Drumul Taberei, deși sunt cam prea întortocheate unele alei.¹²* Ca și el, Luca iese în cartier doar pentru plimbări: *mie îmi place să mă*

¹¹<http://totb.ro/drumul-taberei-cartierul-evitat-de-prieteni/>

¹²https://www.reddit.com/r/Romania/comments/3mlmut/rodditori_din_drumul_taberei_care_sunt_cele_mai/

plimb. Nu o iau în linie dreaptă, mă plimb printre blocuri și străduțele pe unde am copilărit. e o oarecare nostalgie. Ies în cartier doar ca să mă plimb, nu am un scop. Mai ies, dar nu sunt evenimente să zici, bă, aș vrea să văd aia în Drumul Taberei. Îți place la cartier că nu e gen Primăverii în care să n-ai ce face cu banii pentru că marea majoritate a oamenilor de aici sunt muncitori veniți devreme în București, iar Drumul Taberei este un cartier mai nou și mai aerisit decât Militariul care e foarte aproape și care e mai bară la bară. Deși pare pentru mulți că nu are o logică, că străzile sunt făcute una după cealaltă, el a fost mereu mai liniștit și în timp s-a dezvoltat într-o zonă de mijloc. Sunt tot felul de părculețe mici între blocuri, pe care le-au amenajat, confirmă și Ștefan. Farmecul plimbărilor pe străduțele întortocheate ale cartierului este văzut și de utilizatorul XXX de pe același thread de Reddit: deși stau aici de mic, mi-e greu să îți recomand altceva decât Moghioroș... În rest plimbă-te peste tot, cred c-am făcut ture printre blocurile de la Valea Ialomiței, Drumețul, Lovinescu și Moghioroș cât pentru toată viața. Nu e neapărat vreo atracție turistică, dar dacă ai cu cine să te plimbi, n-ai cum să te plictisești.

Identitatea militară a cartierului s-a păstrat de-a lungul întregii sale istorii. Există o zonă militară importantă care începe undeva între Orizont și Nicolae Găină și se termină pe strada Sibiu, în zona intersecției cu strada 1 Mai. Camelia consideră unitatea militară un loc important al cartierului: *La Orizont mai este și unitatea militară care este ca un reper, poți să te duci să vezi.* Participanții la interviurile de grup au identificat și Statul Major al Armatei Române care poate să găzduiască un muzeu al cartierului care să reprezinte și identitatea sa militară. Astfel, pe lângă o istorie a tehnicii militare propusă de Francisca, muzeul ar conține și poze cu blocurile vechi sau cu Parcul Moghioroș înainte de renovare. În discuții au mai fost menționate și unitățile militare de pe Bulevardul Timișoara, vis-a-vis de AFI și Complexul Sportiv Ghencea, deținut de asemenea de armată.

În diferitele interacțiuni au mai apărut câteva micro-identități locale, care țin specificul urbanistic sau arhitectural al fiecărei zone a cartierului. Cei care stau în ”Buclă” mi-au vorbit de blocurile cu garaj la parter pe care le-au văzut doar în zona în care locuiesc (deși există și pe strada Sibiu, în spatele Turnului de Apă). *Uite și garajele de care ziceam. Aici erau înainte săli de jocuri sau buticuri. Buticurile s-au mai redeschis în criză, când a reapărut buticul de bloc care dădea pe datorie, îmi arată Luca garajele înglobate în blocuri pe care le mai frecventa în copilărie.* Camelia a remarcat la rândul ei caracteristica specifică blocului în care locuiește: *Multe blocuri cu garaje, astea de 4 etaje. Parterul vine peste garaje, noi suntem aici la etajul 1, care e etajul 2. Sunt multe blocuri, și la Valea Ialomiței și la Valea Argeșului, astea de 4 etaje au stas garajele. Zona Favorit, tot așa, câteva blocuri înalte este stația Peco de la Favorit și acolo sunt niște blocuri E-uri unde la parter nu puteau să facă decât 2-3 garaje după care a trebuit să înalțe blocuri. Probabil că cineva care a construit cartierul... Îți plăcea să pună garaje. După ce s-au construit astea de 4 etaje nu au pus garaje.*

Complementar, cei cu care am vorbit au descris un cartier închis, plăcut pentru trăit, care oferă multe oportunități de petrecere a timpului liber, dar foarte puține din zona consumului cultural. Liniștea și sentimentul de cartier închis au apărut, direct în discuția cu Ștefan. Le vede *cultura cartierului un pic mai așezată decât în alte părți, iar acum, după revoluție trend-ul ăsta s-a păstrat oarecum, adică e din cartierele mai cuminți și mai liniștite. Foarte provincial, cumva, mi se pare mie. Exact ca în provincie: multă liniște, spații verzi, nu sunt locuri de agrement, nu sunt cluburi, nu sunt terase.* Ideea nu a apărut explicit în alte discuții, dar toți cei cu care am vorbit spun că Drumul Taberei este un cartier dormitor foarte plăcut de locuit, dar că evenimentele și activitățile culturale la care participă se întâmplă mai degrabă în centru.

În afară evenimentelor pe care le-am identificat pe site-ul Centrului Cultural European Sector 6, nici un rezident cu care am discutat nu a menționat astfel de activități la care să fi participat în cartier. Tot Ștefan își amintește cât de greu a ieșit din cartier, abia când a intrat la un liceu din centru: *problema cu metroul care dă peste cap transportul în comun, și asta e nasol la cartierul ăsta. Târziu mi-am dat seama cât de prizonieri suntem cumva aici. Centrul l-am cunoscut în timp, cu greu, când m-am mutat acolo mai degrabă și, mă rog, în timp așa tot ajungi în diverse locuri, dar nu știam decât cartierul ăsta până la facultate. Era greu cu transportul și pentru că e foarte departe. Era criminal. Toată adolescența ne-au terorizat troleibuzele astea, dar lipsa asta de mobilitate îți restrânge foarte mult orizonturile. Fiind atât de greu să ieși, când te duci în oraș te duci în oraș. Distanța față de "cultură" este simțită și de Cristina pentru care ieșitul la evenimente este greu în contextul organizării acestora în centru: Ca să mergi la teatru sau la concert trebuie să mergi până în centru ceea ce e foarte obositor, mai ales după o zi de muncă și ar fi minunat dacă ar fi mai multe evenimente culturale în cartier. Izolarea cartierului față de centru a fost accentuată și de șantierul metroului: singura lui problemă este că este, efectiv, la mama dracu față de centru sau față de Pipera unde lucrează majoritatea oamenilor. Eu lucrez în Băneasa în Mall și fac cam 1h30 în fiecare zi, spune Luca poveștindu-mi despre dificultățile de mobilitate care existau și care au fost accentuate de șantier.*

În prezent, singurul loc privat care organizează constant activități culturale este restaurantul Drumețul de pe Bulevardul 1 Mai unde, în fiecare week-end, sunt concerte de manele. El apare ca un spațiu marginal al intereselor culturale ale interlocutorilor mei. Majoritatea l-au menționat, au spus că au mers acolo mai degrabă din curiozitate, dar că nu frecventează locul. Mai mult zona Drumețul – Ghencea este considerată o zonă tampon, diferită de cartier. *Drumețul e atipic. Asta cu manelele a trecut de la ceva foarte vizibile, la ceva ce există tacit. Restaurantul și zona aia care dă în ghencea e mai aglomerată și e o oarecare încrâncenare acolo. Să fii stelist, să ai mașină albă să o parchezi la intrare, vede Luca diferențele dintre zona respectivă și restul cartierului. La fel vede și Ionuț: la Drumețul e altceva. E singurul loc în care vin oameni din afară cartierului. Am fost o singură dată să mănânc o ciorbă, dar era după-masă. Țăla e loc exotic. Probabil și la Drumul Sării vin din alte părți. Hanul Drumețului e cel mai mare și are și o... taximetriștii îl cam critică tot timpul că-s scandaluri, săbii, curve, mașini de lux. Seara sunt mașini de fițe, e tot timpul plin acolo. Și Ștefan își aduce aminte că la Drumețul am fost o singură dată. Nu e genul meu de loc. Cred că vin și din cartier, dar și mai de departe. Fiind unul dintre puținele locuri cu manele și fiind cunoscut cred că vin și mulți din alte părți. Alte locuri în care să vină oamenii din alte cartiere nu știu. Restaurantul Drumețul, devine un avatar al zonei Ghencea, diferită de restul cartierului care o și exclude oarecum din acesta, așa cum percep persoanele cu care am discutat.*

În concluzie, *ăsta e teritoriul familiilor liniștite, al profesorilor de liceu, al mamelor cu cărucioare (noii veniți au grijă să ridice natalitatea în plin picaj înainte) și al pensionarelor care fac piața ca acum 20 de ani la Moghioroș sau Valea Ialomiței, în ciuda supermarketurilor și a mallurilor de cartier, după cum spune Ștefan. Ca și el, Luca mi-a vorbit despre vecinii de bloc, persoane cu care ieșea în fața scării în copilărie, dar cu care nu a mai vorbit de mult. Spune că cei mai mulți dintre ei au deja familii și copii și că rămân în cartier datorită liniștii și spațiilor verzi printre care se pot plimba. Luca vede Drumul Taberei ca pe un cartier care întinerește, impresia lui fiind că o bună parte a foștilor părinți s-au mutat înapoi în satele de proveniență odată cu pensionarea, apartamentele rămânând copiilor care și-au întemeiat familii aici.*

Practici culturale și de timp liber

Poveștile despre petrecerea timpului liber în cartier gravitează în jurul plimbărilor, parcurilor și teraselor mai mult decât în jurul consumului cultural. Cei mai vechi locuitori ai cartierului au identificat doar fostul cinematograful Favorit ca loc în care au vizionat filme. Cinematograful și-a trăit gloria înainte de 1989. Domnul Ionescu își aduce aminte de cinematograful tinereții sale: *pentru noi a fost o revelație existența acestui cinematograful în zonă, o perlă a cartierului devenise la un moment dat. Era considerat ca o sală model ca dotare, ca organizare, ca prezență de filme, în premieră care plecau de la Scala și în planul doi veneau la Favorit. Pentru noi devenise un brand, pentru toată populația. Nu era doar cinematograful, ci era un punct în care se adunau oamenii. Cum se aduna lumea la Universitate La Ceas, noi aici ne adunam la Favorit. Cinematograful făcea parte dintr-un centru comercial mai larg unde se adunau mici meșteri care reparau haine și accesorii vestimentare. Locul era un punct central în viața cartierului, de aia, pentru Cornelia, chiar că a fost o mare durere dispariția. După Revoluție cinematograful a început să decadă. Ștefan și toți ceilalți din generația lui au amintiri diferite legate de cinematograful lor: la Favorit erau tot felul de povești că dacă mergi îți trec șobolanii pe picioare... chiar eu am pățit asta acolo. N-aș putea să spun în București cum a fost cu cinematografele în București. Cred că se mergea rar. Mai mergeam și prin centru la un film, dar rar.* Favoritul pe care cei din generația de 30-35 de ani l-au cunoscut este un cinematograful în paragină care se chinuia să aducă filme de mână a 2-a și a cărui dispariție nu a impresionat la fel de tare. Totuși locul rămâne un spațiu simbol al cartierului, el fiind menționat aproape de toți cei pe care i-am întrebat care sunt cele mai importante repere ale cartierului. Mai mult, el a coagulat un grup foarte activ care se zbate, începând din 2011 să treacă clădirea în administrația Primăriei Sectorului 6 pentru ca aceasta să pună în aplicare renovarea clădirii și transformarea ei într-un centru cultural. Grupul s-a implicat foarte puternic și într-un proces de consultare publică ce urmărea să descopere funcționalitățile și evenimentele pe care oamenii din cartier și le doresc la Favorit. Voi detalia puțin mai târziu rezultatele acestor consultări.¹³ Pe 28 noiembrie, consilierii PMB au votat hotărârea transferului clădirii, un pas foarte mare înainte pentru renovarea sa, așa cum mi-au spus cei din grup.

În afară de efervescența produsă de refuncționalizarea fostului Cinematograful și de evenimentele organizate de Centrul Cultural European Sector 6 în Parcul Moghioroș sau de concertele de la

¹³**Descrierea de pe pagina de Facebook a grupului: Tot în luna februarie 2011, începe organizarea procesului photovoice** metodă de participare publică, un instrument util în explorarea dorințelor cetățenilor din zona Favorit în ceea ce privește dezvoltarea urbană a propriului cartier. Membrii grupului, în perioada februarie - aprilie 2011, pe parcursul procesului de fotografiere au surprins aspecte din cartier pe diferite teme - zona Favorit, locuri socializare seniori, locuri socializare adulți, locuri socializare tineri și copii, cinematograful Favorit. Temele au propus un cadru general, permițând fotografiilor – membrii ai grupului - să decidă asupra a ceea ce doresc să fotografieze, fie să surprindă aspectele negative sau pozitive, fie să înregistreze realitatea apropiată lor sau să arate ce anume și-ar dori să schimbe. Din peste 100 de fotografii realizate, 29 au fost selectate și transformate într-o expoziție de fotografie inedită, cu scopul de a sensibiliza locuitorii zonei și de a atrage atenția autorităților publice locale, dar și cu scopul de a dezvălui și alte aspecte ale zonei Favorit, zona în care fotografiile locuiau. Așa cum presupune metoda photovoice, fiecare fotografie a fost însoțită de un mesaj explicativ venit din partea autorului fotografiei. Astfel, mesajul comun al Grupului Inițiativa Favorit a putut fi exprimat atât prin imagini, cât și prin cuvinte, având un mai mare impact asupra publicului vizat: autoritățile publice locale și locuitorii zonei Favorit. Fotografiile expuse au fost selectate de beneficiari, membri ai grupului, iar mesajele au fost compuse tot de aceștia, cu sprijinul facilitatorului CeRe.

Tot Grupul "Inițiativa Favorit" a realizat o cercetare care și-a propus să monitorizeze evoluția celor cinci centre de cartier amplasate de-a lungul Bulevardului Drumul Taberei: Nicolae Găină, Orizont, Favorit, Drumul Taberei 34 și Piața Moghioroș.

Restaurantul Drumetuș, consumul cultural al cartierului se împarte între cele două mall-uri din vecinătate (Plaza România și AFI) și centrul Bucureștiului. Luca observă că *la cum s-a dezvoltat Bucureștiul marea parte a teatrelor se întâmplă în centru. Mai ales că mulți sunt copii veniți din afară și vin să trăiască în București boemia asta stil Trainspotting și vor să facă artă în centru. Nu e neapărat ceva rău, poate să iasă ceva bun din asta, dar s-a strâns lumea acolo în centru. După aia se căsătoresc, își iau credit și își iau casă aici. Aici după ce Favorit a murit lumea s-a dus în mall și acolo a rămas. În AFI și în Plaza vizitatorii pot merge la cinematografele din Multiplexurile fiecărui centru sau pot participa la activitățile organizate de diferite firme în interiorul lor. Un alt loc în care au fost organizate evenimente a fost parcare exteroară a Plaza, unde Marilena, unul dintre participanții la discuțiile de grup mi-a spus că a participat cu nepoata ei la teatru pentru copii, la lansări de carte și la concerte ale Loredanei și lui Ștefan Bănică.*

Eu vroiam, aveam discuții infinite cu prietenii mei. Aveam doi prieteni buni care stăteau la Valea Argeșului și la Frigocom, deci amândoi din cartier. Noi trei eram o gașcă din cartier. Aveam discuții permanent cu ei, că eu vroiam să stau prin cartier că mi se părea absurd să fac o oră până în oraș și după aia seara iar să te întorci o oră... aceași bere puteam să o beau și aici. Dar, cel puțin cu fata asta mereu mă contraziceam, că ea vroia în oraș că acolo era genul de lume care îi plăcea ei. Genul de hipsterime de pe vremea aia. Mie îmi plăceau mai mult băieții de cartier și cocalarii și zona asta. Ieșeam foarte rar. Mai mergeam la Favorit, apăruse și Pardonul asta care nu știu de câți ani e, dar erau un șir de terase ca la mare. Între 34 și Favorit erau numai terase, din nou dărmate de Băsescu. Au rămas câteva care aveau spații mai retrase de la stradă. Asta atrăgea multă lume, și mai pițipoance. La orice terasă mergi, e lume mai așezată, cu job-uri, cu familii, spune Ștefan despre problemele de socializare în cartier cu prietenii care locuiesc prin alte părți.

Timpul liber în cartier este petrecut în parc, în cazul celor mai în vârstă sau la terasele din cartier în măsura în care este găsit altcineva din zonă sau cineva disponibil să își facă drum până aici, ceea ce se întâmplă mai rar. De aceea, mulți dintre cei cu care am vorbit spun că, de cele mai multe ori, ajung să se întâlnească cu prietenii tot în centru, Drumul Taberei fiind inaccesibil celor care nu locuiesc aici. Ștefan spune că *e greu să aduci oamenii aici. Dacă n-ai un motiv gen, haideți la mine la un party sau ceva de genul ăsta... chiar și așa e greu. E departe și nu e atrăgător și totdeauna preferă în centru. Nu sunt cluburi, niciodată nu a fost nici un club. Întotdeauna am mers... În facultate mergeam în Centrul Vechi... cartier dormitor că așa e construit. Toți interlocutorii mei au identificat numeroase terase și baruri în care ar putea să iasă dacă ar avea cu cine. Aici sunt baruri, Pardon, Merci, sunt pline. Inclusiv alea de lângă mine, că mai e Azur-ul și lângă mai e terasa unde am fost noi. Terasa sunt un plus pentru anumiți oameni, pentru mine nu, că nu am cu cine să ies. Dacă chem pe cineva la o bere în Pardon nu vine, dacă e cineva care stă în centru, îmi spune Ionuț. Luca îl completează: mai e partea aia de la 34 unde sunt Hard Rock și Tratoria în care mereu au avut... se putea face mult în zona aia și s-a făcut puțin. Cred că s-a creat și o zonă specializată, cu terase la rând.*

O altă zonă de terase s-a dezvoltat și pe latura sudică a "Buclei" în dreptul Liceului Lovinescu. Locurile par să fie frecventate mai degrabă de tinerii care și-au păstrat sau și-au creat relații în cartier; aici te poți întâlni cu cei care locuiesc în apropiere, iar în centru cu prietenii din alte cartiere. Ionuț spune că singurul loc în care a ieșit cât-de-cât frecvent în cartier a fost Pardon Cafe de la Favorit unde se întâlnea cu un prieten care locuiește în Drumul Sării. Pardon Cafe a fost menționat de mai multe persoane ca fiind un bar cu o atmosferă mult mai caldă și intimă decât celelalte localuri din cartier. Într-un mesaj pe

Facebook pe care mi l-a trimis a doua zi după întâlnirea la care a participat, Francisca m-a rugat să vorbesc și de Pardon Cafe, cafeneaua care îi place cel mai mult din cartier. Ea mi-a transmis că *am uitat un punct de atracție pe care clar l-aș folosi ca etalon pentru Drumul Taberei...Pardon Cafe-ul de la Favorit... care e un fel de Hard Rock Cafe mult mai mic, unde se strânge lume din toate generațiile și indiferent că te cunoști sau nu cu lumea... te simți ca-n familie, indiferent că îți bei cafeaua de dimineață acolo sau vinul fiert în noaptea de Crăciun. Deci, dacă ar fi ceva care nu aș vrea să se schimbe în nici un fel în tot Drumul Taberei, ăsta e locul.* Pardon apare și într-un comentariu pe Reddit, la thread-ul de care vorbeam înainte: *am vrut să zic acum, și chiar mă miram că nu a zis nimeni de Pardon Cafe. Iarna mai ales este decorat într-un mod adorabil, cu multe luminițe și un șemineu mare cu sticlă în mijloc. Și au un vin fiert super bun. Vara terasa este destul de încăpătoare, dar înăuntru este într-adevar tare micuț.* Dezvoltarea teraselor nu este văzută la fel de bine de persoanele mai în vârstă cu care am vorbit la întâlniri.

Mai mulți s-au plâns de apariția lor de după 1989, posibilă prin concesionări dubioase prin care proprietarii au obținut terenul și care le-au permis acapararea spațiilor verzi generoase ale cartierului. În general, oamenii au fost de acord că multe dintre terase și alte locuri construite pe spațiile verzi ar putea fi închise pentru a reda zona folosirii publice sau a construi în locul lor o infrastructură de petrecere a timpului liber accesibilă tuturor locuitorilor.

Resurse materiale

Astfel, interviurile individuale și de grup au reliefat clădirile, spațiile și zonele, folosite sau nu, puncte de reper ale cartierului sau cu potențial de dezvoltare a activităților de cultură și timp liber care există în cartier. Toate punctele de vedere au fost colectate și discutate, participanții la interviuri fiind rugați și să își imagineze activități și evenimente potențiale în aceste spații care le-ar plăcea să fie organizate în contextul acceptării candidaturii capitalei pentru titlul de Capitală Culturală Europeană 2021.

Foto: Identificarea resurselor, practicilor și nevoilor culturale ale cartierului Drumul Taberei. Întâlnirea #1

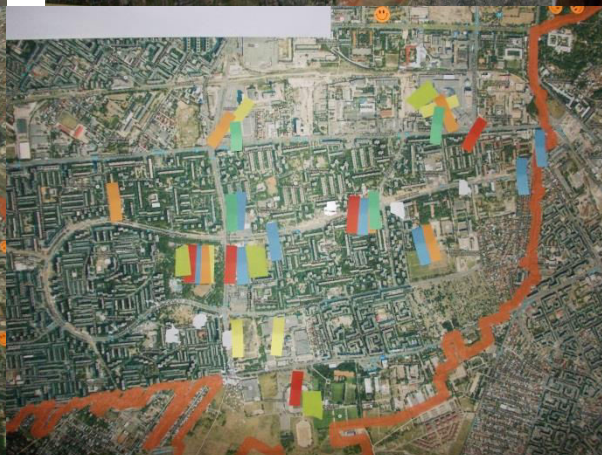
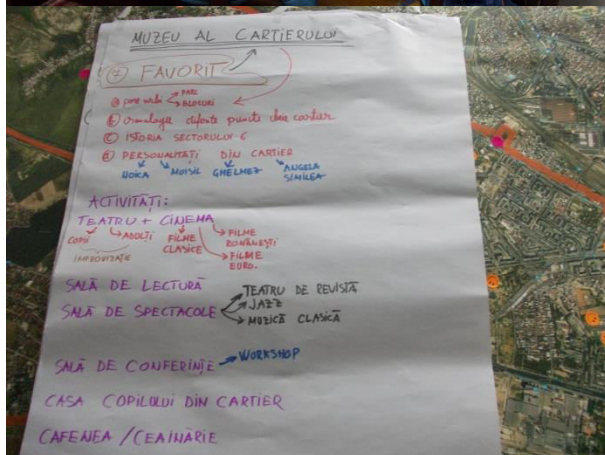
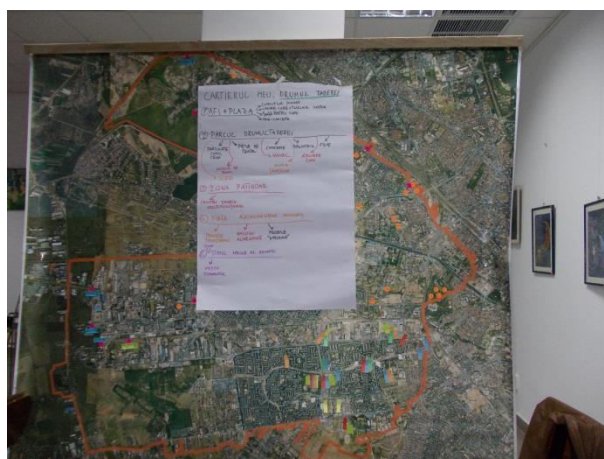

Foto: Identificarea resurselor, practicilor și nevoilor culturale ale cartierului Drumul Taberei. Întâlnirea #2

Puncte populare sunt Zona Favorit, zona Tricodava, Bucla în zona Indiana, mai este Romancierilor. Moghioroșul care este zona principală, reper principal al cartierului. Pe colț la Indiana sunt niște

restaurante, puncte, repere de întâlnire. Aici începe bucla și toată bucla asta, dacă mergi tot înainte te întorci la Tricodava și te întorci înapoi. Și aici sunt piețele, Valea Ialomiței, Valea Argeșului, aici este Chilia, iar este ca un punct important pentru ăștia din cartier. S-a dezvoltat acum o piață și un centru, o aglomerație de magazine; un pic înainte de Tricodava. E un pic după blocuri. Mai este Favoritul, pe partea astalaltă când te întorci este Drumețul. Iar este important, Drumețul. Hanul sau restaurantul Primăverii, pe colț. Aici este un turn de apă care înainte era folosit. Orizontul iar este cu caracter simbolic. Turnul are și el o istorie, poți să o cauți (Camelia).

La rândul lui, Luca sintetizează posibilitățile culturale oferite de cartier: *pentru activități culturale the easy answer ar fi parcul, că acolo sunt deja oameni. Mai sunt niște zone goale, virane, care n-au fost folosite. Mai încercu ăștia să facă târguri, care erau în zona Moghioroș, în zona Pieței, în spațiile alea de lângă Billa unde e acum Auchan, sau la PTTR mai încoace. Au mai încercat ăștia să facă cu ciroul, care e între biserica aia mare și patinoar. Acum cu ciroul, nu știu să zic dacă își mai are un loc în lumea modernă. S-a mai încercat și în parcare de la Plaza să se fac evenimente de genul ăsta.*

Discuțiile au dus la identificarea mai multor tipuri de spații: spații existente în care se organizează evenimente culturale și în care au fost propuse și alte activități, spații și clădiri cu istorie în organizarea de activități culturale care nu sunt folosite în prezent și spații nefolosite în care au fost propuse opțiuni pentru infrastructura care să facă posibilă organizarea activităților dorite. La fel, atât infrastructura existentă și cea propusă nu s-a referit doar la organizarea de evenimente culturale, ci, în multe locuri, au fost identificate resursele necesare pentru crearea unor spații multi-funcționale care să poată găzdui atât cultură în sensul strict al cuvântului, cât și alte activități de timp liber. Am eliminat din acest capitol clădirile și spațiile, marcate pe harta creată împreună cu participanții la întâlnire, care, deși menționate, nu au coagulat idei de amenajare sau activități potențiale. Este cazul Bisericii de la Răzoare, a celei romano-catolice de lângă Piața Moghioroș și a unității militare de vis-a-vis de AFI. Astfel, au fost făcute propuneri pentru următoarele spații: AFI și Plaza Mall, Cinema Favorit, Piața Moghioroș, Parcul Moghioroș, zona în care iarna se organizează patinoarul de lângă Piața Moghioroș, terenul viran din dreptul Poștei Drumul Taberei și al catedralei nou-construite, târgul de la Valea Cascadelor, turnul cu apă de la Favorit, zona comercială de la Tricodava (Auchan, Kaufland și Billa), hangarul dezafectat din spatele blocurilor de la Nicolae Găină, ștrandul Drumul Taberei, părculețele din spatele blocurilor, zona stadionului Ghencea și viitoarele stații ale metroului din cartier.

În general, toți interlocutorii au vorbit despre nevoia de a ține cont de toate grupele de vârstă în propunerile de activități și de adaptare a spațiilor în acest sens. Camelia spune astfel, că *mai trebuie și spații pentru tineri, pentru oamenii mai în vârstă. Acum și tinerii au nevoie, dar ambele zone de vârstă au nevoie de spații.*

Locuri și nevoi ale locuitorilor

Așa cum am descris mai sus, identitatea culturală a cartierului este văzută de locuitorii mai vechi într-o strânsă legătură cu fostul cinematograf Favorit. Apariția grupului de inițiativă a catalizat și câteva mici cercetări care să urmărească nevoile celor din cartier în viitorul centru cultural. Dintr-un scurt chestionar aplicat de membri grupului locuitorilor din cartier a reieșit că cei mai mulți își doresc aici spectacole de teatru și adulți, concerte și proiecții de filme. Pentru adulți, respondenții au spus că ar vrea să se organizeze diverse cursuri de dans, teatru și limbi străine. Seniorilor le-ar fi utile un club de petrecere a timpului liber, cu sală de șah și alte jocuri.

Domnul Crețu, unul dintre administratorii Bibliotecii Culturale în care am organizat întâlnirea, a insistat pe nevoia de a organiza activități care să îi familiarizeze pe cei în vârstă cu noile tehnologii, deoarece *la pensionari trebuie să avem grijă să eliminăm sentimentul inutilității și singurătății. La pensie vin banii și gata. De aici apare lipsa de fantezie. Oamenii nu mai știu ce să facă. Întreaga societate se raliază împotriva acestei categorii... apare lupta între generații care nu există.* Francisca este de acord că el. Ea vorbește despre nevoia de a crea infrastructura care să îi încurajeze pe pensionari să iasă din casă, să facă parte din viața cartierului și să interacționeze cu ceilalți locuitori pentru a-și spune poveștile: *eu am doi vecini de bloc, soț și soție. Doamna are 75 de ani, fostă profesoare de engleză și cam toți elevii ei sunt plecați prin afară. Soțul ei are 90 de ani și a fost antrenorul lotului Național de scrimă. Sunt niște oameni excelenți care au o experiență de viață care merită împărtășită și nu ai cum să-i încadrezi să ia contact cu lumea ca să descopere toate lucrurile astea. Eu nu prea știu în Drumul Taberei locuri unde să poți să interacționezi cu lume, să faci schimb de idei. Absolut orice de genul ăsta.* Rolul centrului în formarea copiilor este considerat în egală măsură esențial de locuitorii intervievați.

Discuțiile au scos la iveală nevoia de colaborare între centru și școlile și liceele din cartier care își pot trimite elevii aici pentru participarea la ateliere, cursuri de educație non-formală sau evenimente culturale. Participanții la întâlniri s-au folosit de cele mai multe ori de planul arhitectural existent în prezent. Ei au vorbit despre sălile multifuncționale, spațiul pentru organizarea pieselor de teatru pentru copii și adulți și sala de concerte în care să fie aduse toate tipurile de muzică cerute de rezidenții cartierului. Așa cum observă Marilena, funcția cinematografică nu a fost principala cerință a locuitorilor în consultările făcute de grup; totuși cu toții au fost de acord că este necesară o sală de proiecții care să reprezinte o alternativă la cinematografele celor două mall-uri, unde să fie proiectate filme care ajung mai greu pe ecranele cinematografelor comerciale.

Cornelia vorbește și de o ludotecă, un spațiu în care tinerii părinți să își poată lăsa copii care să se joace și să participe la activități extra-școlare. Tot ea crede că spațiul din fața cinematografului ar putea fi transformat într-o agora sau o piață publică în care oamenii să se adune, să vorbească și să participe la diferite activități sau evenimente. O altă propunere a fost organizarea unui muzeu al cartierului în incinta viitorului Centru Cultural. Ideea a prins la majoritatea participanților care au construit împreună o imagine a acestuia. Muzeul Cartierului ar trebui să conțină imagini istorice care să evoce dezvoltarea urbanistică din toate perioadele de existență a cartierului. O altă propunere a fost expunerea unor fragmente din clădiri simbolice din Drumul Taberei. Au fost propuse texturi ale clădirii cinematografului, grilajul casei de bilete, bucăți din fața unor blocuri sau poze "then & now" cu Parcul Moghioroș. Domnul Militaru spune că aici ar putea intra și artefacte dispărute în șantierul modernizării parcului. *Ar putea intra la muzeu și ce au demolat din parc, care sunt amintirile noastre.* Foarte important, viitorul centru cultural trebuie să fie accesibil tuturor, indiferent de venit.

Parcul Moghioroș este considerat la rândul lui un loc cu potențial cultural mult mai ridicat decât în prezent. Parcul este un punct de reper pentru tot cartierul și datorită amplasării centrale. Acest fapt face ca în jurul său să fie organizate diferite evenimente non-culturale, cum este cel de care își amintește Camelia, a cărei mamă a fost chemată de mai multe ori la un bar de lângă parc pentru a participa la prezentarea unor produse de sănătate non-medicale destinate pensionarilor. Dintre activitățile culturale la care a participat în parc și care regretă că nu au mai fost organizate, Marilena își amintește de proiecțiile de film în aer liber și amplasarea unor piese de mobilier urban destinate relaxării: *au fost proiectate și filme într-un colț, se mai pot face piese de teatru. Mai e și muzică de promenadă. Astă vară, mi-a plăcut*

că era amenajată lângă estradă, un spațiu verde, cu taburete mari, era amenajată o bibliotecă mică, puse hamacuri, iar seara rulau filme. Era foarte plăcut, pe fundal cu muzică cafe-concert. A funcționat vreo lună jumate, zilnic, până noaptea târziu.

Discursul legat de Parcul Moghioroș oscilează permanent între perioada de dinainte de renovare și cea din prezent. Ionuț își amintește că *în Moghioroș mergeam cu fostele mele prietene. Și cu colegul de apartament mergeam la început. Mergeam că era o terasă, să bem o bere. Acum nu mai e. Era lângă lac, un pic mai sus și cu ocazia asta ne mai și plimbam pe acolo, dar ideea era să bem ceva în parc, în natură. De când l-au renovat sunt mult mai mulți oameni, e full. Și în timpul săptămânii e plin seara. Într-o zi era plin de la Moghioroș până la mine, era foarte multă lume pe stradă... un reviriment pe care îl asociez cu parcul care schimbă mult.* Ca și el, Luca își amintește de timpul petrecut în parc: *înainte în Moghioroș erau două mese de jucat ping-pong dar care erau mult mai aproape de partea asta față de cartier. A fost mereu lacul pe care ba îl secau ba nu-l secau și venea lumea și ori pescuia bănuți cu magnetul, ori băgau apă din Dâmbovița și când îngheța apa veneau cu peștele înghețat. Pe vremea aia am avut un labrador și nu există ideea aia de spațiu pentru om, spațiu pentru câine. Era un mare spațiu liber, și era mișto. Era zona aia unde e terenul de sport, unde erau niște terenuri de tenis și lângă s-a deschis o terasă care a avut un oarecare succes. Era un reper. Chestia asta a rămas și e bine.* Renovarea parcului este criticată de mulți dintre cei cu care am vorbit, mai ales datorită tăierii unor copaci și a reducerii spațiului verde.

Totuși, majoritatea dintre ei observă succesul pe care noua amenajare l-a avut, spațiul fiind foarte popular printre locuitori care îl folosesc pe toată perioada caldă a anului.

Ștrandul Moghioroș, denumit popular și ”3 Ligheane” a apărut la rândul lui în amintirile rezidenților și în discuțiile legate de propuneri pentru activități. Ștefan și-l amintește ca pe un loc care aduna oameni din toate categoriile sociale ale cartierului, dar și lume din afară. Tot el se plânge de privatizarea care a ciuntit imaginea verde a locului. *Ștrandul era o atracție. La ștrand mai mergeam de multe ori. Fiecare vară mergeam. Cu câte un coleg, prieten și singur. Era full, full, full dintotdeauna. Acolo vedeam mulți băieți romi, era o concentrație mai mare și îi remarcam. De multe ori, vizibil sărăcuți, din familii fără posibilități. Noi mai săream gardul că, deși era ieftin, nu aveam bani. Acum a fost privatizat, e al unui semi-interlop. Pe vremuri era iarbă la ștrand, acum e doar plastic cu șezloangele alea.* Cornelia propune ca la ștrand să fie amenajată o bibliotecă care să fie folosită de clienți în timpul în care stau la plajă.

Un alt loc care ar putea fi îmbunătățit a fost reperat la Piața Moghioroș. Persoanele cu care am discutat s-au plâns de faptul că piața este din ce în ce mai puțin un loc în care să fie vândute produse proaspete fiind acaparată de magazine care vând tot felul de ”chinezării”. Discuțiile despre viitorul pieței au mers în direcția de loc în care să fie încurajată desfacerea locală a producătorilor români. Tot aici ar putea fi amplasate diferite ateliere asemănătoare celor care existau în trecut în zona Favorit, dar adaptate la nevoile clienților de azi. Identitatea de piață cu produse proaspete și sănătoase apare și pe Instagram în unele poze făcute în piață, precum cea de mai jos.

În aceeași zonă este amenajat în perioada iernii patinoarul Drumul Taberei. Persoanele cu care am vorbit cred că gradenele ar putea fi permanentizate astfel încât locul să fie folosit și pe perioada iernii. Cornelia vede aici un Hyde Park, un loc cu un microfon și câteva scaune centrale, amplasate în fața unor mici tribune în care trecătorii să poată vorbi liber și să fie ascultați de cei interesați. Domnul Militaru spune, pe de altă parte, că patinoarul poate fi transformat într-un mic centru sportiv multi-funcțional care să permită practicarea mai multor sporturi pe toată perioada anului.

Terenul viran din vecinătatea patinoarului a fost propus pentru construcția unui centru cultural dedicat mai degrabă tinerilor. Domnul Militaru, cel care a susținut cel mai puternic ideea spune că aici ar putea fi organizat un club de noapte care lipsește tinerilor din cartier. Alte propuneri pentru acel spațiu au fost un teatru de vară și cinema în aer liber în contextul în care ideea de club a dispărut unora din cauza

¹⁴<http://veftenie.blogspot.ro/2015/06/parcul-drumul-taberei-inainte-de.html>

vecinătății catedralei. Marilena propune terenul viran de pe Bulevardul Timișoara al fostei fabrici Electrotehnica pentru construirea centrului de tineret.

Cele două mall-uri sunt menționate și ele des. Pentru Mircea *obiectivul turistic nr 1 al cartierului este Afi Palace Cotroceni*. El își motivează răspunsul prin faptul că *este monumental, modern și poți duce pe cineva acolo să mănânce, să se recreeze, să vadă un film. Arată modern, să zicem*. Ca și el, Ștefan merge aici cu o prietenă din cartier atunci când vrea să meargă la un film sau să mănânce ceva. Totuși, el observă că în AFI cei care vin o fac în general pentru consum, *nu am văzut grupuri, nu e ca în străinătate unde stau tinerii la mall, nu e un loc... Și mai degrabă când stau, stau tot la terasă, sau înăuntru la un spațiu de stat. Nu îi vezi să stea degeaba, doar la terasă sau mâncare. Nu sunt locuri de socializare*. Luca spune că pentru el Plaza România este mai plăcut deoarece a fost primul mall din cartier, dar și pentru că e mai liniștit decât AFI. Plaza reprezintă mall-ul specific cartierului, deoarece aici vin doar oameni din Drumul Tabere și Militari, spre deosebire de AFI care adună bucureșteni din tot orașul.

Domnul Iliescu a menționat și stațiile de metrou care ar putea, pe de o parte, să fie amenajate în funcție de specificul fiecărei micro-zone a cartierului, dar care ar putea să cuprindă spații de expoziții pentru artiști bucureșteni. El a dat exemplul identității militare care ar putea să fie dată și stației de la Orizont sau a cinematografului Favorit care să fie vizibil în stația aferentă.

Zona Complexului Sportiv Ghencea a fost menționată pentru construirea unei infrastructuri sportive și a unui parc pe terenul fostelor sere care să fie destinate și locuitorilor din Prolungirea Ghencea cărora le lipsesc spațiile verzi. Altfel, Stadionul Steaua nu a produs alte propuneri; faptul că acesta este în proprietatea armatei pare să cenzureze posibilitățile de dezvoltare în viziunea interlocutorilor mei.

Francisca a vorbit și de terenul pe care este organizat târgul de la Valea Cascadelor care ar putea fi folosit ca loc pentru activități temporare. Totuși, discuția nu a reliefat niște propuneri concrete pentru acest loc. La fel este și cazul turnului de apă de la Favorit ca spațiu alternativ pentru muzeul cartierului. Alte propuneri nu au existat pentru clădire.

Spațiile verzi din spatele blocurilor ar putea găzdui și ele diferite activități. Domnul Ionescu spune că pe aici ar putea fi construite niște foișoare temporare în care mici orchestre să cânte în timpul weekendului atunci când oamenii au timp să iasă și să le asculte. Ideea este ca locuitorii să asculte micro-concertele în timp ce ies la plimbare în aceste părculețe. Multe dintre ele au fost amenajate strict ca locuri de joacă pentru copii sau spații pentru bățani, lucru criticat oarecum de unii dintre intervievați care spun că spațiile ar trebui gândite astfel încât să fie prietenoase și cu persoanele tinere și adulte.

Primăria Sectorului 6 a încercat o dezvoltare alternativă pentru unul dintre acele spații, proiect care pare că nu a fost materializat. Astfel, pe spațiul verde de pe Strada Sibiu, din spatele cinematografului Favorit autoritățile au propus organizarea unei Grădini de Cartier cu specii diferite față de cele din Drumul Taberei, aranjată ca o mini-grădină botanică. Un alt spațiu amenajat care adună oamenii este la marginea cartierului, vis-a-vis de Plaza România. Acolo există un loc pentru șahiști, cu bănci și cu piese de șah. Astfel de locuri există și în parcul din zona fostei cofetării Indiana, dar și în noul Parc Moghioroș.

De asemenea, în timpul explorării pe care am făcut-o în cartier am observat, într-una dintre micile parcuri de lângă blocurile înainte de pe Strada Sibiu, în partea cu Turnul de Apă, niște oameni strânși în

jurul unei mașini care dansau pe BUG Mafia, în timp ce prieteni de-ai lor făceau grătarul. El crede că Drumul Taberei este deja supra-construit și că ar trebui să își păstreze ce i-a mai rămas din spațiile verzi.

Luca vorbește de organizarea unor trasee a acestor spații verzi care să fie amenajate diferit pentru a-i surprinde pe oameni. Ce ar proova el în cadrul acestor trasee? *Mie îmi place chestia asta că a rămas, nu știu cât o să mai rămână pentru că este o generație care își trăiește ultimii 10-20 de ani. Poate rămâne mai departe ideea de îngrijit. Poate nu bunica, dar plătește blocul un îngrijitor că se poartă. În '97-'98 erau și grădini cu legume și zarzavat și oricum mi se pare o chestie mișto. E un spațiu care este amuzant, exact la Ho și MÎn în spate unde e un d-ăsta, o clădire picată și a rămas doar incinta și e cu o poartă foarte mare. E casa MIT care are o grădină făcută în spate. Genul ăla de chestii mie îmi place, adică e genul de chestii pe care mi-ar plăcea să o descopăr.*

El crede că îngrădirea spațiilor verzi este aberantă în contextul în care produc doar o muzeificare a acestora; locurile ar trebui deschise și lăsate oamenilor pentru a le folosi în contextul în care toate amenajările de acest fel au fost apreciate de locuitori. *Lasă-i pe oameni să folosească spațiile, să se exprime într-un fel atâta timp cât nu e agresiv. Tot spațiul ăla de la Moghioroș care e nefolosit. De ce ai pus beton pe el că nu-l folosește nimeni. Dă-i omului un metru și vezi ce face cu el. Ionuț simte și el nevoia unor spații prietenoase care să încurajeze ieșitul în aer liber, mai ales pentru cei care nu au multe alternative de consum cultural sau de "pierdut timpul". La altă scară vezi oamenii în fața blocului. La mine sunt izolați. Am o bătrânică care stă în fața blocului și se uită la gard că nu are la ce să se uite.*

Concluzii

Drumul Taberei este perceput de locuitorii săi ca un cartier-dormitor foarte plăcut pentru locuire datorită spațiilor verzi mult mai generoase decât în alte cartiere. Este un cartier în care poți să te plimbi, în care lumea este liniștită și care îți oferă și câteva opțiuni de petrecere a timpului liber în mall-uri, la terasele și barurile de la bulevard sau la evenimentele organizate ocazional în Parcul Moghioroș. Este un loc bun din punct de vedere al accesului la zonele comerciale. Totuși consumul cultural este aproape inexistent, așa cum observă cei cu care am vorbit. Astfel de activități sunt organizate în centru, cartierul fiind locul în care stai pentru liniște și verdeăță. În discuțiile cu locuitorii apare, însă, un potențial ridicat de dezvoltare a infrastructurii și diversității culturale, utilă în contextul distanței lungi față de centru.

Acest potențial a adus împreună, de exemplu, oamenii care formează Grupul de inițiativă "Favorit" care propun transformarea fostului cinematograful într-un centru cultural multi-funcțional. Încurajarea implicării rezidenților în viața cartierului trebuie încurajată pentru a dezvolta în cartier și alte spații cum sunt cele identificate în această cercetare; ideile de aici reprezintă doar o scurtă sinteză a posibilităților oferite de cartier care ar merita discutată mai amplu cu actorii locali.

Cartier Ferentari (Raluca Negulescu)

Sumar de idei și nevoi:

- Cinematograf sau proiecții de filme în aer liber
- Parcuri, aproape de casă, dotate cu spații de joacă pentru mai multe categorii de vârstă (nu doar pentru copii foarte mici)
- Centru sportiv și cultural în cartier pentru toate categoriile de vârstă
- Terenuri fotbal/tenis/bazin de înot
- Posibilitatea de a învăța Parkour

1. Precizări metodologice

Cercetare inițială

Analiza practicilor de consum cultural și a nevoilor cetățenilor din cartierul Ferentari s-a realizat în două etape. În prima fază, s-a realizat un desk research privind istoria și dezvoltarea cartierului care a fost corelat cu o serie de interviuri în cartier cu 5 locuitori dintre care 3 persoane cu vârste între 15 și 25 ani și 2 persoane cu vârste cuprinse între 35 și 55 ani din zonele Aleea Livezilor, Tunsu Petre, Iacob Andrei și Pângărați. Aceste persoane au fost identificate prin intermediul Clubului de Educație Alternativă (un program educațional al Fundației Policy Center for Roma and Minorities) și a grupului de inițiativă civică Clubul Mamelor. La această etapă s-a adăugat experiența de peste 5 ani de lucru în cartierul Ferentari a facilitatorului.

Metodologie consultare

Consultările din cartierul Ferentari s-au axat pe metoda educației populare (popular education) care are rolul de a genera dezbateri pornind de la experiența individuală în grupuri dezavantajate social în vederea identificării nevoilor și provocărilor comune, cu scopul generării unor soluții relevante pentru întreaga comunitate. Această metodologie de învățare a fost inițiată de educatorul și scriitorul brazilian Paulo Freire și constituie un proces distinct de educația formală și de cea informală. Are ca scop împuternicirea oamenilor care se simt marginalizați social pentru a-i ajuta să preia controlul asupra procesului de învățare și să genereze schimbare socială. Educația populară este axată pe un efort colectiv în cadrul căruia un grad înalt de participare este așteptat de la toată lumea.

Un instrument important în cadrul consultărilor a fost harta sectorului 5 care a permis participanților să localizeze resursele din comunitate pe hartă și să indice zonele cu potențial cultural ridicat. De asemenea, harta le-a permis cetățenilor din Ferentari să definească trasee culturale.

Prima consultare a avut loc pe 5 noiembrie 2015 în Clubul de Educație Alternativă din Școală Gimnazială nr. 136. Au participat 10 persoane cu vârste cuprinse între 27 și 60 de ani (9 sex feminin și 1 sex masculin). A doua consultare a avut loc pe 10 noiembrie în Clubul de Educație Alternativă din Școală Gimnazială nr. 147. Au participat 8 persoane din comunitate, cu vârste cuprinse între 29 și 53 ani (toate de sex feminin).

Ce a mers?

Metoda educației populare a funcționat în ambele cazuri – pornind de la experiențe individuale în cartier, cele două grupuri consultate au identificat provocări, nevoi și resurse comune. Multe dintre persoanele care au participat la consultări locuiau de peste 20-25 de ani în cartier și experiența lor în zonă a permis o înțelegere profundă a transformărilor suferite de cartier în detrimentul culturii (disparația cinematografului, precaritatea spațiilor verzi și a dotărilor din puținele parcuri din cartier).

Ce nu a mers?

Discuția despre practici și nevoi culturale în cartier nu a putut fi disociată de problemele imediate sesizate de cetățeni – sărăcie extremă, condiții de locuire foarte precare, lipsa locurilor de muncă, abandon școlar, problema consumului de droguri și cea a depozitării gunoiului în spațiul public. Metoda traseului cultural în cartier, folosită la primul grup, a evidențiat lipsa unor spații atractive de petrecere a timpului liber pentru cetățenii cartierului în Ferentari. În plus, a scos în evidență atracția exercitată de repere culturale din afară cartierului (zona parcului Tineretului, Liberty mall, zona centrală, Sun Plaza etc).

Descriere grup inițiativă civică din cartier

Clubul Mamelor este un grup civic, înființat în 2013, format din peste 20 de femei române și neromâne din zonele de tip ghetou din cartierul Ferentari. Inițiat cu sprijinul Fundației Policy Center for Roma and Minorities, Clubul Mamelor vizează stimularea cetățeniei active prin identificarea problemelor din comunitatea dezavantajată din cartierul Ferentari și prin soluționarea acestora împreună cu membrii comunității. În ultimii doi ani jumătate, Clubul Mamelor a dezvoltat campanii de advocacy centrate pe nevoia reabilitării unui parc de pe Alea Livezilor, creșterea siguranței copiilor în școlile din cartier și evitarea evacuării a peste 150 de familii din zona Iacob Andrei. Clubul Mamelor deservește o comunitate de peste 20000 persoane din zonele Alea Livezilor, Iacob Andrei, Tunsu Petre, Zăbrăuți și Pângărați.

2. Identitate cartier (percepție, istorie personală/colectivă, repere)

Conform studiului “Zone de locuire defavorizată în sudul Bucureștiului – ZLD SUD”, realizat de Asociația Frontal în 2011 “cartierul a fost încorporat în București în secolul XX, însă drumul din Piața Unirii spre Ferentari trece pe lângă locuri care au fost populate de oamenii cei mai săraci de-a lungul ultimelor șase secole. Teritoriile acestor comunități sărace au glisat de-a lungul căii Rahovei - spre Ferentari, pe măsură ce orașul se extindea.” În termeni de repere, cartierul este cel mai adesea asociat cu un aspect negativ – ghetoul.

Atât din cercetarea inițială, cât și din consultări a reieșit o proiecție identitară negativă asupra cartierului. Oamenii din afară cartierului îl percep ca fiind unul dintre cele mai sărace și rău famate zone din București (vezi harta fricii¹⁵). Această proiecție este interiorizată de locuitorii din Ferentari, care îi atașează repere identitare corelate cu sărăcia extremă și nesiguranța. Consumul cultural se petrece cu precădere în exteriorul cartierului (zonele Tineretului, Piața Sudului, Rahova) în structuri de tip mall sau parcuri. Această propensitate a locuitorilor reflectă și dorința lor de a părăsi acest cartier unde nu-și doresc să locuiască și unde au ajuns din cauza unor circumstanțe sociale dificile.

S-a remarcat în timpul consultărilor o nostalgie față de trecut, față de *epoca de aur* a cartierului, când existau parcuri, cartierul era foarte curat, cu flori și oamenii puteau merge la cinematograful din zonă.

3. Practici culturale

Consum cultural (în interiorul și exteriorul cartierului, în spațiul public/privat, outdoor/indoor, din bani publici/bani proprii)

În urma cercetării a rezultat faptul că pentru mulți dintre cetățenii din Ferentari consumul de cultură este unul secundar întrucât primează nevoile de bază (hrană, îmbrăcăminte, adăpost, securitate). În plus, accesul la cultură este de multe ori restricționat de veniturile mici, atât în rândurile copiilor și tinerilor, cât și în rândul adulților. În urma interviurilor, s-a observat un grad foarte ridicat de sedentarism în rândul persoanelor în vârstă care nu mai ies din casă și nu au acces la viața culturală a Bucureștiului.

Adulții din comunitate corelează consumul cultural cu bunăstarea copiilor și tinerilor, asociind practicile culturale exclusiv cu aceștia. Fiind preocupați cu asigurarea unor condiții de trai minime pentru copii, adulții nu asociază consumul cultural cu timpul lor liber, cu excepția unor situații în care au acces gratuit la spectacole în mijlocul comunității (de ex., concerte și activități culturale desfășurate sub umbrela Clubului de Educație Alternativă de Fundația Policy Center for Roma and Minorities în parcurile din comunitate sau în școlile din cartier). Copiii cu vârste între 7 și 15 ani au acces gratuit la activități artistice, culturale și sportive (cursuri percuție africană, street-dance, chitară, teatru, fotbal, volei, etc.) în cadrul Cluburilor de Educație Alternativă din Școlile nr. 136, 147, 148 și 134. Conform interviurilor, tinerii cu vârste de peste 15 ani își petrec o mare parte a timpului liber în afară comunității în spații tip mall sau parcuri.

Mall-urile cele mai frecventate care oferă opțiuni de petrecere a timpului liber celor care își permit sunt în afară cartierului sunt Afi, Liberty, Sun Plaza. În comunitate, mulți dintre tinerii care provin din familii foarte sărace își petrec timpul, în special vara, în fața blocurilor, fiind expuși la numeroase riscuri (ex. seringi aruncate pe jos de consumatorii de droguri). Parcurile sunt o opțiune în timpul verii (parcul de pe Alea Livezilor, parcul de la Piața Ferentari și Parcul Tineretului).

În perioada verii, în zona Iacob Andrei se fac proiecții de filme în aer liber la care au acces toți locuitorii din zonă (ecran și sistem de proiecție improvizat de un cetățean din zonă).

15 <https://mentalgeo.files.wordpress.com/2012/01/harta-frii1.jpg>

Producție culturală

În ultimii ani, cartierul Ferentari s-a transformat într-o sursă de inspirație pentru producția de cultură (documentarul *Toto și surorile lui* de Alexander Nanau, cartea *Soldații* de Adrian Șchiopu, articolul Doamnele din Ferentari în *Decât O Revistă*, filmarea videoclipului lui Alex Velea în mijlocul ghetoului).

În ultimii 5 ani, peste 400 de copii și tineri din Ferentari au participat la cursurile artistice din Clubul de Educație Alternativă – o inițiativă Policy Center for Roma and Minorities – a furnizat acces liber copiilor din comunitatea dezavantajată din Ferentari la cursuri de street dance, teatru, muzică, percuție africană, reciclare creativă, ateliere origami, cursuri filmat, fotografie & photo-voice, hand-made etc. O bună parte dintre aceste cursuri s-au materializat prin produse culturale prezentate publicului din interiorul și din afară comunității (Jocurile Olimpice vin în Ferentari, evenimente culturale cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului din 2010 până în prezent, Parcul de Educație Alternativă, Ferentaria- artă fotografică prin ochii copiilor din Ferentari, FerentTARE cu Dan Perjovschi etc.). De asemenea, au avut loc colaborări internaționale cu trupa Battery Dance Company care a realizat un show de dans contemporan cu tinerii și copiii din comunitate. În Școala Gimnazială nr. 136 se organizează cursuri de dansuri tradiționale rome și copiii romi din comunitate participă la diverse spectacole (de cele mai multe ori, în afară comunității). Școală e un spațiu care încurajează consumul și producția de cultură, însă are limitele sale (nu este un spațiu comunitar per se, fiind limitat la elevii din școală și părinții acestora).

4. Resurse

Resurse materiale disponibile în cartier:

- școlile cu mare potențial de a diversifica oferta de activități culturale și de a accesibiliza accesul la acestea pentru copiii și tinerii din familii sărace;
- Biblioteca Metropolitană care și-a exprimat sprijinul pentru activități culturale și poate pune la dispoziție spațiul pentru astfel de manifestări;
- Clubul de Educație Alternativă (dezvolta potențialul artistic al copiilor și tinerilor din comunitate)
- parcurile ca spații comunitare care pot stimula accesul la cultură (parc Alea Livezilor, parc Piața Ferentari, parc Humulești, parc Iacob Andrei);

Resurse imateriale disponibile în cartier:

- Clubul Mamelor (grup de inițiativă civică);
- Cetățenii din comunitate sunt deschiși să se implice în activități care ajută la rezolvarea problemelor cu care se confruntă;
- Copiii care au făcut performanță într-un domeniu artistic în cadrul Clubului de Educație Alternativă și care pot deveni modele pentru restul comunității;
- filmul documentar *Toto și surorile lui* care poate atrage atenția unor artiști asupra zonei.

5. Nevoi (categorii de activități, cine poate satisface nevoia, anotimpuri, unde s-ar implica oamenii, infrastructura)

Nevoile identificate în timpul cercetării inițiale și a procesului de consultare a cetățenilor din cartier au fost axate pe probleme generale legate de sărăcie extremă, lipsa locurilor de muncă, lipsa locuințelor sociale, nesiguranța, gunoiul depozitat în spațiul public, precaritatea spațiilor de locuire.

Segmentând aceste aspecte generale au reieșit nevoi specifice privind petrecerea timpului liber în cartier:

- Cinematograf sau proiecții de filme în aer liber
- Parcuri, aproape de casă, dotate cu spații de joacă pentru mai multe categorii de vârstă (nu doar pentru copii foarte mici)
- Centru sportiv și cultural în cartier pentru toate categoriile de vârstă
- Terenuri fotbal/tenis/bazin de înot

După identificarea terenurilor virane (de ex., vis-a-vis de Școala nr. 147 unde se aruncă gunoiul, fosta Uzină Autobuzul) cetățenii participanți la consultări s-au oferit să afle mai multe detalii despre situația legală a spațiilor virane (dacă sunt deținute de primărie sau de firme private). Și-au exprimat interesul de a demara o campanie de advocacy privind crearea unui centru comunitar cultural și sportiv susținut de Primăria sectorului 5.

6. Recomandari/Concluzii

Recomandările oamenilor

Locuitorii din cartier insistă asupra rezolvării problemelor fundamentale de infrastructură și acces la servicii sociale, educaționale și medicale în rândul comunității dezavantajate din zonă. În urma identificării unor practici culturale deja existente în cartier, recomandările lor vizează parcurile din comunitate, bibliotecile și școlile unde se pot organiza activități culturale pentru toate vârstele (de la proiecții de filme în aer liber la dotarea bibliotecilor din comunitate cu mai multe resurse educaționale).

Concluzii

Pentru a reflecta într-un mod cât mai pragmatic situația din cartierul Ferentari, o strategie culturală pentru acest cartier ideal ar corela problemele structurale cu soluții culturale:

- Problema locuirii – reabilitarea creativă a blocurilor cu participarea activă a locuitorilor și copiilor acestora (pictarea/desenarea scărilor blocurilor și a fațadelor - grafitti);
- Problema curățeniei – reciclare creativă și sprijin în dezvoltarea unor inițiative locale generatoare

de venituri pentru locuitori, axate pe reciclare;

- Locuri de muncă – crearea unui cinematograf, a unui centru cultural comunitar sau a unei infrastructuri culturale la nivel de cartier care să crească numărul de locuri de muncă disponibile în zonă;
- Lipsa locuințelor sociale – dezvoltarea unor planuri de locuințe cu spații verzi și dotate cu locuri de joacă, dar și cu infrastructură pentru adulți – fitness în aer liber, spații pentru jocuri precum table sau șah.

Alte potențiale activități în cartier cu resurse minime:

- Parkour (disciplină care ajută depășirea oricărui obstacol prin găsirea celui mai eficient și mai rapid mod de a ajunge din punctul A în punctul B folosind doar mijloacele propriului corp. Antrenamentul include elemente din spațiul cotidian (artificial sau natural) cum ar fi balustrade, copaci, clădiri etc. Acest gen de antrenament este considerat un mod de eliberare din constrângerile impuse de alte sporturi standardizate cât și unul de depășire a limitărilor autoinduse.)

Cartier Floreasca (Nicoleta Chirita)

Sumar de idei și nevoi:

- Activități în aer liber, în parcuri
- Activități care să creeze sau să întărească spiritul de comunitate
- Re/activarea sau crearea unor spații publice în cartier
- Activități cu caracter social și umanitar
- Refacerea infrastructurii culturale și sportive din cartier
- Desființarea depoului RATB Floreasca și înlocuirea lui cu un parc

I Precizări metodologice

Prezentul raport se bazează pe documentare (desk research), interviuri cu membri ai grupului de inițiativă Floreasca și două întâlniri de consultare cu locuitori ai cartierului, realizate în perioada octombrie-noiembrie 2015.

În luna octombrie, am intervievat 3 membri activi ai grupului de inițiativă Floreasca (GIF) cu vârste și profesii diferite: G. A. (35 de ani, absolvent de științe politice), C.V. (consilier școlar, 60 de ani), P.P. (79 de ani, pensionar, fost inginer). Două interviuri au avut loc la *Memento Café* (strada Bach nr. 3), unul dintre locurile obișnuite de întâlnire ale grupului Floreasca. Prin intermediul interviurilor am urmărit să descopăr istoriile personale legate de cartier –cum au ajuns să locuiască în Floreasca, de ce au ales acest cartier, dar mai ales de ce au rămas aici, primele amintiri legate de mutarea în cartier, dezvoltarea și transformarea acestuia de-a lungul anilor. Am explorat de asemenea cum arăta viața în cartier și cum își petreceau timpul liber, atât în perioada comunistă, cât și ulterior, după anii '90, dar și modul în care își proiectează cartierul pe termen lung, amenințările și oportunitățile, dorințele și nevoile acestora vizavi de cartierul Floreasca și de activitățile pe care ar putea să le desfășoare între “hotarele” acestuia.

La rândul lor, cele două întâlniri de consultare, organizate pe 4 și 21 noiembrie la *Ceainăria Rendez-Vous* din Calea Floreasca 102 (un alt loc de întâlnire al GIF), au reunit persoane cu vârste, profesii și interese variate (liceeni de la Liceul C.A. Rosetti și Ita Wegman, studenți, pensionari, persoane active profesional, membri ai grupului de inițiativă Floreasca sau alți locuitori).

La prima consultare au participat 9 persoane (dintre care 3 membri din GIF) cu vârste cuprinse între 18 și 60 de ani, preponderent femei (7). A doua consultare a reunit 8 femei și 6 bărbați cu vârste cuprinse între 18 și 79 de ani, dintre care 7 membri ai GIF.

Prin intermediul consultărilor, am explorat: istorii personale, elemente identitare, repere, practici trecute și curente de petrecere a timpului liber, nevoile și dezideratele locuitorilor cu privire la dezvoltarea cartierului. Din punct de vedere al metodelor de lucru folosite, am îmbinat brainstorming-ul cu exercițiile individuale și lucrul pe grupuri, urmate de scurte prezentări în plen.

Aspecte pozitive:

Promovarea în online. Ambele întâlniri de consultare au fost promovate de grupul Floreasca pe cele două pagini de Facebook pe care le administrează—Grupul Floreasca și Floreasca Verde. Ceainăria Rendez-Vous a promovat la rândul ei a doua consultare pe pagina sa de Facebook și la fața locului, prin distribuirea de fluturașiclienților localului.

Numărul și diversitatea participanților. La ambele întâlniri, prezența a fost ridicată (9 persoane pentru prima consultare, 14 pentru a doua) și variată (adolescenți, persoane active, pensionari), ceea ce a furnizat informații, idei și nevoi din registre diferite (tinerii au vorbit despre graffiti, role și plimbări cu bicicleta în parc, în timp ce seniorii care locuiau în zonă de 30-40 de ani au depănat amintiri despre trecutul cartierului și modul în care acesta s-a transformat de-a lungul anilor).

Dinamica întâlnirilor. Ambele consultări au fost dinamice, participanții implicându-se activ în discuții fără efort și încurajare din partea facilitatorului.

Schițarea de pași următori. În mod natural, ambele întâlniri s-au încheiat cu schițarea unor pași de urmat pentru cei interesați de aspectele discutate – de la realizarea unui inventar al spațiilor și clădirilor din cartier care ar putea să preia o destinație culturală, până la redactarea unei petiții pentru ca o parte din terenul Depoului RATB Floreasca să fie transformat în centru comunitar.

Grupul de inițiativă Floreasca. Prezența la consultări a unui actor, deja format și activ în cartier, interesat să preia din ideile și soluțiile expuse de participanți și să le transpună în acțiuni (exemplu: informația despre inevitabila închidere a Bazei RATB și potențialul spațiului respectiv pentru cartier).

Creșterea vizibilității grupului Floreasca și atragerea de noi membri și persoane resursă. Datorită promovării realizate, au participat la întâlniri persoane care urmăreau activitatea grupului Floreasca de mai multă vreme și care și-au manifestat interesul de a deveni membri în grup și de a se implica în activități civice.

Dificultăți:

- Reacțiile membrilor GIF la propunerea de a organiza aceste consultări au fost variate. În timp ce unele persoane s-au arătat deschise, alți membri au ridicat întrebări cu privire la utilitatea acestor consultări din perspectiva misiunii grupului, aceea de a lupta împotriva construcțiilor dintre blocuri și de a proteja spațiile verzi din cartier.
- Tendința participanților de a se concentra pe probleme, în detrimentul resurselor și avantajelor pe care le oferă cartierul Floreasca, mai ales în contextul în care o mare parte dintre participanți sunt implicați în acțiuni civice. Pentru a putea trece la discuții despre practici, resurse și nevoi, a fost necesar să realizăm în primul rând un inventar al problemelor din cartier (construcțiile dintre blocuri, dispariția spațiilor verzi, densificarea etc).
- În prima jumătate de oră a celei de-a doua consultări, membrii GIF, prezenți în număr mare la consultare, au profitat de ocazia de a fi în aceeași încăpere pentru a se informa cu privire la ultimele noutăți și demersuri realizate de grupul de inițiativă. În acest context, a fost dificilă trecerea de la probleme concrete, palpabile, multe dintre ele stringente (construcții între blocuri, procese pe rol deschise împotriva autorităților) la un exercițiu de imaginație și o discuție despre potențialul cultural al cartierului.
- Durata de timp redusă a consultărilor (sub 2 ore) și numărul mare de participanți nu a permis aprofundarea unor subiecte și piste pe care participanții le-au menționat în timpul întâlnirilor.

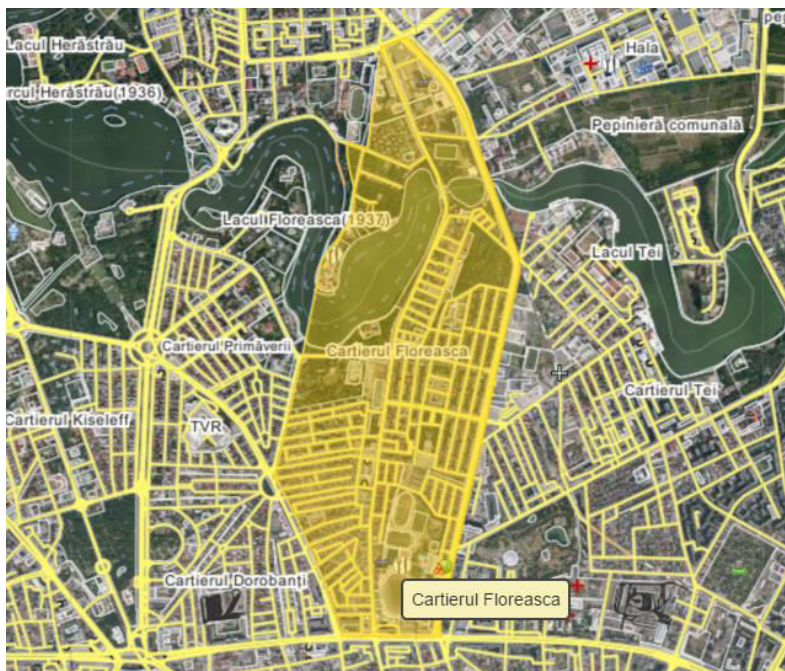
II Identități locale

(granițele cartierului, percepții asupra cartierului, repere istorice, istorii personale/colective, dezvoltarea cartierului – amenințări la adresa identității)

LIMITELE CARTIERULUI - PERCEPȚII

Nefiind delimitate administrativ, cartierele bucureștene au de cele mai multe ori granițe difuze. Floreasca nu face excepție în această privință. Dacă majoritatea celor cu care am discutat au considerat că arterele principale de circulație reprezintă granițele imaginare ale cartierului (bulevardul Ștefan cel Mare la sud, bulevardul Barbu Văcărescu pe latura de est, Calea Dorobanți pe latura de vest, Șoseaua Pipera la nord), au existat voci timide care au pus la îndoială această delimitare.

Atât consultările, cât și interviurile au relevat granițe permeabile între Floreasca și cartierele învecinate, mai ales Primăverii, Dorobanți și Lacul Tei. Puncte de reper menționate ca făcând parte din cartierul Floreasca nu s-au regăsit neapărat între granițele agreate inițial în timpul consultărilor. Dacă pentru unele persoane zona televiziunii (TVR), de exemplu, ar putea fi inclusă în cartierul Floreasca - *Televiziunea nu este cartierul nostru?* D. P., alții sunt de părere că aceasta face parte din cartierul Dorobanți, în timp ce Floreasca are ca limită strada Radu Beller în partea de vest. La fel, alte puncte de reper menționate în discuția despre petrecerea timpului liber sau despre resursele cartierului Floreasca - Clubul Pescăriu, baza de agrement a Mapn, hotel Caro - sunt situate pe partea estică a bulevardului Barbu Văcărescu, în zona cartierului Lacul Tei, conform delimitării inițiale agreate de participanții la consultări.

Sursa: Wikimapia.org

ELEMENTE IDENTITARE

Pe baza informațiilor limitate acumulate (numărul de persoane intervievate și consultate nefiind reprezentativ pentru cartier) nu putem decât să formulăm ipoteze legate de identitatea și specificul cartierului Floreasca, comparativ cu alte cartiere bucureștene.

Floreasca – trecutul și locuitorii săi

Atât participanții tinerii, cât și seniorii au ajuns la concluzia că *Floreasca are istorie*. De-a lungul interviurilor și consultărilor, participanții au menționat elemente și puncte de reper istorice care au rezistat în timp – fosta uzină Ford construită în anii '30, devenită ulterior fabrica Automatica, acum monument istoric, biserica Sfânta Sofia¹⁶, ctitoria boierilor Florești, care se pare că datează din sec. al XVIII-lea și ale cărei lucrări de restaurare au fost finanțate de familia G.M.Negropontes, familie de aristocrați din perioada interbelică, casa memorială George Călinescu, dar și repere ale cartierului care au dispărut, cum ar fi fostul conac al familiei Negropontes: *Aici a fost un hiprodom pe timpuri. Negropontes l-a cumpărat și l-a parcelat. Pe Johann Strauss avea conacul pe timpuri. Conacul a fost transformat, modernizat în stil comunist și făcut hotelul sindicatelor. În 1992, toți sindicaliștii au crezut că se împarte acest patrimoniu. Federația sindicală a energiei și Ovidiu Tender au luat hotelul sindicatelor, au dăruit acolo și acum e plin de buruieni, așteaptă investitori și nu mai vine mimeni.* P. P.

Floreasca – cartierul nomenclaturiștilor?

În Floreasca s-au mutat, în blocurile nou construite în perioada '56-59, activiști de partid, nomenclaturiști de rangul 2 sau 3, după cum mărturisește P.P. *Cartierul ăsta este al nomenclaturiștilor de rangul II. Aici sunt tot felul de tipi care au fost activiști de partid, care au făcut studiile prin URSS, au venit din URSS căsătoriți cu o rusoaică. Plus că toate blocurile P+2 sunt blocuri în stil sovietic, construite în '57.*

Cu toate acestea, eticheta de cartier al nomenclaturii pare forțată, Floreasca dând dovadă de un mix social – alături de fosta nomenclatură, coexistă și muncitori și intelectuali și liber profesioniști. Cel puțin alte două povești au reieșit din consultări și interviuri care întregesc tabloul despre compoziția eterogenă a cartierului Floreasca. Pe de o parte, industrializarea a presupus un aflus de persoane venite din provincie în capitală pentru a lucra în fabricile și uzinele comuniste. Acestea le-au fost repartizate locuințe în blocurile nou construite pe fosta groapă Floreasca. Tabloul cartierului în anii '60 era astfel cât se poate de pestriț: *Foarte multă lume era venită din provincie și era amuzant. Veneau de la țară cu găini. Primul care pleca din casă cu găina la subraț, o lega de copac. Care mai de care cu găina la subraț.* C. V.

Pe de altă parte, există și povestea familiilor vechi din cartier care au fost obligate de regimul comunist să își împartă casele cu alți locatari: *Bunicii au făcut casa în '39. Pe actele bunicului scrie de Negropontes, de Banca Anglo-Română... După război, în fiecare casă s-au băgat forțat chiriași. De ultimii am scăpat în '72.* D. C.

Narațiunile despre trecutul cartierului și despre cei care au ajuns să îl locuiască sunt cât se poate de diverse, ele redând la scară micro momentele cheie care au marcat ultimele decade - de la burghezia interbelică, la comunism, naționalizare, industrializare și construcții în stil sovietic până la retrocedări, boom imobiliar și densificarea produsă după anii '90.

Floreasca – cartierul comunitate?

Unul dintre aspectele cel mai des menționate, atât în interviuri, cât și la consultări, ca fiind reprezentativ pentru Floreasca este faptul că oamenii se cunosc și se salută între ei pe stradă, iar relațiile dintre oameni sunt apropiate, uneori chiar de prietenie.

¹⁶ Mai multe detalii despre Biserica Sf. Sofia, disponibile aici: <http://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/biserica-sfanta-sofia-floreasca-137804.html>

Această specificitate nu pare însă deloc recentă. După cum reiese din interviuri și consultări, pare mai degrabă ceva ce a caracterizat cartierul Floreasca de la începuturi, după cum redă C.V.: *La momentul copilăriei mele, Floreasca era ca un oraș mic, unde toată lumea se cunoaștea cu toată lumea....Eram ca la țară în sensul bun al cuvântului, în sensul în care era o comunitate foarte strâns încheată, oamenii se cunoșteau. De aici rezultă și o oarecare siguranță... la 3 ani îi dădeai copilului drumul în spatele blocului, știai că ceilalți au grijă de el. Când pleca gașca, pleca și al tău.*

Mai mult, Floreasca era un cartier unde *se legau prietenii. Îmi aduc aminte că nu încuiam ușile, intram unii la alții fără să batem la ușă. Era o viață la comun care îți permitea să descarci emoții, să trăiești și emoțiile celorlalți. Probabil față de perioada de acum, dacă ar fi teleportați, oamenii s-ar simți foarte singuri.*C. V.

O posibilă explicație pentru această apropiere și pentru relațiile strânse de vecinătate poate fi identificată la începuturile cartierului, în modul în care acesta a fost proiectat, construit și mai apoi populat. Între anii 1956 și 1959, un nou cartier de blocuri răsărea pe groapa Floreasca, conform planurilor de urbanizare inițiate de Gheorghe Gheorghiu Dej.¹⁷ Au fost construite blocuri mici de înălțime, în general de două etaje, cu spații interioare reduse, dar cu spații exterioare generoase și cu toate facilitățile necesare locuirii, după cum povestește și C. V.: *A fost proiectat foarte înțelept, ca un mic orașel. Adică, în afară de policlinică, școală, liceu, toate cele necesare, avea farmacie, coafor, absolut orice.*

Darea în folosință a locuințelor s-a petrecut aproape în aceeași perioadă, ceea ce a condus la o apropiere rapidă între noii vecini: *Toată lumea mutându-se de puțin timp, într-un interval de 2-3, maxim 4 ani, s-a umplut tot cartierul, și lumea s-a unit destul de repede.*C. V.

Astfel, se pare că cel puțin doi factori au jucat un rol esențial în construirea relațiilor de vecinătate între locuitori. Pe de o parte, densitatea redusă – blocuri cu două etaje, cu puține apartamente, spre deosebire de alte cartiere bucureștene, construite în anii '70-80, în care predomină clădirile de 8 sau 10 etaje. Pe de altă parte, mutarea familiilor într-un interval redus de timp a condus la apropierea rapidă dintre locuitori. Mai mult, putem menționa relațiile construite între copiii și tinerii din cartier, care își petreceau copilăria pe străzile cartierului sau în parcurile proaspăt amenajate - *La vremea aceea, era un cartier cu foarte mulți copii. Aici erau repartizați în apartamente de 3 camere, familii cu 3 copii. Deci într-un bloc cu 12 apartamente, se strângeau foarte mulți.* C. V.

Relațiile de vecinătate în prezent

Relațiile apropiate de vecinătate par să fi rezistat în timp, cel puțin aceasta este percepția celor cu care am discutat, atât locuitori vechi ai cartierului, cât și a celor mutați recent.

Pentru cei care vin din afară cartierului, interacțiunea dintre oameni este primul aspect care frapază, comparativ cu alte cartiere din Capitală.

G. A., mutată în 2009 în cartier, după ce anterior locuise în Berceni și Drumul Taberei, povestește ce a convins-o să aleagă Floreasca și să rămână în cartier: *umblând după aia pe străduțe, am dat peste tot felul de chestii din astea (croitorii, cizmării, mici buticuri), așa de frumoase, că mi se părea că sunt așa, într-un orașel mai mic, cum vezi în filmele americane, unde toată lumea cunoaște pe toată lumea. De acolo îți iei mere, de acolo îți iei pâine. Când ies dimineața, de altel, să plimb câțelul, imposibil să nu întâlnesc două persoane cu care să mă salut, cel puțin două.*

¹⁷ Dezvoltarea cartierului se va face în două etape. Prima, între 1956-1958 (în care au fost propuse 72 de blocuri cu 2100 de apartamente plus o școală, o grădiniță, o creșă și o policlinică precum și alte dotări culturale). Aceasta va fi realizată între halele depoului de autobuze și viitoarea stradă Ceaikovski. A doua etapă a proiectului realizată între 1958-1959 propunea extinderea la nord de strada Ceaikovski cu încă 57 de blocuri ce cuprindeau 1342 de apartamente. Oana Georgiana PÎRVU, Proiect de disertație, 2015.

Eu în acest cartier, știu multă lume și imi știu vecinii de scară. În toate celelalte în care m-am perindat, nu îi știam. S. D.

Tot nou-veniții sunt cei care percep această apropiere, uneori, ca pe o încălcare a intimității sau o traduc printr-un simț al proprietății care se întinde dincolo de propriul apartament către spațiile comune. Echilibrul dintre spiritul de comunitate și de bună vecinătate și nevoia de intimitate pare uneori fragil: *Eu veneam dintr-un cartier unde lumea nu zicea bună ziua pe stradă, unde nu există locul lui ăla și a lui ăla (de parcare).* S. D. Prima reacție a noului venit în cartier a fost revolta - *lasă-mă cu asta că nu e strada ta.*

După o vreme, vecinul de vizazi îmi zicea dacă soțul a venit acasă...cred că mi-ar fi zis și cu cine. S.D. Această încălcare a intimității pare însă un obicei cu care cei mutați recent încep ușor ușor să se obișnuiască: *În primul loc în care am stat în Floreasca, scară era plină de bătrâni, de bunici...știau tot, la ce oră vin, la ce oră plec, la început mă enervau toate observațiile astea, dar după aia, mi-au devenit încet foarte simpatici.* G. A.

Floreasca - cartierul verde și liniștit, cartierul grădină?

O altă specificitate a cartierului, datorată modului în care a fost proiectat, este dată de numeroasele parcuri și de spațiile verzi generoase dintre blocuri.

La întrebarea *La ce vă gândiți când spuneți Floreasca?* de exemplu, participanții la consultare au menționat sentimentul de coeziune și de vecinătate descris mai sus, dar și parcurile din cartier și sentimentul de liniște și siguranță pe care îl oferă Floreasca.

Cartierul este descris în termeni de *verdeață, mai puțin trafic, străzi ferite de zgomot, de poluare.*

G. A.

Reprezentativă pentru cartier este și atmosfera: *Duminica dimineața, Floreasca este un cartier așa de frumos pentru că nu e trafic, birourile care sunt aici sunt goale și pe stradă vezi efectiv oameni care vin de la biserică, părinți care au ieșit cu căruciorul cu copiii la plimbare. Este o atmosferă așa de plăcută și de caldă și de liniștită, ca într-un film american cu happy ending.* G. A.

Printre locurile preferate menționate de oameni, parcurile din cartier – Floreasca, Garibaldi (numit și Glinka sau parcul de la cinematograf) și Verdi – sunt în top. Dacă ar fi să organizeze trasee pentru vizitatori, oricare ar fi aceștia, parcurile sunt o destinație certă în care locuitorii din Floreasca i-ar plimba pe turiști. De asemenea, parcurile, lacul Floreasca și spațiile verzi dintre blocuri ar fi printre cele mai importante lucruri pe care le-ar include într-un album foto reprezentativ pentru cartier.

Atât din interviuri, cât și în urma consultărilor, a reieșit faptul că densificarea și aglomerarea cartierului din ultimi ani cu noi construcții, dar mai ales cu birouri și activități comerciale, amenință însăși identitatea cartierului, așa cum este percepută de locuitorii săi, de cartier rezidențial, liniștit, verde, care nu te sufocă.

Din '90 până în 2012 s-au construit 30 de plombe apăsate pe blocuri. S-au bătut mult pe cartierul ăsta. P. P.

S-a aglomerat, dar nu neapărat că s-au mutat mai mulți oameni. S-a aglomerat pentru că au început să apară tot felul de firme care au venit aici și cred că ăsta e pericolul și de asta mi-e cel mai tare teamă, să nu se transforme într-o zonă comercială. Cu toții am salutat deschiderea complexului de la Promenadă și a turnurilor de birouri. Miunurat, locuri de muncă, dar asta a adus o afliuență de persoane, de mașini, de activități comerciale de tot felul care amenință spiritul cartierului. G. A.

Promenadele sunt o altă caracteristică a cartierului Floreasca în ochii celor cu care am discutat, atât la consultări, cât și individual. Acestea amintesc atât de cutuma oamenilor din sate de a se îmbraca festiv pentru slujba de duminică, cât și de un trecut “aristocrat” al cartierului.

Și ce îmi mai place mie aici și nu am văzut în alte locuri, este că oamenii au acest obicei de a se plimba seara. Ies la promendă. Eu stau în drumul spre biserica Sf Sofia, și duminica dimineață văd bătrâne și nu numai, cupluri de oameni în vârstă, foarte frumos aranjați, la cravată, doamnele cu haine de macrame, în drum spre biserică...ceea ce nu am văzut în alte locuri. G. A.

Alte percepții asupra cartierului (marginale în discuțiile și interviurile realizate)

Părerea că Floreasca ar fi un cartier elitist și bogat este contrazisă de unii dintre cei intervievați: *Nu este un cartier așa bogat cum zice lumea, e doar o prejudecată.* G. A. Cu toate acestea, unii dintre participanți percep Floreasca ca fiind un cartier mai puțin accesibil financiar (*Piața Floreasca este scumpă* – D. P.), cu multe localuri și baruri “de fițe”, unele dintre ele luând locul infrastructurii sportive și culturale a cartierului (cinematograful Floreasca și patinoarul Floreasca, transformate în cluburi de lux, sunt doar două exemple în acest sens).

Din punct de vedere identitar, Floreasca pare că se remarcă printr-o serie de particularități datorate modului în care acest cartier a fost proiectat (cartier sistematizat cu blocuri de locuințe de două etaje sau tip vilă, cu spații verzi generoase între blocuri), dar și datorită relațiilor de vecinătate apropiate între locuitorii săi.

III Practici culturale și de timp liber

Consum cultural (în interiorul și exteriorul cartierului, în spațiul public/privat, outdoor/indoor, din bani publici/bani proprii, practici din trecut vs practici prezente)

Practici din trecut

Ca multe dintre cartierele de blocuri proiectate și realizate în perioada comunistă, Floreasca a beneficiat de o infrastructură dezvoltată pentru activități sportive și culturale – cinematograful, sală de spectacole, patinoar, piscină, ștranduri etc. Întrebarea *Cum vă petreceați timpul liber în Floreasca?* a declanșat pentru majoritatea celor cu care am discutat amintiri despre copilăria și adolescența petrecută în cartier, amintiri care evidențiază tocmai aceste dotări și facilități ale cartierului. Multe dintre acestea au fost distruse în timp, închise și înlocuite cu baruri, cluburi și restaurante de lux.

Figure 1 - 2015 - Biavati Events

În cartier, în parcul de la Glinka, unde ținem noi întrunirile, e o clădire pe fundal, unde era cinematograful Floreasca, foarte aranjat, cinematograful care rula două filme pe săptămână și aveai un refugiu pentru că în perioada aia televizoarele erau cu regim de la 7 la 10,

jumătate era cu omagiul președintelui și atunci te duceai la film.P.P.

Pe lângă cinematograful Floreasca, un punct de atracție pentru toate vârstele, amintirile depănate au fost strâns legate de activitățile sportive și recreative în aer liber, de la parcuri, la patinoarul și ștrandurile din cartier:

Copii fiind ne petreceam timpul în parcul de la cinematograful sau în parcul Verdi, cam astea erau zonele.

Era patinarul și iarna eram la patinar. Erau ștrandurile care nu știu cât de ok erau. Vara mergeam la ștrand pentru că erau multe, erau 3. C. V.

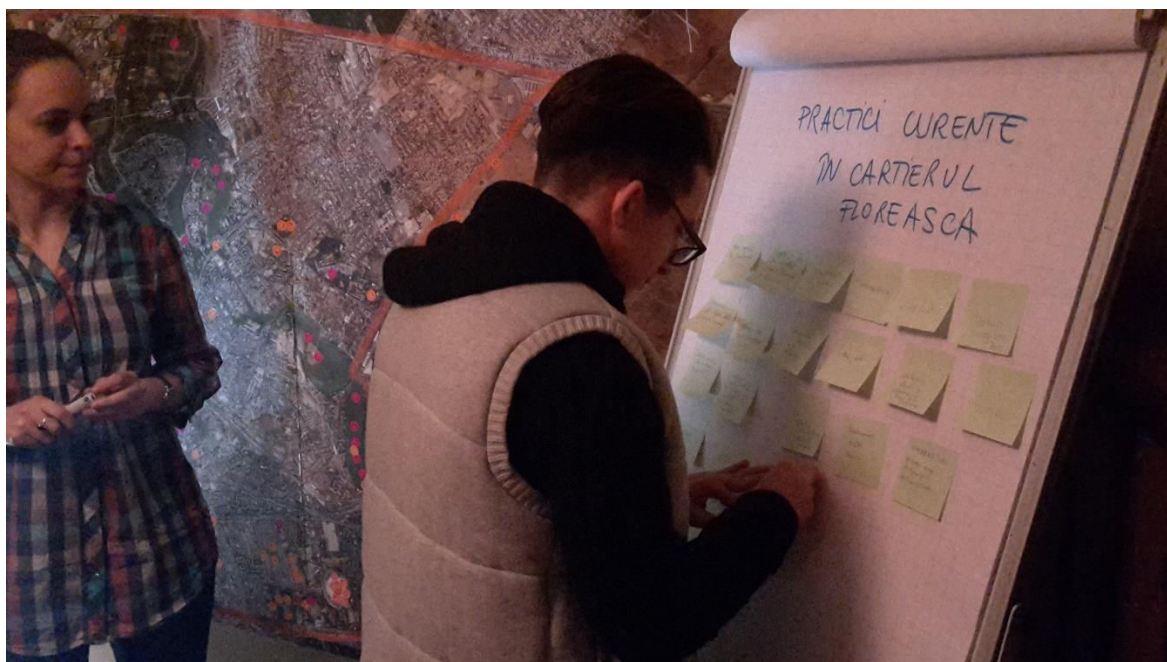
Eu traversam Calea Floreasca în șlapi și bermude și intram pe ștrandul Floreasca 2, unde era un debarcader, unde veneau vaporele, unde era și un restaurant, era o plăcere. P.P

Deci eu când m-am mutat în cartier, aveam 36 de ani. La 36 de ani mă duceam la patinar. Mi-am luat patine și la 2-3 seri, mă duceam la patinar, fiul meu la fel, nepoatele la fel. Eh, acum s-a desființat patinoarul. E făcut un restaurant de fițe.P.P.

Pe lângă activitățile sportive și culturale, sunt menționate și acțiunile voluntare realizate cu vecinii, în proximitate: *Duminica se ieșea în spatele blocului, în perioada de primăvară-toamnă, se adunau frunze, se dădeau cu bidineaua copacii, se planta... era o efervescență. C. V.*

Practici din prezent

În cadrul primei consultări, participanții au fost rugați să se gândească la activitățile pe care le-au desfășurat în cartier în ultimele 2 săptămâni. Acestea au fost împărțite ulterior în categorii. O majoritate de răspunsuri au fost legate de plimbările în parcurile din zonă – Floreasca, Garibaldi (pe jos sau cu bicicleta), urmate de cumpărături, întâlniri cu prietenii și vecinii în cartier (la restaurant, la ceai, întâlnirile grupului de inițiativă Floreasca), activități sportive (sală, yoga) și activități curente (mersul la liceu sau dusul copiilor la grădiniță).

În lipsa unei infrastructuri culturale, timpul liber petrecut în Floreasca se rezumă în mare parte la plimbări în parcurile din cartier (Floreasca, Verdi și Garibaldi) sau pe străzi (promenadele de seară), cumpărături și ieșiri cu prietenii, fie în bistrot-urile din zonă, fie la cineva acasă.

Oamenii se adună în parcuri foarte mult. Se mai adună pe str. Ceaikovski și chiar și aici pe Glinka, erau odată, din ce am văzut din fotografii vechi, unități de alimentație publică, unde acum sunt buticuri sau non stopuri. Observ acolo dimineața, în general se duc oamenii și iei cumpără câte o cafea și stau acolo preț de o jumătate de oră, apoi se mai adună foarte mulți în parcuri pe categorii de vârstă: pensionari, mame cu copii, oameni cu câini, câteodată și toți la un loc și se mai adună, desigur, la Kaufland, la Billa, în locuri din astea unde mergem cu interes direct. G. A.

Multe persoane decid să rămână în cartier, în ciuda acestei infrastructuri slab dezvoltate de petrecere a timpului liber, folosind în principal parcurile pentru a suplini aceste lipsuri – fie că este vorba de parcurile din cartier, fie de parcurile din proximitate, cum ar fi Parcul Herăstrău:

Nu prea obișnuiesc să ies. Foarte rar ies. Eu rămân în cartier. Timpul liber se petrece fie în Herăstrău, fie în Parcul Floreasca, fie aici, în parcul Garibaldi ori acasă la unii dintre prietenii mei din Floreasca, ori mă mai duc la Muzeul Țăranului care e relativ aproape. Dar timpul meu liber aici se petrece.

G. A.

Pentru a întregi tabloul lipsei de infrastructuri și a golului cultural, la întrebarea *Ce activități culturale și artistice se organizează în cartierul Floreasca?*, oamenii au lăsat biletele necompletate, au marcat ZERO sau NIMIC pe ele.

Concluzia unanimă a participanților la consultări a fost că *“nu există activități culturale, nici organizate de instituții, nici individual”*.

Practici în afară cartierului

Pentru a beneficia de altfel de activități, unii dintre locuitorii din Floreasca se îndreaptă spre centrul orașului sau spre mall-uri. Dintre locurile **din afară cartierului** în care participanții își petrec timpul liber, au fost menționate teatrele (Bulandra, TNB), centrul vechi / Unirii (spectacole, pub-uri), mall-urile (mai ales pentru filme), Parcul Herăstrău și Muzeul Țăranului.

Cele mai multe filme în ultima perioada le-am văzut la MȚR, unde peste vară au proiectat în curte și mi s-a părut foarte frumos. G. A.

Noi mergeam și mult în oraș, la teatru. De vreo 3 ani nu mai merg, dar pe o stagiune vedeam 2-3 piese la Național, la teatrul Mic, la Comedie.P.P.

IV Resursele cartierului Floreasca

- **Parcurile** - Cea mai importantă resursă a cartierului pentru petrecerea timpului liber pare că o reprezintă cele 3 parcuri din zonă– Floreasca, Verdi și Garibaldi. Pe lângă plimbări, parcurile sunt o resursă pentru activități sportive (role, skate, mers pe bicicletă sau alergat) și comunitare. În parcul Garibaldi, pe timp frumos, se joacă table și șah în spații amenajate cu bănci și mese, iar în parcul Floreasca există mese de ping pong, unde se adună tinerii. Potențialul parcurilor nu este însă exploatat la maxim, așa cum și-ar dori unii dintre locuitori, după cum vom vedea în secțiunile următoare.
- **Grădinile de bloc**– spațiile verzi generoase dintre blocurile de locuit rămân o caracteristică și o resursă a cartierului, în ciuda faptului că în ultimii ani acestea au fost diminuate de avântul imobiliar din zonă.
- **Infrastructura pentru practicarea sporturilor** – vine din partea unor privați care au transformat o parte din infrastructura existentă a cartierului - Piscina Club White¹⁸, Sala Floreasca, Clubul Pescăriu, fosta bază sportivă ApaNova (acum piscina club Island), baza de pregătire fizică și agrement a MAPN, sala Moving Club, Geco Fitness Club.

¹⁸<http://www.piscineingropate.ro/Informatii-utile/informatii-utile-despre-piscine/Unde-inotam-in-Bucuresti-Piscine-si-stranduri-in-sectorul-1-al-capitalei--elD57.html>

- **Promenadă Mall**, amplasat pe locul fostului Institut de Cercetări Electronice, deschis în 2013 este cel mai mare mall din țară și oferă o suprafață de 35000 mp¹⁹. A fost menționat de participanți în timpul consultărilor pentru posibilitatea de a merge la patinoar, la film sau la bowling.
- **Școli și licee** – la acest capitol, au fost menționate 2 instituții de învățământ - Liceul C.A. Rosetti și Școala nr. 10. Participanții și-ar dori ca terenurile din aceste curți să fie accesibile locuitorilor, iar sălile de clasă să fie disponibile pentru întâlnirile grupului de inițiativă civică din cartier.
- **Fabrica Automatica** – fostele uzine Ford²⁰ între anii '35-40, ulterior fabrica Automatica. În timp ce Hala Ford este monument istoric și nu poate fi demolată, terenul fabricii a fost cumpărat de un dezvoltator imobiliar care plănuiește să construiască 600 de apartamente.²¹ Participanții la consultări au menționat Automatica ca fiind un potențial spațiu pentru o sală de spectacole, în care să fie organizate și expoziții permanente.
- **Depoul RATB Floreasca**²² - Poate cea mai importantă resursă teritorială identificată în cartier de participanții la consultări. Depoul, despre a cărei desființare se discută de 10 ani, a fost văzută ca pe o oportunitate de dezvoltare a infrastructurii culturale, comunitare și de extindere a spațiului public în cartierul Floreasca: *Trebuie să stăm cu ochii pe el ca pe butelie pentru că este e o structură care permite multifuncții – piețe, ateliere, se poate extinde parcul, iar unde este clădirea se poate face o chestie multifuncții. I.T.*

Figure 2 - Foto: Observatorul Urban

v

¹⁹<http://amfostacolo.ro/impresii9.php?iid=47702&d=la-pas-prin-bucuresti--bucuresti>

²⁰<http://www.ford.ro/Despre/Informatiidesprecompanie/IstoriaFord>

²¹http://www.b365.ro/papalekas-vrea-sa-construiasca-600-de-apartamente-pe-terenul-halei-ford-de-pe-calea-floreasca_230356.html

²²http://www.observatorulurban.ro/depouri-bucurestene.html?searched=Floreasca&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1#

Floreasca—o resursă pentru cartier este grupul de inițiativă Floreasca care a luat naștere în anul 2013 din nevoia de a apăra spațiile verzi din cartier de ofensiva dezvoltatorilor imobiliari. De la constituirea lui, grupul a reclamat faptul că:

- autoritățile locale au autorizat “pe bandă” ridicarea unor imobile pe spațiile verzi dintre blocuri, distrugând astfel mediul și atentând direct la intimitatea și confortul locuitorilor din zonă;
- multe dintre aceste clădiri nu respectă normele elementare de urbanism – depășind regimul înălțimilor, încălcând flagrant servituțile de vedere ale vecinilor, sufocând imobilele actuale și locuitorii ce privesc neputincioși cum sunt „zidiți” de dezvoltatorii imobiliari;
- agresiunile asupra spațiilor verzi vor duce la pierderea identității cartierului, cunoscut în trecut ca unul dintre cartierele verzi ale Capitalei.

În luna mai 2015, grupul a organizat primul eveniment în aer liber, în Parcul Garibaldi, pentru a atrage atenția asupra problemelor grave ale cartierului, în care, în mod constant, în ultimii ani, s-au ridicat construcții pe spațiile verzi dintre blocuri. Pe durata evenimentului, membrii grupului au strâns peste 250 de semnături de susținere pentru o petiție care a fost adresată ulterior autorităților responsabile.

Figure 3 – Eveniment organizat de Grupul Floreasca în parcul Garibaldi în mai 2015

În acest moment, grupul de inițiativă numără aproximativ 10 membri activi care se întâlnesc săptămânal în localurile din zonă – Memento Cafe sau Rendez-Vous – sau în Parcul Garibaldi, pe timpul verii. Problemele pe care le au în vizor în acest moment și pentru care au făcut demersuri în ultimele două luni sunt legate de construcțiile pe spațiile verzi dintre blocuri și de recuperarea Parcului Verdi, retrocedat aproape în întregime și lăsat în paragină.

Blog: grupulfloreasca.wordpress.com

Facebook: *Grupul Floreasca*

- **Comunități online dedicate cartierului FLoreasca**

- Comunitatea online Cartierul Floreasca - <https://www.facebook.com/cartierulfloreasca/> - care numără peste 1700 de likeuri și deține o arhivă de poze vechi și noi din cartier
- Grupul închis de Facebook Cartierul Floreasca care numără peste 270 de membri - <https://www.facebook.com/groups/257558360925670/>

- **Business-urile locale**

- În timpul consultărilor, a fost menționată o activitate comunitară inițiativă de business-urile din zonă – **Zilele lui Zamfirescu**, eveniment organizat în aer liber pe strada Puțul lui Zamfir, care a fost închisă pentru traficul auto. Activitatea nu pare că a fost continuată și în anul care a urmat. Mai multe detalii se găsesc aici:

<http://arhitectura-1906.ro/2014/07/prima-editie-a-zilelor-lui-zamfir>

[escu/http://metropotam.ro/La-zi/zilele-lui-zamfirescu-un-nou-festival-de-strada-pe-putul-lui-zamfir-art6576917470/](http://metropotam.ro/La-zi/zilele-lui-zamfirescu-un-nou-festival-de-strada-pe-putul-lui-zamfir-art6576917470/)

<https://www.facebook.com/events/1459459054302008/>

[illegible]

Sâmbătă, 12 Iulie 2014, vă așteptăm cu mic cu mare, cu câțel și purcel, la bălci pe ulița lui Zamfir să savurăm limonadă cu sifon din Puțul lui Zamfir și diverse delicatessuri italienești, britanice, raw-vegan și nu numai.

Să învățăm să tapițăm și să pictăm pe sticlă, să facem origami. Vor fi clowni și pictură pe față pentru copii. artă și frumosul vor fi prezente pe uliță sub toate formele ei: de la tablouri și sculpturi, până la artizani, designeri români de haine și accesorii. Vom încheia seara cu prezentări de modă și Dj sessions.

**Puțuri cu roată, cu
cumpănă, cu scripete...**

Sacagii își umpleau sacalele direct din apele Dâmboviței și colindau apoi ulițele și fundăturile urbei, cerând bani serioși pentru apa pură și nesănătoasă pe care o comercializau. Puțurile din curțile oamenilor reprezentau o sursă alternativă de alimentare, iar familiile boierești se foloseau de cișmele și de fântâni faimoase, cum era și cel al lui Zamfir de pe o uliță prafuită dintr-un colț îndepărtat de București.

Pe lângă „Folia-de-Stejar” - numele râului Dâmbovița potrivit botezului slavon, setea majorității bucureștenilor era potolită și de apa scoasă din puțurile săpate în curțile oamenilor, pe ulițe sau la răspântii de drumuri.

Pe la 1886 -1888 pe tot cuprinsul localității se aflau amplasate puțuri cu roată sau cumpănă, cu găleată sau cană, cu scripete sau lanț, și felurite alte

construcții, însumând o mie de astfel de surse de apă. Și după obiceiul de a înzestra elementele componente ale cadrului urban cu denumiri inspirate din înfăptuirile proprii unui anumit loc, numeroase străzi purtau nume ce făceau trimitere la puțurile pe care le găzduiau; întâlnim și astăzi în București denumiri de străzi care amintesc de „puțul cu roată”, „puțul de piatră”, „puțul lui Zamfir”, „puțul lui Crăciun” etc.

Cele mai importante resurse ale cartierului în ochii celor cu care am discutat rămân însă parcurile și spațiile verzi dintre blocuri, care au potențial și care pot fi valorificate mai mult decât se întâmplă în prezent.

O pistă de urmat care a atras atenția membrilor grupului de inițiativă Floreasca este mutarea bazei RATB și folosirea clădirii și a terenului pentru suplinirea unor funcțiuni culturale și comunitare.

V. Nevoi, dorințe, idei

Din ideile și nevoile formulate atât de cei intervievați cât și de participanții la consultări, putem distinge 5 tipuri de activități pe care oamenii și le-ar dori în cartier:

1. Activități în aer liber, în parcuri
 2. Activități care să creeze sau să întărească spiritul de comunitate
 3. Re/activarea sau crearea unor spații publice în cartier
 4. Activități cu caracter social și umanitar
 5. Refacerea infrastructurii culturale și sportive din cartier
- **Activități în aer liber, în special în parcuri**– poate cel mai des menționate și cel mai ușor de realizat prin valorificarea resurselor deja existente în cartier. Participanții la consultări au făcut o întreagă listă de activități care ar putea fi găzduite de parcurile din Floreasca, de la cinema în aer liber, teatru de vară, expoziții de fotografie despre trecutul cartierului, până la picnicuri pe malul lacului Floreasca.

Aș aduce un cinematograf în aer liber. Ar fi frumos pentru noi toți. Ne-ar aduce împreună, înainte de toate, diferite categorii de vârste sau de profesii. G.A.

E foarte simplu. Cum e parcul Verdi, de exemplu. Ce mare lucru este să faci un teatru de vară acolo? P.P

Se pretează un teatru de vară pentru că e frumos să ieși seara într-un parc din asta, unde aerul este foarte curat, și să asisti la un spectacol. P.P.

Pe lângă activitățile outdoor care ar putea fi organizate în parcurile cartierului, a reieșit și nevoia de a petrece timp în spațiul public, pe străzile cartierului:

Vreau și eu două mese pe trotuar să îmi beau cafeaua când merg spre școală. Nu există decât crâșma de la Garibaldi, unde au acoperit terasa și nenorocirea de pe Ceaikovski care e o mașină de spălat bani, de unde nu am văzut pe nimeni intrând și ieșind. I.T.

- **Activități care să creeze sau să întărească spiritul de comunitate**

În această categorie au fost menționate activități de tipul Zilelor Cartierului/ale Prieteniei, evenimente în aer liber prin închiderea temporară a unor străzi, evenimente sau teatru în grădinile de bloc, evenimente de tip *garage sale* sau târguri de vechituri, concursuri de tipul “cea mai frumoasă grădină de bloc”.

Să avem o zi a cartierului sau să organizăm târguri de vechituri, care dincolo de scopul lor comercial imediat, au rolul de a-i aduce pe oameni împreună. G.A.

Mi-ar plăcea mai multe chestii din astea care să ne apropie, să ne apropiem unii de alții și să depășim bariera aia a neîncrederii care ne caracterizează. Și la București este chestia asta mai mult decât în orice altă parte din țară. Oamenii sunt foarte neîncrezători în ceilalți, într-o primă instanță. Sunt foarte suspicioși. Știu ei ce știu probabil. Și evenimentele astea cred că ne-ar ajuta mult să ne facem bine, social vorbind. G.A.

Să se închidă străzi, cum s-a întâmplat toată vara pe Kiseleff, și să iasă oamenii să joace baschet, volei sau mai știu eu ce. Sau să stea pe străzi pur și simplu. E o senzație foarte plăcută să stai în mijlocul străzii pietonale. G.A.

Un spațiu care ar putea să găzduiască astfel de evenimente care aduc oamenii împreună a fost una dintre dorințele menționate foarte des de participanți – aceștia și-ar dori un centru comunitar și cultural în cartier pentru o organizație în incinta acestuia zilele cartierului, zile aniversare, întâlniri ale grupului de inițiativă, ateliere, dansuri, origami etc.

Vrem un centru comunitar și social în cartierul Floreasca și suntem dispuși să contribuim cu expertiza și resursele noastre limitate la crearea lui. G. A.

- **Re/activarea sau crearea unor spații publice în cartier**

Revenind la specificul cartierului Floreasca, un alt aspect menționat a fost legat de sistemul de alei pietonale de care a beneficiat zona și care ar putea să fie repus în funcțiune ca spațiu public și valorificat:

Floreasca a avut de la început, de când a fost proiectat cartierul, un sistem de pietonale. Parțial încă există. Prin spatele blocurilor există o rețea întragă de pietonale. Cele care dau înspre Barbu Văcărescu sunt blocate la ora asta – de blocuri, garaje, garduri. I.T.

O altă propunere a fost crearea de spații publice de vecinătate – *pocket parks* – în condițiile în care spațiile verzi dintre blocuri nu pot fi percepute și utilizate ca atare: *Mi se pare că nu există spații publice. În Floreasca, există spații private și spații comunitare. Spațiile dintre blocuri, nimeni nu le percepe ca spații publice. Nici nu pot funcționa socialmente ca spații publice. I.T.*

Au fost de asemenea identificate locuri în care s-ar putea amenaja astfel de spații publice: *Mie mi se pare că pe Ceaikovski sunt foarte multe resurse să se facă ceea ce în alte țări se numește pocket parks. I.T.*

- **Activități cu caracter social și umanitar**

În viziunea participanților la consultări, activitățile comunitare din Floreasca ar trebui să includă și o componentă socială, în care grupuri dezavantajate să beneficieze de sprijin, fie că este vorba de copii, seniori, persoane fără adăpost. Participanții au menționat de exemplu posibilitatea de a avea o cantină sau de a strânge haine și electronice pentru săraci.

- **Pe lângă aceste tipuri de activități, participanții și-au dorit să reînvie infrastructura culturală și sportivă a cartierului Floreasca prin redeschiderea pationarului și a piscinei Floreasca sau refacerea cinematografului Floreasca pe vechiul amplasament.**

Cu toate că majoritatea a declarat că și-ar dori film în cartier prin refacerea fostului cinema Floreasca pe vechiul amplasament, au fost și glasuri timide care au subliniat faptul că există o contra-ofertă variată și că ar exista riscul ca aceste activități să nu mai atragă la fel de mult ca în trecut: *Nu poți să spui că un cinema ar atrage oamenii, căci lumea este captivă televizorului. Pro Cinema, Cafe Film și tot vezi ceva. P.P.*

Alte idei menționate pe durata consultărilor au fost legate de: amenajarea unor locuri speciale pentru graffiti, refacerea restaurantului Johann Strauss, amenajarea parcului Verdi sau organizarea unor piețe volante în cartier.

VI. Recomandări și concluzii

Ce recomandă oamenii?

- **O colaborare între cetățeni și decidenți pentru realizarea unor activități culturale:** *Într-o lume normală, autoritățile locale ar trebui să fie în permanentă colaborare cu grupurile de inițiativă, în ultimă instanță cu cetățeanul, plătitor de taxe, și împreună să realizeze astfel de activități. Eu nu văd un singur actor implicat în povestea asta. G.A.*
- **Mutarea bazei RATB Floreasca și înlocuirea acesteia cu: parc, centru cultural și centru comunitar.**
- **Inventarierea spațiilor disponibile din cartier care ar putea să găzduiască activități culturale:** *Strângându-ne aici ne-am dat seama că avem o resursă importantă în cartier. Noi avem niște spații care ar putea să găzduiască activități. Pasul următor ar fi să vedem care sunt. Adică să facem un inventar noi, că nu putem să așteptăm de la primărie să ne bată la ușă...G.A.*

Recomandările noastre

- Valorificarea resurselor cartierului, atât identitare, cât și a patrimoniul construit și a actorilor deja implicați în viața comunității (comunități online, grupul de inițiativă Floreasca, afacerile locale)
- Valorificarea atuurilor cartierului: relațiile de vecinătate, grădinile de bloc, sistemul de alei pietonale, spațiile verzi generoase pentru organizarea de activități în aer liber, trecutul cartierului și atașamentul locuitorilor vizavi de acesta (expoziții de fotografii vechi), clădirile și spațiile care ar putea reconvertite (Automatica, Depoul Floreasca)
- Valorificarea și întărirea coeziunii sociale prin evenimente de tipul “Zilele Cartierului”, Ziua Străzii X, Zilele prieteniei, târguri de vechituri, garage sales etc.

Bibliografie

LE: NOTRE Landscape Forum Bucharest 2015, Working Group “Heritage and Identity”, Background Information on the Landscape of Floreasca, authors: Ioana Tudora (translation by Ramona Iuliana Tudor)

Oana Georgiana PÎRVU, proiect de disertație sub îndrumarea Conf.dr.arh. Ioana TUDORA, Cercetări privind evoluția peisajului vegetal din cartierul Floreasca – București, 2015

Articole, reportaje, surse foto

<http://www.digi24.ro/Stiri/Digi24/Cultura/Stiri/555+Bucureștiul+meu+Transformarea+unui+cartier+cum+s-a+transform>

<http://amfostacolo.ro/impresii9.php?iid=47702&d=la-pas-prin-București--București>

http://www.hotnews.ro/stiri-administratie_locală-14261623-video-fotogalerie-cum-este-distrus-cartierul-floreasca-spațiile-verzi-dintre-blocuri-fost-retrocedate-cativa-metri-construcțiile-vechi-rasarit-clădiri-noi.htm

<http://atelier.liternet.ro/articol/12780/Razvan-Voinea-Dana-Dolghin/Parcelarea-Floreasca-povestea-unuia-dintre-cel-mai-atractive-cartiere-din-București.html>

<http://www.tarancutaurbană.ro/piscina-floreasca-o-carte-de-vizita-a-istoricului-cartier-floreasca-acesta-a-avut-prima-atestare-in-secolul-xvi-sub-mihai-viteazul/>

<http://armyuser.blogspot.ro/2010/07/groapa-floreasca.html>

<http://www.Bucureștiivechisinoi.ro/2010/05/cu-g-calinescu-prin-floreasca/>

<http://www.Bucureștiivechisinoi.ro/2015/08/la-strand-lacul-floreasca1941/>

http://www.observatorulurban.ro/depouri-bucurestene.html?searched=Floreasca&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1

<http://www.crestinortodox.ro/biserici-manastiri/biserica-sfanta-sofia-floreasca-137804.html>

Cartier Prelungirea Ghencea (Iustina Neagu)

Sumar de idei și nevoi:

Pe lângă rezolvarea problemelor de infrastructură (Șosea și transport în comun), comunitatea își dorește amenajarea unui parc de minim 10ha cu o sală multifuncțională pe fostul teren al Serelor Militari. Un parc ar permite prin amenajările sale activități sportive, de recreere, de producție, culturale, civice, dar mai ales, le oferă celor din comunitate ocazia să interacționeze, să se cunoască și să construiască împreună un cartier așa cum și-l doresc. În acest moment, în cartier nu există nicio resursă culturală, de recreere sau sportive.

Precizări metodologice

De unde am plecat?

Unul dintre cartierele propuse de CeRe pentru explorarea practicilor, resurselor și nevoilor de petrecere a timpului liber și de consum cultural a fost ceea ce noi cunoaștem ca fiind zona străzii Prelungirea Ghencea. Zonă care este fragmentată în două părți de Valea Oltului astfel, de la Brașov La Valea Oltului este un cartier mai vechi, construit prin anii '60 - '70, cu propria lui istorie și identitate, iar de la Valea Oltului la Șoseaua de centură, avem un cartier mai nou, cu zonă de case construite după Revoluție și ansambluri rezidențiale construite după 2007.

Mai mult, reperele noastre au fost date de 2 grupuri de inițiativă civică cu care lucrăm.

Astfel, din zona Brașov - Valea Oltului, punem accent pe zona cuprinsă între Râul Doamnei și Valea Oltului, unde lucrăm din 2010 cu Grupul de inițiativă Civică Callatis-Drumul Taberei, în timp ce în zona Valea Oltului- Șoseaua de centură ne raportăm la toată porțiunea, unde lucrăm cu inițiativă Prelungirea Ghencea din 2013.

Cele două grupuri și-au delimitat singure zonele de acțiune, uneori pornind de la zona afectată de o problemă pe care lucrează, alteori, pornind de la zonele din care vin membrii activi ai grupului.

Dacă în cazul Callatis zona pe care o acoperă grupul este mai clară, în cazul inițiativei Prelungirea Ghencea granițele de interes ale grupului se pot restrânge sau extinde în funcție de problema pe care lucrează și deci de zona afectată de acea problemă, sau în funcție de zonele în care locuiesc membrii grupului.

Prin acest demers am redeschis discuția despre cartier, limite, repere, resurse, practici de petrecere a tipului liber sau consum cultural, din postura de membri ai unui grup de inițiativă din cartier.

Nu am restricționat în nici un fel raportările la zona Callatis sau la Prelungirea Ghencea, le-am lăsat cursul normal pentru a vedea care sunt punctele de intersecție dintre cele două aparent diferite zone și pentru a identifica reperele comune, dacă ele există.

Grupurile de inițiativă din zonă

Grupurile de inițiativă sunt grupuri informale, formate din locuitori ai zonelor menționate mai sus, care luptă pentru a îmbunătăți calitatea vieții lor în cartier. Astfel, grupurile identifică prin consultarea comunității problemele prioritare, iar apoi identifică factorii decidenți responsabili de rezolvarea acelor probleme. Următorul pas este acțiunea – grupul transmite reprezentanților instituțiilor publice cerințele comunității și cresc intensitatea demersurilor pe măsură ce răspunsul pozitiv întârzie să apară, informând, consultând și implicând comunitatea pe întregul parcurs al demersului lor.

De exemplu, Grupul de inițiativă Callatis Drumul Taberei a obținut în cei 5 ani de activitate 7 victorii, una dintre ele, în parteneriat cu inițiativă Favorit, un alt grup din sectorul 6, fiind oprirea cheltuirii a 2,3 milioane de euro pentru 3 grupuri statutare în sectorul 6, planificate în execuția bugetară 2012. Alt succes al grupului, după 9 luni de muncă, a fost reamenajarea Parcului Istru, care a presupus: 2 petiții, 4 audiențe, luări de cuvânt la 3 ședințe de consiliu local, o dezbatere publică, zeci de mail-uri trimise către autorități, un eveniment în comunitate cu peste 100 de participanți.

Grupul inițiativă Prelungirea Ghencea a determinat CNADNR să lansează licitația pentru pasajul peste Centura București- Domnești și demararea atribuirii contractului, a determinat PMB să avanseze cu proiectul tehnic de lărgire a Prelungirii Ghencea la 4 benzi, cu trotuare și piste de biciclete și să aloce 70 000 000 RON pentru realizarea proiectului, pentru anul 2015 în timp ce CGMB a votat culoarul de exproprieri necesare lărgirii. Acestea sunt o parte din victoriile lor și au necesitat pe lângă demersuri similare cu cele enumerate la Grupul Callatis și 4 proteste cu sute de oameni din cartier.

Deși cele două zone/grupuri par ușor de diferențiat geografic, când vine vorba de relațiile dintre oameni, ele par a tinde un tot unitar.

Astfel, D.M., liderul inițiativei Prelungirea Ghencea a făcut parte din Grupul de inițiativă Callatis-Drumul Taberei chiar din 2010, deși locuia în altă zonă. Dorea să contribuie la o schimbare pozitivă în cartier, să determine autoritățile publice să țină cont de nevoile locuitorilor. Și-a găsit locul în grup după ce a încercat să facă diverse demersuri individual, iar apoi a decis să caute ajutor și a găsit site-ul CeRe.

Ne-a scris, iar noi am pornit spre cartier să vedem dacă și cum am putea ajuta oamenii din zonă. Așa a luat naștere Grupul de inițiativă Callatis Drumul Taberei.

În 2013, după ce acumulase 3 ani de tras de mână autoritățile locale, D.M. a decis că e momentul să se concentreze și pe zona în care locuia, respectiv, cea dintre Valea Oltului și centură. Și așa a luat naștere inițiativă Prelungirea Ghencea, iar CeRe a fost alături și de noul grup.

În același timp, Grupul de Inițiativă Callatis Drumul Taberei a venit să susțină inițiativa Prelungirea Ghencea, la primul lor protest și de atunci preia fiecare post al inițiativei Prelungirea Ghencea pe pagina de facebook a grupului și vin cum și când pot la acțiunile inițiativei Prelungirea Ghencea.

În ultima jumătate de an, Grupul de Inițiativă Civică Callatis-Drumul Taberei a avut o activitate mai restrânsă, concentrată mai mult pe valorificarea experienței acumulate în ultimii 5 ani prin schimburi de experiență cu alte grupuri din București, sau chiar din afară țării.

Inițiativa Prelungirea Ghencea a adunat în ultimii 2 ani tot mai mulți susținători și tot mai mulți membri activi, ceea ce a dus și la o diversificare a problemelor pe care încearcă să le rezolve:

- lărgirea Prelungirii Ghencea la 4 benzi cu trotuare și piste de biciclete;
- oprirea lucrărilor la blocul de lângă benzinăria Lukoil, care în prezent nu respectă limita de 40m între construcție și instalația GPL din benzinărie;
- amenajarea unui parc pe o parte din terenul fostelor Sere Militari;
- amenajarea străduțelor laterale și realizarea unor trasee care străpung zona, între Prelungirea Ghencea și Timișoara;
- alte probleme care țin de Primăria sectorului 6 sau de cea a Bragadiru.

Când am pornit?

Așa cum arătam și mai sus, am ajuns cu această consultare în cartier datorită relației dezvoltate cu cele două grupuri de inițiativă.

În cazul Grupului Callatis, momentul derulării proiectului s-a suprapus pe o perioadă de activitate restrânsă a grupului, de aceea, implicarea lor cu rol activ în consultări nu a fost posibilă, cu excepția unui membru vechi al grupului, care a participat și la interviu și la consultare.

Cazul inițiativei Prelungirea Ghencea a fost la extrema opusă. Derularea acestui proiect s-a suprapus cu o perioadă destul de tumultuoasă atât pentru grup cât și pentru cartier. Lucrând pe toate problemele enumerate mai sus, grupul a ajuns la o supraaglomerare, astfel încât această consultare ar fi fost un efort suplimentar greu de susținut.

În această situație am găsit o cale de compromis prin care să folosim contextul consultării pe timp liber și consum cultural, raportat la o nevoie concretă a grupului, respectiv, crearea unei viziuni clare apropo de cerințele lor de amenajare a terenului de la Sere și crearea unui plan de acțiuni privind atât demersurile către autoritățile responsabile, cât și modurile prin care ar putea implica mai mult comunitatea.

Uitându-ne la lista de priorități ale comunității din zonă, am observat că în această toamnă, au apărut voci îngrijorate de interesul pe care grupul l-a manifestat pentru fostele Sere Militari. Locuitori ai cartierului au

crezut că Inițiativă Prelungirea Ghencea va renunța la lupta pentru lărgirea străzii la 4 benzi, cu trotuare și piste de biciclete – durerea cea mai mare a cartierului la momentul acesta și își va îndrepta toată atenția și toate eforturile către parcul de la Sere, parc necesar, dar nu la fel de prioritar pe agenda cartierului ca lărgirea Prelungirii Ghencea.

Ne-am sfătuit cu grupul și am luat decizia să derulăm consultarea numai cu membrii grupului, pentru a evita riscul ca locuitorii cartierului să creadă încă o dată că Inițiativă Prelungirea Ghencea și-a mutat focusul și a abandonat lupta pentru Lărgirea Prelungirii, conștienți în același timp și de posibilitatea foarte mare ca cei din cartier să fie refractari la tema consultării, în contextul descris mai sus.

Cum am lucrat?

Am realizat interviuri semistructurate cu 3 persoane din cartier, 2 bărbați și o femeie, cu vârste cuprinse între 44 și 76 de ani – un cadru militar, un inginer electronist și un economist. Unul dintre cei 3, locuiește în zona Callatis și este membru în grupul de inițiativă din această zonă.

Prin interviuri am urmărit zona de practici, resurse și nevoi de petrecere a timpului liber și de consum cultural, dar și istorii despre cartier, sau istorii personale.

Înainte de consultare, dar și după, am făcut o documentare mai ales pe partea de limite administrativ-teritoriale și pe partea de istorie a cartierului, ambele subiecte fiind greu de documentat, cu surse puține sau nesigure.

Mersul pe teren în cazul acesta este parte din asistența oferită de CeRe grupurilor, din septembrie până în noiembrie am făcut 10 vizite în cartier.

La consultare au participat 12 persoane, cu vârste cuprinse între 33 și 76 de ani – profesii variate – învățământ, business, economie, inginerie. Unul dintre participanți este membru în Grupul de inițiativă Callatis- Drumul Taberei.

Consultarea a răspuns atât obiectivelor de cercetare propuse în parteneriatul cu ARCUB, cât și nevoilor grupului de la momentul respectiv, ținând cont de prioritățile de pe agenda lor, așa cum am explicat mai sus.

Astfel, consultarea a atins mai multe dimensiuni:

1. Explorarea practicilor, resurselor și nevoilor de petrecere a timpului liber și de consum cultural la nivelul cartierului.
2. Utilizarea acestor idei pentru a formula o viziune clară de amenajare a unui teren din cartier (fostele Sere);
Inițiativă Prelungirea Ghencea a început cu câteva luni în urmă o campanie pentru a determina autoritățile publice responsabile să transforme 10 hectare din terenul fostelor Sere Militari într-un parc pentru comunitate.
3. Explorarea căilor prin care grupul ar putea determina autoritățile publice să amenajaze acest teren.
4. Căi prin care grupul ar putea implica și mai mult comunitatea locală.

Întâlnirea a început cu 30 de minute de discuții informale la cafea, care au creat o atmosferă prietenoasă de lucru și ocazia de a descoperi confuzii, așteptări, sau neînțelegeri legate de scopul întâlnirii.

Pentru a aduce toate obiectivele întâlnirii sub aceeași umbrelă, fiecare moment a fost construit pe cel anterior.

Am început cu întrebarea “Cum vă petreceți timpul liber în cartier?”, urmată de timpul liber în afară cartierului și în casă. Lista a fost completată cu ceea ce făceau înainte de '89 cu timpul liber.

Prima întrebare a deschis discuția despre limitele cartierului – astfel, am început discuțiile pe hartă pentru a stabili care sunt ele.

Am continuat cu o listă a dorințelor de petrecere a timpul liber în cartier, și i-am încurajat să aducă pe lista de dorințe și acele lucruri pe care momentan le fac în afară cartierului, sau cele pe care le făceau în trecut.

Identificarea dorințelor și a practicilor trecute și prezente de timp liber și culturale atât în casă cât și în cartier și în afară lui, au construit un “Wall of dreams” pentru ce ar putea exista pe terenul de la Sere. Aceste dorințe au fost ulterior împărțite pe categorii, prioritizate și armonizate.

Pornind de la ceea ce face fiecare, completat cu ceea ce făceau în trecut și cu ceea ce și-ar dori să poată face, grupul a obținut un set de activități dezirabile pentru petrecerea timpului liber, deci un set de funcționalități pe care și-ar dori să le aibă viitorul parc de la Sere. De aici au decis ce amenajări sunt necesare pentru a crea un cadru care poate susține nevoile de petrecere a timpului liber și de consum cultural în cartier.

Mai departe grupul a creat un plan de lucru pe două paliere – demersuri viitoare pentru a determina Autoritățile publice să amenajeze un parc pe locul fostelor Sere Militari și modalități prin care pot atrage mai mulți susținători și pot implica comunitatea mai mult.

Observații:

- Agenda grupului a fost foarte diferită de agenda consultării, de aceea, partea de identificare de practici, resurse și nevoi de petrecere a timpului liber și de consum cultural a fost contruită ca o generare de idei pentru elaborarea unui set clar de cerințe privind amenajarea parcului de la Sere.
- Nu a existat nici timp nici interes, în logica întâlnirii, pentru a discuta despre identitatea cartierului, sau despre istoric, care au fost însă acoperite prin interviuri.
- Momentele în care participanții au fost rugați să lucreze individual pentru a reflecta asupra întrebărilor și a nota gândurile lor a fost un prilej de amuzament, iar câțiva dintre ei au spus că se simt “ca la școală” - “dăm extemporal”.
- Brainstorming-ul a fost foarte gălăgios, câțiva participanți au semnalat asta ulterior.
- La evaluarea întâlnirii grupul a simțit că obiectivele au fost atinse și că pleacă acasă cu un plan clar de acțiune.
- Întâlnirea a fost un prilej pentru inițiativa Prelungirea Ghencea de a ieși din discursul orientat pe problemele din cartier și a explora resurse, oportunități și de a reflecta la cum arată viața de zi cu zi în cartier.

- Spațiul nu ne-a permis agățarea hărții pe perete, de aceea întâlnirea a fost destul de statică, iar discuțiile au avut loc în jurul mesei pe care a fost așezată harta. În același timp, însă, a fost util să discute în jurul ei, pentru că la fiecare întrebare legată de geografia cartierului grupul a putut căuta în echipă pe harta răspunsul, fără prea mari eforturi sau timp irosit.
- Întâlnirea a avut loc la sediul CeRe, pentru că în cartier nu există școli, sau alte spații publice în care se pot organiza întâlniri în afară programului. Singurele opțiuni sunt afacerile locale, care de obicei sunt deschise, dar pentru această întâlnire, liderul grupului a preferat să ne vedem la CeRe.
- Ultima concluzie a evaluării a fost ideea că grupul are neapărat nevoie de un spațiu de întâlnire în cartier.
- La stabilirea limitelor cartierului grupul a avut ceva dificultăți, pe de o parte din lipsa unor criterii clare pe baza cărora să poată lua decizia, pe de altă parte, din poziționarea dublă pe care participanții au avut-o față de cartier: Locuitor al cartierului versus membru în grupul de inițiativă civică din cartier. Astfel, ca locuitori, limitele pe care tindeau să le traseze erau mai restrânse, dar ca grup de inițiativă, căutau limite cât mai largi, care să permită o deschidere cât mai mare a grupului față de comunitate.
- Pentru că agenda consultării era deja încărcată, am încercat să simplificăm cât mai mult cerințele, astfel încât un aspect pe care nu l-am tratat explicit a fost cel al reperelor din cartier, dar acestea au fost evidente în discuțiile pe care participanții le-au purtat pe temele din agendă.

Cartierul – de unde până unde și de când?

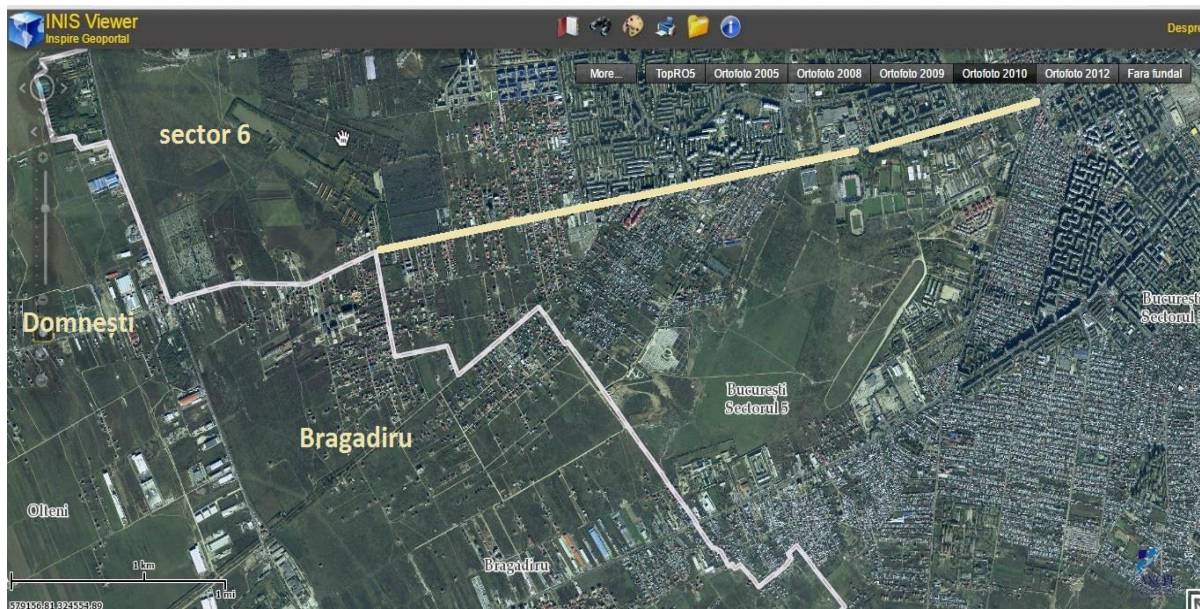
Limite teritoriale și temporale

Limitele Prelungirii Ghencea ca zonă sau cartier rămân greu de definit, ea fiind tratată de Primăria sectorului 6 ca parte din cartierul Ghencea, care începe de la *“Drumul Sării și ține până la Șoseaua de centură a capitalei. La nord, cartierul este mărginit de bulevardul 1 mai și Drumul Taberei, iar la sud destrăzile Nandru, Drumul Cooperăției și Mateiu Caragiale”*. (sursa site Primărie sector 6)

O delimitare clară pe care locuitorii zonei o remarcă rămâne însă chiar denumirea acestei artere principale, care de la Drumul Sării la Brașov poartă numele de Bulevardul Ghencea, iar de la Brașov la Șoseaua de centură, devine Prelungirea Ghencea.

Chiar împărțirea administrativ-teritorială²³ este specială. Prelungirea Ghencea este la limita dintre sectorul 6 și sectorul 5. Astfel, pe direcția Brașov- centură, pe partea stângă avem sectorul 5, iar pe partea dreaptă, avem sectorul 6. Mai departe, după strada Mărăcineni, pe partea stângă avem Bragadiru, iar pe partea dreaptă, se continuă sectorul 6.

²³ Sursa: <http://geoportal.ancpi.ro/geoportal/viewer/index.html>

Un alt aspect de diferențiere îl reprezintă și vechimea cartierului.

“Cam tot ce vedeti aici s-a ridicat prin ‘71-‘72. Avansul la casă era de vreo 35 000. Am dat toți banii pe care îi aveam din economii. Și plăteam o rată lunară de vreo 500 de lei. Era suportabil.” Povestește D.S. despre zona Callatis

Tot D.S. ne spune că până prin 1989, pe Prolungirea Ghencea, între Valea Oltului și Șoseaua de centură erau un *“câmp cu grâu și Serele Militari, care erau ușor de încălzit pentru că se afla aproape CET Vest”*

“După revoluție au început să construiască. Era o linie de înaltă tensiune după Valea Oltului - prima construcție era sub ea și ne întrebam cum o să trăiască oamenii ăștia sub linia de tensiune, că nu era prea plăcut; când treceam pe acolo simțai cum vibrează... la vreun an după, au demontat linia de înaltă tensiune și dup-ai s-a umplut toată zona. Dar e foarte înghesuit. Dacă trec două mașini, pe Valea Furcii, una trebuie să se tragă foarte pe dreapta, ca să aibă cealaltă loc să treacă.” – continuă D.S..

Repere

Reperele care au ieșit implicit din discuțiile cu participanții la interviuri sau consultări sunt în mare măsură geografice – nu găsești o stradă după o instituție, sau după un parc, ci găsești instituția sau parcul după stradă. De asemenea, dacă vrei să localizezi o cafenea sau un restaurant reperul este mai degrabă un ansamblu rezidențial și nu invers. Dar uneori mai reperezi ansamblurile după centrele comerciale mai mari, cum ar fi Lidl. Zonele cartierului sunt reperate după marile intersecții și diversele străzi mai cunoscute.

Pe de o parte avem **marile intersecții**: Bd. Brașov cu Prelungirea Ghencea, Râul Doamnei cu Prelungirea Ghencea, Valea Oltului cu Prelungirea Ghencea, Șoseaua de Centură cu Prelungirea Ghencea, Valea Oltului cu Bd. Timișoara, Bd. Timișoara cu Brașov.

Pe de altă parte avem **străzi** mai puțin cunoscute de cei care locuiesc în afară cartierului, care sunt cumva hotar pentru cartier – Ghidigeni la Sud, bucla Drumul Taberei la Nord.

Mai avem **străzi** micuțe din cartier – alea Callatis, cea care trece prin mijlocul zonei în care sunt activi cei din Grupul Callatis, stradă după care și-au luat numele.

Mai avem fiecare **ansamblu rezidențial** din zona cuprinsă între Valea Oltului și centură, 8 la număr. Ansamblul ANL Brâncuși, situat pe Valea Oltului.

Parcul Istru, un părculeț dintre blocuri, în spatele blocurilor de pe Prelungirea Ghencea, tot în zona Callatis.

Mai avem câteva **școli** - Școală pentru copii cu deficiențe de auz și Școală pentru copii cu nevoi speciale, ambele pe alea Istru, tot în interiorul zonei Callatis. Școală 279, Școală 144, ambele pe Prelungirea Ghencea, în zona Callatis.

Alte repere sunt câteva **spații comerciale** mai mari - Kaufland, Lidl de la Primăvara, două magazine Profi Mega Image-ul de la Valea Oltului, cel de la Cartierul Latin, Piața mică de la Cartierul Latin, Restaurantul Latin.

Stația de autobuz de la Valea Oltului, capătul lui 122 și 222 lângă Cartierul Latin.

Atunci când apar discuții în care trebuie reperat un bloc sau o problemă, cele mai folosite repere sunt străzile, sau ansamblurile rezidențiale, apoi diversele centre comerciale și foarte rar școlile, sau stațiile de autobuz.

Identitate

Povesteam la Precizări metodologice că am ajuns în acest cartier prin legătura pe care o avem cu cele două grupuri de inițiativă existente în zonă.

Un prim lucru de menționat ar fi că fiecare grup și-a ales denumirea în funcție de zona geografică cu care se identifică.

Grupul Callatis- Drumul Taberei se simte parte a cartierului Drumul Taberei și a ales o alee centrală din zona lor pentru a arăta unde se află ei specific.

În cazul inițiativei Prelungirea Ghencea, este evidentă identificarea cu artera principală care desparte cartierul în două, cu tot cu neajunsurile pe care slaba infrastructură a acestei străzi le aduce locuitorilor.

Mai specific de atât, porțiunea dintre Brașov și Valea Oltului pare să vină cu o încărcătură identitară diferită așa cum relatează A.D.:

“nu poți să spui că zona asta de după Valea Oltului este Prelungirea Ghencea. Acolo a fost întotdeauna considerată Drumul Taberei. Și aici se numește strada Prelungirea Ghencea, eu

stăteam pe Prelungirea Ghencea până în Râul Doamnei - eram în cartierul Drumul Taberei, nu concepea nimeni că suntem Prelungirea Ghencea.” (se referă la zona cuprinsă între Valea Oltului și Brașov)

În același timp A.L. ne spune că *“Prelungirea Ghencea e aia cu casele și cu blocurile multe, are 20 000 de locuitori. Nu, noi suntem Prelungirea Ghencea. Callatisul, Favoritul sunt în Drumul Taberei.”* (când spune *noi*, se referă la cei prezenți la discuție, care locuiesc majoritatea în zona cuprinsă între Valea Oltului și Șoseaua de centură)

Important de precizat că cei 20 000 de oameni la care se raportează inițiativă Prelungirea Ghencea sunt locuitorii Bucureștiului, dar și cei din zona Bragadiru, sau Domnești, Clinceni, așa cum spune D.M. *“Cifra de 20 000 se referă și la cei de după centură.”*

În cadrul consultării problema delimitării cartierului Prelungirea Ghencea a părut simplă la început, când participanții au trasat un perimetru cuprins între Brașov, Ghidigeni, Șoseaua de centură și Timișoara.

Ulterior, au redeschis subiectul, când C.F. a spus că el merge *“la Plaza la film”* în cartier.

“Noi considerăm cartierul atât de mare? Aici e Plaza (arată pe hartă) e în cartier sau nu e?” întreabă D.M..

După discuții aprinse, participanții s-au pus de acord cu faptul că zona cuprinsă între Valea Oltului și Șoseaua de Centură este de fapt cartierul Prelungirea Ghencea.

În schimb zona dintre Valea Oltului și Brașov nu pare să fie Prelungirea Ghencea, iar pentru o mai bună localizare, vom restrânge zona la cea cuprinsă între Râul Doamnei și Valea Oltului, pe care oamenii o reperează ca fiind zona Callatis²⁴ din Drumul Taberei.

Din această perspectivă am putea spune că în cazul acesta, comunitatea de interese (Inițiativă Prelungirea Ghencea și Grupul de Inițiativă Callatis Drumul Taberei) depășește granițele geografice ale Cartierului Prelungirea Ghencea și Callatis așa cum au fost ele trasate în cadrul consultării.

Astfel, dacă vorbim de zona de acțiune a Grupului Callatis- Drumul Taberei, ne raportăm la zona Râul Doamnei – Valea Oltului, dacă ne uităm la sprijinul oferit inițiativei Prelungirea Ghencea, zona lor de acțiune pare să se extindă până la Centură.

Cu inițiativă Prelungirea Ghencea lucrurile se complică în funcție de problema pe care lucrează și implicit de zona afectată de această problemă - Dacă ne uităm la problema blocului de lângă Lukoil, pare că ne localizăm chiar în zona buffer de graniță geografică – Valea Oltului²⁵. Dacă ne uităm la lărgirea Prelungirii Ghencea, atunci luăm toată strada de la Brașov la centură și includem liniștit și zona de după centură.

²⁴Este neclar dacă denumirea zonei a apărut odată cu apariția Grupului de Inițiativă Callatis- Drumul Taberei, sau dacă era folosită și înainte.

²⁵Așa cum a fost ea stabilită în cadrul consultării

Dublul rol jucat de cei aflați la consultare a făcut această delimitare greu de trasat. Din perspectiva teritorială și chiar temporală, cele două zone, Callatis și Prelungirea Ghencea par a fi diferite, însă din perspectiva celor două grupuri de inițiativă, aceste granițe par inexistente când vine vorba de sprijin reciproc. Mai mult, cei din sală consideră că lărgirea Prelungirii Ghencea este un interes care aduce împreună toată zona cuprinsă între Brașov și centură.

Istorii despre cartier

D.S. care locuiește în zona Callatis povestește cum a ajuns în cartier:

“În ‘71 am avut un băiețel și stăteam înghesuți în Balta Albă, într-o garsonieră. De abia apăruse chestia cu cumpărat case - era ceva nou. Am început să căutăm - atunci nu era internet, deci nu puteai decât să te duci să vezi. Noi am venit pe Valea Argeșului - de o parte și de alta erau garduri de sârmă ghimpată și ne-am dat seama că acolo lucrau deținuți - zona asta a fost construită de deținuți. Peste tot era scris pe pereți AMR 100/200. Oamenii săracii, își făceau pușcăria acolo... Toată zona era ridicată. Când am ajuns noi, blocul nostru era chiar terminat. Lucrau și ziua și noaptea în permanență.”

Nu aveau nici bibliotecă și nici centru cultural, la film mergeau la Favorit, dar un lucru de care își amintește D.S. cu plăcere este Aleea cu nuci:

“Aveam o zonă în care puteam să ne plimbăm - La nuci îi spuneam - o alee care este pe marginea canalului ăstuia de aducțiune București și care era foarte frumoasă înainte de ‘89 - mergând pe strada asta până la capăt, acuma se ajunge la linia de centură - înainte erau plantați niște nuci care au fost tăiați după revoluție, era o zonă verde, foarte frumoasă. Nucii ăia erau cam de prin 1900 - erau umbroși, numai cât culegeai de pe jos și făceai un sac de nuci. Cu bicicleta, de exemplu, o țineam până la Bragadiru - acolo erau și niște ștranduri neamenajate- erau niște cariere în care s-a strâns apa - era mai bine decât acuma, din punctul ăsta de vedere. După Revoluție s-au tăiat nucii, și pe urmă au început construcțiile, tot terenul ăla agricol s-a transformat în intravilan, s-a construit foarte mult. Eu n-aș vrea să locuiesc acolo în zona aia. Era și o fabrica de panouri - la linia de centură, când mergeam pe Ghidigeni, era un drum neamenajat, dincolo de stația de pompare a apei, era calea ferată - dincolo de calea ferată, pe linia de centură în partea stângă, era fabrica de panouri. Care iarăși era o treabă bună. Așa după Revoluție n-a mai continuat, s-a dezmembrat.”

Dacă zona Callatis a fost construită prin anii '70, zona Prelungirea Ghencea se dezvoltă după 1989, când pe locul câmpului cu grâu apar primele case.

D.M. Își amintește cum era cartierul Prelungirea Ghencea când s-a mutat aici:

“În 2003 Ghencea era mai gol, nu erau atâtea construcții, nu era atât de aglomerat, trotuarul era mai bun, el s-a stricat din cauza lucrărilor la apă. Nu erau blocuri încă. Primăvara a fost primul ansamblu, prin 2007, după el cred că a apărut Cartierul LatÎn și după, Avangarde, Cubic Residence și mai e unul în construcție, lângă cimitir (Cimitirul Ghencea II). Nu știu când au apărut că sunt după mine și eu nu mergeam până acolo.”

S.A. ne povestește cum a decis să se mute în Prelungirea Ghencea în 2013:

”Stăteam în chirie la Gara de Nord. La un moment dat am zis - Până când să stăm în chirie? E timpul să facem următorul pas. Am început să comparăm prețuri, oferte... Și comparând posibilitățile pe care mi le oferea salariul meu vis a vis de obținerea unui credit cu prețurile de pe piață am ajuns la concluzia că cel mai bun raport calitate-preț e acolo. Asta la vremea respectivă. Așa am ajuns aici. E departe, dar e tot ce am putut. Nici nu puteam să amân (S.A. Și-a cumpărat apartamentul prin Prima Casă, linie de creditare despre care nu se știa la vremea respective dacă va continua). A fost un boom imobiliar în 2000 -2008 - multe terenuri vândute, fără supraveghere, se vede lipsa de atenție pentru infrastructură. Unii spun că domne' de ce s-au dus acolo dacă știau că nu au toate condițiile? Toate lucrurile au un început, omul are tendința să se dezvolte. Am crezut că în timp vom avea toate condițiile.”

Între 2007 și 2015 în zona Prelungirii Ghencea cuprinsă între Valea Oltului și Șoseaua de centură au apărut 8 ansambluri rezidențiale: Primăvara, Sunrise, Anvanguard, Cartierul Latin, Cubic, Green House, Ghencea 71, Novum Residence.

Dezvoltarea diferită a celor două zone aduce diferențe destul de mari din punct de vedere al resurselor, la care ne vom uita în capitolele viitoare.

Resurse

Discuția despre resurse provoacă reacții diverse - pe de o parte generează un inventar a ceea ce lipsește mai degrabă, pe de altă parte ajută la identificarea resurselor nebanuite care ar putea produce o schimbare pozitivă în cartier.

Resursele materiale

În cele două zone găsim instituții publice sau private de învățământ, săli de fitness, piscină privată, teren de sport privat, mici părculețe publice și private, locuri de joacă publice și private, cafenele, restaurante de cartier, spații comerciale și terenuri virane cu statut juridic necunoscut și un teren foarte mare pe locul fostelor Sere Militari, deținut de Agenția Domeniilor Statului.

În zona Callatis avem mai degrabă **resurse publice**: Biblioteca Metropolitană, 5 Școli, 2 Grădinițe, Parcul Istru, alte 2 locuri de joacă foarte mici, grădini de bloc, băncuțe. În cartier există și o pizzerie/restaurant și o filială a Bibliotecii Metropolitane.

În zona Prelungirea Ghencea avem mai degrabă **resurse private** – cele 8 ansambluri rezidențiale vin fiecare cu diverse dotări: sală de fitness, teren de sport, piscină, loc de joacă, mic părculeț. În afară de părculețe ele sunt de obicei contra cost, sau disponibile doar pentru rezidenții respectivului ansamblu. În afară ansamblurilor există 2 grădinițe particulare, o școală particulară, diverse cafenele cu locuri de joacă pentru copii, mici restaurante de cartier.

La aceste resurse se adaugă **spațiile comerciale**, în ambele cartiere – Mega Image, Profi, Lidl, Kaufland, sau două mici piețe, plus mici magazine alimentare aflate la parterul blocurilor, de obicei.

Dacă în Callatis nu mai există **terenuri** care să poată fi amenajate pentru a satisface nevoile de petrecere a timpului liber din cartier, în Prelungirea Ghencea există cel puțin 10 terenuri virane, însă nu este clar dacă sunt toate private sau dacă sunt admisnitate sau proprietate privată a statului.

La aceste terenuri se adaugă fostele Sere Militari, care au 98ha. inițiativă Prelungirea Ghencea și-ar dori ca Primăria sectorului 6 să amenajeze un parc aici, parc de care ar beneficia și cei din zona Callatis.

Tot aici merită menționate și **resursele din afară cartierului**, pe care oamenii le folosesc pentru petrecerea timpului liber – Parcul Drumul Taberei, care e totuși “prea mic”, “prea înghesuit”, Mall AFI Cotroceni, Mall Plaza.

D.M. identifică în Prelungirea Ghencea câteva săli și terenuri de sport, piscine, masaj, cursuri de tango la câteva ansambluri rezidențiale.

“Am văzut că există și locuri de joacă pentru copii care au și cafenele pentru părinți – de exemplu unde am făcut noi cafenea publică. Fancy Kids au părut mai deschiși să găzduiască întâlnirile grupului de inițiativă. Și la S. residence mai e unul, și încă unul - Căsuța cu povești - care mi s-a părut foarte drăguț – spun ceva de genul – “aducem teatru de copii în cartier”, era o piesă pentru copii mai mici, nu am mers cu fata mea, e la parterul unui bloc. Bine, cred că mare parte din afacerea lor este organizarea de petreceri de copii și zile de naștere.”

În interiorul acelorasi ansambluri rezidențiale se găsesc câteva mici locuri de joacă, sau parcuri micuțe destinate rezidenților.

S.A. menționează că *“în Cartierul L. există 2 spații - loc de joacă pentru copii și părculeț cu bănci și verdeață, e micuț, nu e foarte mare... are vreo 30m lungime pe 20m lățime.”*

În Prelungirea Ghencea, există 2 grădinițe particulare, dar nicio școală.

În schimb, în zona Callatis există 4 școli și 2 grădinițe, toate de stat. Terenurile de sport ale școlilor nu sunt deschise comunității, sau elevilor în afară programului, deși oamenii le văd ca fiind posibile resurse, măcar pentru copii. Și tot în această zonă există și o filială a Bibliotecii Metropolitane București, la care este greu de ajuns, pentru ca nu este la bulevard, iar drumul nu este semnalizat în niciun fel.

“Biblioteca din Gura Lotrului ar putea fi folosită mai mult dacă s-ar promova mai mult. Altceva, școlile, nu cred, e cam greu să intri.” Este de părere D.M..

În zona Callatis nu mai sunt terenuri libere, totul a fost construit, există în schimb grădini de bloc, băncuțe și un parc cu loc de joacă și două terenuri de sport micuțe. Parcul Istru este un parc iubit de comunitate. În 2000 au apărut noi blocuri ANL în zonă, iar terenul parcului era parte din zona care urma să fie construită. Comunitatea s-a pus în fața buldozerelor, după cum povestește M.D. Și a salvat parcul. Autoritățile nu au adus îmbunătățiri parcului până în 2012, când Grupul de inițiativă Callatis Drumul Taberei a luptat timp de 9 luni pentru reamenajarea acestui parc²⁶. Acum este ca un nucleu al cartierului. Parcul este plin la ore de vârf și pare că nu mai este suficient pentru numărul de copii din cartier. Pe timp

²⁶Pentru imagini și mai multe informații – [Modernizarea Parcului Istru](#)

de vară este un loc bun de întâlnire, de socializare cu vecinii, chiar pentru organizat evenimente în cartier. Grupul Callatis a organizat mai multe Zile ale Cartierului în parc, în care au informat comunitatea în legătură cu activitatea grupului, au consultat-o cu privire la problemele prioritare și au organizat activități pentru copii (desen, improvizație, baloane de săpun mari), de obicei cu premii simbolice.

În Prelungirea Ghencea oamenii numără până în 10 terenuri, despre care nu știu dacă aparțin unui proprietar sau sunt deținute de primării. Unul dintre ele a fost transformat în parcare de locuitori.

“Sunt spații care nu sunt ocupate, sau nu sunt indicii că cineva vrea să construiască ceva pe ele. Unele au fost transformate în parcuri, fără să fie amenajate, pur și simplu oamenii parchează mașina acolo. Au pus mână de la mână au făcut un gard și o poartă și își parchează acolo mașinile. (pentru că în complex locurile sunt prea scumpe) Se poate ca proprietarul terenului să nu se intereseze de teren și oamenii, Dacă au văzut că nu-i dă nimeni afară au rămas acolo, au îngrădit terenul... Sunt până în 10 locuri numărate de mine, ocupate de bălării, dar nu se face nimic pe ele. Mai sunt spații vizavi de Cartierul Latin, în stânga și în dreapta Avangarde-ului, care unele sunt cumpărate de dezvoltatori, unele nu știu, poate aparțin primăriei... Și mai este un spațiu destul de mare între grupul de magazine de lângă Mega Image - e un spațiu viran, nefolosit, nu știu ce vor să facă acolo - aparține dezvoltatorului de la Cartierul Latin.” Relatează S.A..

D.M. identifică un alt teren *“de vreo 1000m, viran, în dreptul lui Lidl - cel de lângă Primăvara. În dreptul acestui magazin, chiar la stradă e terenul ăsta viran, dar cred că e teren privat. Ar putea fi amenajat un loc de joacă, chiar în stil minimalist, din cauciucuri, lemn, e într-o zonă locuită, cred că ar fi folosit. Mai sunt terenuri, dar cred că sunt private.”*

Locuri de întâlnire în cartier, în afară ansamblurilor rezidențiale sunt parcurile supermarket-urilor.

“Lumea se adună la magazine - Mega Image (cel de la Valea Oltului și cel de la Cartierul Latin) se poate întâmpla să te întâlnești cu vecinii acolo. La Lidl ne mai întâlnim, la Cartierul Latin, e o mică piață cu mai multe magazine.” Povestește D.M..

S.A. remarcă același lucru în cartier.

“Cel mai frecventat loc e cel curpins între parcare de la Mega și cele două rânduri de magazine de la piața Cartierului Latin. Acolo e cel mai frecventat, număr deosebit, mai ales pe timp de week-end. Și stația de la capătul lui 122 și 222. Acolo e și o pizzerie și o piațetă - un fel de spațiu mai deschis. Unde își fac oamenii cumpărăturile - Profi, Lidl, Mega - tot așa, mulți oameni.”

“Așa, din cauza faptului că nu poți merge pe jos prea mult, nu ai unde să te întâlnești cu vecinii. Nu ai băncuțe, nu ai locuri de întâlnire. Sunt în interiorul ansamblurilor rezidențiale - la Primăvara e o fântână și în jur sunt bănci. Și cred că mai sunt și la alte ansambluri, dar n-am intrat.” Observă D.M. cu un aer firesc.

Dacă în zona Prelungirea Ghencea nu există trotuar, parcuri publice sau orice fel de spațiu public cu băncuțe, unde oamenii să se poată întâlni, în zona Callatis oamenii se strâng în parcuri, scări de bloc, grădini de bloc, micile părculețe dintre blocuri.

“Unde sunt bănci, deranjează pe locatari noaptea. Noi avem o parcare, înainte au fost niște garaje improvizate de oameni. Acolo trăgeau mașinile și organizau petreceri noaptea - asta era după '89. Înainte intervenea miliția. Eu îi înțeleg pe oamenii ăștia - n-au unde să se ducă. Unde sunt bănci, se adună și stau ciorchine. Elevii de la școală se adună pe scările de la blocuri și stau și discută. Parcul Istru e păzit, deci nu pot să facă chiar așa acolo. În Istru e o zonă de șah și table – vin niște oameni, stau toată ziua și se joacă. Și vin adolescenți și joacă fotbal pe terenul ăla din parc. Dar unde să se ducă? Nu poți să stai în casă toată ziua.” Povestește D.S..

O resursă importantă în Prelungirea Ghencea, identificată din primăvara 2015 este terenul fostelor Sere Militari de 98ha, deținut de ADS. inițiativă Prelungirea Ghencea a început deja o campanie pentru a convinge autoritățile locale să preia în administrare o parte din teren și să amenajeze acolo un parc, așa cum menționăm mai sus.

“Serele din Prelungirea Ghencea nr. 238 - s-ar putea face un parc minunat că e teren destul.” observă D.M..

Alte tipuri de resurse

Două resurse importante în zonă sunt cele două grupuri de inițiativă²⁷ care apără interesele comunităților lor locale în raport cu instituțiile publice și acționează pentru a îmbunătăți calitatea vieții în cartier.

Mai mult, cele două grupuri se sprijină reciproc și pot colabora pentru scopuri comune, care ar fi de interes pentru ambele zone.

Grupul Callatis s-a format în 2010, iar inițiativă Prelungirea Ghencea în 2013. De la formare și până acum, cele două grupuri au obținut un total de peste 10 victorii civice, aducând schimbări pozitive în zonă, mai ales în spațiul public.

Cele două grupuri antrenează în jur de 25 de lideri informali din cartier, și au un total de peste 400 de susținători.

În privința inițiativei Prelungirea Ghencea putem spune că grupul a căpătat credibilitate de-a lungul celor 2 ani de existență, oamenii din cartier știu că vecinii lor au cele mai bune intenții, iar așteptările sunt mari – grupul va rezolva problemele cartierului – de aici și reacțiile dure în momentele în care pe agenda grupului apar noi probleme – “Atâtea inițiative în Prelungirea Ghencea dar păcat că nici una nu este finalizată.”(comentează B.C. pe pagina de Facebook a grupului)

²⁷ Inițiativa Prelungirea Ghencea și Grupul de Inițiativă Callatis- Drumul Taberei.

După ce au consultat comunitatea, cei din grup sunt de părere că „Oameni ar vrea să se implice, cel puțin în amenajarea de la sere - să facă voluntariat să planteze copăcei, să întrețină, poate alții ar dona, eu știu? Nu e imposibil.” Spune D.M..

Alte resurse din comunitate care ar ajuta la amenajarea parcului nu au identificat încă, dar S.A. speră că *“afaceriștii locali ar fi deschiși să ajute - dezvoltatorii, în primul rând. Cel de la LatÎn a mai sprijinit acțiunile noastre, a făcut alveolele de autobuz.... Și patronul de la Restaurantul LatÎn cred că ar putea să se implice. În rest, nu știu ce să zic, poate Lidl, Mega Image.”*

19 septembrie, consultare comunitate după marș, foto credits: Vlad Bâscă

Tot aici putem menționa și tipurile de activități posibile în cartier:

- Activități civice – marșuri, proteste, consultări, cafenele publice, Ziua Cartierului - organizate până acum de grupuri.
- Pe parcursul acestei consultări au avut loc în Prelungirea Ghencea un marș pentru Parcul de la Sere, încheiat cu o consultare publică, în care grupul i-a întrebat pe vecini ce și-ar dori în parc; un protest pentru oprirea lucrărilor la blocul de lângă Lukoil²⁸ - Valea Oltului; 10 întâlniri de grup, organizate la Restaurantul Latin.
- Activități sportive – se poate juca fotbal sau baschet pe terenurile foarte mici din Părculețul Istru, fără costuri; mai există un teren de sport într-unul din ansamblurile rezidențiale din Prelungirea Ghencea, iar pentru alte activități de tipul fitness, masaj, locuitorii pot apela la serviciile contra cost din cadrul ansamblurilor rezidențiale care beneficiază de aceste tipuri de dotări. La acestea se mai adaugă înot, la piscina din cadrul unui dintre ansambluri, accesul este însă permis numai pentru rezidenți.
- Cumpărături la centrele comerciale enumerate mai sus
- Mai rar plimbări pe jos în Callatis, în timp ce în Prelungirea Ghencea este aproape imposibil din cauza lipsei trotuarelor.

²⁸ Mai multe informații la Metodologie

19 septembrie 2015 – Marș pentru terenul de la Sere, foto credits: Vlad Bâscă

Resurse online

La capitolul resurse online există o serie de pagini sau conturi de facebook care poartă numele cartierului: Prelungirea Ghencea, Prelungirea Ghencea 12, Locuitor în Prelungirea Ghencea, Locuitor Prelungirea Ghencea, Asociația Primăvara Prelungirea Ghencea, Cartierul Prelungirea Ghencea.

Pentru zona Callatis avem 2 pagini de facebook ale grupului și blogul lor: Callatis- Drumul Taberei, Grupul de inițiativă Callatis Drumul Taberei.

Cartierul Callatis pare să beneficieze de ceva spații publice, insuficiente, însă pentru numărul de locuitori sau pentru nevoile acestora.

Cartierul Prelungirea Ghencea pare să beneficieze de oportunități de petrecere a timpului liber oferite de mediul privat, dar este foarte sărac în privința spațiilor publice, pornind de la trotuare, băncuțe, parcuri, locuri de joacă publice, până la școală, grădiniță sau secție de poliție.

Lipsa acestor resurse sau insufiența lor pare să ducă la o interacțiune scăzută între locuitori pe de o parte, din lipsa unor locuri amenajate de socializare, pe de altă parte, aduce împreună acei oameni care doresc să schimbe condițiile de viață din cartier.

Terenul de la sere rămâne o resursă importantă pentru ambele zone și devine chiar focusul consultării din cartier.

Ce fac oamenii din zonă cu timpul lor liber, atunci când stau în casă?

La întrebarea cum vă petreceți timpul liber în casă, oamenii rămân pe gânduri, ai zice că sunt încurcați, iar apoi, cu modestie, ca și cum ar reflecta asupra activității lor și nu consideră că fac mare lucru, încep să enumere activități.

“Browsing-ul” pe internet este nelipsit, deși nu toți îl menționează:

“Una din preocupări este că mai fac browsing, să zic așa pe internet, să văd ce se mai întâmplă. Am niște subiecte pe care le urmăresc, descarc niște reviste străine -the economist de exemplu. Mai descarc și cărți pe care le citesc, plus mai citesc literatură” - spune D.S.. “mă uit pe internet la lucruri care mă interesează” – menționează în grabă S.A..

Activitățile cu copiii sau nepoții apar și ele destul de des: *“Avem niște nepoței de care ne ocupăm în timpul liber, mai mult soția, eu mai puțin.”; “mă joc cu fi-mea –jucăm board games - monopoly, cărți... din astea de-ale ei.”*

Filmele, fie că sunt vechi sau noi, online, sau la televizor, ocupă și ele un loc de cinste:

“A, și televizorul, bineînțeles, am facut un abonament mai interesant - iau din arhiva HBO orice film, dar sunt foarte multe și n-am cum să le văd pe toate, mai văd câte un film pe internet.” – își amintește D.S..

„Mă uit la filme vechi începând din ‘30 când au apărut filmele sonore, mă rog ‘20 și ceva, filmele bune – casablanaca. Sunt filme pe care obișnuiesc să le mai văd o dată, în interval de nu știu, un an, doi.Câteodată și soția se uită cu mine, mai ales la cele pe care nu le-a văzut, ea nu prea reia filmele, decât foarte rar.Mă uit online, sau la televizor când prind filme bune. Dar în general pe internet sau pe calculator - am și eu pe hard.” – povestește cu plăcere S.A..

Alte activități menționate în grabă înainte de a încheia cu modestul “cam atât”: “citesc”, “ascult muzică”, “Mai fac prin casă câte ceva, pentru că-mi place, altfel nu le-aș face.”, „grădinărit”.

Ce fac oamenii cu timpul lor liber în cartier?

Poveștile despre timpul liber petrecut în cartier fie vin la pachet cu timpul liber petrecut în casă, ca o trecere firească, o extensie, a aceluiași timp liber, fie vin cu un “nimic” însoțit de un ton revoltat, căci asta înseamnă că nu au oportunități de petrecere a timpului liber în zonă.

Astfel, D.S., din zona Callatis enumeră fără effort:

“Chestii din astea administrative, adică aprovizionare - cum să vă spun... se îmbină utilul cu plăcutul. Sunt aceste market-uri, care arată foarte bine, este și asta un mijloc de a-ți petrece timpul liber. Dacă te mai duci cu nepoții la locul de joacă... La bibliotecă vin să duc și să iau cărți. În comitetul de bloc, uneori mi se mai cere părerea, și atunci mai fac niște investigații”

Pentru zona Prelungirea Ghencea, oamenii vin cu experiențe diferite, în funcție de ansamblul rezidențial în care locuiesc.

S.A. povestește cum arată timpul lui liber în cartier:

“Am un teren de sport în complexul rezidențial în care stau eu, unde mă duc cu fetița mea și ne mai jucăm cu mingea, unde mai alerg și eu, câteodata, mai rar, o dată la o lună facem un grătar cu vecinii acolo, ne întâlnim mai bârfim și cam asta e. Terenul de sport din complex e doar pentru interior. Există și o piscină tot așa, pentru uz intern. Controlul este la poartă, când intri cei de la poartă știu că nu ești de acolo. Treci dacă spui vreau să mă duc la cineva și te lasă. Dar dacă nu știi pe nimeni, te-au prins că nu ești de acolo. A, și am uitat să spun, mai fotografiez.”

D.M., care locuiește tot după Valea Oltului, dar la casă spune că merge la Biblioteca din zona Callatis și la o sală de sport într-unul din ansamblurile rezidențiale. Altfel, merge la cumpărături și mai ia masa la un restaurant din zonă din când în când.

Alte persoane vin cu lucrurile simple pe care ceilalți le reperează ca fiind și pe lista lor, deși la o primă strigare nu le-au venit în minte. *“Merg la bodegă”* spune C.F. cu zâmbetul pe buze, umează un *“da, la terasă, cu prietenii”*, iar A.D. își dă seama că în timpul liber merge la întâlnirile inițiativei Prelungirea Ghencea, participă la *“marșuri și mitinguri”*, toată lumea râde și se înscrie tacit pe lista celor care dau din timpul lor liber cartierului.

Ce fac oamenii cu timpul liber în afară cartierului?

Dacă vorbim de timp liber petrecut în afară cartierului *“deja lucrurile se diversifică”* așa cum remarcă S.A. cu satisfacție:

“mergem la fim la Mall, mergem la piață, la un spectacol ceva, cu rolele prin Herăstrău sau cu trotineta, mă rog, fetița cu ce vine ea, eu cu bicicleta. Așa, mergem la expoziții, la Sala Dalles, ultima a fost la Cercul Militar, acolo la demisol. Am fost prin zonă și știam că tot timpul sunt expoziții ai unor consacrați sau mai puțin cunoscuți și trec mereu pe acolo și mai intru. Cam de două ori pe lună ieșim din cartier - un week-end din două îl petrecem afară din cartier. Noi am vrea în fiecare week-end dar nu se poate, intervin chestii, dar în general unul din două, îl petrecem afară.”

D.S. Începe cu o dorință:

“Ar trebui să mă mișc mai mult, mi-au spus medicii, dar nu prea... În afară.... de exemplu, am făcut un tur în parcul Herăstrău, singur, soția a stat cu nepoțica. În Parcul Herăstrău e mai mult spațiu, în special în cursul săptămânii, duminica e mai aglomerat. Nu mă duc la teatru - nu am fost la teatru de 20 și ceva de ani. Din punctul ăsta de vedere, nu am activități culturale. Mai merg în vizită la rude în special.”

D.M. fără să-și ia timp de gândire începe să enumere cu siguranță:

“Teatru, la film la mall, la Operă comică pentru copii - în Giulești, mergem la restaurant, ne întâlnim cu prietenii. Parcul Dr. Taberei... faci mult cu mașină, e jale la noi. Mai e un parc în cartierul ANL Brâncuși - la fel, nu ai cum să ajungi, Valea Oltului e foarte aglomerată, străduțele

laterale nu sunt amenajate. În week-end o dată pe lună mergem prin parcuri - Cișmigiu, Herăstrău, Izvor, care e mai aproape decât celelalte două. Facem și sport individual, la altceva fiecare și în alte zile. Fiica mea face tenis, s-a plictisit de înot, influența Simonei Halep – râde. Soțul meu la sală, eu la fel. Mai mergem în vizite - familie, prieteni, mai degrabă în afară cartierului.”

”La muzee cam de doua ori pe an. Mai puțin la târguri, festivaluri, mergem la street delivery. La Zilele Bucureștiului nu am fost decât o dată/de două ori dar mi s-a părut prea aglomerat... să bați tot drumul din Prelungirea Ghencea și să ajungi într-o înghesuală unde nu ai nici loc de parcare nici nu te distrezi, nu prea. Recunosc că mall-urile sunt locuri unde mergem des, cinematograful Favorit ar fi fain, îl așteptăm cu interes, că ar fi o șansă să fie altceva decât mall.”

Ce făceau oamenii cu timpul liber în trecut?

Discuția despre petrecerea timpului liber în trecut, aduce o pauză de reamintire, o revizitare a unor imagini, sunete, sau stări de spirit asociate cu povești din cartier, sau nu, după caz.

Rememorarea acestor povești aduce parcuri, cercuri de pictură, lectură, plimbări cu bicicleta, concerte, filme la cinematografele vechi, sau pur și simplu stări de bucurie sau nostalgie.

D.M. povestește că a crescut *“în Lacul Tei, de-aia comunic cu vecinii din Tei, că avem aceleași locuri cunoscute. Mergeam în parc în Tei, făceam înot, mergeam la film, erau niște cercuri – am fost la un cerc de pictură. Mai mergeam în tabere în vacanțe. Și cartierul ăla era la fel de izolat de centru ca și Prelungirea Ghencea.”*

D.S. care locuiește în Callatis din '71 începe mai degrabă cu ce nu a făcut, sau a făcut puțin:

“Dacă ar fi să număr de câte ori am fost la teatru... foarte puține ori. Concerte tot așa, de foarte puține ori, Ateneu o dată, Sala Radio o dată. Eu prefer să vin aici, la bibliotecă. Înainte de '89 n-aveam internet, n-aveam televiziune, deci obligatoriu trebuia să ieșim mai mult din casă... Aveam și copiii mici și ieșeam mai mult. Eram 5 oameni, mergeam până la Șoseaua de centură pe biciclete - era frumos. Principala activitate era lectură, când îmi mai rămânea timp, deși nu era bibliotecă în cartier. La film mergeam la Favorit.”

S.A. povestește cu plăcere despre cartierul în care a crescut:

“În fața fostei Casa Radio, era un complex de terenuri de tenis care se numea TCB - Tennis Club București. Aici a învățat Dinu Pescăriu să joace tenis, aici venea Caramitru, aici veneam și eu. Dădeam la perete.

Tot aici, în locul actualei clădiri a radioului era un parc – fostul Hipodrom din București. În mijloc era parc și de jur împrejur era pistă de alergare și gard viu foarte înalt și era un fel de... ca un coridor așa, era foarte fain, ne jucam de-a v-ați ascunselea. Da, și era un tobogan, cred că avea cât să zic, 8-10 m înălțime, din ciment. Era imens, era mare de tot și dacă te urcai acolo sus, aproape că ți-era frică să-ți dai drumul. Dar era superb.

Mergeam în Cișmigiu, în Herăstrău...Aveam 3 cinematografe în apropiere, era Buzești, Grivița și Feroviar. Erau niște dărăpănături, dar veneau filme bune. La Preoteasa, după ce am crescut, nu prea puteam să intru pentru că era casa studenților, trebuia să intri cu card.

În '92 am devenit student și atunci am început să frecventez și eu legal Preoteasa.

Până în '89 concertele la care mergeam - Holograf, Compact, Iris, mai era Krypton, Roșu și Negru, Cargo, Celelalte cuvinte...Și mergeam la Arenele Romane, la Polivalentă, cam astea erau locurile în care erau concerte cu ei.

Mergeam la spectacole cu Arșinel și Popeasca, la Angela Similea, Corina Chiriac, Mirabela Dauer, și spectacolele la care mergeam cu grămada de la școală. Se vindeau biletele la școală, plăteau foarte puțin, erau artiști slăbuți, promovați de partid și nu convingeau.”

Nevoi

Discuțiile despre timp liber vin și ele pe de o parte cu o diversitate a practicilor, pe de altă parte cu încă un prilej de a evidenția ce nu se poate face în cartier: nu se poate merge la film, teatru, operă, sau orice fel de spectacol sau concert, nu există un parc, nu există locuri în care se poate alerga decât în cazul unui singur ansamblul – “*eu mă duc să alerg în Carol*” spune F.R. - nu se organizează festivaluri sau concerte, nici nu ar fi loc pentru ele, nu există bazin de înot, nici teren de tenis, nici spațiu de socializare.

Întrebat ce și-ar dori în cartier, D.S., din Callatis începe prin a spune că:

“Ăsta nu e un cartier în care să trăiești - viața la bloc e grea - trebuie să ai multă stăpânire de sine și să poți să rezisti. E spațiul prea mic - o cameră de 9mp, una de 13mp, bucătăria de 4-5 mp. Nu ai unde să te miști. Nu avem facilități. Doar linia de transport cu capătul mașinii la Valea Oltului. Să ai un parc, să ai grădină la bloc... Nordul e cel mai de preferat în București, dar și aici în Sud, sunt zone, dincolo de linia de centură cu case.

Despre problema grupurilor adunate la scară blocului spune că “*oamenii ar trebui să aibă mai mulți bani. Oamenii simt nevoia să socializeze și nu-și permit să meargă la o terasă, la un bar ceva...”*

D.M. spune ce și-ar dori în cartier:

“Mi-aș dori la Sere parc, cu terenuri de sport, scenă, un fel de mic centru comunitar, cu scenă, cu sală de întâlniri, nu știu... Cinematograf, nu știu ce să zic, mall-urile și dacă ar fi și Favoritul, nu cred că e neapărat să ai un cinema în cartier, dar un loc de întâlnire da. Și cum vrem să facem noi Asociația inițiativă Prelungirea Ghencea, nu ne-ar strica să ne întâlnim într-un loc public. Să avem o piață - eu sunt gospodină. La Piața Moghiroș - ajungi greu, nu ai parcare. Mai e o piață lângă noi la Valea Argeșului, dar e mică. Mi-ar plăcea piață de week-end, ar putea să vină și producătorii din jurul capitalei, am vazut că sunt niște solare mai încolo... Piste de biciclete - e periculos să mergi în Prelungirea Ghencea, numai A.D. are curaj...(râde) Chiar am încercat și m-am speriat, venea un TIR și eu alunecasem de pe trotuar și TIR-ul venea - acum ce fac?”

Despre activități în cartier tot D.M. își imaginează:

„Mi-ar plăcea Garage sale, cărți, jucării, haine, să facem schimburi. Chiar mă gândeam să organizăm.Toti avem lucruri din astea pe care le mai donăm....”

S.A. povestește și el ce a văzut și ar vrea în cartier:

“Am văzut în Germania - un cort în parc - o prelată mare - și acolo organizau oamenii petreceri - dansau, veneau cu boxe cu tot felul de acasă și le puneau acolo. Aduceau bere, vin, stăteau la masă. Organiza o Asociație de cartier ședinte, veneau cu scaunul de acasă, se așezau pe scăunele, vorbeau, votau... Și chestii din astea în care oamenii sunt aduși unul lângă altul și sunt puși să gândească în scopul binelui comun.

Iar pentru copii cel mai important e să fie în siguranță în locul de joacă – complexul A. Îndeplinește asta. Nu sunt mașini, e controlat accesul la locul de joacă, nu sunt câini... Asta caut într-un cartier- când eram mic trecea o mașină la o oră și te jucai liniștit. Asta e primul lucru, siguranța copiilor. În al doilea rând, spații cât mai largi ca să facă mișcare, ca să-i îndepărtezi de tablete, TV.

Spațiu de cultură ar fi un plus - să se adune copiii, să-și arate talentele, să vină clovni, teatre de copii - cum a fost în Parcul Tineretului - Teatrul Excelsior și-a deschis o scenă pe care dădeau spectacole - vineri, sâmbătă și duminică.

Bine, e foarte greu într-un cartier mărginaș cum e al nostru, să aduci un teatru care să stea non-stop să dea reprezentații - dar măcar de 5-6 ori pe vară... Unul din spațiile menționate mai sus ar fi putut fi folosit pentru asta.”

La **consultare** grupul a adus la un loc toate aceste nevoi într-un “**Wall of dreams**” prin răspunsul la întrebarea - ce ne dorim în cartier?

Sport:

Masă de ping-pong, terenuri de baschet, volei, fotbal, tenis, loc amenajat pentru skateboard, alei asfaltate pe care să se poată da copiii cu rolele, pistă de biciclete până la Bragadiru, piscină, săli de fitness.

Recreere:

Parc la Sere, locuri de joacă, un palat al copiilor, un labirint pentru copii în parcul de la Sere, derdeluş, patinoar, observator astronomic, spaţiu pentru căţeii, tiroliene, lac cu bărcuţe.

Cultură:

Sală de spectacole multifuncțională, teatru, concerte, cursuri de dans variate, activități cu copiii, amfiteatru, film în aer liber, Centrul Cultural Favorit.

Si nu în ultimul rând grupula insistă pe nevoia unor instituții de învățământ publice în Prelungirea Ghencea- școală, grădiniță.

Mai departe, pe baza acestui brainstorming și pe baza consultării făcută cu comunitatea în septembrie²⁹, grupul a priorizat și a restrâns aceste nevoi, gândind un set de cerințe specifice și realiste pentru amenajarea parcului de la Sere așa cum arată chiar minuta făcută de unul dintre membrii grupului:

“Dintre toate propunerile exprimate de toți participanții (lucru în 3 grupe), s-au rafinat în final următoarele idei/dorințe de amenajări în parcul “nostru” (pe terenul fostelor Sere).

Amenajările ar trebui să fie așezate pe “zone tematice” – zona verde, loc de joacă pentru copii mici, zona pentru copii mari, zona adulți +seniori, zona pentru câini:

- a. artere principale largi și altele mai mici, pe care să se poata face jogging;*
- b. piste de biciclete pe marginea parcului și access spre interior pentru cei mici, sau pentru adulți pe lângă bicicletă;*
- c. zonă joacă pentru copii, pe grupe de vârstă – carusel, tobogane, roată, leagăne etc.;*
- d. terenuri de sport (basket, volei, handball, fotbal, tenis, ping-pong);*
- e. aparate de fitness în aer liber;*
- f. amfiteatru în aer liber;*
- g. spațiu destinat câinilor;*
- h. patinoar (teren de skateboard vara), derdeluș;*
- i. Atelier sau sală multifuncțională cu anexe, cu capacitate pentru 100 de persoane (pentru mici spectacole, activități recreative și lucrative, mici expoziții);*
- j. foișor;*
- k. fântâni arteziene, țâșnitori;*
- l. observator astronomic.*
- m. zonă de șah și table*
- n. nu în ultimul rând: grupuri sanitare racordate la canalizare “*

²⁹Pe 19 septembrie, inițiativa Prelungirea Ghencea a organizat un marș pentru amenajarea unui parc pe Terenul fostelor Sere și o consultare cu vecinii pentru a descoperi ce și-ar dori în parc.

Grupul și-a imaginat un loc de întâlnire pentru inițiativă Prelungirea Ghencea în interiorul sălii multifuncționale, întâlniri la care să poată participa oricine dorește, facilitând astfel, relația cât mai deschisă cu comunitatea.

De asemenea, unul din membri grupului și-ar dori niște alei principale suficient de largi pe care *“să între căsuțe - iarna, vara, poate meșteșugari, poate la atelierele de creație pe care le face grupul nostru în atelierul multifuncțional fac femeile cu copii mici botoșei, șosetele, apoi vin și le vând într-o căsuță în târgul de vară sau de iarnă...”*

Pentru sala Multifuncțională A.D. Își dorește *“ să poată găzdui evenimente culturale. Să vină oricine să dea un spectacol, un grup mic de muzicieni - colaboratori.”*

Nevoile celor din cartier sunt multe și diverse pentru că așa cum arătam la început, avem o listă întreagă de lucruri care lipsesc.

Prioritate pentru grup sunt infrastructura și de amenajările, fără care nu pot fi posibile activitățile pe care oamenii și le doresc în cartier.

În același timp, se pune problema costurilor și agreează cu toții că bugetul local nu le-ar putea acoperi în întregime, de aceea, iau în calculul atât posibilitatea de a mobiliza resurse din mediul privat cât și de la locuitorii cartierului.

Un aspect pe care grupul nu este însă dispus să-l negocieze este amenajarea unui parc și necesitatea unui loc de întâlnire atât pentru grup, dar și pentru cei din cartier. Un loc care să aducă *“oamenii împreună”* așa cum spunea S.A..

Concluzii

Cele două zone par mai degrabă un pachet 2 în 1. Resursele existente în Prelungirea Ghencea lipsesc în Callatis și invers. Poate dacă aceste resurse ar fi distribuite spațial într-un mod echilibrat am ajunge la o situație un pic mai dezirabilă apropo de posibilități, oportunități de petrecere a timpului liber.

Ceea ce ar schimba mult situația actuală ar fi așa cum identifică și comunitatea locală, amenajarea unui parc de minim 10ha cu o sală multifuncțională pe fostul teren al Serelor Militari. Un parc care permite prin amenajările sale activități sportive, de recreere, de producție, culturale, civice, dar mai ales, le oferă celor din comunitate ocazia să interacționeze, să se cunoască și să construiască împreună un cartier așa cum și-l doresc.

O zonă de explorat este aceea a întreținerii unui astfel de parc și a unei astfel de săli. Ce resurse pot veni din bugetul local, ce alte finanțări mai pot fi folosite și în ce măsură ar putea aceste spații să se autosustină financiar?

O altă zonă de explorat ar fi aceea a oportunităților existente pe piață în acest moment, apropo de tipuri de activități de recreere, de învățare, de cultură, care ar putea fi aduse în cartier.

Tot de explorat rămâne și potențialul de producție al cartierului – ce oameni resursă mai există în cartier care ar putea fi mobilizați pentru crearea tocmai a acelor activități dezirabile pentru timpul liber. (de exemplu: oameni pasionați de fotografie care pot ține ateliere pentru începători etc.)

De remarcat este faptul că în ciuda condițiilor neprielnice de apropiere, interacțiune între locuitori (lipsa trotuarelor, a băncuțelor, a parcurilor), fără a avea un spațiu material care aduce prin esența sa oamenii împreună, cele două grupuri de inițiativă au reușit să aducă sute de oameni împreună la peste 10 evenimente, marșuri, proteste, cafenele publice organizate de ei în cartier.

Fără îndoială existența celor două grupuri civice vor contribui la implicarea și mobilizarea comunității locale, nu au nevoie decât de un partener în rândul instituțiilor publice responsabile de zona geografică sau de cea de interese, după caz.

Cartier Timpuri Noi (Ioana Petrache)

Sumar de idei și nevoi:

- valorificarea Dâmboviței și a Parcului Văcărești;
- valorificarea fostelor spații industriale (inclusiv securizarea lor);
- stimularea dezvoltării zonei ca centru pentru industriile creative;
- construirea unei infrastructuri pentru sport în aer liber, de la piste de biciclete la piste de skate
- înființarea de cluburi pentru seniori
- încurajarea activităților și a inițiativelor cu caracter comunitar;
- dezvoltarea mai multor evenimente și activități culturale, plecând de la modele deja existente care se dovedesc a avea succes în centru sau în alte cartiere;
- mediatizarea mai puternică a evenimentelor și activităților existente;
- atragerea organizațiilor nonguvernamentale, a instituțiilor publice și a actorilor privați cu miză în cartier, în dezvoltarea de evenimente și activități culturale dedicate rezidenților.

Precizări metodologice

Explorarea resurselor, a practicilor și a nevoilor de timp liber și activități culturale în Timpuri Noi a constat într-o combinație de metode prin care am colectat idei despre și de la locuitorii cartierului Timpuri Noi - interviuri, consultări și documentare.

Am realizat trei interviuri, dintre care unul cu un locuitor al cartierului și două cu reprezentanți ai unor inițiative de producție culturală care activează în zonă, pe care i-am considerat actori resursă în cartier. În ambele tipuri de interviuri am urmărit identificarea de resurse, nevoi și practici de petrecere a timpului liber în cartier. În cadrul interviurilor cu reprezentanți ai actorilor resursă, am urmărit de asemenea relația dintre aceștia și cartier, măsura în care folosesc resursele cartierului, măsura în care se adresează locuitorilor din cartier în acest moment și în perspectivă.

Am plănuit realizarea a două consultări, pentru care am beneficiat ca spațiu de desfășurare de Biblioteca Municipală București, Filiala Emil Gârleanu.

La prima consultare au participat șase participanți, tineri cu studii superioare, parte în calitatea lor de locuitori în cartier, parte în calitatea de persoană resursă pentru cartier. Pentru a organiza consultarea am folosit mai degrabă contacte personale. Temele pe care le-am urmărit au fost definirea granițelor cartierului, identificarea de resurse și nevoi prin realizarea unei hărți mentale comune, identificarea de practici de timp liber acasă, în cartier și în afară cartierului, și, plecând de la acestea, identificarea de posibile direcții de dezvoltare de activități culturale care să acopere nevoile nesatisfăcute de oferta actuală din cartier. Ulterior, participanții au construit o viziune comună asupra cartierului.

Cea de a doua consultare a fost planificată pentru a acoperi o plajă mai eterogenă de oameni din cartier. Pentru această consultare am folosit contacte ale persoanelor care participaseră la proiectul *Spații Urbane în Acțiune*, la care mă voi referi mai pe larg, mai jos. La consultare s-au prezentat doar doi participanți, din cei 10 așteptați. Am refăcut designul consultării și am păstrat ca teme de discuții: definirea granițelor cartierului, identificarea de spații resursă pentru activitățile culturale din cartier (atât materiale, cât și umane), identificarea de nevoi de activități culturale și găsirea de posibile corespondențe între resurse și nevoi. Din punct de vedere al conținutului, consultarea a fost un succes, în ciuda prezenței scăzute.

Pentru a compensa lipsa participanților la această întâlnire, am organizat o a treia consultare, într-un parc de joacă de pe Strada Dumitru Papazoglu. Logica a fost de a muta discuțiile într-un spațiu familiar oamenilor din cartier și tranzitat în mod natural de aceștia. Am folosit o hartă fizică a cartierului pentru a atrage atenția locuitorilor și am purtat discuții de 5 - 15 minute cu fiecare dintre trecători despre timpul liber în cartier. Întrebările de bază au fost: ce facem în timpul liber? ce avem? ce ne dorim? 20 de persoane au participat cu idei, dintre care majoritatea au fost adolescenți și copii din cartier.

În total, în cadrul consultărilor și al interviurilor, am cules informații, idei și povești de la 30 de persoane, dintre care 8 copii, 8 adolescenți, 7 tineri, 4 părinți și 4 persoane în vârstă. Cartierele nefiind unități administrativ delimitate, am ales participanții la interviuri și consultări, bazându-mă exclusiv pe autoidentificarea lor ca locuind în cartierul sau zona Timpuri Noi.

O particularitate a explorării din cartierul Timpuri Noi este că ea s-a construit având la bază experiența și rezultatele proiectului *Spații Urbane în Acțiune*, derulat de Asociația Komunitas în parteneriat cu studioBASAR. Acest proiect și-a propus să anime spațiile publice din trei cartiere bucureștene, printre care și Timpuri Noi, prin intervenții urbane participative. Parte din proiect a constat într-o cercetare socio-antropologică, la care am luat parte, și care a investigat modul de utilizare a spațiilor publice de locuitorii cartierelor vizate. Printre temele urmărite s-au numărat resursele cartierului, modul de petrecere a timpului liber și nevoile asociate cu timpul liber ale locuitorilor din cartier. Cercetarea s-a materializat în raportul *Cartier de București*³⁰, a cărui consultare o recomand, în completarea informațiilor din raportul de mai jos.

Am construit demersul de față utilizând rezultatele cercetării menționate, contacte ale persoanelor intervievate în cadrul aceleiași cercetări, precum și interviuri și date de teren proprii realizate pe parcursul acesteia.

Astfel, partea de documentare din demersul de față s-a bazat în mare măsură pe aceste resurse. Am completat aceste informații cu documentare online despre istoria zonei, oferta de activități de timp liber din cartier, dar și despre resurse umane (Asociații, grupuri, comunități online) care ar putea fi valorificate pentru dezvoltare de viitoare activități culturale în Timpuri Noi.

³⁰ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015

Dintre limitele identificate pe parcursul acestei explorări, probabil cea mai prezentă a fost dificultatea de a identifica un spațiu pentru întâlnire. Școlile și liceele din cartier au fost prima opțiune pe care am luat-o în calcul, dar acestea nu au fost disponibile pentru a ne găzdui, invocând fie lipsa spațiului, fie inconvenient de natură birocratică. Filiala Bibliotecii Municipale București a reacționat prompt la cererea noastră. Din păcate, spațiul bibliotecii nu este însă foarte familiar oamenilor din cartier, cel puțin oamenilor care au fost incluși în această cercetare. Lipsa unui spațiu public cunoscut și prietenos în care să se poată desfășura întâlnirile a contribuit, într-o anumită măsură, la participarea scăzută a oamenilor la cea de a doua consultare. Dificultatea de a identifica un spațiu public pentru aceste întâlniri mi se pare de asemenea un aspect relevant pentru cercetarea de față.

O altă dificultate întâmpinată a fost incendiul din Clubul Colectiv care a avut loc exact în perioada programată pentru consultări și a inoportunitat discuțiile pe tema activităților de timp liber, mai ales că fosta Fabrică Pionierul, unde a avut loc incidentul, este considerată ca făcând parte sau fiind la granița cartierului.

Avantajul principal al explorării din cartierul Timpuri Noi a fost baza pe care a oferit-o proiectul *Spații Urbane în Acțiune*. Astfel, rezultatele acestei explorări, nereprezentative în sine, sunt mai solide fiind aduse laolaltă cu rezultatele cercetării anterioare. Prin demersul de față am căutat pe de o parte să valorizez, pe de altă să completez rezultatele din proiectul menționat. Astfel, pe lângă o completare a explorării resurselor, nevoilor și a practicilor de timp liber din cartier, am privit mai atent practicile de producție de activități culturale și de timp liber. De asemenea, am căutat în ambele consultări să încurajez participanții în a găsi corespondențe între nevoile de petrecere a timpului liber și resursele disponibile la nivel de cartier. Consider că implicarea în discuții a unor persoane resursă pentru cartier și aducerea lor la aceeași masă cu locuitori ai cartierului a fost de bun augur. Pe de altă parte, acest dialog a fost doar un început care ar merita continuat pe viitor, prin implicarea mai multor voci, atât de partea locuitorilor, cât și de partea actorilor resursă pentru Timpuri Noi.

Cine e cartierul Timpuri Noi?

(repere în spațiu)

Cum cartierele Bucureștiului nu sunt zone delimitate administrativ, percepția asupra întinderii sau chiar a existenței lor, în unele cazuri, este difuză. Cu toate acestea, discuțiile cu privire la granițele cartierului mi s-au părut relevante atât în interviuri, cât și în consultări, pentru a avea o convenție cu privire la zona la care ne referim. Rezultatul acestor discuții mi se pare la rândul său interesant, pentru că scoate la iveală o serie de repere considerate semnificative de rezidenți și alți actori locali.

Nici cartierul Timpuri Noi, ca niciun alt cartier probabil, nu este perceput ca o zonă clar delimitată. O percepție mai coerentă au avut oamenii implicați în interviuri și consultări cu privire la zonele de influență/ cartierele învecinate de care este împrejmuit Timpuri Noi: Tineretului la est, Unirii în nord, Vitan-Dudești în nord-vest, Berceni în sud.

Cum spuneam în precizările metodologice, o primă dificultate reieșită din această percepție difuză, a fost aceea de a alege participanți la cercetare, în funcție de zona în care locuiesc. Pentru a evita această situație, am invitat la discuții doar oameni care s-au autoidentificat ca făcând parte din Timpuri Noi. Astfel, au participat la consultare locuitori din zona Calea Văcărești, Nerva Traian, Alexandra Vlahuță,

precum și persoane resursă care activează în cartier pe Splaiul Unirii. Pentru consultarea realizată în aer liber, am ales un părculeț de joacă dintr-o zonă despre care știam din cercetarea de teren realizată în proiectul *Spații Urbane în Acțiune* că face parte din zona în care oamenii se consideră în cartierul Timpuri Noi.

Pentru a delimita întinderea cartierului, atât în interviuri, cât și în consultări, locuitorii au făcut apel la mai multe tipuri de **repere și cunoștințe**, pe care le voi enumera mai jos:

- **stația de Metrou Timpuri Noi și fosta Fabrică Timpuri Noi** ca puncte centrale în jurul cărora gravitează cartierul

- **granițele între sectoare**, deși și acestea sunt sub semnul întrebării (*Biblioteca Națională e în sectorul 4? Camera de Comerț e în sectorul 4?*). Dintre acestea, Dâmbovița e singura graniță clar cunoscută.

Știu doar că, la poduleț acolo.. nu unde dădeam eu la pește cu tata, pe partea cealaltă - e sectorul 4, deja. Și unde dădeam eu la pește e sectorul 3 (C.C., bărbat, 19 ani, interviu Spații Urbane în Acțiune)

- **artere și străzi care străbat cartierul: Calea Văcărești, Splaiul Unirii, Nerva Traian, Mircea Vodă, Mihai Bravu, Octavian Goga, Foișorului**

- **clădiri reper în cartier: Școala 81, Mall Vitan, Facultățile, Piața Timpuri Noi, Școală 95, Biblioteca Națională, Camera de Comerț;**

- site-urile de anunțuri imobiliare participă și ele la construirea imaginii despre granițele cartierului:

Între Văcărești și Tineretului, eu îi zic Tineretului. După Dâmbovița e Timpuri Noi.. Și chiar așa e și pe net la anunțurile imobiliare. Și eu am o garsonieră pe care o închiriez și scriu că e în cartierul Tineretului, lângă metroul Timpuri Noi. (A.K., bărbat, 27 ani)

- unul dintre participanții la consultare, povestește cum organizarea unui eveniment de stradă dedicat cartierului Timpuri Noi i-a redefinit impresia despre întinderea cartierului.

A organizat Komunitas un eveniment aici (în Piața Dăbuleni), am aflat că și asta e Timpuri Noi, nu știam că și asta e Timpuri Noi. Mi-o defineam ca metrou plus piața Timpuri Noi și mă gândeam că e cumva chestia asta care e gard în gard cu Tineretului (zona dintre Calea Văcărești și Splaiul Dâmboviței). (I.C., bărbat, fragment consultare)

- deși nu o asociere des întâlnită, una dintre referințele cu privire la granițele cartierului a fost făcută cu referire la relief:

Pe undeva trece cornișa Dâmboviței. Zona asta e mai înaltă, zona asta e mai joasă. Există o vale a Dâmboviței, deși nu vă dați seama. Dacă locuiești în sudul Bucureștiului și lucrezi în nordul Bucureștiului și mergi pe bicicletă, să zicem, devii foarte conștient de chestia asta, pentru că tot timpul tre să cobori un deal și practic să urci un deal. Oriunde de-a lungul Dâmboviței, tre să faci chestia asta. (I.C., bărbat, fragment consultare)

- identitatea asociată cu cartierul participă și e la construirea granițelor. Astfel, unul dintre participanții la interviu, deși recomandat de o vecină ca locuitor în Timpuri Noi, s-a autodefini în cadrul interviului ca aparținând de cartierul Tineretului. Parte din motivația pe care o susține discursiv ține de asocierile negative care se fac cu Timpuri Noi, la polul opus fiind asocierile pozitive care se fac cu cartierul Tineretului.

Timpuri Noi e în partea cealaltă, e în sectorul 3... sau cel puțin așa vrem noi să fie, să fim și noi burghezi ca ăia de lângă parc.(...) Când zic sunt din Tineretului, toți lasă ridurile de pe frunte.. ești în centru, practic. E un prestigiu. Timpuri Noi se gândesc la ăia, țigani, vagabondeală, Tineretului e altceva. E și mai scump aicea. (A.K., bărbat, 27 ani, interviu)

Voi reda mai jos zonele definite ca Timpuri Noi în cadrul consultărilor, cu precizarea că stabilirea acestor granițe este relativă și ar fi putut ieși diferit dacă am fi consultat alți oameni.

Din prima consultare au rezultat următoarele granițele ale cartierului: Strada Verzișori, Strada Alexandru Vlahuță, Strada Papazoglu Dumitru zona de case, Strada Foișorului, Bulevardul Abatorului, blocurile de pe Calea Văcărești, zona de cămine și funcțiuni ale căminelor universităților din jurul Metroului Timpuri Noi. Cartierul nu a fost conceput ca un areal clar delimitat, ci mai degrabă ca o zonă cu granițe difuze care gravitează în jurul fostei Fabrici Timpuri Noi și a stației de metrou Timpuri Noi. Participanții au ales aceste două repere ca centru și au definit ulterior o rază de cerc, folosind alte informații, precum: plasarea locuinței/ a businessului lor în cartier; autoidentificări ale oamenilor din zonă cu cartierul, vizavi de autoidentificări cu cartierele Vitan, Tineretului; valea Dâmboviței; diferitele tipuri de locuire (casă, bloc).

Una dintre zonele de graniță explorate în cadrul acestei consultări este zona de blocuri de pe Calea Văcărești. În această zonă, așa cum reiese și din fragmentele de interviu de mai sus, unii oameni se consideră în cartierul Timpuri Noi, alții se consideră în cartierul Tineretului. Una dintre participantele la consultare, deși s-a autoidentificat cu cartierul Timpuri Noi, consideră că Tineretului Timpuri Noi este o zonă compactă. Ideea că de fapt cartierul Timpuri Noi nu ar exista, ci ar trebui privit în comun cu Tineretului am mai întâlnit-o și în discuții cu oameni din zona Parcul Tineretului. Pe de altă parte, în cadrul cercetării din Spații Urbane în Acțiune, nu am întâlnit-o la oamenii din zona Splaiul Dâmboviței - Foișorului.

Eu niciodată n-am știut ce să răspund la treaba asta (unde locuiește), dar realitatea mea e pentru Timpuri Noi, nu știu de ce, pentru că am metroul la doi pași. Ți-l dau reperul pentru mine, metroul. Da e și Tineretului, clar. Dar cred că Timpuri Noi Tineretului e o unitate. (A. Ș., femeie, 30 ani, fragment consultare).

În cea de a doua consultare, am plecat de la zonele anterior delimitate în prima consultare. Participanții s-au raportat la zona extinsă identificată ca și cartierul Timpuri Noi de primul grup, au păstrat ca limite: Strada Papazoglu Dumitru zona de case, Strada Foișorului, Bulevardul Abatorului, blocurile de pe Calea Văcărești, zona de cămine și funcțiuni ale căminelor universităților din jurul Metroului Timpuri Noi și strada Verzișori. Înspre nord, au extins limitele desenate de primul grup, pentru a include zona Camerei de Comerț până la Pasajul Mărășești, precum și blocurile de o parte și de alta ale

Nervei Traian. Reperele pe care le-au luat în considerare au fost granițele dintre sectoare, Dâmbovița, poziționarea locului în care se desfășura consultarea, precum și poziționarea propriilor locuințe pe hartă.

Extindem puțin Timpuri Noi să ne cuprindă. (fragment consultare Timpuri Noi)

Granițele astfel construite se suprapun în mare măsură cu cele concluzionate în cadrul cercetării Spații Urbane în Acțiune, care descriu cartierul Timpuri Noi ca întinzându-se relativ între bulevardul Mărășești, splaiul Dâmboviței, Calea Văcărești și Calea Vitan.

Repere în timp

Probabil că parte din dificultatea de a delimita cartierul vine și din eterogenitatea spațiului construit în zona Timpuri Noi, care păstrează în mod fragmentat și ermetic memoria istoriei locului. Voi încerca mai jos să creez o schiță a trecutului cartierului, aducând împreună informații din documentare, cât și informații din interviuri, cu precizarea că narațiunea care va urma este incompletă și, foarte probabil, simplificată prin repere subiective.

Cele mai îndepărtate referințe istorice la care am avut acces cu privire la această zonă fac referire la prezentul secolului XIX, în care două dinamici diferite definesc viitorul cartier: pe de o parte breslele de tăbăcari aglomerate în actuala zona Mărășești, pe de altă parte cartierul evreiesc din zona Dudești-Văcărești.

Tăbăcarii ar fi populat zona de pe malul Dâmboviței pe vremea când acest areal făcea încă parte din periferia Bucureștiului, profitând de apropierea râului pentru deversarea deșeurilor rezultate din

activitățile de "tăbăcărie, sacrificare a animalelor, curelărie, producție de săpun sau lumânări"³¹. Documentarea de teren din proiectul Spații Urbane în Acțiune susține aceste informații, oamenii povestind cum pe terenul fostului Abator se găsea în trecut o pajiște pe care văcarii își pășteau vitele.

Dinspre Dudești înspre Văcărești, s-ar fi întins, pe de altă parte, Cartierul Evreiesc³², referință care, iarăși, se confirmă cu informațiile colectate din interviurile din Spații Urbane în Acțiune - atât în zona de case din Sectorul 3, cât și în zona de blocuri de pe Calea Văcărești, locuitorii rememorează o prezență puternică a comunității evreiești în zonă.

Erau evrei mai mulți, doamnă, erau evrei mulți, aveau magazine de-astea, cum se spune, evreii se ocupau numai cu magazine de-astea: de haine, de stofe, de marochinărie. Făceau cojoace, făceau opincute, șorțuri de sudori, mănuși de sudori, ei făceau.. Foarte frumos și foarte ajutorați. Foarte sărea în ajutor. De câte ori mă duceam, îmi dădea mănuși.. mănuși de cauciuc. (...) Mănuși de-alea de care făceam zgârciuri de praștie și trăgeam.. (M., bărbat, 65 ani, interviu Spații Urbane în Acțiune)

Sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX aduc industrializarea acestei zone periferice a Bucureștiului, într-un context de legislație favorabilă dezvoltării industriale Naționale. Astfel apar în zonă ateliere de opincărie cu 70-80 de lucrători, Fabrica de turnătorie LeMaitre, producătoarea de medicamente Biofarm, Abatorul Comunal. În același context, apare probabil prima parcelare de locuire sistematizată din zonă, Parcelarea Verzișori-Tăbăcari, construită de Societatea Comunală pentru Locuințe Eftine în colaborare cu una dintre fabricile din zonă³³.

Perioada comunistă vine cu schimbări mari în cartier. Industria intră în proprietatea statului și se reconfigurează. Printre altele, Fabrica LeMaitre devine Fabrica Timpuri Noi, care va da ulterior numele cartierului. Dintre ansamblurile industriale care au funcționat în perioada comunistă în cartier cele mai cunoscute sunt: Fabrica Pionierul, Fabrica Dâmbovița, Fabrica Crinul, Biofarm, Uzinele Timpuri Noi, Industria Bumbacului și Abatorul.

Probabil tocmai puternica industrializare a zonei face ca aceasta să fie unele dintre primele din București care sunt deservite de metrou. Conform site-ului Metrorex³⁴, în 1979 este dat în folosință primul tronson al magistralei I, cu 6 stații, pe distanța Semănătoarea - Timpuri Noi.

Deci a fost o mare realizare. Țin minte că venea lumea, nu să meargă cu metroul, doar să viziteze peroanele. (M.P., bărbat, 55 de ani - interviu Spații Urbane în Acțiune)

Aceeași perioadă aduce cu sine Naționalizarea caselor evreiești, care va implica dislocarea unei mari părți a comunității de evrei din zonă, precum și venirea în cartier a unei comunități de romi.

³¹ Liviu Chelcea, citat de Răzvan Voinea, Dana Doghin, în articolul *Parcelarea Verzișori-Tăbăcari construită pentru muncitorii industriilor de pielărie și tăbăcărie*, accesibil la <http://atelier.liternet.ro/articol/13050/Razvan-Voinea-Dana-Dolghin/Parcelarea-Verzisor-Tabacari-construita-pentru-muncitorii-industriilor-de-pielarie-si-tabacarie.html>

³² <http://www.bucurestivechisinoi.ro/2010/12/fostul-cartier-evreiesc-din-bucuresti/>

³³ Răzvan Voinea, Dana Doghin, în articolul *Parcelarea Verzișori-Tăbăcari construită pentru muncitorii industriilor de pielărie și tăbăcărie*, accesibil la <http://atelier.liternet.ro/articol/13050/Razvan-Voinea-Dana-Dolghin/Parcelarea-Verzisor-Tabacari-construita-pentru-muncitorii-industriilor-de-pielarie-si-tabacarie.html>

³⁴ http://www.metrorex.ro/istoric_metrorex_p780-1

Mama mea a muncit, a fost muncitoare. Muncea la fabrica de ace și-a muncit și și-a cumpărat casă. A cumpărat-o de la stat.(...) A plătit-o în rate. A plătit, a muncit, a ieșit la pensie, a plătit toată rata, s-a achitat la stat, a luat actele, e trecută pe act. (M., bărbat, 65 ani, povestește cum mama sa a cumpărat o casă care aparținea înainte unei familii de evrei - interviu Spații Urbane în Acțiune)

Sistematizarea zonei a început la sfârșitul anilor 70 și a continuat până la căderea regimului comunist. Fabricile au funcționat și ele până la începutul anilor 90. Astfel, dinamica zonei Timpuri Noi a fost marcată timp de 20 de ani de șantierele de construcții, teama demolării și forfota fabricilor.

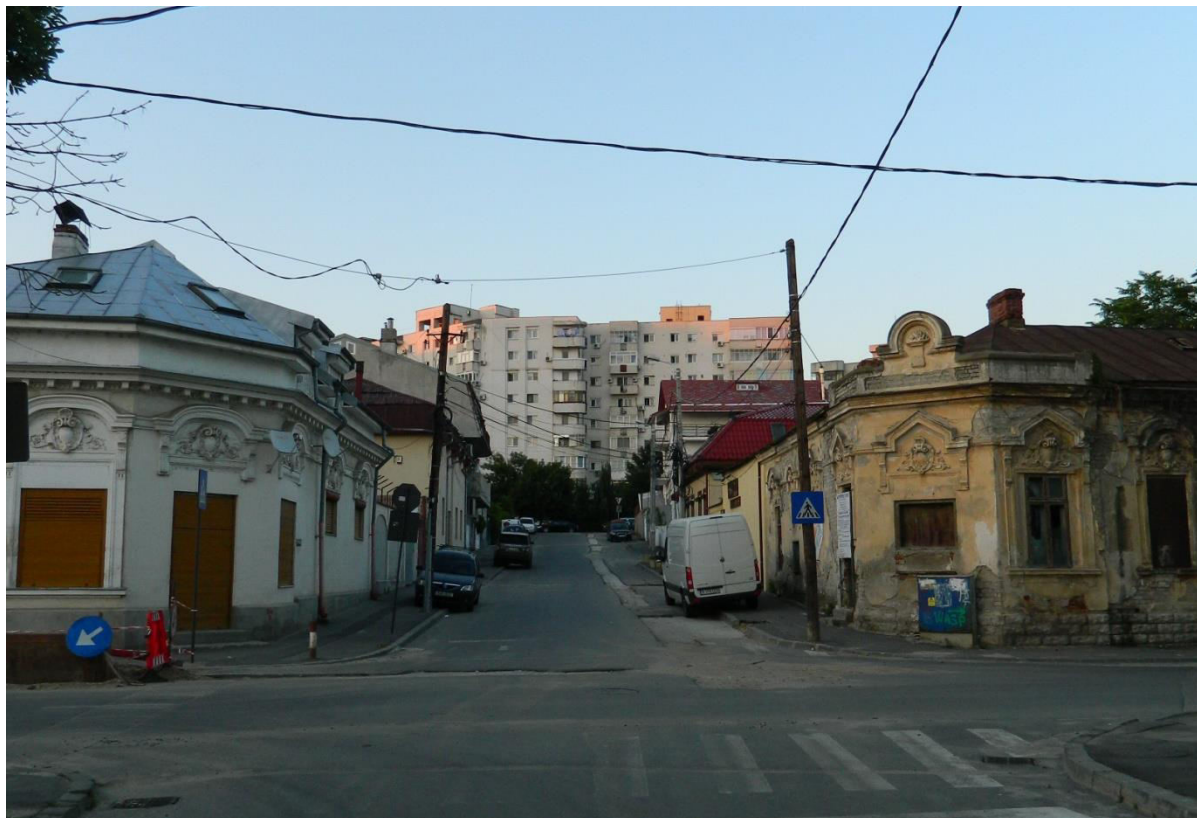
- *În 75 s-a dărâmat. Venea din partea aia, dinspre Șurea. Și-a dărâmat toată calea Dudești. Ce-a rămas în picioare, Poșta Vitan. Restu, a radiat tot. Da.. Am rămas noi. Acuma era vorba să ne dărâme și pe noi. În martie. A murit în decembrie răposatu și în martie trebuia să ne dărâme și pe noi. Am avut noroc.. ne băga la bloc. (M., bărbat, 65 ani - locuiește pe strada Logofăt Tăutu - interviu Spații Urbane în Acțiune).*
- *M-am mutat aici în 85. Atunci era cu dărâmatul caselor, ce-o fi fost aicea că nu știu.. Oricum, era praf peste tot, blocuri ridicate, între ele nimic. Da, vreau să-ți spun, chiar am stat odată, m-am gândit într-o zi, eu nici nu știu când s-au curățat și când s-au terminat de făcut, pentru că fiind de dimineața până seara la servicii, habar n-aveam. Veneam seara, mă culcam, a doua zi plecam . (...) Toată lumea venea, pleca, dimineața.. Deci când mă sculam la 6, erau o mulțime de ferestre luminate. Acuma când te școli că vrei să pleci undeva, sunt 2-3. (T.M., femeie, 55 ani, locuiește la bloc pe Calea Văcărești - interviu Spații Urbane în Acțiune)*
- *Mai devreme era nebunie, pentru că cei de la fabrică intrau la 6. Forfoteala începea undeva la 5 dimineață, 5 și un pic. Eu, în timpurile alea, când m-am mutat aici, eu lucram în institut, lucram târziu, la 7 jumate, față de ceilalți. Și atunci era oră de vârf. (G., femeie, 55 ani)*

Perioada postcomunistă a adus noi schimbări în cartier: abandonarea unor lucrări de infrastructură începute în perioada comunistă sau convertirea lor (Cercul Foamei devine sediul viitoarelor universități particulare de lângă stația de metrou), închiderea majorității fabricilor și transformarea lor în spații de închiriat, procese pentru restabilirea drepturilor de proprietate asupra locuințelor individuale, multe schimburi de proprietate în zona de case și apariția de clădiri de birouri sau blocuri, precum și schimbarea configurației de locatari ai blocurilor comuniste, unde mulți dintre cumpărătorii inițiali decid să vândă sau să închirieze și să se mute în mediul rural.

- *Da, a plecat, și-au făcut case, s-au mutat.. [...] Marea majoritate a plecat. Deci, de-aici din blocul nostru, numai din blocul nostru.. 1, 2, 3, 4, vreo 7 și sunt vreo 30 de apartamente. [...] Am pus centrală după 90, ca să nu fie, că aveam probleme rău cu apa caldă. [...] Din 30, parcă 18 avem, 20, nu știu. Da mai sunt puțini care nu și-au pus. Nu și-au pus fiindcă, fie că aveau aicea doar o mamă și era bătrână și n-avea sens s-o mai chinuie cu așa, și după aia au închiriat. [...] (T.M., femeie, 55 ani, locuiește într-un bloc pe Calea Văcărești - interviu Spații Urbane în acțiune).*

•

Acest șir de schimbări, survenite într-o perioadă relativ scurtă de timp, au creat spațiul eterogen care este momentan zona Timpuri Noi. O plimbare pentru un nou venit în cartier, relevă un spațiu imprevizibil, neuniform nici estetic, nici utilitar. Nu știi niciodată dacă după colț va apărea o casă nouă de o estetică bizară, specifică anilor 2000, o casă veche bine întreținută, una dărâmată, o clădire de birouri, un bloc în construcție, o hală în ruină sau un spațiu industrial reconvertit. Zonele regulate (parcuri, parări) din apropierea zonelor de blocuri, alternează cu zone neregulate din apropierea zonelor de case (spații virane, îngrădiri de zone verzi abundente), clădirile funcționale cu cele abandonate, iar interacțiunea oamenilor cu spațiul public oscilează și ea între comportamente standardizate prin natura infrastructurii și improvizație.

Specific

Pentru a contura mai departe o identitate a cartierului Timpuiri Noi, voi face referire la un exercițiu realizat în prima dintre consultări, în care am rugat participanții să se gândească împreună la specificul acestei zone. Cu destul de mare ușurință, s-a ajuns la un acord asupra câtorva idei despre ce conturează în prezent dinamica zonei: **fostele spații industriale, instituțiile de învățământ superior, micile magazine și servicii de cartier și Dâmbovița.**

Cercetarea de teren realizată în proiectul Spații Urbane în Acțiune denotă că marea majoritate a spațiilor industriale din zonă nu mai funcționează acum ca spații de producție. Doar o parte din Fabrica Crinul este încă funcțională și o parte din fostul Abator este închiriată pentru producători alimentari. Restul spațiilor sunt valorificate în marea lor majoritate fie ca spații de birouri, fie ca săli de dans, aerobic, fitness, studiouri de înregistrări.

Timpuiri Noi este de asemenea sediul a trei universități particulare care aduc foarte mulți studenți în cartier pe parcursul anului universitar: Universitatea Nicolae Titulescu, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir și Universitatea Titu Maiorescu. Prezența universităților este completată de prezența căminelor de studenți și a mai multor spații și mici afaceri destinate acestora (terenuri de sport, cafenele, xerox-uri, saloane de înfrumusețare, săli de joc).

Micile magazine și servicii includ croitorii, ateliere de reparații încălțăminte, *magazine mici cu șuruburi*, coafoare și saloane de cosmetică - *peste tot la parterul blocurilor se întâmplă ceva.*

Dâmbovița este prezentă și absentă în același timp. Deși fizic este un reper important în cartier, relațiile pe care le creează sunt rare. Cei care îi dau atenție cei mai mult sunt probabil pescării, alergătorii care își fac traseu pe mal, lucrătorii la REBU care alimentează mașinile de spălat asfaltul din apa râului și

membrii NOD makerspace, o comunitate de tineri din industrii creative care activează în spațiul fostei Industria Bumbacului.

Da, nu e folostă în niciun fel. Dar pentru noi e foarte prezentă, geamurile noastre dau spre Dâmbovița, drumul nostru e pe Dâmbovița. E clar că nu e folosită, dar pentru noi a devenit importantă. Și tot peisajul în care ne învărtim e legat de Dâmbovița. Plus că suntem în Valea Dâmboviței. (I.C., bărbat, membru NOD - Industria Bumbacului, fragment consultare)

Avantaje percepute

Voi încheia căutarea identității cartierului Timpuri Noi într-o notă pozitivă, punând în lumină avantajele percepute ale zonei. O resursă importantă în acest sens este un chestionar realizat în cadrul proiectului *Spații Urbane în Acțiune*, care a adresat o întrebare deschisă cu privire la care este cel mai mare avantaj al cartierului către 108 locuitori³⁵. Primele două avantaje menționate au fost proximitatea de centru și infrastructura bună de mijloace de transport în comun. Micii comercianți reapar menționați și în acest context, precum și prezența școlilor și a grădinițelor. Dintre persoanele pe care le-am intervievat în cadrul acestei cercetări nu puțini au fost cei de-a dreptul elogiași cu privire la cartier.

Deci după mine nu lipsește nimic. (...) Deci față de alte cartiere, încă odată îți spun, mai puțin Primăverii, nu m-aș muta nici mort. (...) Vorbesc, ca facilități. Este atât de ușor accesibil, în 7 minute, ce 7 minute, ești în buricu.. În Sfântu Gheorghe. Și e un nod aicea, de unde poți să te duci, să accesezi toate. (M.P., bărbat, 55 ani, interviu Spații Urbane în Acțiune).

Experiența s-a repetat și în interviul realizat cu o locuitoare a cartierului, în cadrul acestei explorări.

Piața e aproape, metrou aproape, mijloace de transport, deci suntem favorizați, cred. (...) Aici e o școală, 97, da. Școală aproape care-i foarte bună. Copiii au fost aici la școală, foarte bine au fost. E bine, văd că-s grădinițe, și particular și de stat. Părculețe pentru copilași. Mijloace de transport bune. Tot. (G., femeie, interviu)

Alte avantaje percepute pot fi specifice unei anumite zone din cartier și unui anumit tip de relație cu cartierul. Familia lui C.C. (19 ani) locuiește în zona de case dintre Foișorului și Splaiul Unirii de 3 generații.

Sincer, îmi place că de pe la 10 e liniște totală. Deci poți să stai liniștit. Și oamenii, nu știu, se cunosc, așa, cred că 80% din cartier se știu între ei, știi? (...) Aici când ieși pe stradă, gata, deja, tre să vorbești cu câteva persoane. (C.C., bărbat, 19 ani - interviu Spații Urbane în Acțiune).

³⁵ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 51.

Structura populației interviuate nu respectă structura populației din cartier, pentru că datele de la recensământ oferă informații pentru orașul București doar la nivel de sector. Dintre persoanele interviuate: 51% sunt femei, 49% bărbați; vârsta (15-25 ani - 26%; 25-40 ani - 33%; 40-60 ani - 28%; peste 60 de ani - 13%). În ceea ce privește locul de muncă, majoritatea sunt salariați cu studii superioare (35%). Restul se împart astfel: 17% sunt pensionari, 15% sunt studenți sau elevi, 12% șomeri; 10% funcționari iar 11% muncitori (calificați sau necalificați). Dintre cei intervievați 15% au studii gimnaziale, 36% au studii liceale și post liceale, în timp ce majoritatea are studii universitare sau post - 47%.

Membrii NODMakerSpace și ai Asociației Eematico intervievați și ei în cadrul acestei explorări, în rolul de actori resursă pentru cartier, găsesc alte avantaje în zonă. Cel mai important ar fi disponibilitatea unor spații de dimensiuni mari, care i-a și adus în cartier, în incinta fostei Industria Bumbacului. Alt avantaj ar fi disponibilitatea proximitatea atât față de diverse spații comerciale specializate pe materiale pentru bricolaj, cât și față de diverse ateliere de meșteșugari.

Pe noi ne avantajează, mai ales că acum ne-am dedicat cumva mai înspre bricolaj, ne-avantajează foarte mult zona. Sunt ateliere, și în Industria Bumbacului aici găsim mult din ce avem nevoie, sunt dedicate deja. Și găsești și baloane, dacă vrei baloane cu heliu, e la noi aici în clădire. Strung, freză, tot felul de ateliere mici. Și se populează. Se deschid din ce în ce mai multe. Când am șlefuit pardoseala.. păi unde? pai aici, peste drum. (Asociația Eematico, fragment interviu)

Timp liber și cultură în cartierul Timpuri Noi

(resurse materiale)

În explorarea timpului liber și a activităților culturale din cartierul Timpuri Noi, voi începe printr-o analiză a resurselor materiale identificate atât pe baza documentării, cât și în interviurile și consultările din cartier. Am cules informații despre resurse din cartier pe diferite căi: folosind raportul de cercetare *Ghid de Cartier*, în discuții despre repere și istoria cartierului, în discuții despre moduri de petrecere a timpului liber, prin folosirea ca exercițiu a hărții mentale în cadrul uneia dintre consultări, prin exerciții de identificare de spații cu potențial pentru desfășurarea de activități culturale, în altă consultare.

Așadar, în enumerarea care urmează vor intra resurse mai mult sau mai puțin valorificate la momentul actual. În cazul celor valorificate, voi schița o imagine a ofertei de activități culturale și de timp liber asociate lor. Unele dintre resursele identificate sunt localizate în interiorul granițelor difuze ale cartierului, altele puțin peste limitele acestora. Le-am luat în considerare pe cele din urmă în această enumerare, în măsura în care folosirea lor a reieșit ca o practică consecventă, regăsită la mai mulți locuitori ai cartierului. Dintre spațiile și locațiile identificate o parte sunt indoor, o parte outdoor; o parte intră în administrarea publică, altele în cea privată. Voi încerca să le clasific după o logică reieșită din aceste multe fațete.

Această trecere în revistă a resurselor nu are pretenția de a fi completă. Mai mult de atât analiza modului de folosire a acestor resurse a depins destul de mult de persoanele accesate în cadrul acestei explorări.

Astfel, o posibilă categorisire a spațiilor considerate ca resurse de petrecere a timpului liber și pentru activități culturale în cartier, este următoarea:

a. Instituții de învățământ publice, Grădinița nr. 81, Școală Gimnazială Nr. 81, Școală Gimnazială Nr. 97, Școală Gimnazială Nr. 95, Colegiul Tehnic Petru Rareș.

Școlile din cartier sunt repere importante pentru locuitori de toate vârstele implicați în consultare, sunt spații familiare, puncte de întâlnire și au capacitatea de a crea comunități, ceea ce se relevă și prin grupurile online dedicate lor pe facebook.

Școala nr. 81 a fost cea mai des menționată, atât ca reper, cât și ca resursă pentru activități culturale pentru copii. O mamă a două fete povestește în consultare despre mai multe proiecte educaționale desfășurate prin școală de Primăria Sectorului 3, proiecte care oferă ateliere de sport și activități artistice pentru copii. Școală deține de asemenea o sală de sport acoperită, inaugurată anul trecut.

Grădinița Nr. 81, legată de școală 81 este menționată ca resursă de aceeași persoană. Grădinița oferă de asemenea activități extrașcolare pentru copii - un exemplu menționat fiind *Zâmbetul din Cutie, în care copiii aduc de acasă hăinuțe, jucării, ce nu le mai trebuie, în cutii frumos ambalate și se duc către familiile sărace sau în zonele defavorizate*. Grădinița 81 are două sedii, unul lângă școală, celălalt pe strada Octavian Goga.

Școlile Nr. 97 și Nr. 95 sunt identificate ca resurse de locuitori din zona Văcărești, respectiv zona Foișorului. Colegiul Tehnic Petru Rareș nu a fost menționat ca resursă și nici identificat ca reper de niciunul dintre participanții la interviuri și consultare, deși este bine localizat în cartier, între Calea Văcărești și Splaiul Unirii.

Așa cum povesteam și în precizările metodologice, dintre școlile din cartier abordate pentru a găzdui întâlniri de consultare în acest proiect (Școala Nr. 97, Școala nr. 81 și Colegiul Tehnic Petru Rareș), niciuna nu a răspuns pozitiv. Așadar, este de verificat capacitatea acestor instituții de a răspunde la nevoi suplimentare ale comunității.

b. Instituții de învățământ private, grădinițe private, Universitatea Titu Maiorescu, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir, Universitatea Nicolae Titulescu, căminele facultăților, terenurile de sport ale facultăților.

Facultățile sau universitățile, așa cum sunt ele numite de oamenii din Timpuri Noi reprezintă un punct cheie pe harta cartierului. Nu știu însă în ce măsură universitățile și anexele lor (cămine, terenuri de sport) sunt deschise către comunitatea mai largă. În consultări și interviuri, ele au fost menționate ca repere, dar nu ca resurse actuale și nici potențiale pentru petrecerea timpului liber în cartier.

Raportul de cercetare *Ghid de cartier* concluzionează că în zona Timpuri Noi ar exista o abundență de grădinițe particulare. Din perspectiva reprezentantei Asociației Eematico, intervievate în cadrul acestei explorări, grădinițele particulare din Timpuri Noi sunt diferite de cele din nordul Bucureștiului, cu care au lucrat înainte de a se muta în cartier.

Și ce ne-au zis acolo, un lucru la care nu ne-am gândit, e că, fiind o zonă care nu e la fel de avută, că ei au un sediu și în Băneasa, de-asta știu, părinții preferă să meargă la Palatul Copiilor, că este foarte ieftin, adică nu știu, plătesc 5 lei, o chestie de genul ăsta. (...) De-asta ziceau că la opționale au avut mici dificultăți. (...) A, și la cealaltă grădiniță, mai era și chestia asta, foarte mulți copii nu rămăneau la programul prelungit. Veneau părinți, bunici sau bone și îl luau de la prânz. (A.M., Asociația Eematico, fragment interviu)

c. Alte instituții publice, Biblioteca Municipală București, Filiala Emil Gârleanu, Biblioteca Națională a României, Casa de Pensii Vitan, Palatul Copiilor, Poșta Văcărești, Teatrul de Operetă, fostul Teatru Ion Vasilescu.

Majoritatea acestor instituții nu se află de fapt între granițele cartierului, așa cum au fost acestea convenite în cadrul explorării noastre, dar sunt considerate repere de oameni intervievați și consultați. Poate cel mai "central" dintre ele ar fi fostul Teatru Ion Vasilescu, de la intersecția Căii Văcărești cu Strada V.V. Stanciu. Deși acest spațiu nu mai funcționează, memoria unui teatru de cartier rămâne în amintirea persoanelor mai în vârstă intervievate în proiectul *Spații Urbane în Acțiune*. Dintre celelalte instituții menționate, doar despre câteva dintre ele se povestește că ar avea o ofertă de activități culturale - Palatul Copiilor, Biblioteca Metropolitană și Biblioteca Națională a României. Dacă primele două au ca public majoritar copii și părinți, Biblioteca Națională este o resursă pentru un public mai larg. De altfel, majoritatea acestor instituții nu vizează doar cartierul Timpuri Noi, ci și alți bucureșteni.

d. Lăcașe de cult, Biserica Căramidarii de Jos, Biserica Dobroteasa, Moschee Nerva Traian.

Participanții la a doua consultare povestesc că atât Biserica Căramidarii de Jos, cât și Biserica Dobroteasa sunt practicate de oamenii din cartier. Mai mult, a doua dintre ele a oferit în trecut cursuri de pictură și de limbi străine pentru copii.

Dacă bisericile ortodoxe sunt printre cele mai vechi clădiri care supraviețuiesc în zona Timpuri Noi, cercetarea de teren din *Spații Urbane în Acțiune* a scos la iveală și existența unei nou-construite moschei, în spatele Bulevardului Nerva Traian și a restuarantelor cu specific arăbesc de la stradă. Deși toate aceste resurse ar indica prezența unei comunități musulmane în cartier, deocamdată această ipoteză nu este confirmată.

e. Terase, cafenele, restaurante, bistro italianesc, restaurante cu specific arăbesc, Taverna lui Călinescu, Restaurant Sare și Piper, Dynos - cantina pentru taximetriști, Deschis Gastrobar, Pizzeria Bellini.

În prima consultare, tineri activi au povestit cum folosesc localurile din cartier pentru a lua masa la prânz, pentru întâlniri cu prieteni sau întâlniri de lucru.

f. Zone comerciale: Piața Timpuri Noi, Piața Norilor, Piața Vitan, MegaImage, Profi, Mall Vitan, Sun Plaza, magazine mici de cartier.

Așa cum se va vedea în capitolul destinat practicilor locuitorilor, cumpărăturile sunt considerate de persoanele intervievate și consultate o activitate de timp liber. Așadar, piețele, lanțurile comerciale și mall-urile nu puteau lipsi din lista de resurse ale cartierului. Între piețe, locuitorii consultați le preferă pe cele din afară granițelor cartierului (Piața Vitan și Piața Norilor), Piața Timpuri Noi fiind considerată o piață slab aprovizionată, scumpă și cu produse de import. Popularitatea scăzută a pieței pare să își fi spus cuvântul final - conform celor mai recente informații, piața urmează să de desființeze și să fie înlocuită cu un magazin. Spre deosebire de piețe și magazine cu funcțiune aproape exclusiv comercială, mall-urile oferă posibilități și pentru alte activități de timp liber: filme, sporturi (ping-pong), jocuri, chiar și unele ateliere pentru copii. Mall-urile menționate ca resurse pentru cartier sunt de asemenea plasate în afară granițelor acestuia.

g. (Foste) Spații industriale, Fabrica Crinul, Biofarm, fosta Fabrică Timpuri Noi, fosta Fabrică Flaros, fosta Industria Bumbacului, fosta Fabrică Pionierul, fosta Fabrică Dâmbovița, fostul Abator.

Majoritatea spațiilor industriale nu mai au funcție de producție, ci au devenit spații de închiriat. Pe lângă birouri și spații de depozitare, o bună parte dintre chiriași oferă activități de petrecere a timpului liber: săli de dans, aerobic, balet, arte marțiale și autoapărare, tai chi, yoga, tir cu arcul. Alți chiriași sunt studiouri muzicale de înregistrare, foarte răspândite în zonă. Fostele fabrici adăpostesc în număr redus cluburi sau terase (Colectiv - Fosta Fabrică Pionierul, Deschis GastroBar - Fosta Industria Bumbacului). Animată de NOD makerspace și Asociația Eematico, Industria Bumbacului găzduiește o comunitate de oameni din industrie creative care speră să redefinească pe termen lung identitatea cartierului.

Asta cu studiourile și cu sălile de repetiție, sunt următoarea etapă după ce au fost mici firme de producție eventual și depozitari. Acuma sunt ceva de timp studiouri și așa, și acum poate că încep și altfel de funcțiuni să apară.

Se întâmplă lucruri, încep să fie căutări în zona asta, adică oamenii devin interesați - oamenii din industrie creative. Adică e clar că NOD a generat o anumită activitate, și GastroBaru, absolut. Și WASP, pe de altă parte și WASP. Eu vorbesc în general de Industria Bumbacului, dar și la Flaros. (T.L., NOD makerspace, fragment interviu)

Flaros găzduiește WASP, Working Art Space and Production, un centru cultural alternativ de dans contemporan, teatru, film și multimedia. WASP este de asemenea spațiul de desfășurare al eXplore dance festival, festival de dans internațional. Pe lângă oferta de producții culturale, WASP atrage oameni și ca participanți în ateliere destinate adulților sau copiilor.

Astfel, fostele fabrici au devenit generatoare importante de activități culturale și de timp liber în cartier. Publicul pe care acestea le atrag este, însă, de multe ori public, din afară cartierului.

Fosta Fabrică Timpuri Noi este cel mai important spațiu industrial care a dispărut complet din peisajul cartierului. Pe terenul acesteia, urmează să se construiască Timpui Noi Square, un complex rezidențial, de business și comercial.

h. Spații în aer liber, parc V.V. Stanciu, parc Casa de Pensii, parc Anastasie Panu-Morilor, parcuri Alexandru Vlahuță - Panait Cerna, parc Octavian Goga, parc Nerva Traian, parc Metrou Timpuri Noi, Piața Dăbuleni.

Lista de locuri de joacă și spații verzi dintre blocuri de mai sus nu este completă, dar include probabil cele mai mari parcuri din cartier - parcurile care au fost menționate atât în prezenta explorare, cât și în cercetarea din *Spații Urbane în Acțiune*. Dintre acestea cele mai bine dotate sunt parcul de la Casa de Pensii (*parcul pensionarilor*, cum este numit în cartier), parcul de pe strada V.V. Stanciu și parcurile din zona Alexandru Vlahuță - Panait Cerna (*parcurile de peste linie*, cum le numesc copiii din zona Logofăt Tăutu). Acestea din urmă dețin și un teren de fotbal/ baschet. Un alt teren de fotbal/ baschet mai mic este alăturat parcului de pe strada Dumitru Papazoglu. Parcurile de la Metrou Timpuri Noi și cel de la intersecția Nerva Traian au fost asociate negativ, în cadrul celei de-a doua consultări, cu prezența vânzătorilor de flori de la semafoare sau a persoanelor fără adăpost.

Piața Dăbuleni este, din informațiile colectate pe teren, folosită doar sezonier, dacă nu chiar deloc. Piața a fost anul acesta gazda unui festival stradal în cartier.

i. Parcuri mari, din afară cartierului, Parcul Tineretului, Parcul Carol, Orașelul Copiilor, Parcul IOR

Cu o frecvență destul de mare, oamenii chestionați în cercetarea din *Spații Urbane în Acțiune*, precum și participanții la consultările din această explorare, menționează folosirea unor parcuri mari, din afară cartierului, compensând astfel lipsa unui astfel de spațiu în Timpuri Noi. Cel mai des numit este Parcul Tineretului, folosit pentru plimbări, activități sportive, dar și pentru participarea la evenimente în aer liber.

j. Resurse naturale, Dâmbovița, Parcul Văcărești

Atât râul Dâmbovița, cât și zona bălții Văcărești sunt privite ca resurse potențiale, în momentul acesta mai degrabă neutilizate - Dâmbovița, *cel mai mare spațiu public nefolosit*, așa cum o definește unul dintre participanții la consultare, Parcul Natural Văcărești, cel mai mare spațiu verde din București (183 ha) - așa cum este acesta prezentat pe facebook.

k. Spații virane

O inventariere a spațiilor virane din cartier a fost realizată în raportul *Cartier din București*; din această inventariere voi reține pe cele care ar fi în continuare spații nefolosite, cu mențiunea că nu dețin informații despre situația proprietății asupra acestor terenuri:

- spațiul abandonat dintre bulevardele Mircea Vodă și Nerva Traian (*groapa*, așa cum îl numesc localnicii);
- teren pe Calea Văcărești vizavi de viitoarea fostă Piață Timpuri Noi;
- spații virane de pe strada Anastasie Panu.

Actori resursa

În completarea resurselor enumerate mai sus, voi trece în revistă separat o seamă de posibili actori resursă pentru viitoare activități culturale și de timp liber în cartier. Voi începe printr-o scurtă prezentare a acestora, pe care o voi lăsa chiar pe seama acestor actori, folosind date puse la dispoziție online de aceștia. Apoi voi face o scurtă analiză a relației dintre ei și cartier, în măsura informațiilor disponibile, folosind de asemenea interviurile realizate cu reprezentanți ai NOD makerspace și ai Asociației Eematico.

- **NOD makerspace, www.nodmakerspace.ro**

NOD makerspace este un atelier de creație și de lucru care oferă acces pe bază de membership la o gamă largă de unelte și echipamente pentru fabricație digitală și prototipare rapidă. Ne aflăm pe malul Dâmboviței, aproape de centru și ocupăm un etaj de 650mp din fosta Industrie a Bumbacului.

Credem ca acum un nou tip de makeri a apărut: antreprenorii însetați de a construi lucruri mai bune și mai inteligente aduc la un loc metode și tehnologii noi de fabricație, reunindu-se în comunități creative. Cum această mișcare crește pe zi ce trece, aceștia au nevoie de un spațiu în care să inoveze, un spațiu cu acces la educație specifică, un spațiu proiectat special pentru ei. Acest spațiu se va contura la NOD

makerspace. O comunitate nouă va fi creată, start-up-urile și business-urile în creștere vor lucra cot la cot pentru a-și transforma ideile în realitate.

- **Asociația Eematico, eematico.org**

Un concept revoluționar de activități educationale în care copiii au libertatea de a-și imagina și construi singuri proiecte ambițioase, cărora le dau formă lucrând cu scule și unelte, de la ciocan și bormașină, la suflante și circulare.

eematico înseamnă joacă, bricolaj, experimentare, folosirea cât mai exhaustivă a tehnologiei dezvoltate de om și educație pentru construirea abilităților de viață necesare secolului XXI.

- **Workind Art Space and Production, waspstudios.wordpress.com**

WASP is an alternative private house for contemporary dance, visual art experiments, underground contemporary theatre makers, and the multimedia addicted. A 500 sqm contemporary art space, în a former communist factory, is now a centre for contemporary art production and working space.

WASP has 2 studios (white box and black box), and art exhibition space, and a media lab (În progress).

WASP is also the venue of eXplore dance festival – Bucharest InterNațional Contemporary Dance and Performance, and hosts the offices of 4Culture Association.

- **Asociația 4culture, www.4culture.ro**

4Culture, Asociație non-profit cu sediul în București, își propune să sprijine formarea și dezvoltarea tinerilor artiști, prin activități de cercetare, producție și difuzare a creatorilor emergenți din domeniul artei performative și a dansului contemporan.

*Începând cu 2010, majoritatea activităților și proiectelor organizate până în prezent de Asociația ArtLink (eXplore dance festival, Jardin d'Europe, Balkan Dance Platform) vor fi dezvoltate de **Asociația 4Culture**.*

Echipa 4Culture, formată în jurul Andreei Căpitănescu are ca obiectiv continuarea proiectelor existente și inițierea unor noi programe în domeniul artelor performative, precum și proiecte interdisciplinare.

4Culture demara, începând cu 2010, o serie de proiecte educaționale adresate în special tinerilor din zonele rurale din jurul Bucureștiului și a marilor orașe din România.

- **Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, www.fdsc.ro (Bulevardul Nerva Traian)**

Fundatia pentru Dezvoltarea Societății Civile (FDSC) este o organizație neguvernamentală, independentă, înființată în anul 1994, în cadrul unei inițiative a Comisiei Europene. FDSC este o “organizație pentru organizații”, care consideră că dezvoltarea sectorului neguvernamental reprezintă în sine un indicator pentru starea comunității în care cetățenii trăiesc.

- **Fundația Umanitară Balcani, (Bulevardul Nerva Traian)**

La sediul Fundației Balcani din capitală se desfășoară activități care contribuie la o mai bună cunoaștere a religiei islamice. (<http://www.radioislam.ro/arhiva-stiri/449-radio-islam-activitățile-fundatiei-balcani-din-București.html>)

Dintre actorii enumerați mai sus, o parte au fost selectați datorită faptului că au desfășurat proiecte și inițiative în zona Timpuri Noi (Asociația Komunitas, studioBASAR), ceilalți pentru că își desfășoară activitatea în cartier sau în proximitatea cartierului. Dintre aceștia, însă, nu toți au o viziune specific dedicată zonei Timpuri Noi.

Spre exemplu, Asociația Eematico și-a mutat sediul în zona Timpuri Noi de mai puțin de 6 luni și se adresează majoritar către clienți veniți din afară cartierului, dar care sunt îndeajuns de atașați de activitățile Asociației încât să rămână fideli chiar după mutarea acesteia într-un sediu mai mare, dar oarecum la periferia orașului. Cazul Eematico nu este singular, cartierul Timpuri Noi găzduind multe inițiative atrase de spațiile mari devenite disponibile după dezindustrializarea zonei, dar care se adresează preponderent altor oameni decât rezidenților cartierului. Prezența lor în cartier poate fi însă o resursă, pe termen mediu și lung. De altfel, și în cazul Eematico, venirea în cartier a adus după sine o deschidere către actori locali (în cazul Eematico, grădinițe locale).

De cealaltă parte, există printre acești actori persoane care gândesc modul în care prezența lor în cartier ar putea transforma zona. Reprezentanții NOD makerspace cu care am discutat, au o viziune asupra transformării cartierului Timpuri Noi într-un centru pentru industriile creative și doresc să inițieze un dialog cu comunitatea locală.

.. noi am vrea ușor ușor să schimbăm caracterul întregii incinte (Industria Bumbacului), pentru că acum incinta fost industrială este folosită pentru depozitare și service-uri auto, chestii de genul ăsta. Am vrea ușor ușor să ne îndreptăm în zona industriilor creative, dar să implicăm și oamenii din jur, adică să implicăm și comunitatea. NOD este cumva un prim pas, bine și Gastrobar, care e deasupra. Gastrobar e o terasă în aer liber pe acoperișul halei ăsteia, a fost deschisă în vara asta. (...) Și următorul pas pe care l-am plănuț în incinta asta industrială este un proiect pe care l-am numit Loc Public. Am luat o altă hală care e cea mai veche hală din incinta asta, deci e complet distrusă. Loc Public e un proiect prin care noi vrem să facem în zona asta un centru pentru dezbateri de interes public, un loc unde să poată fi pornite inițiative civice .. ar trebui să servească și interesele NOD makerspace, pentru că și NOD makerspace vrea să fie din ce în ce mai public, dar ar trebui să servească și ideea asta de a aduce comunitatea în incintă. (reprezentanți NOD makerspace și Wolfhouse Productions).

Comunități online

- **Cartierul Văcărești, Facebook** <https://www.facebook.com/Cartierul-Vacaresti-163587113685835/timeline/>

Cartierul Văcărești este o comunitate online destul de restrânsă (35 de persoane), dar care oferă informații constante cu privire la amenajări publice, precum și imagini reprezentative din zona Timpuri Noi-Văcărești-Tineretului-Berceni.

- **Școală 81 și grupuri online ale școlii**
<https://www.facebook.com/%C8%98coala-General%C4%83-Nr-81-219428074752868/timeline/>
<https://www.facebook.com/groups/453797718022938/>
- **Școala 95**
<https://www.facebook.com/Școală-Gimnaziala-nr95-897165173636347/timeline/>
- **Școala 97 și grupuri online ale școlii**
<https://www.facebook.com/Școală-97-433191840140726/timeline/>
<https://www.facebook.com/groups/288752371178896/>
- **Grădinița Brândușa**
<https://www.facebook.com/grădinița.brandusa?fref=ts>
<https://www.facebook.com/pages/Grădinița-Brandusa-Vitan/180568958683994?fref=ts>
- **Parcul Natural Văcărești,**
<https://www.facebook.com/Parcul-Natural-V%C4%83c%C4%83re%C8%99ti-539076059491083/timeline/>
 Pagina de facebook a Asociației Parcul Natural Văcărești, adună laolaltă peste 47.000 de susținători ai proiectului și oferă informații despre demersurile Asociației.
- **Văcărești Delta Park în Bucharest, <https://www.facebook.com/VacarestiDelta?fref=ts>**
 Pagina de facebook dedicată Deltei Văcărești și susținătorilor transformării acestui spațiu într-un parc natural protejat; 850 de susținători.

Practici

Despre cum își petrec locuitorii din cartierul Timpuri Noi timpul liber, am aflat atât în interviuri și consultări, cât și din experiența și rezultatele cercetării din cadrul proiectului *Spații Urbane în Acțiune*.

Ca o privire de ansamblu, iată ce au răspuns 108 locuitori din cartierul Timpuri Noi la întrebarea "cum vă petreceți timpul liber de obicei?", întrebare cu răspuns multiplu, adresată în cadrul cercetării din proiectul *Spații Urbane în Acțiune*.

- Merg în parc 68%
- Mă întâlnesc/Stau de vorbă cu vecinii /prieteni 50%
- Mă plimb prin cartier 40%
- Practic diverse sporturi 23%
- Merg la evenimente care se organizează în cartier 20%
- Stau în fața scării 16%
- Grădinăresc 15%
- Nu prea îmi petrec timpul liber în cartier 7%

Total respondenți: 108³⁶

Voi face mai departe o trecere în revistă a informațiilor adunate cu privire la practicile de timp liber, plecând de la structura acestui chestionar. Voi dedica un spațiu special activităților de timp liber desfășurate în spații neamenajate, poveștilor despre petrecerea timpului liber în trecut, dar și activităților pe care locuitorii cartierului aleg să le desfășoare în alte zone decât zona de locuire.

Parcurile dintre blocuri, dar și parcurile mari din vecinătatea cartierului, oferă infrastructura de bază pentru petrecerea timpului liber. Pornind de la această premiză, am organizat una dintre consultări chiar într-unul din parcurile din cartier. Copii, adolescenți, tineri părinți și persoane în vârstă au zăbovit alături de mine, în orele petrecute în parc. Am atras atenția ușor, parcurile de cartier nefiind obișnuite să performeze ca spații pentru evenimente și activități organizate. Mobilate cu bănci, echipamente de joacă pentru copii mai mari sau mai mici, uneori mici terenuri de sport, parcurile găzduiesc în marea parte a timpului comportamente și practici reglementate tocmai prin natura lor materială. Părinții, bătrânii și tinerii își negociază băncile, în timp ce copiii negociază echipamentele de joacă.

Parcurile sunt alese atât în funcție de proximitate, cât și în funcție de dotări. Spre exemplu, parcul de *la pensionari* (de lângă Casa de Pensii) este preferat de părinți cu copii mici pentru că are multe echipamente de joacă și este tapetat cu tartan. Astfel, întregul spațiu devine un mare loc de joacă, unde, mai ales în anotimpurile calzi, copiii își aduc propriile jucării și se joacă direct pe jos. Parcurile din nordul Străzii Octavian Goga sunt preferate de adolescenți pentru terenurile de baschet și fotbal sau pentru măsuțele cu scaune pe care le pot folosi pentru a juca cărți. Un alt criteriu de alegere a parcurilor este prezența copacilor - astfel, copiii din zona Logofăt Tăutu au botezat unul dintre parcuri, "parcul cu umbră". Improvizația își are și ea locul în aceste spații. O masă de ping pong, flancată cum trebuie de

³⁶ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 121.

adulti, poate deveni un loc de joacă pentru copii de 1-2 ani. Un tobogan poate deveni adăpost de ploaie. Tot toboganele stau la baza jocurilor inventate de copiii din zona Logofăt Tăutu - *rechinașul, om pe pământ* - un fel de variante de leapșa sau prinselea pe nevăzute, cu grad de dificultate ridicat, în care cel care "se pune", trebuie să stea în tobogan. Dacă pentru copii parcurile dintre blocuri oferă întotdeauna un minim de echipament dedicat, pentru ceilalți beneficiari - adolescenți, tineri, părinți, bătrâni, infrastructura nu este la fel de ofertantă, creând doar un spațiu de întâlnire și socializare. *Ascultăm muzică pe telefon, ne strângem la caterincă, mergem la agățat, plictiseală, stăm pe bancă* - așa descriu adolescenții în cadrul consultării felul în care își petrec timpul în parc.

Parcurile mari din proximitatea cartierului (în special Tineretului, dar și Orășelul Copiilor, Lumea Copiilor, Carol, IOR) sunt a doua opțiune de petrecere a timpului liber. Deși mai ofertante atât ca spațiu, cât și ca dotări, ele au totuși dezavantajul de a presupune o scurtă călătorie pentru oamenii din cartier. Copiii din zonă merg în parc însoțiți fie de adulți, fie de copii mai mari, care au deja permisiunea părinților de a se deplasa la distanțe mai mari de casă. La fel ca parcurile de cartier, și parcurile mari sunt o opțiune de timp liber pentru toate vârstele. Toți participanții la consultare folosesc Parcul Tineretului în timpul liber.

Pentru **întâlniri cu prieteni**, pe lângă parcuri, oamenii din cartier folosesc foarte mult spațiile private - cafenele, terase, cluburi, restaurante, precum și propriile case. Din interviuri și consultări, reiese că localurile preferate sunt mai degrabă cele din centru, decât cele din cartier. Pe de o parte pentru că cele din cartier nu au personalitate, pe de altă parte pentru că cercurile de prieteni sunt de multe ori formate din oameni care locuiesc în diverse zone ale Bucureștiului, astfel încât întâlnirea în centru pare o opțiune rezonabilă.

Întâlnirile cu vecini au apărut foarte puțin în discuțiile din cadrul acestei explorări. O singură participantă la consultare povestește că în timpul liber socializează cu vecinii.

Ne întâlnim la lift și mergem până la stația de tramvai. Sau nu știu, duminică. (G.M. femeie, fragment consultare)

Pentru **plimbări**, participanții la consultare preferă Parcul Tineretului, Dâmbovița, dar iau în considerare și plimbări prin zona de case. Printre case și prin cartier se plimbă și posesorii de câini cu care am discutat, atunci când nu aleg Parcul Tineretului.

Activitățile sportive au fost menționate ca practici de timp liber atât de copii, cât și de tineri și persoane de vârstă a doua. Câțiva dintre copiii din zona Logofăt Tăutu povestesc că fac parte din echipa de fotbal a Școlii nr. 81. Pentru fotbal, folosesc atât parcul de pe Strada Dumitru Papazglu, cât și pe cel din zona Octavian Iosif. Acesta din urmă este folosit de copii și de adolescenți, atât pentru fotbal, cât și pentru baschet. Alteori, tot pentru fotbal este folosit Parcul Tineretului, dar și săli amenajate din afară cartierului, care sunt preferate pentru că sunt amenajate și, fiind contracost, sunt mai degrabă disponibile.

E mult mai amenajat, mai.. ai condiții. (...) Aici, pfai de mine! Nu știu, aici vin doar de la 12, 1 ca să pot să joc. Și, da, e foarte aglomerat de obicei. Nu știu, probabil și-acum că e vacanță, da.. mereu e aglomerat. (C.C. - bărbat, 19 ani, interviu Spații Urbane în Acțiune)

Opțiunea spațiu public - spațiu privat este negociată după aceleași considerente și pentru alte activități sportive, cum ar fi ping-pong-ul. Pentru jogging, alergătorii din cartier aleg fie malul Dâmboviței, fie

Parcul Tineretului. Tot Parcul Tineretului mai este folosit de una dintre persoanele intervievate, pentru baschet.

O activitate sportivă specifică zonei Timpuri Noi este **pescuitul pe Dâmbovița**. În cadrul cercetării *Spații Urbane în Acțiune*, am discutat cu 8 pescări pe care i-am întâlnit pe zona dintre Calea Văcărești și Strada Abatorului. Pescării sunt oameni din cartier sau din împrejurimi, de vârste și condiții diferite. Majoritatea dintre ei sunt bărbați, între 40 și 60 de ani. Spun că vin pe Dâmbovița ca să se relaxeze, să se recreeze. Vin când nu e nimic de făcut acasă, când au terminat treburile.

Când te plictisești acasă, vii aici. (bărbat, 60 de ani)

I: Păi și cât stați aicea când veniți?

V: Eh, stau o oră, două, să mă recreez.

I: Da nu veniți de foame aicea la pește..

V: Eah, nu.. (...) Să stai pe baza la peștele ăsta, să mănânci..ne-ngrășăm ca biscuitele-n dungă.

(V., bărbat, 60 de ani)

Uite-așa mă recreez, mamă. Nu mai aud vocile nimănui, nu mai mă strigă nimeni pe nume. Și mai mă relaxez. Nu că de.. Și mi-e drag, mai ales când prind.. (N., femeie, 50 de ani)

Majoritatea dintre cei care pescuiesc pe Dâmbovița merg la pescuit și în alte părți. Alții, ar merge dacă ar putea, dar nu ajung din lipsă de resurse (bani, timp). Cu toții văd diferența dintre Dâmbovița și bălțile cu plată, și le preferă pe cele din urmă, pentru că acolo se prinde mai bine.

Peștele prins îl și mănâncă o parte din ei, dar nu toți. O doamnă cu care am vorbit preferă să îl gătească și să îl dea la pisici. Un altul spune că aruncă peștii la loc, după ce îi strânge. Dintre cei care îi mănâncă, nu am vorbit cu nimeni care să fie principal motivat de asta, pentru a veni să dea la pește.

Pescuitul pe Dâmbovița e un obicei de petrecere a timpului liber pentru ei, obicei pe care îl practică pe tot parcursul vremii bune, unii dintre ei de ani buni.

Pescuitul pe Dâmbovița oferă o oportunitate de distracție sau relaxare nu doar pentru pescări, ci și pentru trecătorii care îi observă. De pe mal, curioși cu genți de lucru în spate se opresc minute întregi ca să-i privească. Din mașini, șoferii mai strigă la ei. La ora de întors acasă de la muncă, de pe pod, oameni se opresc pentru a asista la prinderea vreunui pește mare.

Paleta de **evenimente culturale indoor** la care participă locuitorii din Timpuri Noi diferă, în funcție de vârstă și preferințe. Des întâlnită este opțiunea pentru filme la Mall Vitan și Sun Plaza, mall-urile fiind singurele spații cu cinematograf din zonă. Locuitorii mai merg la film și în afară cartierului, la fel cum, tot în afară cartierului merg la piese de teatru. Deși Palatul Copiilor găzduiește piese de teatru, din multe părți am auzit că acestea nu sunt frecventate pentru că sunt scumpe. O altă opțiune relativ aproape este Teatrul Replika din Tineretului. Alte tipuri de evenimente frecventate în ultima vreme de participanții la consultări sunt festivalul de industrii creative CreativeEst (la Fosta Industria Bumbacului), ateliere pentru copii la Biblioteca Metropolitană București, Noaptea Cercetătorilor organizată la Biblioteca Națională a României sau spectacole la Palatul Copiilor.

Aseară la Palatul Copiilor era un concurs de balet. Și nu știm decât noi părinții. Gratis, copiii foarte buni, echipați, pregătiți. Fetițele mele fac gimnastică, noi am fost la Festival Național de Gimnastică Aerobică. 50 de lei pe lună. Au venit din Târgu Jiu, au venit din Iași, au venit din Petroșani, foarte mulți copii au fost, foarte talentați. (D.N., femeie - fragment consultare)

Pentru **evenimente culturale outdoor**, oferta la nivel de cartier este și mai redusă. Singurul astfel de eveniment menționat în cadrul interviurilor și al consultărilor este festivalul organizat de Asociația Komunitas în Piața Dăbuleni. Alte evenimente în aer liber la care au participat locuitorii intervievați și consultați sunt cele din zona Parcul Tineretului (Festivalul Toamnei, teatru în aer liber, filme în aer liber) sau evenimente organizate în centrul orașului (Festivalul BeFit, Noaptea Caselor).

Cumpărăturile sunt considerate, în mod interesant, tot o activitate de timp liber, fie că este vorba de cumpărături la mall, în lanțuri de magazine de cartier sau în piețele din zonă.

Păi și în cartier mai petreceți timp liber?

Deci în cartier, sunt șoimu' pieței, cu sacoșă..(M.P., bărbat, 55 ani - interviu Spații Urbane în Acțiune)

În zona delimitată ca fiind cartierul Timpuri Noi, **multe activități de timp liber se consumă în spații ne-reglementate ca atare**, fie că e vorba de străzile din zona de case sau de terenuri virane din zonele de blocuri. Pe parcursul cercetării de teren din proiectul *Spații Urbane în Acțiune* am putut observa multe astfel de practici. Tineri jucând tenis de picior pe strada Octavian, un băiat jucând peretele pe Strada Morilor, o fetiță dându-se cu trotineta la vale pe Logofăt Tăutu, găști de bărbați bând bere la pet în fața chioșcurilor de cartier, adolescenți petrecând timp pe strada Văcărești pe locul unei amenajări de fântână artizanală nefuncțională, bărbați jucând table la poartă, femei ieșite cu scaunul în fața curții, tineri ascultând muzică noaptea în parcare.

Acest mod de a folosi spațiul public se regăsește de altfel, destul de des, în poveștile culese în proiectul *Spații Urbane în Acțiune*, despre cum se petrecea timpul liber **pe vremuri**. Străzile și curțile școlilor erau atunci spații preferate pentru joacă.

“Când eram tânăr jucam fotbal în curtea Școlii 95, e chiar la stradă curtea, se și vede. Jucam perete, baschet, însă mai mergeam la Liceul Șincai, în curtea Liceului Șincai, în sectorul 4. Iarna, cu sania, din capul dealului, pe Morilor coboram. Dar, repet, pe vremea lui Ceaușescu, nu prea treceau mașinile, era mai mică circulația, și te dădeai liniștit cu sania de pe derdeluș. Te lăsa și părinții că știau situația, nu era o problemă.” (M.S., bărbat - interviu *Spații Urbane în Acțiune*)

Alte spații utilizate ca spații de petrecere a timpului liber în comunism erau spațiile private - casele oamenilor puteau deveni alternative la cinematografe, completând astfel oferta limitată de filme de pe piața liberă.

Mergeam la video. Apăruse astea video, da n-avea oricine, erau foarte scumpe și avea o persoană două din cartier și seara târziu, sâmbata de obicei, ne duceam la video, făceam rost de casete de filme, cu filme care la noi nu se vedeau pe vremea aia la televizor. Și ne strângeam acolo câte 20, 30 de inși într-o sufragerie, dădeam și 10 lei.. 100 de lei, cum era pe vremea aia, mulți bani.. cu bătăi, cu Van Damme, îți dai seama.. Mergeam și stăteam și vedeam film după film după film după film, câte casete avea ăla și ne-anunța, vedeți că săptămâna viitoare fac rost de nu știu ce filme. Și din astea, de groază, îți dai seama că nu văzusem filme de groază, ne duceam și vedeam. (...) Auzeai din gură în gură, uite ăla are.. da trebuia cineva să fie cunoscut de persoana respectivă, că era ilegal, știi? Făcea și un ban pe chestia asta și era ilegal să facă așa ceva. Ne duceam la video. (G, femeie - fragment interviu)

Pe lângă faptul că ies din cartier pentru a merge în parcuri, la filme și la teatru, la întâlniri cu prieteni sau la evenimente culturale, locuitorii din Timpuri Noi ies și din București, unii dintre ei pentru a petrece timp în casele lor de **la țară**.

Avem un teren și ne ducem și facem agricultură acolo, așa, pentru noi, acolo, ne prostim. La sfârșit de săptămână acolo suntem toată vara. Te odihnești, muncind, da te odihnești. Mai cu sapa, mai culegi, mai pui, e foarte bine. (G., femeie - fragment interviu)

Nevoi, dorințe, idei

Am identificat nevoi de petrecere a timpului liber în cartierul Timpuri Noi prin întrebări în cadrul interviurilor și în cadrul consultărilor, dar și bazându-mă pe cercetarea din proiectul *Spații Urbane în Acțiune*. Fiecare consultare a avut specificul ei în identificarea de nevoi. Dacă în consultarea realizată în parc, am cules nevoi, idei și dorințe ca atare, în celelalte două am discutat cu participanții despre nevoi în directă legătură cu resursele cartierului. Astfel, în prima consultare, participanții au identificat spații resursă care ar putea fi folosite pentru a satisface nevoi de petrecere a timpului liber pe care în mod curent le satisfac folosind resurse din alte cartier. Am colectat apoi dorințele participanților cu privire la cartierul Timpuri Noi. În cea de-a doua consultare am plecat de la o identificare a resurselor cartierului, a urmat o identificare a nevoilor și o conectare imediată a acestora cu posibile resurse, fie ele materiale, fie umane. Tocmai de aceea, ce a rezultat nu este doar o sumă de nevoi, ci și o sumă de dorințe și de idei despre ce alte tipuri de activități culturale și de timp liber s-ar putea desfășura în cartierul Timpuri Noi.

Voi detalia mai jos rezultatele acestor discuții, dar înainte de toate, aș face o nouă raportare la rezultate ale chestionarului aplicat în cadrul proiectului *Spații Urbane în Acțiune*. Rugați să identifice principalele trei probleme cu care se confruntă în cartierul în care locuiesc dintr-o listă predeterminată de posibile răspunsuri, locuitorii din Timpuri Noi au ales ca primă problemă lipsa spațiilor de joacă pentru copii (33%). Doar 15% dintre aceștia au considerat lipsa oportunităților de petrecere a timpului liber o problemă a cartierului.

- Lipsa spațiilor de joacă pentru copii 33%
- Oamenii străzii 32%
- Lipsa containerelor pentru reciclat 29%
- Gunoaiele de pe stradă /din spatele blocurilor 29%
- Modul de funcționare a mijloacelor de transport în comun 25%
- Probleme cu canalizarea 23%
- Lipsa parcarilor 21%
- Iluminatul public 16%
- Lipsa oportunităților de petrecere a timpului liber 15%
- Câinii 14%
- Aglomerația 14%
- Siguranța publică 12%
- Spațiile abandonate 10%

- Lipsa pistelor de biciclete 7%
- Lipsa spațiilor verzi 5%

Total respondenți: 108³⁷

Rugați să aleagă dintr-o serie de evenimente și activități cu caracter cultural/ de timp liber, pe cele care i-ar interesa, aceiași respondenți s-au arătat interesați de toate tipurile de activități propuse, peste jumătate din ei fiind interesați de piese de teatru în aer liber, concerte și expoziții care să documenteze istoria cartierului.

- Organizarea unei piese de teatru în aer liber 61%
- Organizarea unui concert 60%
- Organizarea unor expoziții care să documenteze istoria cartierului 52%
- Organizarea unor ateliere de lucru pentru copii 49%
- Organizarea unor expoziții de fotografie 48%
- Organizarea de evenimente/competiții sportive 45%
- Organizarea unui târg de vechituri 38%
- Organizarea de piețe ambulante 38%
- Organizarea unui campionat de table/șah 37%
- Organizarea unor consultări cetățenești 32%
- Organizarea unui cross 30%

Total respondenți: 108³⁸

Deși nu menționează lipsa oportunităților de petrecere a timpului liber ca o problemă, în cadrul întrebării mai largi despre problemele cartierului, oamenii răspund pozitiv atunci când sunt întrebați dacă i-ar interesa să fie expuși la mai multe oportunități de petrecere a timpului liber. Aceste răspunsuri oarecum contradictorii ar putea fi interpretate fie în cheia în care oportunitățile de petrecere a timpului liber nu sunt prioritare printre problemele de cartier, fie în cheia în care respondenții nu conștientizează și asumă o nevoie de activități culturale, care altfel reiese la o întrebare mai explicită cu privire la tipuri de astfel de activități care ar putea fi organizate.

Cât privește nevoile identificate în cadrul interviurilor și al consultărilor, le voi clasifica în funcție de investiția necesară, în nevoi care necesită lucrări de infrastructură, nevoi care necesită amenajări și nevoi de activități/ evenimente culturale și de timp liber.

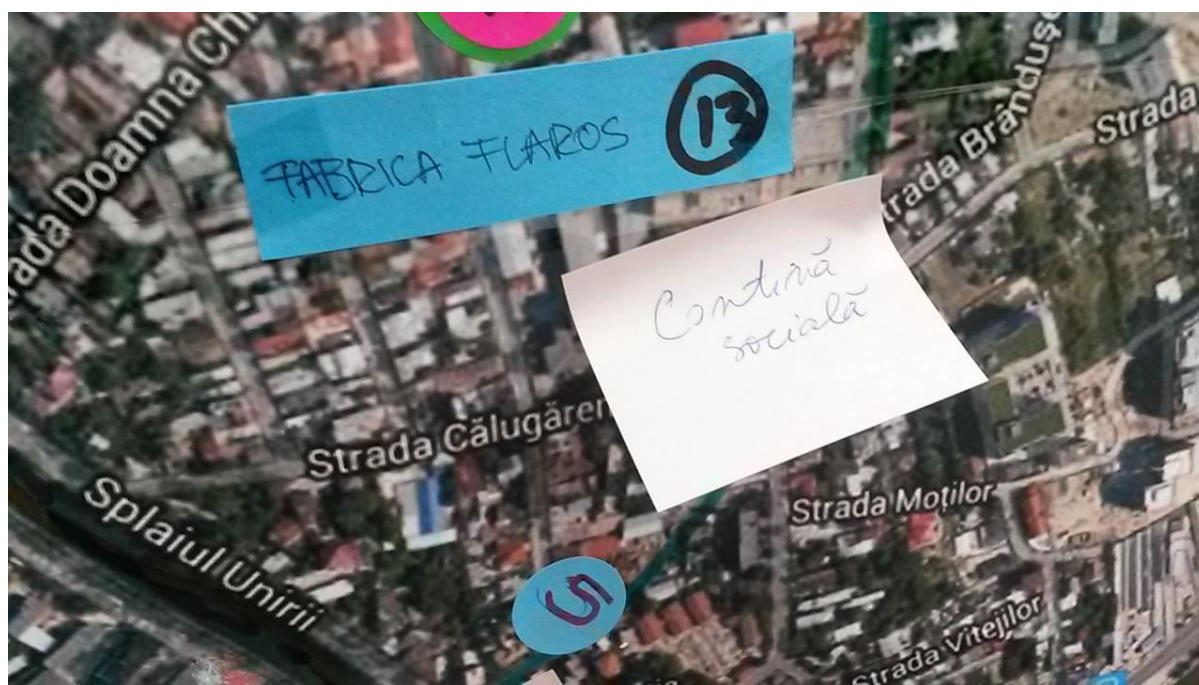
Majoritatea **nevoilor care ar necesita investiții mari** au reieșit din consultarea realizată în parcul de pe Strada Dumitru Papazoglu și au venit din partea copiilor, care au lăsat frâu liber imaginației și au numit toate lucrurile pe care și le-ar dori la ei în cartier: *parc de distracții mai aproape, un patinoar în loc de ștrandul Tineretului, waterpark, cinematograful, săli de teatru.*

³⁷ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 52

³⁸ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 60

Alte **nevoi**, venite tot din partea copiilor, dar **care ar necesita mai degrabă investiții mai mici, pentru amenajări** ar fi: *mai multe terenuri de baschet, fotbal, tenis, volei, rugby; piste de skate și de role*. Tot copiii au venit cu niște cerințe foarte clare cu privire la parcul lor: *să se repare porțile de la terenul de fotbal de pe Papazoglu, să se monteze burete sau gazon în loc de ciment*.

În aceeași categorie a amenajărilor ar intra **securizarea fostelor spații industriale**, astfel încât acestea să devină spații sigure pentru desfășurarea de activități culturale, nevoie reieșită din primele două consultări. Cum participanții la consultări nu au cunoștințe clare despre situația proprietății asupra fostelor spații industriale, acestea au fost luate în calcul ca posibile spații resursă pentru desfășurarea de activități culturale, precum *spectacole de teatru* sau chiar sociale, precum organizarea unor *cantine sociale în care tinerii să poată ajuta ca voluntari*. O astfel de cantină socială ar putea fi organizată de organizații nonguvernamentale sau de bisericile din cartier, după părerea participanților la a doua consultare.

Alte amenajări menționate de data aceasta chiar de tineri au fost *pistele de bicicletă*, dar și *spații sigure pentru parcare/ depozitarea bicicletelor*.

Adolescenții din parcul de pe strada Dumitru Papazoglu ar dori să se implice chiar ei într-o mică amenajare: *să facem un graffiti mare, aici* (pe perețele blocului care mărginește parcul).

Nu în ultimul rând, a fost numită nevoia amenajării unor *spații de socializare pentru vecini*.

Pe vremuri, când eram eu mică, adică în 80, 90, se făcuse improvizat un fel de bancă în fața scării și oamenii efectiv se strâneau din bloc. Adică aveau un pretext, că ajungeai în bloc și mai stăteau la o vorbă și de fapt mai stăteau două ore în fața blocului de vorbă cu un vecin. Acuma s-au pierdut pretextele astea de socializare. (A.Ș., femeie, 30 ani - fragment consultare).

Majoritatea nevoilor culese au fost însă nu nevoi de infrastructură materială, ci **nevoi de activități și evenimente de petrecere a timpului liber**.

Cluburi sau ateliere de creație pentru copii, cursuri de fotbal, cursuri de mate, cursuri de dans, gimnastică - au fost numite ca nevoi atât de copii, cât și de părinți și bunici. Deși pe de altă parte a fost identificată și o ofertă de astfel de activități la nivelul cartierului, fie aceasta este mai mică decât nevoia, fie oferta actuală nu este bine mediatizată. La cea de-a doua consultare, o propunere a fost ca în astfel de activități pentru copii să fie implicați tineri voluntari. Cluburile ar putea fi organizate de școli din cartier, organizații nonguvernamentale, primării de sector sau de Palatul Copiilor, după părerea participanților la consultare.

Cred că-s foarte utile, e important să-i descoperi unui copil talentul, tu neavând habar. Aici pot participa cei mari, de 20 ani, după facultate sau în timpul facultății - pe bază de voluntariat, să-i învețe pe cei mici. E instructiv pentru ambele părți. Dar trebuie motivați și tinerii. Trebuie și ei să fie incluși, să primească un premiu. (D.N., femeie, participant consultare)

Alte tipuri de activități pentru copii ar fi **taberele** sau organizarea de **întâlniri între tineri vârfuri și copii**. Unul dintre participanții la consultare propune NOD makerspace ca spațiu pentru aceste din urmă întâlniri.

Activitățile de voluntariat pentru tineri sunt și ele o nevoie identificată în cadrul consultărilor. Astfel de activități ar putea fi derulate prin școli, de organizații nonguvernamentale sau chiar în cadrul Bibliotecii Metropolitane București, unde au mai fost inițiate și în trecut.

În două dintre consultări s-a discutat pe larg despre nevoia de **cluburi pentru pensionari, dar și pentru persoane de vârstă a doua**.

Ar trebui și ceva pentru cei de vârstă înaintată, după 60-65, undeva unde ei să socializeze, să se simtă bine, unde să aibă întâlniri, unde să fie și carte, unde să fie și muzică, muzica anilor lor. Cred că există ceva undeva în zona Hala Traian, dar la noi nu există. (C.N., bărbat, fragment consultare)

E un segment care e total abandonat. Și anume oameni middle age care stau în casă, frate, adică nici măcar nu ies în cartier, doar ca să-și cumpere.. Oamenii ăștia n-au spații publice sau private în care să se ducă la cursuri de dans sau la un teatru sau la cinematograful ceva mai accesibil, adică nu neapărat arthouse.. Apropo, dacă e inițiativă publică sau privată, mie mi se părea că și publică tre să fie. Ceva care să fie axat pe niște oameni care.. pe un segment care nu e servit de nimeni, efectiv. Și mă uit și la taică-miu și oameni care încă locuiau cu părinții și ziceau bă, da ai mei nu fac nimic, n-au nicio opțiune în cartier. (A.Ș., femeie, fragment consultare)

Astfel de cluburi ar putea construi pe tradiția cartierului - una dintre participantele la prima consultare povestește că fostele fabrici din zonă organizau altădată cluburi de timp liber pentru angajații lor. Apropo de care ar fi resursele cartierului care ar putea fi folosite pentru organizarea acestor cluburi, oamenii s-au gândit la fostele spații industriale, dar și la Casa de Pensii.

O nevoie exprimată în toate consultările este aceea de a avea **un spațiu pentru proiectare de filme** și, deși am mai numit această nevoie odată în categoria nevoilor care ar necesita investiții de infrastructură, o voi include și aici, pentru că mulți dintre cei consultați se gândesc și la **filme în aer liber**. Unul dintre adolescenții din parcul de pe Strada Dumitru Papazoglu povestește că de ceva vreme se

gândește *cum ar fi să proiectăm un film aici, pe bloc*, referindu-se la latura blocului care mărginește parcul.

Multe altele dintre nevoile și dorințele exprimate de participanții la consultări sunt diverse tipuri de evenimente culturale outdoor: *spectacole de acrobații, concerte de manele, spectacole pentru copii, spectacole de circ, teatre, târguri de jucării, schimburi de cărți între locuitorii cartierului, community lunch*.

Sau un big lunch, închizi o stradă și faci community lunch. (A.Ș, femeie, 30 ani - fragment consultare)

Da. Ar putea face un teren de fotbal acolo, la mine-n zonă.

Păi și unde ar fi, că tre să ne gândim și la spațiu, dacă e, știi?

În intersecție. Da, la metrou, acolo. Să oprim circulația, în reprize, 45 de minute. (C.C, bărbat, 19 ani - interviu Spații Urbane în Acțiune)

Vin copiii cu jucării pe care vor să le vândă, ei stabilesc prețul singuri.. părinții nu se implică.. au fost părinți care s-au zgâriat pe ochi dar asta e, copilul stabilește cu cât vrea să dea. (D.N., femeie - fragment consultare).

Pentru astfel de evenimente de stradă, participanții au numit două posibile spații resursă: Piața Dăbuleni și cheiul Dâmboviței, pe care ar putea fi oprită temporar circulația, după modelul Șoselei Kisselef. Școlile sunt de asemenea considerate posibile spații resursă, spre exemplu pentru activitatea de schimb de cărți, dar și pentru activități de strângere de fonduri distractive, precum **tombole**.

...se organizau în școli, fiecare copil aducea ceva, un obiect, se plătea o taxă de 2 lei, 3 lei și îți cumpărai acel bilet. Obiectele aduse de copii erau etichetate și trăgeai un bilet, și numărului de pe bilet îi corespundea un obiect. Luați obiectul, bani-i dădeai. Se pot strânge niște bani care pot fi folosiți în alte scopuri. E o strângere de fonduri într-un mod mai distractiv și bazat pe surprize. (D.N., femeie - fragment consultare).

O altă categorie de idei de viitoare activități culturale pleacă de la **resurse nevalorificate** din zona Timpuri Noi. Cu precădere despre **Dâmbovița**, s-a discutat foarte mult într-una dintre consultări. Trecerea Dâmboviței prin Timpuri Noi este momentan aproape deloc valorificată pentru activități de timp liber, dacă nu luăm în calcul pescării și alergătorii de pe mal. Motivele pe care le văd participanții la consultare pentru această lipsă de apropiere de Dâmbovița sunt pe de o parte de ordin fizic - *circulația de pe Splai e o graniță foarte puternică*, îndepărtând oamenii de Dâmbovița; pe de altă parte, țin de percepția administratorilor asupra râului, mai degrabă ca un *canal de apărare a orașului împotriva inundațiilor*.

Noi o definim ca cel mai mare spațiu public al Bucureștiului, nefolosit. Credem că ar putea să înceapă să fie folosită prin activități mici, mici-mici, da făcubile, direct pe apă sau prin activități temporare gen festivaluri, închizi un segment de splai, știi? și iarăși care să aibă legătură cu apa. Tocmai ca să crezi interesul și pofta de a face ceva acolo.

Ne-ar plăcea să se întâmple orice legat de Dâmbovița.

Să fie malul lângă apă..

Poți să faci un ponton sau ceva.

Și pot să fie bănci și chestii pe acolo. (fragment consultare)

Un alt spațiu viran care ar putea fi exploatat, dar despre care, pe de altă parte, nu avem informații cu privire la situația drepturilor de proprietate, este ***marele teren dintre Strada Mircea Vodă și Strada Octavian Goga***. Participanții la una dintre consultări consideră că acest spațiu ar fi foarte potrivit pentru ***un stadion și o sală polivalentă***. În același timp, un fel de a folosi spațiul care presupune o investiție mult mai mică, este ca ***spațiu de picnic***.

Alte **nevoi** care au reieșit din consultări **ar putea fi mai degrabă acoperite prin investiții private**. Astfel, participanții la discuții consideră că ar fi nevoie de ***mai multe locuri de ieșit***, pentru că din cele existente niciunul nu are personalitate, de ***spații de lucru***, precum și de ***investitori care să valorifice malul Dâmboviței, fie prin deschiderea de localuri pe Splaiul Unirii, fie chiar pe apă***.

Voi încheia descrierea nevoilor și ideilor de viitoare activități culturale în cartierul Timpuri Noi prin prezentarea rezultatelor unui exercițiu realizat în prima dintre consultări, în care am rugat participanții să noteze dorințele lor pentru cartier. Prin aducerea laolaltă a acestor dorințe au reieșit câteva direcții agreate: ***regenerarea zonelor industriale, centru de industrii creative (Industria Bumbacului), centru comunitar (asociații, grupuri de inițiativă, oportunități de voluntariat, implicare), activități pe Dâmbovița***.

Concluzii și recomandări

Concluzii

Rezidenții din cartierul Timpuri Noi formează un grup eterogen, din punct de vedere al stilului de viață, al veniturilor, al etniei, iar o viitoare strategie culturală pentru acest cartier ar trebui să țină cont de această diversitate și să lucreze cu ea.

Timpul liber este deservit în primul rând de infrastructura de spații verzi și locuri de joacă din cartier și, în al doilea rând, de infrastructură aflată mai degrabă în cartierele învecinate care compensează lipsurile din zonă (Vitan, Mărășești, Tineretului). Spațiile resursă ale carterului sunt destul de rar activăte prin evenimente culturale.

Nevoile locuitorilor se îndreaptă mai degrabă către activități culturale și de petrecere a timpului liber și destul de puțin către lucrări de infrstructură și amenajări. Amenajările au în vedere în primul rând spațiile verzi și locurile de joacă, apoi securizarea fostelor spații industriale, precum și resursele nevalorizate (Dâmbovița).

Există în zona Timpuri Noi instituții publice despre care locuitorii consideră că ar putea fi cointerestate în dezvoltarea unei oferte mai largi de activități culturale (Biblioteca Metropolitană București, Casa de Pensii, Biblioteca Națională, școlile și grădinițele din cartier).

Fostele spații industriale atrag inițiative private care oferă oportunități de petrecere a timpului liber și evenimente culturale, mai degrabă pentru oameni din afară cartierului. Rezidenții sunt sau nu avantajăți de aceste inițiative, în funcție de propriul stil de viață și de propriile resurse.

Există momentan o direcție, cât și un interes privat în dezvoltarea zonei pe viitor ca centru de industrii creative.

Cartierul are avantajul proximității față de resurse naturale care încă nu sunt suficient valorizate (Dâmbovița, Parcul Văcărești), dar și avantajul existenței unor actori interesați de dezvoltarea lor.

Momentan, în cartierul Timpuri Noi nu există inițiative cetățenești care să promoveze interesele rezidenților în deciziile publice care îi privesc sau care să deruleze activități adresate locuitorilor zonei, dar există actori interesați de stimularea comunității locale.

Recomandări

Voi aduce laolaltă o serie de recomandări care au reieșit din discuțiile cu rezidenți și actori resursă în cadrul acestei explorări:

- valorificarea Dâmboviței și a Parcului Văcărești;
- valorificarea fostelor spații industriale (inclusiv securizarea lor);
- stimularea dezvoltării zonei ca centru pentru industriile creative;
- încurajarea activităților și a inițiativelor cu caracter comunitar;
- dezvoltarea mai multor evenimente și activități culturale, plecând de la modele deja existente care se dovedesc a avea succes în centru sau în alte cartiere;
- mediatizarea mai puternică a evenimentelor și activităților existente;

- atragerea organizațiilor nonguvernamentale, a instituțiilor publice și a actorilor privați cu miză în cartier, în dezvoltarea de evenimente și activități culturale dedicate rezidenților.

Fără a considera aceste recomandări ca definitive, consider că cea mai bună abordare și un prim pas în continuarea acestui proces ar fi începerea unui dialog susținut atât cu actorii resursă locali, cât și cu rezidenții cartierului, dialog care să confirme, să verifice și să dezvolte direcțiile reieșite în urma acestei explorări.

Cartierul Tineretului (Ioana Petrache)

Sumar de idei și nevoi

- activități și evenimente culturale, precum *expoziții, concerte de muzică clasică sau de fanfară organizate în foișoarele din parc, piese de teatru mai puțin costisitoare, proiectare de filme în aer liber, mai multe concerte de rock/ indie, spectacole folclorice, târguri de cărți organizate mai des, tururi de cartier.*
- Recuperarea memoriei industriale
- Amenajarea infrastructurii sportive

Precizări metodologice

Am construit această explorare a resurselor, practicilor și nevoilor legate de timp liber și activități culturale în cartierul Tineretului prin interviuri, consultări în grupuri mici, documentare și plimbări în cartier, în perioada septembrie - noiembrie 2015.

Am realizat trei interviuri cu locuitori ai cartierului, în care am urmărit să aflăm cum își petrec aceștia timpul liber în cartier și în afară cartierului, care li se par reperele importante în zonă și resursele actuale și potențiale pentru activități culturale și de timp liber, ce nevoi neacoperite au în acest domeniu, ce recomandări au și dacă ar dori ei înșiși să inițieze activități culturale în cartier. Pe lângă cele trei interviuri individuale, am realizat un interviu de grup cu trei membri ai Grupului de inițiativă Salvați Parcul Tineretului, grup format din locuitori din zona Pridvorului care s-au angajat în acțiuni civice pentru recâștigarea ca spațiu verde public a unei zone din Parcul Tineretului transformată de curând în spațiu construit. În cadrul acestui interviu am urmărit, în afară temelor mai sus menționate, activitățile grupului, felul în care grupul comunică cu ceilalți locuitori ai cartierului, precum și interesul lor în a demara alte tipuri de acțiuni comunitare.

Cele două consultări au avut în total un număr de 10 participanți, cu un număr mai redus de trei participanți la cea de a doua. În cadrul consultărilor, am facilitat discuții despre granițele cartierului, repere în cartier, practici de timp liber, nevoi și dorințe legate de activitățile culturale din cartier. Am folosit exerciții precum realizarea de trasee pentru vizitatori virtuali ai cartierului sau imaginarea unui muzeu al cartierului, cu scopul de a descoperi resursele și identitatea pe care locuitorii le asociază cu zona Tineretului. Ambele consultări au avut loc în cartier, una la sediul Asociației Culturale Replika, cealaltă la Restaurantul Sare și Piper.

Documentarea a avut ca resursă de bază raportul de cercetare *Cartier de București*³⁹, realizat în cadrul proiectului *Spații Urbane în Acțiune*. Proiectul, derulat de Asociația Komunitas în parteneriat cu studioBASAR în 2014-2015, și-a propus să anime spațiile publice din trei cartiere bucureștene, printre care și Tineretului, prin intervenții urbane participative. Parte din proiect a constat într-o cercetare socio-antropologică care a investigat modul de utilizare a spațiilor publice de locuitorii cartierelor vizate. Printre temele urmărite s-au numărat resursele cartierului, modul de petrecere a timpului liber și nevoile asociate cu timpul liber ale locuitorilor din cartier. Am completat informațiile din raportul de cercetare mai sus

³⁹ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015

menționat cu informații din documentare online, unde am studiat oferta de evenimente culturale actuală și am identificat posibili actori resursă pentru cartier.

Demersul a întâmpinat două dificultăți importante. Pe de o parte greutatea de a identifica un spațiu public pentru întâlnirile de consultare, greutate care mi se pare relevantă și pentru conținutul acestei explorări. Pe de altă parte, incidentul din Colectiv care a avut loc chiar în perioada de desfășurare a consultărilor, a inoportunitat discuțiile despre activități culturale și de timp liber și a descurajat mai mulți potențiali participanți de a se prezenta la întâlnirile propuse.

Explorarea de față nu este reprezentativă pentru cartier, implicând pe de o parte un număr mic de persoane, pe de altă parte un grup care nu recrează eterogenitatea rezidenților din Tineretului (majoritatea participanților la interviuri și consultări sunt tineri și persoane de vârstă a doua, cu studii superioare). Cu privire la resursele și practicile de timp liber ale locuitorilor cartierului, informațiile obținute în cadrul acestui demers au fost dublate de rezultatele cercetării antropologice din proiectul *Spații Urbane în Acțiune* și pot fi considerate relevante. Cu privire la nevoi însă, recomand o continuare și completare a acestei explorări. Deși nerepresentativ, acest demers mi se pare relevant ca proces și ca model de dialog între autorități publice și locuitori ai orașului și consider că ar putea fi continuat cu succes.

Cine este cartierul Tineretului?

(percepții)

*Când zic "sunt din Tineretului", toți lasă ridurile de pe frunte, spune unul dintre tinerii intervievați și, cu el, probabil ar mai fi de acord și alții. În cercetarea cantitativă realizată în proiectul *Spații Urbane în Acțiune*, din 140 de locuitori în Tineretului chestionați, 81% se declară mulțumiți de cartier, în timp ce doar 8% se declară nemulțumiți⁴⁰. Apropierea de centru, infrastructura bună de transport și de servicii, precum și prezența parcurilor participă la a crea imaginea cartierului Tineretului ca un cartier *bun, elitist, burghez, mult mai aerisit decât alte cartiere și unul dintre cele mai verzi cartiere din București*. Tot din raportul *Cartier de București*, mai aflăm că principalele probleme identificate de locuitori în Tineretului sunt faptul că există mulți oameni ai străzii, lipsa parcărilor și lipsa containerelor de reciclat.⁴¹*

Geografii

De unde până unde se întinde cartierul Tineretului sau dacă se poate vorbi despre existența unui cartier sunt subiecte pe care le-am dezbătut atât în cadrul interviurilor, cât și al consultărilor. Voi folosi rezultatul acestor discuții pentru a avea o convenție cu privire la zona la care ne vom referi de aici înainte ca și cartierul Tineretului, dar și pentru a oferi o imagine a reperelor despre care locuitorii consideră că servesc la identificarea zonei.

Zona elitistă sau adevăratul Tineretului au fost stabilite în prima consultare ca fiind **triunghiul descris de Bulevardul Tineretului, Calea Văcărești și Bulevardul Gheorghe Șincai**. Participanții au dezbătut apartenența la cartier a zonelor dintre Calea Văcărești și Splaiul Unirii, a zonei Pridvorului, Cimitirului Bellu, zonei dintre Metroul Tineretului și Budapesta, zonei dintre Calea Șerban Vodă și Bulevardul Dimitrie Cantemir. Chiar și despre Parcul Tineretului s-a discutat dacă se poate spune că face parte din cartier sau nu. **Un cartier Tineretului extins** a fost convenit apoi ca întinzându-se **între Splaiul Unirii, Calea Văcărești, Strada Mărțișor, Orașelul Copiilor, Șoseaua Olteniței și Bulevardul Gheorghe Șincai**.

În cea de a doua consultare, participanții au pornit de la această variantă extinsă identificată ca și cartierul Tineretului în prima consultare și au extins-o, la rândul lor, înspre nord, **propunând un cartier delimitat de Splaiul Unirii, Strada Radu Vodă, Calea Șerban Vodă, Bulevardul Mărășești, Parcul Carol, Șoseaua Olteniței și Bulevardul Gheorghe Șincai**. Participanții au păstrat ca limite în zona de sud **Splaiul Unirii, zona Pridvorului, Cimitirul Bellu și Parcul Tineretului**.

⁴⁰ Restul de 11%, nu sunt nici mulțumiți, nici nemulțumiți. Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 160

Dintre persoanele intervievate, 56% sunt femei și 44% bărbați; vârsta (15-25 ani - 19%; 25-40 ani - 31%; 40-60 ani - 26%; peste 60 de ani - 24 %). În ceea ce privește locul de muncă, majoritatea sunt salariați cu studii superioare (49%). Restul se împart astfel: 25% sunt pensionari, 6% sunt studenți sau elevi, 7% șomeri; 7% funcționari, iar 5% muncitori (calificați sau necalificați). În ceea ce privește nivelul de educație în rândul persoanelor intervievate: 8% au studii gimnaziale, majoritatea au studii universitare și post universitare – 61%, în timp ce 31% au studii liceale și post liceale. (pg. 159)

⁴¹ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 165

Pentru a construi aceste granițe ale cartierului, locuitorii au folosit mai multe tipuri de repere, printre care:

- artere importante, deja menționate; granițele dintre sectoare;
- vecinătățile cu alte cartiere: Unirii la nord, Timpuri Noi la est, Berceni și Brâncoveanu în sud și vest;
- puncte de referință, precum stațiile de metrou Timpuri Noi și Tineretului, Colegiul Național Gheorghe Șincai, biserici din cartier, Parcul Tineretului, Parcul Carol.

Poziționarea în cartier a persoanelor care au participat la discuții a fost de asemenea relevantă, precum și o tendință generoasă de a contura un cartier cât mai cuprinzător.

Istorii

Pentru un scurt istoric al transformării zonei Tineretului dintr-o periferie de mahalale în cartierul de astăzi, poate fi studiat raportul de cercetare Cartier de București. Aici voi încerca doar să formez un mozaic, aducând laolaltă povești culese din interviuri și consultări. O istorie cap coadă a locului, nu am întâlnit pe nimeni să cunoască. Ea se compune, însă, încet încet din fragmente de zvonuri, povești și cunoștințe - despre zona mlăștinoasă Cocioc, Valea Plângerii, parcul construit prin munca voluntară a tinerilor, blocuri construite de *pușcăriași*, vizite fulger ale lui Ceaușescu, sticle și borcane reciclate de pionieri pentru a contribui la ridicarea viitorului Palat al Copiilor, Maria Tănase și debutul ei în cartier, planul comunist de a construi un Disneyland și abandonarea lui.

Am auzit că era o zonă mlăștinoasă.. Cocioc.. Populația nu era foarte numeroasă. Era cartierul vechi, dar zona asta unde e parcul acum nu se putea folosi nici să cultivi, nici să-ți faci locuințe, că era un smârc așa. (fragment consultare)

-De prin anii 60, cred că nu mai e.

-Și Parcul Tineretului a fost construit cu muncă voluntară, tânără, nu? eu așa știu.. Prin muncă voluntară și lumea venea și săpa acolo..

-Parcă și pușcăriașii, parcă auzisem o poveste..

-Nu, nu, nu, nu.. pușcăriașii au venit și au construit blocurile noastre. (fragment consultare)

Și eu auzisem că blocurile astea de pe Tineretului, alea, zet-urile, frumoase, placate cu cărămidă, trebuiau să fie gata până trecea Ceaușescu pe acolo și pentru că nu erau gata, le-au finisat la exterior și unele dintre ele au rămas inclusiv fără planșee, adică era o cochilie, așa.. Nu-mi asum responsabilitatea pentru această afirmație, însă. (fragment consultare)

Din cartierul vechi a rămas asta Calea Șerban Vodă unde sunt case tipice pentru burghezia medie și am auzit că la ARCUB au ghizi grațiuți care fac tururi de cartier, în toate cartierele Bucureștiului și care știu toate tainele. (fragment consultare)

Valea Plângerii - aici erau cei mai săraci oameni din București, care nu aveau proprietăți. Erau vai de mama lor, cei mai amărâți. A fost exact aici, pe terenul de care vorbim noi. În 85 nu mai erau. Eu când m-am mutat, la noi în față erau grădini de zarzavat, unde s-a făcut după aceea parcul. Erau și de la noi din blocuri, din trei patru blocuri câte erau atunci, își făcuseră grădini și ei. Își puneau roșii.. Și, după ce se terminau aceste clădiri spre deal, spre polivalentă, erau mlaștini, stuf.. erau șerpi. (E.I., femeie, 50-55 ani, fragment interviu)

Maria Tănase s-a născut în Mahalaua Căramidarilor. Lângă Palatul Copiilor este un bust al ei care marchează în 2013 împlinirea a 100 de ani de la nașterea ei. Gurile rele au făcut o paralelă între ea și Mata Hari, că artistă, că spion, că nu știu ce, dar se pare că a fost mult mai mult patriotă decât spion. (fragment consultare)

-Palatul Copiilor s-a făcut din sticle și borcane donate. Noi eram la școală și trebuia să dăm câte 30 de sticle, 30 de borcane, 30 de nu știu ce ca să se construiască.. așa s-a construit.

-Da, asta e mai mult o legendă, îți dai seama.

-Nu e legendă, chiar așa s-a întâmplat.

-Cum verifici dacă s-a făcut doar din sticle și borcane?

-S-au vândut, din banii ăia..

-Mie sincer mi s-a părut o idee bună de propagandă, adică, uite, pionieri, din donațiile voastre am făcut un palat pentru voi. (fragment consultare)

E un cartier din ăsta, care s-a ridicat sau care s-a transformat destul de tare.. a fost una dintre poveștile de succes ale comunismului în București, asta cu toate dramele de rigoare, că a și ras o parte din istoria locală, bună sau rea, așa cum era, discutabilă. (fragment consultare)

A fost de la început o zonă peste medie, adică era un nivel educațional peste medie, încă de atunci. (...) Mulți așa mai în vârstă, cam securiști așa.. Ceașcă, atunci când a făcut blocurile de la Tineretului, le-a făcut pentru oameni din ambasade. Pentru străini. Pe bulevardul Tineretului când mă plimbam, eram șocat. Erau foarte multe mașini străine, cu număr străin, de ambasadă. Erau și negri, eram șocat. Adică, în 89, să vezi negri... nici azi nu vezi foarte des. (D.B., 35-40 ani, bărbat, fragment interviu)

Gheorghiu Dej a început să-și doarmă somnul de veci așa (la mausoleul), și pe urmă, după revoluție, aparținătorii au venit și au luat pe Gheorghiu Dej și pe ceilalți oameni înmormântați acolo. (fragment consultare)

În părculețul de lângă erau făcute niște piste pentru biciclete, se făceau concursuri.. imediat după revoluție erau cu carturi, cu mașinuțe.. a fost mereu, fiind spațiu și o zonă relativ centrală, se făceau multe chestii pentru copii, culturale, sportive.. (...) Înainte de 89, unde-i catârgul.. unde-i Parcul Copiilor acolo, în centru era un catârg uriaș unde se făceau evenimente ale pionierilor și se ridica steagu și se cânta imnu și erau tot felul de evenimente pentru pionieri. Era propaganda comunistă care te lua de mic și te așeza unde trebuie. Propaganda era făcută foarte bine, foarte eficient și atent. (D.B., 35-40 ani, bărbat, fragment interviu)

Oamenii se fereau să se mute în zonă, pentru că mirosea foarte puternic, mirosea de la ecarisaje. (...) Țăla (abatorul) chiar a fost primul care a fost demolat și după aceea a devenit un cartier unde

oamenii au început să se mute, pentru că era evitat.. până în perioada respectivă era evitat, căci se făceau tăieri și mirosea foarte urât. Mirosea până în Giurgiului, adică se ducea mirosul hăt!

...Vroia să facă parcul Tineretului în Disneyland. Și din aprilie 89, ne-a venit un plan de sistematizare, a dat decret, lege, decretul 83, de sistematizare și investiție acestui parc. Erau 283 de hectare de parc care trebuiau transformate în acest Disneyland. Unde era Sun Plaza trebuia să fie cea mai mare Sală Polivalentă, care era deja începută, când a fost revoluția, știți că acolo era un mare gropan, se lucra la subsol. Aici unde e Delta Văcărești, trebuia să fie ieșire la Marea Neagră, cu port.. Sus unde e roata, unde sunt grămezile alea, trebuia să fie Munții Carpați în miniatură, deci era un fel de mica Românie în miniatură.. foarte frumos era, aveam plan.

Cuiva aia mare care o făceau era un fel de ieșire la Marea Neagră (Parcul Văcărești), că ieșise și un banc, Ceaușescu și Lenuța se plimbă cu bărcuța, în fine, vroia să iasă direct la Marea Neagră.

Vroia să mute grădina botanică din Cotroceni, iar acolo să extindă peste drum și să facă.. Deci urma să se mute, practic au adus niște puiet și urmau să se mute cu clădiri, cu cățel, cu purcel, în 90-91, cam așa era prevăzut. Pentru 90 erau prevăzute foarte multe proiecte de infrastructură, de drumuri.

.. Și au început practic să se desfășoare lucrările pentru parc (Parcul Lumea Copiilor). Să se planteze aliniamente de pomi, de tei, de castani, de stejari.. la care participa și școală cu copiii, cu părinții.

-Toată lumea era..

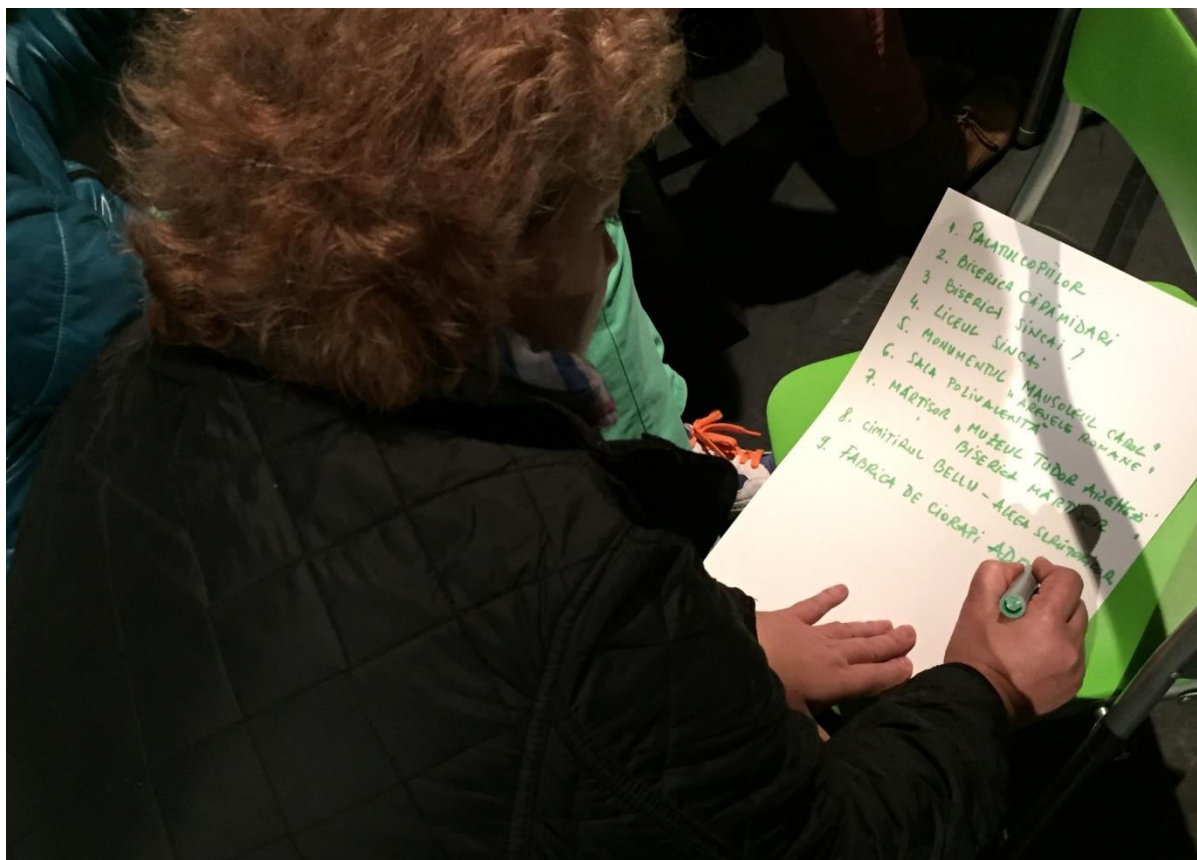
-Da, dureros. Și acuma, nu vreau să zic, când am auzit drujba aia cum a intrat și cum îi tăia, toți teii ăia din față. Când înfloreau teii ăia..

-Aleea cu tei era cea mai frumoasă.

-Aleea cu tei era chiar lângă blocuri. Deschideai primăvara când înfloreau teii, era un miros, era ceva.. Deci nu mirosu de grătar, de cârnat și de aia.. Era miros de tei, era superb, superb.. (fragment interviu de grup, Grupul de Inițiativă Salvați Parcul Tineretului)

Colega noastră, a stat închisă în Mausoleul Libertății după revoluție și a făcut inventarierea bunurilor lui Ceaușescu care au fost aduse acolo. Deci înainte era înmormântat Gheorghiu Dej, l-au scos de acolo, deci mausoleul e gol - nu are niciun fel de locuitor. Și N. a stat închisă în mausoleu, nu știu câte luni să lucreze la inventarierea bunurilor lui Ceaușescu. Asta e o poveste de groază. (fragment consultare)

Probabil multe alte povești s-ar putea spune despre cartierul Tineretului și probabil că ar merita spuse. De altfel, procesul de construire a istoriei zonei, prin împărtășirea de povești între locuitorii cartierului, a creat unele din cele mai reușite momente din timpul consultărilor.

În speranța că dezbaterile despre granițele cartierului și poveștile despre istoria acestuia au conturat cât de cât identitatea zonei așa cum este ea văzută de locuitori, voi merge mai departe pentru a analiza felul în care aceștia din urmă percep timpul liber și activitățile culturale la nivel de cartier.

Timp liber și cultură în cartierul Tineretului

(resurse)

Voi continua, aşadar, cu o analiza a timpului liber și a culturii în cartierul Tineretului, începând cu o trecere în revistă a resurselor, și continuând cu practici și nevoi ale locuitorilor cartierului. Am adunat informații despre resurse din interviuri, consultări, dar și din documentare, folosind raportul de cercetare *Cartier de București* și resurse online. În cadrul discuțiilor cu locuitorii cartierului, am descoperit resursele abordând diverse teme și exerciții: reperele cartierului, practici de timp liber, exerciții de realizare de trasee pentru vizitatori imaginari ai cartierului, exercițiu de imagineare a unui muzeu al cartierului. Astfel, lista de resurse care urmează reprezintă o compilație de spații funcționale și nefuncționale, de domeniu public sau privat, în aer liber sau în interior - toate considerate ca potențiale sau actuale resurse pentru cartier. Voi încerca o clasificare a acestora plecând de la caracteristicile mai sus menționate.

a. Parcuri. Parcul și Lacul Tineretului, Parcul Lumea Copiilor, Parcul Orașelul Copiilor, Parcul Carol

Cluster-ul de parcuri Tineretului, Lumea Copiilor și Orașelul Copiilor reprezintă probabil cea mai importantă resursă de petrecere a timpului liber, pentru locuitorii din cartierul Tineretului, dar și pentru alți locuitori din sectoarele 3 și 4. Parcul Tineretului oferă atât un spațiu de plimbare, cât și spații special amenajate ca locuri de joacă pentru copii, terenuri de sport, zonă de skate, spații amenajate pentru câini. Pe malul Lacului Tineretului este amenajată o așa numită plajă ecologică. Parcul găzduiește de asemenea o serie de localuri. În timp ce Orașelul Copiilor este organizat ca un parc de distracții, Parcul Lumea Copiilor servește mai multe funcțiuni. Pe de o parte spațiu de plimbare și relaxare, parcul deține și zone amenajate de joacă, fitness, o zonă de carting, terenuri de sport, precum și o zonă de picnic, dotată cu foisoare și grătare. Cele trei parcuri sunt destinații preferate pentru diverse evenimente și activități în aer liber pentru publicul larg, organizate fie de instituții publice, fie de actori privați (târguri, concursuri, activități sportive, zile festive, evenimente de promovare, concerte, filme, piese de teatru etc.).

Pasionații de natură, pot descoperi în aceste parcuri atât zone de vegetație mai specială, precum zona de tisa de la marginea lacului, cât și o faună îndeajuns de diversificată pentru oraș - găște, lebede și țestoase pe Lacul Tineretului și prezențe trecătoare de veverițe, fazani și papagali în Parcul Lumea Copiilor. Aceeași zonă de parcuri găzduiește și Ștrandul Văcărești, precum și fostul teatru de vară, spațiu momentan abandonat.

Considerat sau nu în cartierul Tineretului, Parcul Carol reprezintă o resursă de petrecere a timpului liber pentru oamenii din cartier și se distinge prin caracterul său istoric.

b. Spații verzi și locuri de joacă între blocuri.

Zona de blocuri dintre Calea Văcărești și Bulevardul Tineretului găzduiește o serie de spații verzi și locuri de joacă pentru copii, dintre care cel mai mare este spațiul dintre străzile C.R. Motru, Piscului și V.V. Stanciu. Alte două spații verzi se găsesc între străzile Piscului și Căramidarii de Jos și la intersecția dintre străzile C.R.Motru și Poenari.

c. Alte resurse naturale. Parcul Văcărești, Dâmbovița, grădini urbane

Aflate oarecum la granița convenită a cartierului, Parcul Văcărești și Dâmbovița sunt considerate de locuitorii participanți la consultare posibile resurse pentru cartier. Unii dintre participanții la consultare povestesc de asemenea cum proximitatea față de zona Văcărești a transformat cartierul Tineretului într-un spațiu de locuire pentru o diversitate de păsări.

Alte puncte de atracție pentru pasionații de natură ar putea fi grădinile blocurilor, zone aflate în mod formal în administrarea ADP, dar care de multe ori sunt luate în grijă de rezidenții cartierului.

d. Instituții publice de învățământ. Colegiul Național Gheorghe Șincai, Școala Generală nr. 100 Andrei Șaguna, Școala Generală nr. 97

Deși nu au fost menționate decât ca repere de participanții la consultări și interviuri, instituțiile de învățământ reprezintă cel mai probabil resurse actuale de activități de petrecere a timpului liber, pentru alți locuitori din zonă, neinclusi în explorarea noastră.

e. Instituții publice culturale. Palatul Copiilor, Sala Polivalentă, Casa Memorială Tudor Arghezi

Palatul Copiilor, numit de unul dintre participanții la interviu *centrul cultural al zonei*, desfășoară activități dedicate în mare măsură copiilor și părinților, dar găzduiește de asemenea și evenimente de interes larg, precum spectacole de teatru sau târguri. Sala Polivalentă este mai degrabă spațiu destinat concertelor, precum și evenimentelor sportive. Află în administrarea Muzeului Național al Literaturii

Române, Casa Memorială Tudor Arghezi se află și ea între granițele desenate ale cartierului, în zona Piscului.

f. Repere istorice. Fosta groapă de gunoi din zona actuală a parcului Tineretului, Valea Plângerii, zona de case vechi de pe Șerban Vodă sau de pe Strada Mărțișor, ansamblu de blocuri de 4 etaje din zona Căramidarii de Jos, Crematoriul Cenușa, Spitalul Clinic de Dermato-Venerice, Monumentul Eroilor, Arenele Romane, Cimitirul Bellu, fostul Abator Comunal, fosta Fabrică Flaros, fosta Fabrică Pionierul, fosta Fabrică Dâmbovița, fosta Fabrică Adezgo, strada Maria Tănase, Muzeul Tudor Arghezi, Blocul Loto, Mănăstirea Văcărești, Închisoarea Văcărești

În interviuri și consultări, locuitorii din zona Tineretului au identificat o seamă de spații, zone de locuire și clădiri care spun povestea cartierului Tineretului. Majoritatea dintre aceste repere istorice nu sunt exploatate în niciun fel la momentul actual, dar ele formează o hartă istorică a cartierului, pentru locuitorii acestuia.

g. Alți actori culturali. Teatrul Replika, WASP, Gastrobar, Arenele Romane, librărie pe Calea Văcărești, anticariat improvizat în zona Piața Norilor.

Dintre toți acești actori, complexul Arenele Romane este probabil cel mai cunoscut. Acesta este de asemenea singurul spațiu care deși în proprietate publică, este momentan în administrare privată. Teatrul Replika, WASP, Gastrobar sunt inițiative private, majoritatea dintre ele cunoscute mai degrabă unui public tânăr educat, atât din cartier, cât și din afară cartierului. Dintre acestea, Teatrul Replika și librăria menționată de unul dintre participanții la interviuri sunt de fapt singurele care se află în interiorul granițelor convenite ale cartierului. Pe lângă acești actori instituționali, atât participanții la prima dintre consultări, cât și raportul de cercetare *Cartier de București*, notează existența unui anticariat improvizat în zona Pieței Norilor - un vânzător ambulant de cărți vechi cu o prezență constantă în cartier.

h. Biserici. Biserica Căramidarii de Jos, Biserica Manu Cavafu, Biserica Mărțișor, Biserica Sfântul Iosif, Biserica Radu Vodă

Toate aceste biserici sunt considerate resurse pentru cartierul Tineretului, fie prin prisma rolului lor specific, fie ca repere istorice.

i. Spații comerciale. Piața Norilor, Piața Berceni, magazine MegaImage.

Spațiile comerciale, fie ele piețe, fie magazine din lanțuri comerciale au fost incluse ca resurse în această enumerare ca urmare a asocierii pe care participanții la această explorare au făcut-o între timp liber și cumpărături.

j. Localuri. Taverna lui Călinescu, De Cartier, Club Diamon, Cafeneaua Actorilor, Terasa Bulevard, Restaurant Sare și Piper, Club Colectiv

Zona este deservită de asemenea de o seamă de localuri (cafenele, baruri, restaurante, cluburi), pe care locuitorii le folosesc pentru întâlniri de lucru sau întâlniri cu prieteni.

Actori resursă

Voi completa trecerea în revistă a resurselor de mai sus, cu o prezentare a diverși actori care ar putea la rândul lor să reprezinte resurse în dezvoltarea de programe culturale viitoare pentru cartierul Tineretului. În măsura posibilității, voi lăsa prezentările chiar pe seama acestora, folosind informații disponibile online pe site-urile lor.

Grupul de inițiativă Salvați Parcul Tineretului,

<https://www.facebook.com/SalvatiParculTineretului2012>

Grupul de inițiativă Salvați Parcul Tineretului este o inițiativă civică a câtorva locuitori din zona străzii Pridvorului, care au reușit să mobilizeze sute de oameni din cartier în lupta lor pentru păstrarea ca spațiu verde a Parcului Tineretului, devenit ținta investitorilor privați din domeniul imobiliar. Grupul este probabil singura inițiativă la firul ierbii din cartier. Deși dedicați în mod principal activităților civice, membrii grupului sunt interesați secundar și de alte tipuri de activități cu caracter comunitar. De asemenea, grupul administrează probabil cea mai mare comunitate online dedicată cartierului Tineretului la momentul actual, pagina de facebook Salvați Parcul Tineretului.

Centrul de Teatru Educațional Replika, companiareplika.tumblr.com

CTE REPLIKA este axat pe proiecte teatrale cu relevanță socială, proiecții de filme cu impact educațional, artă participativă, ateliere, dezbateri, conferințe, discuții cu publicul, întâlniri cu profesori, educatori teatrali și inițiatori de proiecte culturale multidisciplinare.

CTE REPLIKA își propune să dezvolte și să promoveze programe de cercetare artistică și creații focusate pe teme și subiecte acute din societatea contemporană, valorizând o artă solidară cu lumea în care trăim.

CTE REPLIKA își propune să devină o platformă de creație pedagogică și artă participativă prin care categorii de public marginalizate să se poată autoreprezenta și să-și poată crea artă care le definește nevoile și așteptările.

CTE REPLIKA creează „vecinătăți” culturale și sociale, teritorii de legătură între demersuri artistice și comunități nereprezentate public, spații comune de dezbateri și intervenție în societatea contemporană.

CTE REPLIKA se dorește un spațiu al schimbării sociale prin artă educațională și creațiile deschise spre categorii ignorate. Un spațiu care se dezvoltă prin asocieri de idei, colectivități și artiști preocupați de noi modele pedagogice prin intermediul artei sociale. Un spațiu în care creatorii și publicul se educă împreună și educă spiritul colectiv al apartenenței la orizonturi de acțiuni comune.

Asociația Komunitas, www.Asociația-komunitas.ro

Komunitas este un laborator interdisciplinar socio-antropologic și educațional, înființat în anul 2006, un spațiu în care se experimentează mult și se pun bazele unor modalități noi de educație non-formală pentru tineret, cercetare urbană, dezvoltare comunitară și activare a spațiilor publice.

În prezent, echipa Komunitas este formată din antropologi, arhitecți, urbaniști, artiști și pedagogi iar eforturile noastre sunt concentrate în 3 mari direcții:

a) Crearea de oportunități de învățare participativă și alternativă pentru tineri, prin organizarea de cursuri non-formale, prin conceperea și implementarea în școli și licee a unor metode alternative de

educație, prin asigurarea unor contexte adecvate de învățare;
b) activarea spațiilor publice urbane prin diverse intervenții urbane sau evenimente socio-culturale;
c) realizarea de studii și cercetări pe tematici urbane; investigarea și observarea spațiilor urbane;
reflectarea spațiilor urbane prin mijloace multimedia.

Asociația Komunitas a intervenit în cartierul Tineretului, prin proiectul *Spații Urbane în Acțiune*, derulat în perioada 2014-2015.

studioBASAR, www.studiobasar.ro

studioBASAR a fost înființat în 2006 de Alex Axinte și Cristi Borcan, atât ca un studio de arhitectură, cât și ca o echipă Search-and-Rescue, ce acționează ca un agent de observație și intervenție urbană. În ultimii ani, studioBASAR a dezvoltat câteva capitole din proiectul Search-and-Rescue: City, ca o căutare strategică ce investighează dinamica Bucureștiului contemporan. Aceste capitole urmăresc adaptarea la condițiile urbane locale, prin dezvoltarea de instrumente de negociere, și în același timp atrag atenția asupra unor subiecte periferice și triviale, precum banalitatea, improvizația sau ilegalitatea, ce sunt ingrediente active ale culturii urbane locale. Proiectele studioBASAR diferă de la intervenții în spațiul public, instalații artistice, cercetări urbane, ateliere cu studenți, până la concursuri și diferite tipologii de clădiri rezidențiale și publice.

Partener al Asociației Komunitas în Spații Urbane în acțiune, studioBASAR a participat în proiect prin realizarea și folosirea Acumulatorului Urban Mobil ca spațiu și instrument de comunicare cu locuitorii cartierului, precum și prin distilarea cercetărilor asupra spațiului public în câteva propuneri de amenajări de spațiu public. (Acestea sunt disponibile pentru vizualizare în raportul *Cartier de București* și online la adresa <http://www.studiobasar.ro/?p=6423>)

Asociația Parc Natural Văcărești, parcnaturalvacaresti.ro

Asociația Parc Natural Văcărești susține transformarea "deltei Văcărești" într-un parc natural protejat.

În apropierea Parcului Natural Văcărești, la o înălțime de 60 de metri, în complexul rezidențial Asmita, echipa parcului a amenajat observatorul Parcului Natural Văcărești.

Echipa Asociației Parcul Natural Vacaresti organizează în anotimpurile calde lecții deschise cu elevii școlilor din București. O lecție durează aprox. 2h și are loc în prezența unor specialiști biologi, ornitologi sau ecologi.

Pe lângă acești actori instituționali, persoanele intervievate povestesc despre **locuitori faimoși ai cartierului**: tenismena Irina Șpârlea, actrița Ana Ularu, criticul de teatru Ileana Lucaciu, soliștii Tudor Gheorghe și Laurențiu Mocau (Guess Who).

Comunități online

- **Cartierul și Parcul Tineretului, <https://www.facebook.com/Tineretului>**
Cartierul și Parcul Tineretului este o comunitate online care numără peste 1300 de membri în decembrie 2015.

- **Salvați Parcul Tineretului**, <https://www.facebook.com/SalvatiParculTineretului2012>
Salvați Parcul Tineretului este un grup online administrat de membrii Grupului de Inițiativă Salvați Parcul Tineretului. Comunitatea include peste 5500 de membri în decembrie 2015.
- **Colegiul Național Gheorghe Șincai și grupuri online ale colegiului**, unele dintre ele cu peste 1500 de membri
<https://www.facebook.com/gheorghe.sincai?fref=ts>
<https://www.facebook.com/groups/156477492563/>
<https://www.facebook.com/groups/204014732962731/>
<https://www.facebook.com/groups/CNGSincai/>
- **Școala Gimnazială Nr. 97 și grupuri online ale școlii**
<https://www.facebook.com/Școală-97-433191840140726/timeline/>
<https://www.facebook.com/groups/288752371178896/>
- **Școala Gimnazială Nr. 100 Andrei Șaguna**
<https://www.facebook.com/Școală100/?fref=ts>
- **Parcul Natural Văcărești**,
<https://www.facebook.com/Parcul-Natural-V%C4%83c%C4%83re%C8%99ti-539076059491083/timeline/> - Pagina de facebook a Asociației Parcul Natural Văcărești, adună laolaltă peste 47.000 de susținători ai proiectului și oferă informații despre demersurile Asociației.
- **Văcărești Delta Park în Bucharest**, <https://www.facebook.com/VacarestiDelta?fref=ts>
Pagina de facebook dedicată Deltei Văcărești și susținătorilor transformării acestui spațiu într-un parc natural protejat. Pagina numără peste 850 de susținători.

Practici

Am cules informații despre practici de petrecere a timpului liber în cartierul Tineretului din interviuri și consultări, dar și din raportul de cercetare *Cartier de București*. Am aflat că locuitorii din cartier folosesc zona de rezidență în destul de mare măsură ca zonă de petrecere a timpului liber. Înainte de a intra în detalii, iată o privire de ansamblu oferită de cercetarea cantitativă realizată în cadrul proiectului *Spații Urbane în Acțiune*. La întrebarea *vă rugăm să ne spuneți cum vă petreceți de obicei timpul liber în cartier?*, întrebare cu răspuns multiplu, 140 de locuitori în Tineretului au răspuns după cum urmează.

- Merg în parc 88%
- Mă plimb prin cartier 43%
- Mă întâlnesc / Stau de vorbă cu vecinii / prietenii 35%
- Practic diverse sporturi 34%
- Merg la evenimente care se organizează în cartier 26%
- Grădinăresc 11%
- Stau în fața scării 6%

- *Total respondenți: 140⁴²*

Voi detalia mai departe rezultatele explorării cu privire la practici de timp liber în cartierul Tineretului, încercând să urmez structura oferită de răspunsurile la această întrebare.

Parcuri. *Plimbări cu bicicleta prin parc, gimnastică în parc, întâlniri de lucru cu Grupul Parcul Tineretului în parc, alergat în parc, întâlniri cu familia la picnic în parc, plimbare parc, ieșit la terasă în parc, badminton în parc pe o alee mai ferită, citit pe iarbă în parc* - acestea sunt doar o parte dintre răspunsurile pe care participanții la consultare le-au dat, gândindu-se cum au petrecut timpul liber în cartier în ultima vreme. Așa cum reiese și din cercetarea cantitativă, parcul este omniprezent - fie că este vorba de Parcul Tineretului, Lumea Copiilor, Orașelul Copiilor sau Parcul Carol, deși de departe Parcul Tineretului se distinge ca cel mai des menționat. Parcurile sunt folosite la orice, pentru relaxare, pentru întâlniri cu prieteni, pentru plimbări cu animalele de companie, pentru activități sportive, pentru distracție în cadrul diverselor evenimente organizate. Lacul Tineretului oferă și el, pe de o parte un loc de privit asfințitul, pe de altă parte un loc de făcut plajă, plimbat cu barca sau chiar de scăldat, în ciuda reglementărilor adverse.

- *Cel mai mult folosesc parcul, alerg. Îmi place să alerg, dar nu alerg cât aș vrea. Alerg cam de două ori pe săptămână, în principiu sâmbăta și îmi place că pot să merg pe pământ, adică nu merg pe asfalt, merg pe lângă.*
- *Într-un an a fost Color Run, tot acolo la intrare în parc.. Și lumea o fi luat mai mult sau s-au scuturat prin parc, că mergeai și vedeai pete de culori, așa, un roz, un albastru, galben, mi s-a părut super tare. M-am băgat, chiar dacă eram îmbrăcată și am început să arunc, eram cu bicicleta, mi-am murdărit bicicleta și n-am spălat-o cred că jumătate de an, a rămas așa cu petele alea, s-au uscat acolo și tot timpul când mă uitam mi-aduceam aminte și mi-a plăcut foarte tare chestia asta. (C.T., femeie, 25-30 ani, fragment interviu)*

Pe unde vă plimbați?

- *În tot parcul. Grădina botanică, că este mai aerisită, nu sunt aparate, nu sunt bicicliști, nu sunt role.. În partea asta spre Palatul Copiilor, spre școală. Acolo ne plimbăm, mai stăm pe bancă.. (D.B., bărbat, 35-40 ani, fragment interviu)*
- *În parc, mă duc la tenis în fiecare zi, vara. Terenuri de tenis în Tineretului, gratis. Tenisul l-am descoperit de vreo 5 ani. Și de vreo 5 ani merg, îmi fac acolo grup. Mi-am găsit anturaj acolo. Cu nimeni cunoscut dinainte. Acolo, m-am băgat, "joc și eu, salut băieți".*

Șiăștia sunt toți oamenii de prin zonă de pe-aicea?

⁴² Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 166

- *Și nu numai, e unu care vine din Popești, Popești-Leordeni, adică, frate.. Da majoritatea Brâncoveanu, Tineretului și Berceni. Și avem și grup pe facebook și pe whatsapp, mai nou. Că ajungeam acolo, unu din noi, vara și.. cucu, nu era nimeni. Tocmai din cauza asta mi-am luat minge de baschet, ca să arunc la coș, Dacă sunt sigur. (A.K., bărbat, 25-30 ani, fragment interviu)*
- *Și cu câțelul ce mă plimb dimineața, iar după aia la prânz și seara nu poți să ieși. Pentru că este.. plin, plin plin. Nu poți să arunci un ac. (E.I., femeie, 50-55, fragment interviu)*

Parcurile de joacă și spațiile verzi amenajate între blocurile dintre Calea Văcăreși și Bulevardul Tineretului, sunt și ele menționate ca spații de petrecere a timpului liber de participanții la consultare, deși mai rar.

Pe lângă **plimbările** în parc, atunci când se plimbă prin cartier, locuitorii din Tineretului aleg Splaiul Dâmboviței sau zona de case. De asemenea, participă sau ar vrea să participe și la plimbări organizate - tururi poveștite ale cartierului, așa cum au organizat anul trecut Asociația Komunitas sau cum se mai organizează prin zona de case Șerban Vodă.

Pentru **întâlnirile cu prieteni**, locuitorii din Tineretului aleg fie localuri din cartier, fie localuri din centru.

- *Mă duc în Centrul Vechi. Asta e cel mai bine în zona asta, că dacă mergi și vrei să bei, poți să te întorci pe jos. (...)*
- *Și când erai mai mic?*
- *Nu descoperisem centrul vechi sau ni se părea prea lux centrul vechi și mergeam aicea mai aproape. Frecventam bodegile din cartier. (A.K., 25-30 ani, bărbat, fragment interviu)*
- *În rest, na, mai ies în oraș, încerc să evit centrul vechi, că e o zonă destul de aglomerată, mai mult mă duc prin zona Romană. La Romană, lângă biserica aia sunt două baruri, Terminus și Primus. A început să-mi placă Terminus, că e mai liniștit, Primus e foarte aglomerat. Și mai e pe străduța aia care duce către Piața Amzei, Al. Amzei, Romană.. (D.B., 35-40 ani, bărbat, fragment interviu)*

Pentru **activități sportive**, Parcurile Tineretului și Lumea Copiilor sunt opțiunile persoanelor cu care am discutat, deși ar mai exista și o ofertă privată în cartier sau în proximitate. (Clubul Diamon, Asmita). Fotbal, tenis, badminton baschet, tenis de picior, mers pe bicicletă, role, skate - acestea ar fi opțiunile de activități sportive în parcuri. Una dintre persoanele interviewate povestește că ar fi existat la un moment dat și un panou de escaladă.

Pentru sporturi se folosesc spațiile special amenajate sau se improvizează. Astfel, în parcul Lumea Copiilor se joacă tenis pe alei. Două persoane intervievate povestesc cum au folosit foișoarele din același parc ca sală de gimnastică. Așa cum, pe de o parte, facilitățile sportive din parcuri atrag și locuitori ai altor cartiere, și rezidenții din Tineretului pot decide să aleagă alte zone din București pentru sport. În trecut, activitățile sportive se mai desfășurau și în curțile școlilor, devenite între timp indisponibile pentru copiii din cartier. Tot în trecut, copiii se jucau pe spații virane sau maidane dintre blocuri.

..maidan? Ah, ba da, aveam și noi în spate aicea, da, era câmp, mergeam pe câmp. Acuma mi-am adus aminte, da. Mă gândeam doar la strada din spatele blocului, acolo puteam să desenăm cu creta. Dar și mai multe nebunii erau în spatele blocului pe câmp, dincolo de stradă. Unde-s acuma, unde-i căminul ăsta, e făcut fix pe câmpul nostru de joacă și pe terenul nostru de fotbal. Unde credem că tatăl Irinei Spârlea, cu ocazia asta îi mulțumim, tot cartierul îi mulțumește, ne-a pus două porți mari de fotbal, pe câmpu ăsta. A dat el, nu știu, bani, să ne jucăm noi. (A.K., 25-30 ani, bărbat, fragment interviu)

Atunci când merg la **evenimente culturale indoor** în cartier, oamenii din Tineretului consultați merg la piese de teatru și spectacole la Palatul Copiilor, sau la meciuri și spectacole la Sala Polivalentă. Două dintre persoanele cu care am discutat au mai fost la spectacole WASP. În rest, consumul de eveniment indoor se petrece în afară cartierului.

Și avem teatru ăsta (Palatul Copiilor) dar e cam scump pentru un teatru de cartier, e mai scump decât la teatrele consacrate. (...) Spectacole bune, dar la 80 de lei, 100 de lei biletul. (S.M., 50-55 ani, femeie, fragment interviu)

Aceleași persoane consumă însă în cartier o paletă mult mai largă de **evenimente în aer liber** - oferta însăși este probabil disproporționată în favoarea acestora din urmă, datorită parcurilor. Festivalul

Toamnei, Color Run, Festivalul Artificiilor, Teatrul Țândărică volant, filme în aer liber, târguri de carte - au fost numite ca experiențe plăcute de persoanele cu care am discutat. Pe de altă parte, există și o serie de evenimente în aer liber pe care aceștia le displac și le caricaturizează în descrierile lor. În afară de evenimentele din cartier, rezidenții intervievați participă și la evenimente din alte zone ale Bucureștiului, care se potrivesc gusturilor fiecăruia.

- *singură chestie a fost atunci cu artificiile. Festivalul Artificiilor care a fost foarte drăguț, în 2007. Mi se pare că a fost Mihaela Rădulescu, atunci. A mai fost cu lămpioanele, când s-au ridicat lămpioanele pentru nu știu ce copii.. Dar, festivalul berii, festivalul cârnatului, festivalul grătarului.. nu se pretează în Parcul Copilului.* (E.L., 50-55 ani, femeie, fragment interviu)
- *Sunt evenimente, nu știu, ziua culturii, ziua agriculturii, nu știu..* (A.K., 25-30 ani, bărbat, fragment interviu)
- *Activități culturale sunt făcute numai cu dedicație, numai de ziua armenilor, ziua galoșului, ziua cocoșului..* (D.L., 55-60 ani, bărbat, fragment interviu)
- *să merg de aici la Târgul Toamnei. Îmi place mirosul.. mirosurile de o roșie și pătrunjel, anul trecut când am fost, asta m-a luat prin învăluire, mirosurile, asta mi-a plăcut și mă duc acum iar să văd dacă e aceeași senzație.. Și ardei și gogoșari.. Și îmi încântă privirea.* (C.T., 25-30 ani, femeie, fragment interviu)

Alte activități de timp liber menționate mai puțin recurent sunt **grădinăritul în jurul blocului, cumpărăturile și mersul la slujbă** la biserici din cartier.

Pentru membrii Grupului de inițiativă Salvați Parcul Tineretului, tot activități de timp liber sunt și preocupările lor **civice**. Cercetări pe internet, studiul autodidact al legislației, prezentări la tribunal, plimbări de recunoaștere în zona pe care se construiește abuziv în parc - încep să facă parte din cotidianul

acestora. La nevoie, grupul organizează proteste care devin un altfel de ocazie de socializare pentru oamenii din cartier.

A fost un protest, iară, deci în afară de cele din 2009, când au fost 2 sau 3, am făcut unu mare la noi în cartier, chiar a început la noi în față acolo, cu baloane. Deci am avut o vecină care am rugat-o de la mine din bloc, și avea două fete la școala 100 și au imprimat baloane. Și scria pe balone ne vrem parcul înapoi. Și a venit cu toată clasa, și de la cea mare și de la cea mică. Deci copii.. plus copilașii din cartier. A fost foarte frumos, au scris pe trotuar. A fost frumos..

31 mai 2014. Și am mai făcut un protest în 30 iulie când au venit betonierele. Și în 31 iulie au tăiat..

Și atunci s-a speriat lumea, pentru că a venit Poliția locală, au venit jandarmii, au venit șase dube de jandarmi și au început să amenințe.

Șase dube de jandarmi au blocat strada și nu lăsa lumea să între în parc.

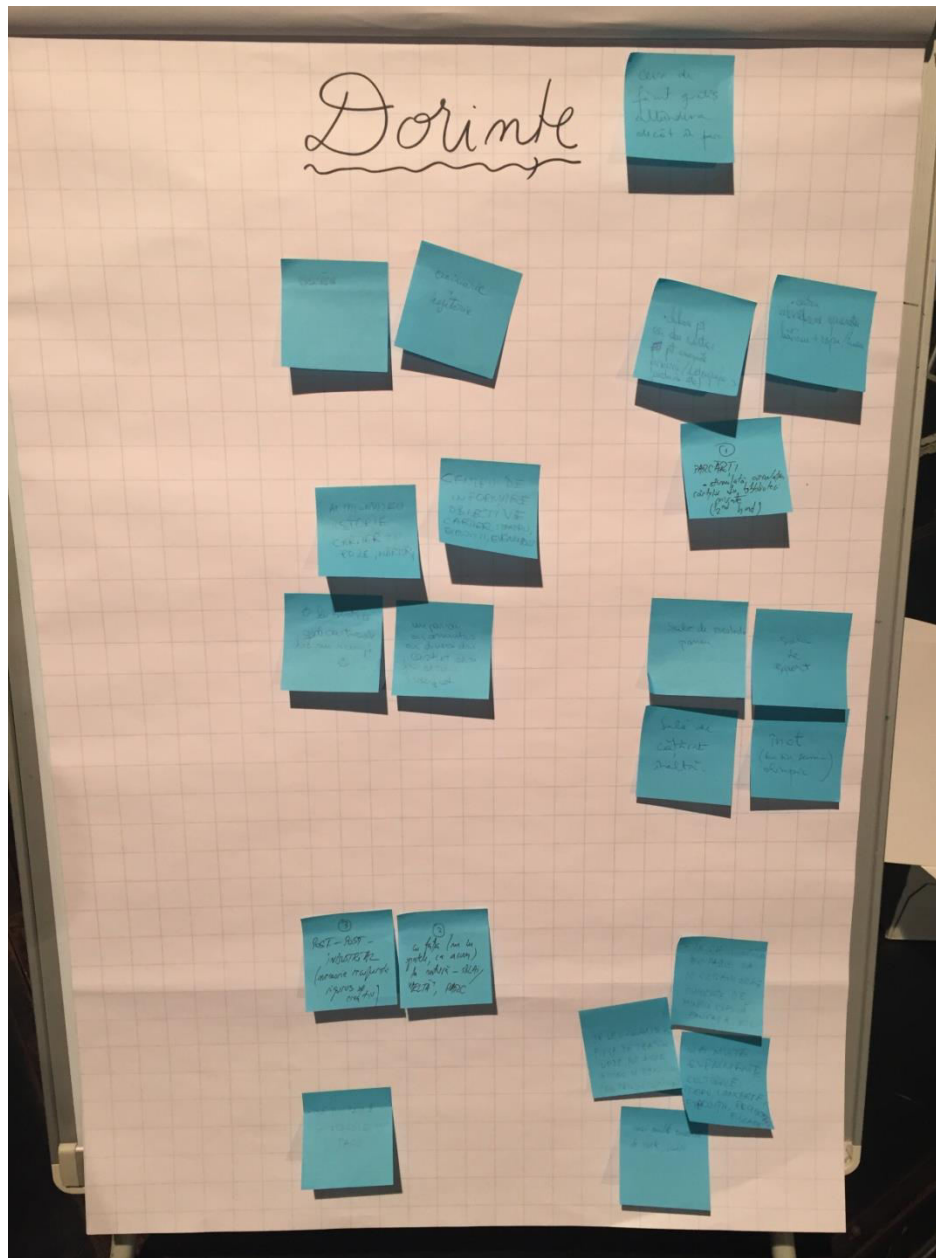
Am fost vreo 300, 400.. au fost. (fragment interviu de grup, cu Grupul de Inițiativă Salvați Parcul Tineretului)

Nevoi, idei, dorințe

Mai departe, voi trece în revistă diversele nevoi, idei și dorințe cu privire la timp liber și activități culturale, pe care le-am identificat din interviuri, consultări și din documentare. Și de data aceasta, propun să plecăm de la datele cantitative culese în proiectul *Spații Urbane în Acțiune*. Conform acestora, lipsa spațiilor verzi, a spațiilor de joacă pentru copii și a oportunităților de timp liber sunt probleme minore pentru locuitorii cartierului Timpuri Noi. Pe de altă parte, chestionați cu privire la ce tipuri de evenimente ar fi interesante pentru ei, cei 140 de rezidenți care au participat la cercetare au fost generoși cu privire la dorințele lor. Cei mai mulți dintre ei au declarat că și-ar dori organizarea unei piese de teatru, a unor expoziții de fotografie, a unui concert sau a unei expoziții care să documenteze istoria cartierului.

- Organizarea unei piese de teatru în aer liber 69%
- Organizarea unor expoziții de fotografie 60%
- Organizarea unui concert 59%
- Organizarea unor expoziții care să documenteze istoria cartierului 52%
- Organizarea unor ateliere de lucru pentru copii 44%
- Organizarea de evenimente / competiții sportive 44%
- Organizarea unui târg de vechituri 44%
- Organizarea unor consultări cetățenești 41%
- Organizarea unui campionat de table / șah 36%
- Organizarea de piețe ambulante 36% Organizarea unui cross 26%

Total respondenți: 140⁴³

Participanții la interviuri și consultări au numit la rândul lor multe nevoi, dar și idei de evenimente sau spații cu caracter cultural/ sportiv care s-ar putea dezvolta în cartierul Tineretului. Le voi prezenta în continuare, clasificându-le în funcție de natura investiției pe care ar presupune-o - mai degrabă privată sau mai degrabă publică, investiții mai mici pentru evenimente culturale sau investiții mai mari ce presupun amenajări sau lucrări de infrastructură. Voi prezenta apoi și rezultatele discuțiilor despre

⁴³ Asociația Komunitas, Coordonator Vlad Cătună, *Cartier de București. Cercetare socio-antropologică*, București, 2015, pg. 167

ce spații din cartier ar putea răspunde acestor nevoi și a cui ar putea fi inițiativă pentru noile activități culturale și de timp liber propuse.

Probabil cele mai des menționate nevoi și idei se referă la **activități și evenimente culturale**, precum *expoziții, concerte de muzică clasică sau de fanfară organizate în foișoarele din parc, piese de teatru mai puțin costisitoare, proiectare de filme în aer liber, mai multe concerte de rock/ indie, spectacole folclorice, târguri de cărți organizate mai des, tururi de cartier*.

- *Un cinematograful în aer liber, iar, câtă investiție îți trebuie? Grădinile astea de vară, pe vremuri erau destul de iubite. Cred că așa cum avem noi verile, e lumea dornică să iasă în aer liber, mai la răcoare, să vadă și un film. Parcul e așa de mare, ai unde.*
- *Se face muzică clasică în centru, la Piața Universității. Duminică, e un concert gratuit, vine lumea din Drumul Taberei, vine lumea și din cartiere. Ori dacă tu ai face în cartier, ar veni. E o categorie care, mă rog, operă e cam mult, dar un concert mai accesibil, cu o muzică mai.. sau de promenadă. Cum se face în Cișmigiu, în Cișmigiu se poate face și fanfara și aia, că e în centru, ARCUBu vine și face programe foarte bune, dar în cartier nu vin. (fragmente consultare)*
- *Mai sunt niște căsuțe super drăguțe între blocuri, nu cunosc istoria lor, dar mă uit, au o arhitectură foarte interesantă. Îmi pare rău că nu știu mai multe. S-au construit blocuri aicea, deci oamenii ăia au avut clar o influență, au fost în structurile partidului sau ceva, de nu le-a dărâmat casa. Ar fi drăguț de aflat chestia asta. Văd că mai sunt nume de filozofi, artiști. La fel, ar putea fi exploatată și chestia asta - dacă au locuit chiar aici. (C.T., 25-30 ani, femeie, fragment interviu)*

Participanții la consultări și interviuri dau exemple de evenimente culturale care se organizează în alte locuri din București și pe care le-ar plăcea să le vadă la ei în cartier, precum festivalul de teatru stradal **BeFit** sau **NaturaFest**.

Alte tipuri de evenimente propuse ar fi de natură să stimuleze interacțiunea dintre oamenii din cartier: **evenimente de schimburi de cărți de mână a doua care să stimuleze circulația cărților din biblioteci private, un bazar de Crăciun făcut cu contribuția locuitorilor din cartier (fiecare să vină cu ce are pe acasă, fondurile să se strângă tot pentru cartier), întâlniri cu oameni din cartier, cluburi sau ateliere pentru oamenii din cartier, cluburi care să aducă laolaltă persoane în vârstă (altfel, izolate de comunitate) și persoane tinere**. Unii dintre participanți ar dori să organizeze chiar ei astfel de întâlniri cu oameni din cartier cu pasiuni similare.

Dintre propunerile de **amenajări**, multe au în vedere **spațiile verzi**. Participanții la consultări și interviuri și-ar dori spații publice *mai deschise, mai prietenoase* și în general amenajări care să fie făcute *cu fața, nu cu spatele ca acum, la natură, splai, deltă, parc*. O modalitate discutată de deschidere a spațiilor verzi, atât în parcuri, cât și între blocuri, ar fi **renunțarea la garduri**.

Majoritatea spațiilor din cartier sunt împrejmuite. Nu știu dacă ai renunța la gard, dacă ar mai rezista iarba, să mai fie verde. Dar mă gândesc că în parc aicea rezistă, deci ar trebui să reziste și printre blocuri. Cred că ar fi mai drăguț să nu mai fie atât de multe garduri. E un sentiment mai mare de libertate. (C.T., 25-30 ani, femeie, fragment interviu)

Bineînțeles, locuitorii cartierului și-ar dori ca **spațiile verzi să fie protejate și să nu mai fie în pericol de a fi transformate în zone construibile**. Cu privire la acest aspect, membrii Grupului de inițiativă Salvați Parcul Tineretului au marcat **două zone din parc care sunt momentan lăsate neîntreținute**, practică ce s-a dovedit de multe ori în București ca un preludiu pentru scoaterea anumitor zone din registrul urbanistic ca spații verzi și apoi schimbarea lor din proprietăți publice în proprietăți private.

- *Mai este o bucată, cum faci trecerea în parcu ăsta.. era înainte poligon. Și trebuia să fie Aqua Parc.*
- *E un teritoriu de vreo 6 hectare.*
- *Și acuma e lăsat în paragină. Și gardu parcului care delimita strada noastră Pridvorului de parc, eh, gardu ăsta l-au luat și l-au pus aicea. Iar acolo, e lăsată vegetația e crescută..*
- *Era tot o zonă de parc pe care au lăsat-o în paragină. Asta e tehnica, o lași, devină paragină, spune nu e parc, n-a fost parc și după aia o vinzi. Și acolo e raiul gunoaielor, aurolacilor, hoșilor și WCu public în aer liber al celor care vin de la grătare. Deci e dezastru, ți se mută nasu..*
- *La capătul străzii Pridvorului, cum vă uitați la parc în partea stângă. Chiar la intrarea în Ștrandul Hanul Haiducilor. Acum au igienizat-o de vreo lună, nu pe toată, dar oricum la stradă. (fragmente interviu de grup cu Grupul de inițiativă Salvați Parcul Tineretului)*

În general, **cu privire la parcuri și la lac**, locuitorii doresc **întreținerea** corespunzătoare a acestora. Cu privire la Parcul Lumea Copiilor, rezidenții din zona Pridvorului ar dori **eliminarea grătarelor**, dorință care aparent a mai fost luată în discuție de primărie, dar lăsată nerezolvată.

Alte amenajări care au fost discutate au fost **un centru de informare despre cartier, un muzeu al cartierului, un panou cu anunțuri, de la mici meseriași de exemplu care fac servicii sau de la oameni care doresc să inițieze activități în cartier**.

Eu de exemplu aș simți nevoia să fie făcut un colț al cetățeanului, în care să fie un panou și în care lumea să mai scrie ce e rău, ce e bine, să comunice ceva. De exemplu eu vreau să fac o oră de gimnastică. (..) O să pun acolo un mic afiș, să zic, doritorii de stretch sau de TaiJi, ce facem noi acolo, la ora 10, miercurea și vinerea, oră de.. graturită. Deci nu luăm bani, nu nimic. (S.M., 50-55 ani, femeie, fragment interviu)

Unul dintre participanții la consultare consideră că ar fi util orice tip de **spațiu în care să poți face lucruri gratis, în afară de parc**. O altă nevoie resimțită în cartier este nevoia unei **biblioteci**.

Alți participanți la consultare ar simți nevoia de **amenajări pentru activități sportive: reabilitarea Ștrandului Văcărești, o pistă de alergat de cauciuc, un panou de escaladă în parc, un bazin de înot, o sală de dans**. Probabil că o parte dintre acestea s-ar preta mai degrabă la investiții private.

În aceeași gama de nevoi care ar putea fi mai degrabă acoperite prin **investiții private**, ar putea intra *o ceainărie, o librărie cu spațiu de socializare, un bar în care artiștii plastici să poată expune lucrări.*

O parte din nevoile discutate în cadrul uneia dintre consultări ar putea fi acoperite printr-o **platformă online**, care să agregheze *informațiile despre activitățile culturale de la nivelul cartierului sau despre oferta de servicii a micilor meseriași din zonă.*

Câteva **direcții mai largi de activare a zonei** ar fi *recuperarea memoriei industriale și amenajarea Dâmboviței și a Parcului Văcărești.*

Am discutat atât în interviuri, cât și în consultări despre care ar putea fi **spațiile** care să găzduiască aceste noi evenimente și activități culturale. Bineînțeles spațiile deja clasice ar putea fi exploatate în continuare - parcurile, Palatul Copiilor, Sala Polivalentă.

Parcul Tineretului, consideră participanții la discuții, ar putea totuși să fie exploatat mai bine - deocamdată majoritatea evenimentelor au loc în spațiul de la intrarea dinspre metrou. În Parcul Lumea Copiilor ar putea fi folosite ca resurse pentru activități comunitare, foișoarele.

Sunt două poduri peste lac. Acolo este un platou destul de mare, ar putea fi organizat și acolo și ar atrage lume mai în interiorul parcului. Ar putea fi exploatat Parcul ăsta mai bine. Sau ar putea să facă acolo, pentru partea cealaltă a parcului, să atragă lumea de-acolo, să nu vină toată lumea doar într-un singur punct. Să facă chestii simultane, ar putea. (C.T., 25-30 ani, femeie, fragment interviu)

Alte spații la care se gândesc locuitorii cartierului sunt **fostele spații industriale**, precum fostul Abator sau Industria Bumbacului.

Am purtat de asemenea discuții depre **cine ar putea organiza aceste evenimente și activități**. Participanții la discuții consideră că unele dintre dorințele lor ar putea fi acoperite mai degrabă prin investiții private (ceainăriile, facilitățile sportive), altele prin investiții publice (centru de informare). Unele dintre activități, participanții le văd ca inițiate chiar de comunitate și susținute financiar sau material de autorități publice locale.

- *Multe ar putea fi făcute de noi - multe dintre ele ar putea să conlucreze într-un spațiu, același, nu neapărat mare, nou sau vechi, atât timp cât e la îndemână. Și centru de informare și mini-muzeul și nu știu ce.. Și prin faptul că ar coexista, cred că ar fi cu atât mai puternic.*
- *Asta cu muzeul, eventual cerută o cameră de la primărie și chestiile astea făcute conexe..(fragmente consultare)*
- *Noi am vrea ca zona să fie și ceva de activități civice, nu numai de activități ordonate și televizate, numai în folosul..*
- *De exemplu spui, domnule joia, cei care cos, ne întâlnim la chioșc.. aduceți și o gustărica sau o nu știu ce.. La noi comunitate nu există. Deci comunismul a distrus comunitatea și oamenii nu mai știu.. sunt.. li se pare ciudat dacă vorbești cu ei. Te duci în parc la aparate. Și e o bară comună în care tu stai pe partea ta, celălalt pe partea aia și îți faci exercițiile cu picioarele și stai așa. Domne*

zici "bună ziua" și ăia fac așa, "aoleu, ce-o vrea de la mine"? (fragmente interviu grup, Grupul de inițiativă Salvați Parcul Tineretului)

Concluzii și recomandări

Cartierul Tineretului este, în comparație cu alte zone ale Bucureștiului, bogat în resurse de petrecere a timpului liber. Dintre aceste resurse, cele mai importante și folosite sunt parcurile. Oferta locală de activități și evenimente culturale este și ea centrată pe parcuri, venind atât dinspre sectorul public, cât și dinspre cel privat.

Cartierul găzduiește doi actori publici importanți în oferirea de activități culturale - Palatul Copiilor și Sala Polivalentă. Din discuțiile avute până în acest moment, nu este clar în ce măsură oferta acestor actori este cantitativ și calitativ potrivită nevoilor cartierului.

Există în cartier o mulțime de resurse nevalorificate, printre care numeroase clădiri și zone considerate de locuitori ca repere în istoria locală, precum și resurse naturale aflate în proximitatea cartierului (Dâmbovița, Parcul Văcărești). Parte din infrastructura parcurilor din cartier (în special Parcul Tineretului) este și ea nevalorificată.

Am identificat un număr de posibili actori resursă care sunt sau ar putea fi pe viitor implicați în dezvoltarea de activități culturale și de timp liber în cartier. Printre ei se numără și o inițiativă la firul ierbii în cartier, momentan orientată către acțiuni civice, dar ai cărei membri sunt interesați în mod secundar și de alte activități cu caracter comunitar.

Multe dintre nevoile identificate în cadrul acestor explorări sunt direcționate tocmai către astfel de activități care să creeze interacțiune între locuitorii cartierului. Alte dorințe ale locuitorilor au în vedere valorizarea resurselor cartierului, prin crearea unor spații muzeu, spații de informare și promovare, spații de dialog. Locuitorii consultați ar dori construirea unui centru comunitar care să servească toate aceste funcții. Aceștia consideră că rezidenții cartierului sau o Asociație a acestora ar putea fi implicați în administrarea unui astfel de centru.

Alte nevoi identificate se referă la organizarea mai multor evenimente și activități culturale, ceea ce ar putea denota fie că oferta actuală din cartier este încă scăzută, relativ la nevoile locuitorilor, fie că aceasta nu este total potrivită gusturilor persoanelor care au participat în explorarea noastră. Participanții recomandă în multe instanțe replicarea evenimentelor culturale realizate în centrul orașului, la nivel de cartier.

Nevoile de amenajare se referă în mare măsură la întreținerea principalelor resurse publice ale cartierului - spațiile verzi, parte dintre acestea fiind în ultima vreme obiectul unor schimbări de funcțiune urbanistică, dovedite ca ilegale. Alte nevoi de amenajare au în vedere spații cu funcțiuni sportive.

Deși, așa cum menționăm la începutul acestui raport, explorarea noastră nu este în acest moment reprezentativă, ea este totuși un bun început. Consider că un pas următor ar fi verificarea și completarea acestor rezultate, prin continuarea dialogului cu locuitorii și actorii resursă publici și privați din cartierul Tineretului.

Cartier Titan (Ionut Ruscea)

Sumar de idei și nevoi

- activități sportive în parcuri.
- Teatru/performance de stradă, spații expoziționale, festivaluri de film în aer liber, dar și indoor
- activități culturale pentru seniori
- Muzeul viu al cartierului, prin deschiderea unor apartamente locuite către public.
- Un program de stimulare financiară a proprietarilor care încă dețin apartamente care păstrează o anumită coloratură locală sau de epocă, pentru a permite accesul publicului o zi sau mai multe pe săptămână.
- Spații comunitare, deschise tuturor celor care vor să se întâlnească, să desfășoare activități indiferent de natura lor, să găzduiască alte activități din cartiere vecine.

Scurt istoric și elemente identitare

Titan este un cartier bucureștean din sectorul 3, situat în sud-estul capitalei. Sistematizarea cartierului începe în anii 50. Până în 1984 Titan își oglindea măreția în apele lacului IOR. Sunt mai multe legende despre Balta Albă, cartier mai mare care înglobează Titan și cea mai spectaculoasă este cea a bălții de var în care se aruncau cadavrele ciurmașilor. Balta de var are un corespondent în bălțile din fostele fabrici de beton, locul actualului parc Alexandru Ioan Cuza (fost IOR)⁴⁴.

Centrul cartierului Titan este stația de metrou⁴⁵, considerată de mulți cea mai frumoasă din București și a fost folosită drept platou de filmare de mai multe formații de muzică prin anii 90. La suprafață, centrul comercial Titan, reînnoit în Mall Titan adună oameni din tot cartierul. Limitele cartierului sunt greu de precizat, sunt informale și diferă în percepția oamenilor în funcție de zona din cartier în care locuiește, de experiențe personale. Astfel cel mai sigură afirmație ar fi că Titanul este cartierul care înconjoară parcul Alexandru Ioan Cuza cu extindere variabilă. Ansamblul comercial Auchan – Iris Mall a început să fie frecventat de locuitorii din Titan, astfel încât a devenit parte din cartier. Persoanele intervievate au admis că înainte de construcția centrului comercial nu frecventau zona și deci aceasta a devenit o zonă de adopție.

Referitor la percepția asupra compoziției sociale, persoanele intervievate, dar și participanții la consultări, cred, în majoritate că există două tipologii, în funcție de pregătire profesională: persoane cu studii de bază care au venit în cartier să muncească la fabricile de pe platforma industrială Faur-Republică sau Policolor. Aceștia locuiesc mai degrabă la marginea cartierului, în zone cu blocuri de genul "cutie de chibrituri". Iar în zonele centrale ale cartierului, locuiesc oameni cu un nivel de educație și instrucție mai ridicat. Dar, *"în general, Titanul este un cartier middle class, chiar dacă nu a fost mereu.*

⁴⁴Poza parc IOR

⁴⁵Poza stație de metrou

mulți oameni bătrâni de la mine din bloc s-au mutat mai spre periferie, în apartamente mai mici și mai ieftine. Aici s-au mutat oameni care își permit, tineri corporatiști”.

Cartierul Titan, cu o arhitectură comună celorlalte cartiere din București este diferit față de altele prin locuri și istorii comune, la nivel micro. Povești care sunt cunoscute numai în cartier. Există câteva mari foste interprinderi și uzine care au marcat istoria Titanului care îl pun pe harta Bucureștiului: IOR – Întreprinderea Optică România, Uzinele FAUR și platforma Policolor. Parcul Alexandru Ioan Cuza sau IOR – cum este numit în practică de toată lumea, este și el cunoscut în afară cartierului. La fel și stația de Metrou Titan, care are o arhitectură deosebită. În rest, potențialul identitar al cartierului, în viziunea persoanelor consultate îl constituie identificarea și exploatarea legendelor locale, istorisirile celor mici, locuri emblematice. Scopul este în primul rând construirea unui identități comune a cartierului, a oamenilor în interiorul cartierului, și abia apoi un marketing către alte cartiere sau alte persoane interesate de cartier.

Spațiile emblematice menționate, purtătoare de legende și dimensiuni imaginare sunt: complexele alimentare dintre blocuri – multe ansambluri au foste complexuri, care sunt acum închiriate magazinelor Mega Image, în mod special. Ele se pot transforma în mici clustere sociale, la nivel foarte mic, care pot răspunde nevoilor oamenilor din blocurile vecine. De asemenea sunt multe spații care ar putea suferi asemenea reconversii, de la foste fabrici sau Uzine – FAUR, până la fostele complexuri sau spațiile dintre blocuri:

“teatrul de vară din parcul Titanii, Grădina de vară din ștrandul Cara, cinematograful Gloria, complexul Rucăr, piața Miniș (unde există o comunitate de pensionari care joacă sah și table), biblioteca de la Dristor, complexul Alba, piața Matei Ambrozie și piața Nicolaie Grigoiescu, fosta betoniera de pe strada Liviu Rebreanu, policlinica Titan, zona străzii Poștașului, o zonă de care rau-famată cu locuitori romi, cinematograful Gloria.”

Activități și nevoi culturale în cartierul Titan

În cartier nu există o practică constantă a cetățenilor de a participa la activități culturale. Motivele sunt mai multe: lipsa timpului liber, lipsa de infrastructură sau de proximitate a spațiilor în care se pot desfășura, neînțelegerea rolului acestor activități în comunitate care nu mai răspund unor nevoi. Oamenii nu le găsesc interesante sau utile. Cu excepția parcului Alexandru Ioan Cuza, nu există oportunități de petrecere a timpului liber în scopuri culturale.

Centru Cultural Casa Artelor, nu este atractiv pentru cetățeni, din cauza poziției în cadrul cartierului și din cauza ofertei culturale pe care o propune. În parc se mai organizează un festival de film, la care, o parte din cei consultați participă anual, fiind proiectate filme europene/de artă din când în când. Mai există diverse târguri tot în parc, dar sunt mai mult cu “atmosferă de bălci”. Nevoile culturale însă sunt majore și diverse. Majoritatea participanților sunt persoane implicate în viața socială a cartierului și nu numai (membri ai grupurilor de inițiativă Prietenii parcului IOR, Cetățean sector 3, Cruciada Locatarilor, Iubim Sector 3, Plantelor 47 – spațiu cultural neconvențional din afară cartierului), au identificat inclusiv nevoi la care să răspundă anumite activități culturale, au creionat și niște idei despre managementul unui asemenea program:

“crearea unui sistem de granturi, la nivel de cartier sau sector, care să încurajeze artiștii locali să creeze opere cu tematici inspirate din cartier dar, de asemenea, să încurajeze și expunerea operelor tot în cartier. Granturile ar trebui acordate în urma concursurilor de proiecte, de un juriu independent, cu membri tineri din domeniul artelor, iar birocrația redusă la minim. Să poată aplica Asociații, grupuri informale sau indivizi. Strategia ar trebui să stimuleze atât interpretări ale aspectelor contemporane, cotidiene, dar mai ales să stimuleze creativitatea în critica socială. artă trebuie să vină atât în întâmpinarea nevoilor oamenilor, cât și să propună critici paradigmei, stării lucrurilor, retetelor existente. “

Se mai observă că cei tineri doresc să se implice mai mult în viața social-culturală a cartierului, decât cei în vârstă. De asemenea, legat de activități culturale, funcționează cel puțin două modele, ce țin, de vârstă, de instruire și exercițiu civic. Astfel, cei mai tineri și implicați își doresc să participe și să creeze evenimente în cartier, să fie consultați și să-și aducă contribuția, pe când cei mai în vârstă și respectiv mai puțin activi, vor să li se organizeze evenimente de autorități, la care ei să participe. Important de menționat că, la fel, cei mai în vârstă sunt mai convenționali și propun construcții de teatre, săli de spectacole, bazine olimpice, etc, pe când cei mai tineri găsesc soluții creative, care să nu genereze costuri foarte mari, mobile și adaptabile.

Grupate, activitățile dezirabile ale cetățenilor consultați sunt:

Outdoor

- activități sportive în parcuri.
- Teatru/performance de stradă, spații expoziționale, festivaluri de film în aer liber,
- zilele cartierului/ festivalul cartierului cu artiști locali, tabere de sculptură, jocuri de pe vremuri în parcuri, etc.
- Există o comunitate de Bike Polo⁴⁶ în zona Barajul Dunării care a reușit, într-un timp foarte scurt să își formeze o echipă competitivă și chiar să organizeze în România primul campionat interNațional. Din păcate nu au unde să se antreneze și nici un fel de sprijin de la vreo instituție.
- De asemenea, în activitățile outdoor sunt incluse și spațiile periculoase cu consum de droguri, unde, prin diverse activități să se poată lucra cu dependenții de narcotice și cu copiii, în scopuri de prevenție.
- Într-o zonă asemănătoare, rău famată, există o comunitate care deține un spațiu – Grădina din Gura Siriului⁴⁷, unde se desfășoară activități comunitare. Mai sunt menționate tururi tematice ale cartierului, muzee mici în aer liber, graffity și expoziții pe gardurile zonelor aflate în construcții.

Indoor

- Activități culturale care necesită o infrastructură de interior sunt: teatru, concerte, spectacole în general.

⁴⁶sport similar Polo-ului călare, dar în care participanții joacă pe bicicletă

⁴⁷<http://gradinadingurasiriului.blogspot.ro/>

- Activități educaționale pentru copii, extrașcolare.
- Școli de artă, cursuri de abilități și creativitate și activități pentru seniori.
- Muzeul viu al cartierului, prin deschiderea unor apartamente locuite către public.
- Efectiv, un program de stimulare financiară a proprietarilor care încă dețin apartamente care păstrează o anumită coloratură locală sau de epocă, pentru a permite accesul publicului o zi sau mai multe pe săptămână.
- De asemenea, cetățenii consultați simt nevoia unor spații comunitare, deschise tuturor celor care vor să se întâlnească, să desfășoare activități indiferent de natura lor, să găzduiască alte activități din cartiere vecine.

Resurse locale

Resursele locale pot fi împărțite în materiale și imateriale.

La resurse imateriale avem numeroase comunități online, ONG-uri și grupuri de inițiativă (Prietenii Parcului IOR, Cetățean Sector 3, Cruciada Locatarilor, Iubim Sector 3) comunitatea online Parcul IOR cu peste 12.000 de membri, comunitatea de Bike Polo, artiștii locali identificați: Cristi Puiu, regizor, artăn, muzician Timpuri Noi, Alex Dima, Pro TV, Maria Balabaș, muzician și realizator Radio Romania Cultural, Mihai Balabaș, muzician, Puya, muzician, Gheorghe Ionescu, sculptor, etc. De altfel, în trailerul documentarului Balta Albă – produs de Veioze Arte⁴⁸ se afirmă că Balta albă e cartierul cu cei mai mulți artiști din România "singurul cartier din România cu un număr mare de artiști și formații care au schimbat muzica românească." - voce documentar Balta Albă. Cluburile sau grupurile elevilor din Colegiul Național Dante Aligheri, care fac teatru sau dans pot fi o resursă culturală a cartierului.

- **Cruciada Locatarilor** este un grup de inițiativă, al locatarilor din B-dul Nicolae Grigorescu nr. 18 care luptă pentru a salva 8.000 mp de spațiu verde și parcuri din fața blocului lor. Între timp ei organizează periodic și plimbări la pas prin cartier cu consilieri locali și deputați pentru a discuta despre problemele comunității.
<http://www.ce-re.ro/campanii-finalizate0>
- **Prietenii Parcului IOR** este o comunitate de tineri și familii care trăiesc în jurul parcului IOR. Acțiunile lor, în mare parte acțiuni civice, sunt legate în mod special de protecția parcului și a spațiului verde. În ultimul timp, Prietenii Parcului IOR s-au implicat și în rezolvarea altor probleme edilitare sau de transparență din partea primăriei sectorului 3. Cea mai importantă campanie a grupului a fost îndreptată împotriva construirii unui teatru în parculu IOR, campanie câștigată! Grupul are susținere foarte mare, atât în cartier, cât și în mediul online – pagina de Facebook are peste 11.000 de fani.
<https://www.facebook.com/PrieteniiParculuiIor/?fref=ts>
- Grupul de inițiativă **Cetățean Sector 3** este un grup de oameni din sectorul 3, care și-a asumat un rol de monitorizare a activităților Primăriei Sectorului 3. Militează pentru transparență în cheltuirea banilor publici și mai ales pentru consultarea cetățenilor în prioritizarea investițiilor. Au organizat numeroase proteste și happening-uri care ironizează amenajările spațiului verde

⁴⁸ <https://vimeo.com/68820130>

făcute de Primărie. Cea mai mare acțiune a grupului este o campanie de strângere de semnături pentru demiterea primarului din Sectorul 3. Acțiunea nu a avut succes.

<https://www.facebook.com/groups/CetățeanSector3/>

Spațiile în care se pot desfășura activități culturale, sunt, de asemenea considerate resurse locale – dar neexploatate. Aici intră o serie de locuri, de la nefolosite sau abandonate, până la prea puțin folosite sau folosite neadecvat sau neinspirat: Republică, Faur, fosta betonieră de pe strada Liviu Rebreanu, Piața Miniș, complexul Alba, policlinica Titan, teatrul de vară din parcul Titanii, Grădina de vară din ștrandul Cara, cinematograful Gloria, complexul Rucăr, piața Miniș, biblioteca de la Dristor, piața Matei Ambrozie și piața Nicolaie Grigoiescu, etc. Aceste spații, uneori cu amenajări minime pot funcționa ca niște clustere de coagulare a grupurilor de oameni din cartiere, atâta timp cât sunt deschise către participarea publicului, sunt incluzive, și sunt administrate de oameni din cartiere. De asemenea s-au identificat și școlile care ar putea fi mai deschise către colaborarea cu alte entități extra-școlare. Spațiile gazdă, care oferă oamenilor spectacole și activități episodice, nu construiesc eficient comunități.

Precizări metodologice

Din cercetarea de teren, observații, interviuri și consultări se pot extrage următoarele:

Excluzând liceeni, persoanele care au participat la întâlniri sau interviuri sunt în majoritate persoane cu un grad de instruire superior, peste medie și deci, există posibilitatea să nu fie tocmai reprezentativi pentru compoziția eterogenă a cartierului. În aceste condiții este asumat faptul că poate se neglijează unele aspecte. Liceul Dante Aligheri este totuși un liceu considerat foarte bun și deci, probabil că adolescenții nu sunt reprezentanți ai grupurilor vulnerabile sau altele. Deci, aceste opinii ale persoanelor cu un grad de instruire mai mic sau ale grupurilor vulnerabile nu se regăsesc în mod special. În consecință, trebuie citit cu prudență, pentru a nu crea impresia unui cartier de avangardă, cu locuitori progresiști și iubitori de artă experimentală, contemporană. Totuși, ținând cont de observații și de compoziția socială sugerată de persoanele intervievate – cartierul a devenit scump pentru pensionari și aceștia se mută către periferiile sale, iar în locul lor vin tineri care își permit să cumpere apartamente mai mari și mai scumpe - putem afirma că, probabil, această categorie de "tineri corporatiști", sunt clasă de mijloc cu un nivel de instrucție mai ridicat, care se indentifică cu cei care au participat la consultări.

Se observă că rolul și percepția artei trebuie redefinit. Persoanele consultate consideră că artă trebuie să răspundă unor nevoi, să oglindească societatea cu problemele ei și să aibă un rol constant contestatar al paradigmei și normei sociale.

În concluzie, în cartierul Titan se pot identifica grupuri sau persoane care pot coagula în jurul lor comunități diverse, există resurse și disponibilitate. Există încă o mândrie locală, foarte slab articulată și deloc exploatată. Există voci critice care pot devoala abuzuri administrative. Este rândul instituțiilor de a se deschide cetățeni, de a invita oamenii să participe, de a-i lăsa și stimula să creeze și de a crea un mecanism instituțional și financiar pentru o mai bună participare publică.

În cartierul Titan au avut loc patru consultări cu un total de 48 de persoane. După vârste, majoritatea participanților au fost adolescenți (datorită celei mai numeroase consultări de la Colegiu Național Dante Aligheri) dar, per total au fost reprezentate toate categoriile de vârste (adolescenți – pensionari). Numărul de participanți a fost de aproximativ 6 persoane la trei dintre întâlniri, iar la Colegiu Național Dante Aligheri, a participat o clasă întreagă de aproximativ 30 de elevi. Consultările grupurilor mici au fost mai productive și cu un grad de concretețe mai ridicat. Au avut durate între o oră și jumătate

și trei ore jumătate. Metodele folosite au avut o intervenție minimă în conținutul discuțiilor, evitând pe cât posibil contaminarea discuțiilor cu idei străine grupului și au avut următoarele direcții:

1. Identificare de aglomerări urbane, locuri preferate, locuri existente de cultură și spații care pot fi convertite. Spații industriale sau abandonate care pot fi adaptate și reutilizate în scopuri culturale/comunitare.
2. Activități culturale. Acest modul a urmărit o contabilizare a activităților culturale și comunitare și o serie de propuneri de activități cultural-comunitare.
3. Identitate de cartier și branding local. Sesiune de identificare a locurilor emblematice, legendelor locale sau resurselor imateriale care pot constitui elemente de branding local. Tot la acest modul s-a încercat și contabilizarea vedetelor sau personalităților locale.
4. Muzeul de cartier – o metodă aplicată cu scopul de a identifica obiecte sau activități de care oamenii sunt atașați și care au o anumită relevanță locală.

Metodele au funcționat cu succes, mai ales la publicul tânăr. Pensionarilor le-a lipsit o structură mai strictă și nu au fost foarte creativi.

Locurile de întâlnire au fost, pe cât posibil, spații neconvenționale, destinate evenimentelor culturale independente sau localuri. Astfel două întâlniri au avut loc la localul "Il Giardino" unde am fost întâmpinat cu multă deschidere de patronul barului. O întâlnire la Colegiu Național Dante Aligheri și o întâlnire în afară cartierului, la "Plantelor 47" spațiu cultural neconvențional, deținut de un grup din care face parte și un rezident al carierului Titan.

Bibliografie

<https://mentalgeo.wordpress.com/2012/01/07/harta-fricii-in-Bucuresti/>

<https://conceptm8.files.wordpress.com/2013/01/soldati1am3.png>

http://adevarul.ro/news/Bucuresti/cartierulbalta-alba--titan-1_516d877f053c7dd83f15cfeb/index.html

Recomandări

Valoarea culturală a cartierelor este slab recunoscută și insuficient susținută. Este important să lucrăm împreună și să valorificăm toate resursele disponibile: date, politici culturale, comunitatea, energia civică și creativitatea pentru a avea parte de cartiere sustenabile.

Cultura ca pilon al dezvoltării urbane poate fi un important instrument al schimbării sociale. Dar pentru aceasta este nevoie de o viziune culturală integrată, care să pornească de la ideile cetățenilor – orașul tău, viziunea ta, planul tău. În continuare propunem un set de recomandări care pot duce la revitalizarea culturală și civică a cartierelor bucureștene.

- Inființarea unui departament care să activeze viața culturală a cartierelor:
 - să promoveze caracteristicile culturale specifice fiecărui cartier;
 - să dezvolte proiecte și programe cu comunitatea locală;
 - promovarea elementelor identitare, a vieții de zi cu zi din cartier,
 - exprimarea mândriei locale (ex. Cartier Tei – Cultura Tei; cartier Floreasca – Activarea Uzinelor Ford; cartier Cotroceni – arhitectura neo-romaneasca, artdeco, cubist;)
 - susținerea și promovarea traseelor turistice;
 - crearea legăturilor dintre cartiere și centru;
- Dezvoltarea unor centre comunitare și culturale în parteneriat cu grupurile de inițiativă civice și cu autoritățile locale:
 - pentru consolidarea grupurilor;
 - pentru dezvoltarea agendei civice și culturale;
 - pentru încheierea de parteneriate cu diverși actori care activează în cartier;
 - pentru desfășurarea unor activități precum: ateliere, expoziții, proiecții de film, cursuri, discuții grup, prezentări, activități sportive, etc);
 - Pentru dezvoltarea legăturilor și a schimburilor între cartiere;
- Întărirea rolului pe care îl au cetățenii în planificarea culturală – implicarea activă a acestora în proces. (în general numărul celor care participă direct la crearea de activități culturale este mai mic decât numărul celor care consumă activități culturale)
 - Inițierea unor procese consultative periodice „cartierul tău, viziunea ta, planul tău”
- Eficientizarea procesului de acordare a autorizațiilor pentru desfășurarea evenimentelor comunitare și culturale în spațiul public (Ex.: desfășurarea evenimentului Ziua Cartierului, eveniment inițiat de grupuri informale de cetățeni)

- Implementare strategii de finanțare corespunzătoare pentru grupuri civice și cetățeni :
 - Capacitatea cetățenilor și grupurilor în vederea implementării cu succes a proiectelor comunitare și culturale ;
 - Redactarea unui ghid de finanțare care să fie prietenos și ușor de înțeles
 - Existența unui ghid de aplicare, criterii de eligibilitate, suport pentru raportare;
 - Creșterea și diversificarea surselor pentru suport material;
 - Oferirea de traininguri cetățenilor pentru strângere de fonduri

- Arcub poate funcționa ca un mediator între cetățeni, autorități, sectorul privat și sectorul creativ :
 - Intermedierea relațiilor dintre cetățeni și instituțiile prezente în cartier (școli, biblioteci, licee, etc)
 - Parteneriate cu business-uri locale în vederea susținerii activităților culturale desfășurate de cetățeni;
 - Coordonarea cu factorii de decizie în vederea facilitării accesului la spațiu public;
 - Facilitarea unui parteneriat între operatori culturali și artiști amatori;
 - Crearea unei strategii care să confere cadrul necesar pentru realizarea unui contract;

- Facilitarea legăturilor dintre artiști și rezidenți pentru a selecta și implementa proiecte în spațiul public.
 - Inițierea unui program care să plaseze artiști în rezidență la grupuri comunitare, școli sau spitale din cartiere;
 - Oferirea de noi perspective și resurse;
 - Pregătirea artiștilor în lucrul cu comunitatea (dobândire skilluri de facilitator comunitar)

- Animarea spațiului public:
 - Susținerea unor programe interactive culturale și comunitare care să stimuleze participarea civică și care să includă prioritățile cartierului și diverse practici culturale, să crească accesul la spațiile publice, să reducă barierele și birocrația care îl limitează;
 - Consolidarea identității comunitare.